8203
III

Boguphali II. Episcopi Posnaniensis

# Chronicon Polonie.

I

W katalogu biblioteki własnej ręką ś. p. Wacława Aleksandra Maciejowskiego o tem dziele wyrażonem jest:

„Kopja kroniki Bogufałowały i Buzika
„z rękopisów lwowskiego i dwóch siemiańskich
„przejrzana i porównana.“ Kazimierz Maciejowski

III 1

# Podobizna

z początkowych kart Kroniki Bogusława

od str. 1 — 17½.

In nomie dom[in]i Amen. Quamvis Historiographi Lechitaz qui nunc
Poloni a polo aztico nomiant, et aliaß polani a castro polan quod in
finibuß pomezame situm est denomabat Datis ample et verissime
ozigme Regi et principum polonozum et eozum gesta et actuß
rabiles et strenuos przecipue Reuezendus pr dns Vincetius olim Cpus
zatomiensis ac retezi descripserunt ac phem memorie sue posteziß scripue
timonio zeliquezut Tamen quia in scriptis suis. de quibusdã dubiß ma
ziß polonie prestim de przemisło Rege emsdẽ tire mentoñ face videt
ius genealogie przogressum obmittetes Idcirco vt ad ipig gemtozes de
scendatur Notessazum est vt progemtozes emsdẽ et aliozũ Regum du-
m ac pcipum latissimi Regni polonie seu lechitaz per nomia et tzaß
signentur Nam quia lechite poloni dicũt dure torent vnde hoc
nie vocat Scribitur em in vetustissimiß codicibuß qd pannonia sit mat? pãnonia
a origo omnium Slauonicaz nationum, sicut em myta greczam et Sla- est mat
zum intez pzetationem dicuntur totum habenß et myta hoc dicit polonic
ny ni Slauonico maioz vnde licet alio nomie inpta duczsitatem
ingnaz Slauonicaz dicant Gospodzin pandz, pandz aut maioz. Gospodzin
st quam pan veluti pceps et supioz Rex, vnde aut dum pan ap pandz.
llantur, Duces vo goczcituß woiewodij nomiantur et thij panonij voyenada

IX.

Bibl. Jag.

III.
VII

Podobizna

z dalszych kart Kroniki Bogufała w 2ch kolum.
nach pisanéj od str. 19—96ti
to jest ostatniej.

Stratorum hostiū cateruas
Dormitant · et quescunt · quod
eiū amore patrie suscipit
amor est non furor virtus
est non temeritas Dilectio ei
fortis ut mors esse dicitur
que q̄to est meticulosior tā
to audacior Nichil nanq; a-
nimosius cures ad arma p̄.
Vocat · q̄n ciuilis timor dis-
cūs. uxta suam Cicl̄onis Go
qui athenenssibus stibēs ait
Non mg vos timidos esse
velim · q̄n audaces · quati-
mor circumspectionē suggerit
Circumspectio vero parit con-
fidentiam · et audaciam gi-
gnit · qua homo sepe fit ālio-
sior non est alienū a tute
quo veluti ꝓpo ꝑsertim vbi
eadem de suo agitur pro vi-
ribus insudare Rumore tā

K'nē alle Gaom de timore et crud spēron

debeat a suis proceribus percontari dixi dū hoc inquit id tutig.
Illud honestius · Ad utrunq; tamē
opam date vt uf industriosius
festinat In duas itaq; partes ex
citum diuidit · Cui partem cum
Scarbimiro Comite Palatino seu
p̄nape militie hostes fugitiuos
iubet insequi · vt de spoliorum
victoriam referant · et ꝑ hoc Boe-
morum audes reprimat vt q3
iniuriam propulsat · et patriam

De exustione Cast': in pace cōßuat Cozly 2

Interim autem Castrum Co-
zlie in ducatu opolien Mo-
rame finibus vicinū · pec:
desdiam presidis ꝓpo mandio fuit
exustum Cuod Rex Boleslaus p:
Moranos occupatum munire festi
nus ad reedificandum accelerat

# Boguphali II. Episcopi Posnaniensis Chronicon Polonie.[1]

In Nomine Domini Amen. Quamvis Hi- Ut. 1.
storiographi Lechitarum, qui nunc Poloni a
Polo Arctico nominantur, et alias[2] a Castro Po-
lan quod in finibus Pomeranie situm est, de-
nominabantur[3] satis ample et verissime origi-
nem Regum et Principum Polonorum et eo-
rum gesta et actus mirabiles et strenuos; pre-
cipue Reverendus pater dominus Vincentius
olim Episcopus Cracoviensis ac ceteri descripse-
runt ac perenni memorie suis posteris scriptu-
re testimonio reliquerunt. Tamen quia in scrip-
tis suis de quibusdam[4] ducibus majoris Polonie,
presertim de Przemislo[5] Rege ejusdem terre men-
tionem[6] facere[7] videntur[8] ipsius genealogie pro-
gressum[9] obmittentes.[10] Idcirco ut[11] ad ipsius genito-
res descendatur necessarium est ut progenitores
ejusdem et aliorum Regum[12] ducum ac princi-
pum latissimi Regni polonie seu lechitarum
per nomina et terras designentur. Nam quia

Lechi

lechite poloni dicuntur scire convenit unde
hoc nomine vocentur. Scribitur enim in vetus-
tissimis codicibus quod pannonia sit mater
et origo omnium Slavonicarum nationum,
Pan enim iuxta greccam et Slavorum inter-
pretationem dicuntur[11] totum habens et juxta
hoc dicitur pan in slavonico[12] ~~maior~~ dominus
licet alio nomine iuxta diversitatem lingua-
rum Slavonicarum dicantur[13] Gospodzyn,
xandz[14] autem major est quam pan veluti
princeps et superior Rex, omnes autem do-
mini Pan appellantur, duces vero exercitus
Woijewodij nominantur[15] et chij panony a pan
dicti a Jano nepote Japhet ortum habere di-
cuntur Quorum[16] princeps ille Robustus Nem-
roth dicitur fuisse qui primo homines fra-
tres suos cepit[17] subjugare q.[18] et obedientie sue
subdere[19]. Ex his itaque pannonijs tres fra-
tres filii pan principis pannoniorum nati
fuere quorum primogenitus Lech alter Rus
tertius Czech nomina habuerunt et hij tres
hec tria regna Lechitarum Rulhenorum et
Czechorum qui et Bohemi, ex se et[20] sua gente
multi

pannonia est mater polonie

pan quod sit

Gospodzin xandz

Woyewoda

Lech Rus Czech

Bohemi

pot quod poloni de Japheth processerunt et ... (ex) ? Nemroth quod non est verisimile

multiplicati possederunt et[1] in presenti possi-
dent ac in posterum possidebunt quandiu
divine placuerit voluntati quorum majoritas
semper apud lechitas et dominij[2] ac totius supe-
rioritatis[3] imperii, prout tam ex Cronicis quam
ex gradibus[4] apparet semper habebatur[5] habebatur
autem Slavorum multimoda genera lingua-
rum se mutuo intelligentia, licet in quibus-
dam vocabulis et pronuntiatione verborum Slavorum
aliqualiter discrepare videantur[6] que tamen sunt multa
ab uno patre Slavo[7] unde et Slavi[01] originem genera
habuerunt, qui et hucusque isto nomine uti
non obmittunt videlicet Thomislaus Stani-
slaus Janislaus[9] Venceslaus etc. Ab isto e-
tiam Slavo[10] Nemroth originem asseritur ha-
buisse Nemroth enim in Slavonico dicitur
Nijemorza[11] quod in Slavonico interpretatur
non pax seu non mensurans pacem a quo
servitus cepit esse in hominibus. Cum alias
erat omnibus inconcussa libertas qui fra-
tres suos primo[12] subjugare sue ditioni te-
mere attemptavit. Cuius temeritatis[13] ~~audac~~
audacia non solum fratribus suis gentis

Slavonice

Slavonice sed toti mundo servitutis legem indi-
xit[1] por premissa autem quatuor regna Slavoni-
ca videlicet pannoniorum lechitarum Ruthenō-
rum et Czechorum[2] seu Bohemorum designata
habentur. Et quia post modum plura alia re-
gna et dominia Slavonice nationis exōreverunt[3]
dignum est ut eorum nomina et interpretatio
designentur[4]. Regnum itaque Bulgarorum a
Bulga fluvio nominatur Item regnum Ra
cie[5] a Racz[6] quod est[7] vestigium equorum mul-
titudinis exercitum in unum congregatorum
dicitur nominatum. Nam ex hoc Slavi multi
tudinem equitantium dicunt Raca[8]. Item
regnum Dalmacie[9] dicitur ab eo quia pan-
regina noniorum Regina filio suo partem illam[10]
maritimam[11] donavit ipsumque in Regem
coronari fecit et creditur quod illa fuit Regi-
Sh. 2. na Austri[12] Saba nomine que ad Regem Salo-
monem venerat sapientiam ejus auditura
Nam et fluvius pannoniorum Saba dicitur
que[13] ab[14] ipsa nomen sumpsisse prohibetur[15]. Di-
Regnum dal matie ditur quoque Regnum Dalmacie dala[16] macz
quasi dedit mater. Item rani[17] seu Rania[18]

dicitur

Regna origi-
nis Slavonica

hoc non est
verissimile

dicitur[1] ex eo quia semper in conflictu hostium
vociferare solebant Rani rani. id est vulnera
Sarbye vulnera[2] Item Sorabe dicuntur[3] a Sorban[4]
quod duplicam interpretationem designat. Nam
gallici appellant illam regionem serviam
volentes quod[5] vincti per Nemroth veluti ser-
vi ejus ibidem fuissent locati quod[6] videtur
rationi congruere cum non solum illa
modicissima particula[7] stirpi Slavonice
sed potius tota gens Slavonica sibi obno-
xia censeretur[8]. Verius autem[9] creditur quod
Sorabe[10] a Sarb quod et Sarban nomen ac-
cepit sicut a Juda Judei a[11] lech lechithe
et ceteri nominantur. Est quedam gens
Cassubite Slavonica que Cassubite dicuntur et hij
a longitudine et latitudine vestium quas pli-
care ipsos propter[12] latitudinem et longitu-
dinem opportebat sunt appelati. Nam hu-
ba in Slavonico plica seu ruga vestium
dicitur unde Casz hubij. id est plica rugas in-
terpretatur[13]. Harum magna pars[14] circa mare
septentrionale moratur. Sicut et alii Slavi
Dreuvnyanye idem qui Dreuvnyanye[16] vocantur hos theu-

tunici

tunici[1] halczste appellant horum castra ca-
pitalia fuerunt Buccovecz quod nunc lubik
Hambork dicitur ham quod et hamberg ac breme
quod caput et sedes fuit eorundem. Ibidem
Slenck est etiam Slesnik[2] castrum ducale et civi-
Czesznyna tas Czesznyna[3] his presunt[4] comites quos
Henricus im- Henricus Imperator postquam easdem pro-
perator vincias[5] trias Slavorum Imperiali dicioni subju-
gasset in comittes asseritur creasse, hec
autem gens a densitate Silvarum seu
lignorum nomen accepit. Nam drawna, drewnyanye
ne[6] a lignis nuncupantur. Nominantur
etiam a quodam fluvio qui Drawna di-
citur unde Drawnanje[7] sunt appellati. Sci-
Slavi et theu- re autem dignum est quod Slavi et Theutu-
tonici quomo- nici[8] a duobus germanis Japhet nepotibus
do oriuntur Jano et Russz[9] dicuntur habuisse[10] prout
Isidorus in primo libro Ethnologiarum[11]
et Martinus in Cronica romana viden-
tur declarasse. Describunt namque germa-
Renus et da- niam per fluvios ut puta per Danu-
nubius. bium per Renum per Wisbam seu Vanda-
lum, per Odram[12] seu Guttalum, et per

albeam

albeam seu lab[1] designantes per hos
fluvios majores ab exitu usque ad infi..
mum descensum[2] eorundem? Nam Re.
nus et Danubius[3] sunt gentis theutonici
fluvii majores Vandalus vero Odra[4] et Al.
bea polonie et bohemice regnorum. Circa
hos autem tres fluvios ultimos[5] medias
quasque[6] regiones inter easdem[7] obtinentes
ac adherentes eisdem olim posseserant
et adhuc usque ad mare septentrionale pos.
sidere cernuntur[8] licet Saxones terras su.
as strictissimas[9] et Rura sue nationis relin.
quentes ad amplum solum Slavorum se
transferentes perpetuas sedes sibi posue.
runt[10] in eisdem mansiones[11]. Hys omnibus autem Sla.
vorum nationibus pannonia dumptaxat
excepta sed iuncta Corinthia[12] cujus inha.
bitatores Corinthani[13] vocantur a Choritha[14]
quod canalia interpretantur semper lechi.
tarum Imperio subjecti tributa reddebant
usque ad tempora Regis Karimiri mona.
chi cujus tempore prius quam cum dispen.
satione domini pape de monasterio Clima.[15]

Corinthÿ

Casimirus monachus rex

ansi

censi in quo professus fuerat eductus fuisset[1]
plures[2] nationes obediencie lechitarum[3] recedentes tributa lechitarum[4] consueta dare denegarunt[5]. Item alia interpretatio[6] germanorum
gyrzmo dicitur a germani quia unus alterum frater
nitatis consanguinitatem[7] attingebat Nam
germo[8] est quoddam[9] instrumentum in quo
duo[10] boves sunt[11] juncti trahendo aratrum
Germani ideo dicuntur seu plaustrum incedunt vic et theutonici[12] cum Slavis regna contigua habentes simul conversatione incedunt[13] nec alia
Als. 3. qua gens in mundo est sibi tam communis et familiaris veluti Slavi et
theutonici. Sic etiam per latinos Ducz[14] a
quo theutonici et Slavi[15] a quo Slavi germani qui et fratres sunt appellati.[16] De ~~hungaris~~.

## De Hungaris.

Item de hungaris qui et ipsi sunt Slavi[17] de hungaris
non est obmittendum. Hungari enim dicuntur a quodam fluvio qui Vtra[18] nominatur Vtra
de quodam magno lacu defluens circa quem[19] flumen Vtra
civitas Premislou est situata versus ma- a quo hungari origi-
habuerunt
re

re septentrionale qui postquam Golthi ad de-
populandas naciones de insulis, que Stanzze
et Golthlarich appellantur exiissent et ipsos[1]
in eorum habitationibus molestassent ac ni-
mium[2] perturbassent congregati cum uxoribus
et arvulis proposuerunt ad terram panno-
niorum unde ortum habuerunt se[3] reducere
ad habitandum perpetue in eisdem. Verum
quia deus pacta quorundam nationum per
ipsos puniri decreverat. Id circo non recto trami-
te ne sue genti Slavonice incunda dampna et
molestias inferrent, sed per theutoniam et per
burgundiam ac deinceps per lambardiam usque
ad terras Slavonie transitum non sine magna
urbium delecione et humani sanguinis ymma-
nissima[4] efusione valde periculose fecerunt quo-
rum Rex tijla[5] nomine qui in scripturis Vtijla[6]
nominatur veniens paroniam sibi perpetuam
in ea constituit mansionem, et quidem[7] multe
naciones slavorum ad ipsos confluxerant unde
tunc non wtrane sed Wendali[8] sunt appella-
ti pars autem illa Slavorum que a fluvio
wtra wtrane[9] dicebantur[10] quod post modum[11] a
tius
comistione

Attila rex hungarorum pro primo in Slavonica mansit.

Vandali sunt hungari Martinus allegat

comitatione gentis hunorum qui de montibus
Sicilie prout Martinus in Cronica sua Ro-
mana de eisdem plenius scribit exeuntes ad[1]
pannoniam plenius intrantes[2] et eam sub
dominio[3] obtinentes hungari ab huius[4] sunt[5] et
extraneis[6] sunt appellati Postquam autem
Leach[7] cum sua progenie nemora latissima
ubi regnum polonie consistit peragrasset[8] tan-
dem veniens ad quendam locum[9] amenissi-
mum agris fertilissimum piscuim et fera-
rum habundacia[10] repletum tentoria sua fixit
in eodem ibique primam habitationem pro
sui et suorum conservatione edificare cu-
piens dixit nidificemus unde et locus ille
usque ad presens Gniezna[11] nidificatio ap-
pellatur.

hungari primo sunt vocati

Lach primo vel Gniezn

Gniezna imo vocata est

De Cracco primo rege lechitarum.

Quia aliqualiter a materia de qua scribe-
re intendebam digressus fueram jam nunc
ad nostrum propositum reddeamus et ut
brevitas scribendi non obscura additum[12]
memorie valeat comendare sub brevitate
Reges principes atque duces ac multiplí-
cationem

cationem eorundem tocius Regni polo-
nie seu lechitarum latissimi Imperii
prout ex historijs annalibus polonorum
repeti, que in diversis diversarum Eccle-
siarum conspexi et aliqua ex narracio-
ne senum procerum polonie quibus
actus bellici et gesta temporum non
ignota(1) fuerant. dicici et memorie comen-
dari scribere dei omnipotentis adiutus
auxilio incepi.

Primo itaque unde Reges lechitarum proceserunt videamus Tempore siquidem Regis Aprueri(2) cum Galli diversa Re-
De Gallis gna et(3) provincias invaderent ac invasa occupassent lechite qui(4) nullum regem seu principem inter se tamquam fratres et ab uno patre ortum habentes habere conveverant sed tum(4) duodecim discre-
ciores et locupleciores(5) ex se eligebant qui(6) inter se emergentes diffinicbant et rem-
publicam gubernabant nulla tributa seu invita servicia ab aliquo exigentes Gal-
lorum impetum formidantes quendam.

unde reges polonie pro-
cesserunt

virum

Crak

virum strenuissimum nomine Craak[1]
cuius mansio pro tunc circa fluvium
wislam[2] fuerat forte[3] sibi divinitus inter
fratres suos lechitas attributa[4] in eorum
capitaneum seu ducem exercitus ut verius
dicam eligerunt nam iuxta polonicam in
terpretationem dux exercitus Woyewoda ap
pellatur.[5] Iste Crac qui legitime corvus
dicitur victor effectus per lechitas est in
regem assumptus hic edificavit castrum
Cracovia quod suo nomine Cracovia est appella
tum quę[6] antea wawel nomen habe
bat (Babel) wawel enim[7] quidam tumor

Crak primus rex polonor.

st. 4.

dicitur quem homines in montibus demo
rantes ex potacione aquarum in gutture
habere conswauerunt sic et mons ubi
nunc castrum Cracovinse situm est
wawel dicebatur ubi[8] prope ab alio[9]
latere wysle parvus monticulus con
sistit in quo nunc Ecclesia sancti mi
chaelis de rupella est edificata quę[10]
wowelnicza[11] diminutive nomen habebat[12]
sub quo monticulo civitas magna et for

tis

Alexander magnus destruxit Cracoviam quod non est verisimilius

tis fuerat edificata quam Alexander ma-
gnus asseritur solo stravisse fertur nam
que duos habuisse filios et unam filiam
quorum unus minor Crac[1] vocatus fra-
trem seniorem dolo ut patri in Regna
succederet clandestine interfecit solus
que[2] sine prole decessit sola sorore
Wanda[3] nomine que legitime hamus nomi-
natur remanente Scribitur namque tam
decora et grata aspectu fuisse quod om-
nes ipsam intuentes in amorem sui suo
aspectu speciosissimo attrahebat unde
ex hoc[4] Wanda[5] id est hamus extitit nomi-
nata hec prudentissime thori spernens con-
sortia[6] Regnum polonie juxta vota pu-
pli saluberime gubernabat donec ad quen-
dam Regem Almanorum ad de eius[7] ~~pa~~
corporis pulcritudine[8] fama pervenisset
et ipsam nec denarijs[9] nec precibus ad su-
um consortium acliniare potuisset nimis
hostibus[10] et exercituum suorum insulti-
bus ipsam ad sua vota[11] flecti cupiens at-
que sperans congregatis nimijs exercitibus

(pesze o prze thrslone)

de Wanda regina polonorum

terram

terram[1] lechitarum appropinquans eas-
dem hostiliter invadere conabatur ejus[2]
potentie wꝑda regina lechitarum predic-
ta cum suis occurebat[3] minime formi-
davit quam rex prefatus cum suis tur
mis ferocissimis[4] cernens venisse[5] utrum[6]
amore vel indignatione consternatus aut
wꝑda mari wada terr wꝑda aëri impe-
rat[7] dïs imortalibus[8] pro suis victimet et
ego pro vobis omnibus O proceres solen-
nem hostiam inferis[9] denomino[10] ut
tam[11] vestra quam vestrorum successorum
perpetuitas sub femineo seniscat[12] Imperio
et mox inuisus gladio vitam finivit Wꝑ-
da vero dextris almanorum fidelitatis et
omagij receptis ad propria rediens se ip-
sam pie tam magnifica gloria et prospe-
ris successibus dijs victimas[13] in wislam
fluvium sponte saliens humane nature
debitum persolvit et[14] ad inferorum limi-
na descendens unde fluvius wisla a
wꝑda regina wandalus nomen accepit
a quo poloni et alore Slavonice gentes
eorundem

moritur rex alma norum propter Vandam regi- nam.

Vanda regina se ipsam in wi slam dimersit

eorundem dicioni adhuerentes non lechite sed vendcalite[1] sunt appelati.

## De primo Lesthone.

Post decessum igitur W[ł]de Regine multis annis lechite Rege carebant sed tum[2] woiewodam et duodecim gubernatores eligebant usque ad ipsa[3] Regis Alexandri cuius tempore quendam virum fortissimum aurifabri artificiam[4] qui arte et industria plus quam fortitudine potenciè Alexandro[5] resistens ipsum absque omni gloria de terris lechitarum non sine confusione exire cogit, ob hoc lechite sibi nomen Lestho[6] imponentes ipsum in Regem eligerunt dicitur namque Iscel[7] quasi dolosus quia dolo et arte superaverat[8] invictissimum Regem Alexandrum qui tandem sine prole decessit

Lesthko auri faber

Alexander devincitur quod non verisimile quia hec contrariatur Cosmographie ptolomey.

## De secundo Lesthone

Mortuo vero Lesthone inter regnicolas lechitarum multa disturbia fuerant suscitata

tata quod tam proceres quam comunitas (1) in
unum diffinierunt locum convenire de elec-
tione principis tractaturi ubi convenientes quo-
rundam ambitiosorum sententia extitit
diffinitum, ut quicunque in equo maculas
habente prior ad staduam percurreret, hic
Rex ab omnibus haberetur unus autem ad
regnis gubernacula improvide ambiens cam-
pi latitudinem per quem ad staduam prior
venire (2) debebat ferreis exigonis caute re-
plevit una (3) non semita per quam solus
incederet vacua dimissa duo juvenes tenue
conditionis pedestri cursu ad staduam (4) se
obligarunt ut victus percursorem semper
Regem nominaret. Cumque ad palum (5) curre-
re vellent statim subsistunt ab aculeis (6)
quos doli artifex in campo straverat in
pedum solys (7) leduntur (8) adveniente itaque
die quo equestres currere disponebant ille
dolosus semitam quam signaverat (9) temptat
qui eciam calces equi sui adeo (10) bene muni-
verat quod ab aculeis (11) ferreis quas sparse-
rat ledi minime potuisset equestribus au-

tem

tem ad statuam currentibus alter illorum
duorum juvenum pedestrium[11] minus laesus et
jam sanitati pristinæ restitutus cursu trans-
verso non sine populi ridiculo vehementi
rapitur per amissos[12] campi mete tandem
ab omnibus appropinquat[13] quem ille doli
artifex iam percurreret unde et Rex[14] nomi-
natur. Hij autem quorum equi ab oxigonis
lesi fuerant considerantes equum precur-
rentem ferramenta[15] in calcibus habere
dolum ejusdem cognovit[16] quem lesthonem
i. dolosum appellavit[17] et tandem senten-
cia super ipsum data[18] membratim discer-
pitur[19] et pedester loco sui per procores regni
et universitatem populi in regem assumi-
tur et rex ab omnibus salutatur ac lestko
secundus nomen[20] lesthonis supplicio tra-
diti ab omnibus,[21] verum cum in throno re-
gio collocari vestibus[22] regalibus indui debe-
ret pauperitatis vestimenta[23] in dextra par-
te solii collocavit in hoc condicionis[24] et humi-
litatis virtutem ostendens eciam posteris cu-
piens relinquere quod regem plus humilitas

quam

Lestko secundus
pauperatem
amavit

quam purpura reddit conspicuum ac de-
corum, fuit autem magne liberalitatis [1]
itaque ex virtute prius sibi indefectum
venire [2] voluit quam ex tenacitate habun-
dantiam. fuit etiam prudentissimus [3] sem-
per sobrius multisque clarens virtutibus
relicto filio unico nomine Lesthone feli-
citer obdormivit. [4]

## De tercio Lesthone.

Tempore autem hujus Lesthonis Julius Julius Cesar
Cesar Slavorum [5] Regna Romanorum
Imperio subicere contendens eciam fines
Lechitarum invasit. Cui Lesthko prefatus
cum suis lechitis fortissimis pro viribus [6] re-
sistens ter conflixit cum eodem stragem [7]
per maximam de populo Julij Cesaris fa-
ciendo hic eciam quendam tyranum oras-
sum nomine qui partis [8] preerat devicit
prelio comisso aurumque liquefactum in os
ejus fecit infundi dicens aurum sitisti au-
rum bibe huic Lesthoni Julius Cesar in Lesthoni Julius
Slavonie partibus existens sororem suam sororem tradit
in uxorem.

Juliam

Juliam conjugio sociavit terram Bawa-
rie loco dotis[1] sibi assignando que Julio
duo castra fortissima de voluntate sui
mariti construxerat quorum nomen uni
lubus et lublyn fratris Julius quod nunc lubus aliud
vero lublin[2] appellavit Hec cum filium
cum viro suo lestkone[3] procreasset et
fratri suo Julio[4] Cesari nunciasset Julius
Cesar cum aduc in Slavonie partibus
moram faceret[5] de ortu nepotis letus effec-
tus pompilius nomen imposuit[6] eidem. Pompilius
Verum[7] cum Julius Romam de Slavis
victor existens lechitarum gentem[8] ipsum
ab. 6. associante redijsset et post lechitarum ad
propria reditum[9] Romani sibi multum
molesti existent[10], pro eo quod Bavariam
dicioni lechitarum subdidijset donacionem
de Bawaria pur ipsum vitam[11] revocavit
propter quod[12] Julia soror sua a lestko-
ne Rege lechitarum repudium fuit pas-
sa parvulo filio[13] panyidione[14] de quo pre-
dictum est apud lestkonem relicto. Iste
lestko de alijs uxoribus Julia uxore sua

repudiata

repudiata et[1] concubinis viginti filios pro-
creavit quibus terras maritimas ducatus[2]
Nomina filiorum Lestkonis cum concubinis
afsignavit quorum nomina sunt hoc
que secuntur Boleslaus, Kazimirus, Wla-
dyslaus, Wrotislaus,[3] Odo, Barum[4], Przíby-
slaus,[5] Przemislius,[6] Jaxa, Semianus,[7] Se-
movitus,[8] Semomislus,[9] Bogdalus, Spiczi-
= Spicimirus[11] gneus,[10] ~~Przicżimirus~~, Sbgneus,[12] Sobiéslaus[13]
vissimirus,[14] Czeszymirus[15] et Wislaus.[16] Ex
hijs aliqui Castra et Civitates quas fun-
daverunt suis nominibus appellarunt.
Quibus pater iuxta mare Septentrionale usque ad Vastwaliam[17] Saxoniam
Bavariam et[18] Duringiam singulis
singulos principatus afsignavit Pom-
pilium vero veluti primo genitum in
Regem omnium statuit atque coro-
nari jussit. Tempore autem hujus lest-
konis Christus de virgine natus esse
Christus dominus noster nascitus tempore lestko nis et Julij.
stimatur Imperante autem Nerone Ro-
manorum principe lestko felicissimus
auctor Regni lechitarum debitum car-
nis in senectute bona[19] exsolvit.

De primo

## De primo Pompilione.

Successit igitur huic lectioni pompilius filius ejus senior quem fratres sui superius nominati promptissimis obsequijs fidelissime fuerant prosecuti intantum quod amore fraterno saucciati cognoscentes ipsum langwescere festino cursu ad eum visitandum in[1] Cruswiczijam[2] tandem pervenerunt ubi ipsum mortuum invenientes filium suum juvenem pompilium[3] in Regem extulerunt quo in Regem coronato et aliquod die[4] in in eodem comoranti[6] fidelitatis[5] omagia[7] preferentes ad propria feliciter remearunt.

## De secundo Pompilione.

Iste pompilius flagitiosissimus fuit nam plus coreas virginum quam bella atemptabat et imprudentissimo luxurie fluxu et ignavia[10] dissolutus primus in fuga postremus in bello in omnibus

flagitio.

flagitiosis conatibus excitatissimus.(1) hic
tyranide suorum fidelissima patruo-
rum obsequia(2) repensavit Nam ad sug-
gestionem sue uxoris impudice(3) pa-
truis(4) suis odio graciam insidiis ami-
ciciam crudelitati pijetatem inaniter
demonstravit quia(5) ve langvidum et
morti approjinquantem simulans pa-
truos convocat quos affatibus melliflu-
is in lecto simulate egritudinis quies-
cendo demulcens seque vivere non pos-
se pronuncians ut de Rege qui sibi
succederet portractent hortatur atque(6)
deposcit quos postremo impetu valedicio-
nis(8) ejus(9) per suam uxorem jropria-
to crudelissimam(10) mortificat(11) quorum
corpora tyranus potius quam rex in
humata veluti divinitas jercussa
jussit permanere. Tito Pompilius
pessimus cognominabatur Choszysko(12)
enim(13) scopa ~~dct~~ dicitus unde Choszyst-
ko diminutive(14) quasi scopula jarva
fuerat appilatus non salus(15) in patruos

Coszysko

St. 7.

comissum

comissum multum permansit (1) quia putredi-
nes cadaverum patruorum suorum per ips-
sum intoxicatorum quos inhumatos perma-
nere jusserat mures insolite magnitudinis
procreate (2) prefatum Pompilium invaserunt — Mures secundum Pompilionem a. lias Choszysko-
ita quod nec igne nec ferro seu fustibus po- nem comede-
terant prohiberi quin ipsum insequentes runt.
mordebant (3) qui (4) tandem ad (4) quandam altis-
simam turrim in Castro Cruswiciensi sitam
fugiens cum uxore et duobus filijs per mu-
res comestus diem clausit extremum.

## De electione Regis nomine Pasch.

Stirpe itaque Pompilii dicti Choszyczkonis
radicitus evulsa proceres (5) ad urbem Crusvi-
czyensem (6) predictam que protunc (7) inter ur-
bes lechitarum major et formosior (8) habeba-
tur convenientes (9) de futuri principis electio-
ne tractatum habere et quamvis aliquem
ex (10) filiis intoxitatorum principum eligere
disposuisset (11) tamen diversis in diversos sua
vota dirigentibus in unum ex ipsis non po-
terant

terant concordari[1] propruiim plus quam
comune bonum preferendo decreverunt ita-
que aliquem infime et modice cognicionis
eligere[2] ingenuum[3] tamen[4] ex lechitarum pro-
pagine procreatum. Fuit[5] namque quidam
pauper agricola nomine pasth[6] et nomen
conjugis ejus rzyępyczka[7] in urbe Cruswi-
cziensi morantes, predicta, qui[8] alias tempo-
re pompilii seu choozyszczconis Duos ho-
spites qui creduntur fuisse angeli seu ceau-
dum quosdam Johannes et Paulus marti-
res quos[9] ianitores prefati Choszczyczconis
principis a janua ejusdem ipsis ingressum
prohibentes repulerunt[10] receperant[11] hospicio
ad cujus hospicium tempore electionis duo
hospites prefati redeuntes prefatum Pasth[12]
hospitem eorum miraculose in regem eligi
fecerunt Nam cum tante multitudini inopi-
nate ad electionem principis congregatorum
potus cerevisie[13] defecisse[14] et pasth[15] in sua do
muncula modicum mellis pro se et sua fa-
milia braxaverat[16] in tantum liquor mellis
qui modo polonice dicitur[17] auctus est quod

toti

Agricola pasth et rze-
piczka uxor
ejus

toti populo habundatissime de eodem medone quantum cuivis[1] placuit tollere[2], ministrarunt. Quo miraculo viso et divina disponente clemencia memoratum Pasth in suum Regem unaniter[3] elegerunt, hic ob hoc dictus est[4] Pasth quia fuit[5] statura brevis sed robustus corpore et decorus aspectu.

## De primo Semovitho.

Pasth igitur Regalibus insignüs decoratus ac Regni gubernacula prudenter disponens ex rzyepiczа conjuge sua filium unicum suscepit quem post annos[6] puericie Semovith appellavit qui quatuordecim tum[7] annos sue etatis habens patri in Regno successit et ob hoc semovitus[8] tam a patre quam ab alüs fuerat appelatus Semovith enim dicitur iam loquens quia annum quartum decimum sue etatis ante mortem[10] conscenderat. Iste Semovitus plura per Chrzyczonem deperdita recuperaverat et in omnibus strenuus et felicissimus habebatur in cunctis agens prospere et semper

de hasti. Nascitur Semovitus.

de hostibus triumphans non tamen illo-
rum principum toxico[1] nepharie interempto
rum filios et nepotes ad sui obedientiam bel
licosis[2] insultibus nimis[3] seu donarijs flecte
re potuit quin semper sibi et suis succes
soribus usque ad tempora illius magni
Boleslai proprie resistebant duplici[4] et
enim de causa suo patri Pasth et sibi
obedienciam denegabant. Prima fuit hoc[5]
inhumanissimum scelus in patribus et
amicis[6] eorum per Chrzyszonem crudelissi
mum[7] comissum qui veneno fraudulenter
fuerant interempti Secundam qui[8] ipsis
Nr. 8. obmissis Pasth infimus gente[9] in Regem
fuerat assumptus Terre autem predicto
rum principum fuerunt hec Boleslai
De Pomerania Cassubia pomerania inferior,[10] Casimiri Cassubia,[11]
Wladislai pars ungarie[12] que inter fluvios
Czyssa Danu- Cisam Danubium et moravam[13] consis
bius. tit, Jaxe serbia,[14] Wroczislai Rama[15] Preibi
Szgorzyeliczа- slai et Odonis divina,[16] Premislai Sgorzyel
lias brandobork cza[17] que nunc bandebork[18] appellatur et cete
ri terras[19] ceteras et districtus in Slavonia
et Chorin

et Chorinthia que circa fluvios albeam odram
pyanam dolsam[1] vltram Rekniczam[2] war-
nam Hanwlam[3] Sprowam Hylam Sudam
Mijeczam[4] Grawnam et circa alias perpetuo
dominio[5] possederunt Duowrysław[6] castrum
dictum miedzyborze[7] quod nunc Meydborg[8]
Myedzyborze alias Meyd-bork dicitur, et Sobieslaus aliud castrum Daley
dictum quod Daleyborg[9] Theutunici appellant
Czeszimirus autem partem dziewnie[10] quod
nunc olsacia[11] dicitur versus Sleszwig[12] et
wyszimirus[13] castrum in ripa maris sep-
tentrionalis ubi nunc civitas nomine suo
wyszimiria vita est, fundavit, fuerant
enim castra principalia principum pre-
dictorum versus occidentem et mare septen-
trionale Bremen[14] dictum de pondere quia
Bremen civi-tas Bestialorum pondus inimicorum ut puta vestialium et
frizonium[15] et aliarum nacionum Slavis ip-
sos[16] invadendo eisque resistendo sufferebat.
Item Castrum luna quod pronunc[17] lunborg
appellatur dicitur namque luna quia[18] petra
latissima in medio campor[um] erexit verum[19]
sicuti Slavi[20] splendorem lune in nocte lu-

cantes

lucantis lunam[1] appellant, sic castrum prædictum in camporum planicie splendentem lunam appelaverunt, fuit eciam ibi propè civitas magna que bardinka[2] nominabatur. Consvetudinis enim est Slavorum civitates vicos appellare. Vicus enim in Slavonico proprie civitas[3] in qua forum exercetur[4] nunc[5] aliqui dicunt transeamus ad civitatem sed vadamus de[6] wijk, et sic Bardwijk a fluvio qui ibi fluit et[7] ab vico nomen appositum[8] acepit sic et Slezwijk[9] a sled[10] qui Slavonice Alat[11] dicitur Item castrum Buccovecz[12] ubi nunc monasterium fratrum prædicatorum in lubek construc-tum cernitur Slavi vero nubi[13] morantes lubuczensem, civitatem vero[14] lubek sed bukowey[15] appellant. Item Rathibor castrum item castrum Swerin quod castrum quidam imperator devicto rege Slavorum. nomen[16] mikot[17] cuidam nobili viro de Dalewo alias de Dalemborg fertur donasse ipsum in comitem Swerzynensem Spalcz[18] quem[19] idem imperator ibidem fundaverat.

a filiis

a[1] filiis mysklonis protegi deberet. Iste etenim Mijkkel[2] castrum quoddam in palude circa villam que Lubowo[3] nomi-
natur[4] proppe wyssimiriam edificavit quod castrum Slavi olim Lukow[5] nomine ville Thetunici[6] vero ab ipso mijklone Mijkkel-
borg nominabant[7] unde usque ad presens[8] principis[9] illius loci Mijchelborg appella-
tur[10] latine vero a camporum magnitudi-
ne magnusplensis[11] nuncupatur quasi ex latino et Slavonico compositum et in[12] Slavonico pole campus dicitur. Item ca-
strum Gylow a crassitudine[13] terre[14] dicitur. Item Roszlhoky[15] a dissolutione aquarum dicitur. Item castrum verla[16] a crebritate[17] Item Swanowo[18] a nomine proprio Swan enim dicitur quasi vocatus. Item Oslhrow ab insula Item Thessin[19] marlow Bolel[20] Grzyżeboszewo[21] demum vologosch[22] Kasseom[23] volmiccz[24] quod alias Julin vocabatur[25] dicebantur enim hec castra circa mare septentrionale sita fuis-
se scribuntur. Alia vera castra Duces sa-
xonie Marchiones Brandburgenses Stetinen-
ses, quod pos-

pluchii, ortg.

ses possident quod tamen novis[1] nominibus
antiquis mutatis. Quedam vero iuxta prio-
rem imposicionem nominantur.

## De quarto Lesthkone.

Semovitho[2] itaque brevi annorum circulo[3] re-
gnante natus fuit filius cui nomen Lesthko[4]
imposuit qui patris vestigia sequens in om-
nibus ~~in omnibus~~ virtutibus existens libe-
ralis in statu adolescencie filium pro-
creavit cui nomen Zemomisl imposuit quod
interpretatum dicitur[5] terras precogitans
nam cum eodem filio terras dominio sua
subjectas in pace gubernat[6] quod a nullo
vicinorum regnorum molestias aliquas ca-
piebat sed pace tranquilla omnes natio-
nes[7] sibi subditas dicioni sue subdite lete
gaudebant, sic quod ipsorum prosperi suc-
cessijs omnium suorum progenitorum red-
dit insignes quos suis antecesserunt virtu-
tibus.[8]



De premio

# De primo Meschkone.

Zemomisl autem de uxore sua genuit fi-
lium qui cecus natus per septem annos cecus
educatur, quod poloni cernentes et quod a-
lium filium infra septem[1] annos rex Ze-
momisl non procreasset turbati dicebant,
ecce iterum meskа[2] in regno, meskа[3]
confusio[4] seu turbacio ~~dicitur~~ à commocione[5]
dicitur. Sciebant enim quod post decessum
Choszyszczkonis quem mures devoraverant[6]
multe commociones in regno polonie fue-
rant exorte, quas iterum evenire formida-
bant, et ob hoc filium ejus[7] cecum myes-
kum[8] nominaverunt. Semomisl vero anno
domini DCCCXIII[9] prout annales polonorum
narrant hjstorie patri suo Lesthkoni
quarto in regno polonie successit[10] et Mescham[11]
filium suum predictum XXXI.o[12] procreavit.
qui meskа VII.o anno etatis sue divinitus
lumen oculorum accepit et tandem anno
domini DCCC.XXXI.o[13] Dobrothna[14]* sororem
sancti Venceslai[15] duxit in uxorem anno se-
quenti

Myesz'ko ideo
nomen accepit
a myeskа

Myeskа certam
Dambrowkam so-
rorem sancti Ven-
ceslai duxit in
uxorem.

* poprawiane w oryginale

quenti cum tota gente lechitarum[1] seu po-
lonica uxore suadente et[2] divina gracia
inspirante sacrum baptisma suscepit
De qua uxore anno XXXVII[mo][3] filium[4] gene-
ravit cui nomen Boleslaus in sacro
baptizmate imponi fecit Anno vero domi-
ni[5] trigesimo octavo[6] Jordanum in Episco-
pum[7] ordinat.

primus Episco-
pus in Polonia
Jordanus.

## De primo Boleslao.

Boleslaus primus magnus dictus et ani-
mosus[8] qui polonice[9] Chrobri[10] nuncupatur ter-
minos lechitarum ab olim[11] deperditas stre-
nue recuperaverat et sex cathedrales ecclesias
videlicet Posnaniensem quam primo fun-
daverat in cujus medio ecclesie tumulatus
quiescit, Gnesnensem postea[12] Maroviensem
que nunc plscensis[13] dicitur Cracoviensem
Vratislaviensem et Lubucensem Kujavien-
sem vero filius ejus post eum Mjeslko no-
mine que Vladislaviensis nuncupatur
fundavit, et multa Monasteria fundavit do-
tavit et construxit de cujus moribus actibus non

videtur

Boleslaus sex
ecclesias Cathedra-
les fundavit.

Vladislavien.
Ecclesia funda-
ta est a Myes-
kone filio Bo-
leslai.

videtur necesse scribere, quum[1] in Cronica
Vincenciana de magnifica suarum probitate
virtutum satis ample scriptum reperitur. Ipse
tamen quoddam tributum in Polonia, quod
Strossza[2] dicitur fertur statuisse. Ita quod qui-
libet de aratro[3] unam mensuram Siliginis[4] et
aliam avene[5] ad Regis granarium annis
singulis presentabat pro re publica militan-
tibus.[6] Hoc autem[7] tributum frumentorum
ideo Strovza dictum est quia hominibus in
castrorum custodia degentibus precipue in
extremitatibus[8] regni consistentibus ad usum
ducebatur. Nam Rex Boleslaus prefatus
cum metas polonie in Kyow quod est Ruscie
metropolis et Czyssawa ac danubio ungarie[9]
ac Corisce[10] et Zolawam fluvium versus
partes Duringie[11] ac mare septentrionale
stabuisset viriliter recuperando per suos
progenitores deperditas edificat[12] castra pluri-
ma in extremitate regni sui pro conserva-
tione regnorum suorum et resistencia ini-
micorum suorum et precipue in ripis
fluviorum Zolawa et albea Wbra[13] quam
albeam

Strossza fecit tri-
butum regium
de quolibet manso
una mensura sili-
ginis et alia ave-
ne.

Boleslaus ampliat
poloniam usque
ad Kyow

albeam versus westwaliam edificat quod-
dam castrum dictum Brzyemyą aui de hac
nomen imposuit quia omne terrarum sua-
rum onus ferebat inimicos compescendo et
a suis iniurias propulsando Brzemo enim
onus sive pondus dicitur in vulgari. Huic
enim per angelum dicitur gladius fuisse
datus in quo omnes suos adversarios cum
dei iuvamine vincebat qui gladius usque
ad presens in armario Cracovinsis eccle-
sie conservatur quem reges polonie ad bel-
la euntes deferre et semper cum eo trium-
phare de hostibus consueverunt. Obiit autem
anno domini Millesimo XXVI in castro Po-
snaniensi, ibique in medio ecclesie majoris
tumulatus requiescit. Huius tempore Otto
Imperator tercius, dictus rufus, gracia visi-
tandi limina sancti Adalberti quem in vi-
ta valde dilexerat poloniam intrauit quem
Boleslaus honorifice suscepit et magnifice
pertractauit. Ipseque vicem in bono repen-
dens Boleslaum consortem Imperij ordina-
vit sibique dyadema regium imposuit ac

filio

Angelus dedit Boleslao gladium Sczerbyc

Str. 10.

Boleslaus moritur

Otto Rufus imperator

filio suo Mesthoni[1] sororem suam uterinam in uxorem desponsavit et pro munere lanceam[2] beati[3] Mauricii et clavem Domini Boleslao donavit. Bolezlaus autem Ottoni[4] Imperatori brachium sancti Adalberti martyris in signum dilectionis mutue et ob[5] reverentiam Imperialis dignitatis inter cetera dona redonavit. Et hoc anno domini millesimo primo appellatur quod gladius regis Bolezlai de quo premissum est sibi datus per Angelum Sorirbyecz[6] pro eo quia ad admonicionem angeli Russiam veniens portam auream qua castrum Kijow in Russia claudebatur cum eodem primus[7] percussit ex qua percussione gladius lesuram modicam suscepit que lesura in polonico scurbina[8] dicitur et ideo Scirbyecz[9] appellatur.

Sorirbyecz. gladius ideo dictus est.

Iste[10] Bolezlaus natus est de anno domini DCCCCLXVII° et subiugavit ungaros et Saxones et in flumine Scolawa q columpna ferea fines polonie terre.

De vocando

## De secundo Meschkone.

Mortuo itaque magno Boleslao filius ejus Meschko[1] secundus eidem in Regno successit qui solum sibi et non rei publice vacabat. Tempore enim suo extere[2] nationes ab obedientia sua recesserunt et desidiam[3] suam considerantes tributa patri suo dari consueta[4] solvere denegaverunt imo castra fortissima per Boleslaum patrem suum ut[5] predictum est in extremitatibus Regni et precipue in Albea constructa prefecti eorundem usurpaverunt sibi et suis posteris ipsam perpetuo relinquentes. Iste Meschko de sorore Ottonis Imperatoris[6] genuit duos filios videlicet Boleslaum et Casimirum quo anno dominice millesimo XXXIIII° mortuo filius ejus primogenitus Boleslaus eidem successit qui prius quam[7] in Regem coronatus fuisset matri sue multa obprobria inferebat cujus nequiciam mater sua nobilissima ferre non valens, Recepto filio suo Casimiro parvulo Saxoniam versus Brunswik ad solum patrimonium[8]

remeavit

Meschko primus genuit duos filios Boleslaum et Casimirum

Boleslaus male moritur.

remeavit ibique puero literis imbuendum appo-
sito (1) monasterium quoddam sanctimonialium
dicitur intravisse Boleslaus autem propter ve-
ticiem (2) et inhumanitatem scelerum quam exer-
cebat diademate Regio insignitus minime,
vitam male terminavit nec in numero Re-
gum et Principum Polonie propter suam
nequiciam reputitur. Post cujus obitum mul-
te commociones et bella plus intestina quam
extranea in Regno polonie sunt exorta dum
autem iam Regnum polonie fere ad nihi-
lum fuisset per bella redactum proceres (3) Re-
gni polonie versus saxoniam ad dominam
suam Reginam pro suo domino Casimiro (4) in-
quirendo iter assumpserunt, a qua cum di-
dicissent qualiter ipsum versus parisius ra-
De Casimiro Monacho Cluniacen. ciones arcium liberalium destinasset in
quo stans et desudans ordinem sancti Be-
nedicti in monasterio Cluniacensi (5) assump-
sisset, ad quem festine properantes invene-
runt eum (6) in dyaconum ordinatum. Consi-
lio autem Abbatis habito non repatriantes (7)
Romam iverunt et domino Benedicto pa-

pe

pe/ nono obnixe supplicarunt ut eis prin
cipem eorum restitui mandaret cum eodem
misericorditer dispensando ut uxorem posset
Ducare ne Regnum polonie heredes careret
Rs. 11. calamitates polonie prophanationem christia
ne fidei et effusionem sanguinis per Tarta
ros et alias naciones paganicas circumqua
que positas assidue effundi et inferri con
suetas quorum dicto apostolicus vir pater
no affectu compaciens ac genti polonie ca
renti principe Ducem Casimirum qui in
Casimirus in Monasterio Lam bertus vocaba tur. Saxonia non Karimirus sed Karolus et in
Monasterio Lampertus fuerat nominatus ad
tenendum Regni gubernacula exire de mona
sterio concessit, et ut uxorem posset Ducere
misericorditer dispensavit racione cujus
dispensationis dux Kazimirus cum gente
polonica pro liminarys Sancti petri et fa
brica ejusdem ecclesie denarium de quoli
Denarius pro petri ecclesie in polonia datus. bet capite se soluturos perpetue submise
runt. De cluniacensi Monasterio Saxoniam
ad dilectam genitricem suam, et ad Duces
Saxonie avunculos suos veniens fuit cum

ingenti

ingenti gaudio[1] receptus qui sibi non modicam
armatam militiam associantes[2] ipsum in re-
gnum polonie non sine bellorum grandi-
bus[3] certaminibus deduxerunt. Hic Kazimirus
multe probitatis audacia viriliter assumpta
hostibus hicinde[4] fugatis Regnum polonie
possedit in pace de[5] Anno Domini millesi-
mo xxxvij° regnum polonie recuperavit et
demum obijt relinquens post se Boleslaum
interfectorem sancti Stanislai dictusque est
restaurator pro eo quia quam plurima
tempore[6] patris sui Meschkonis deperdita[7]
strenue recuperavit et ad solum[8] reducta
feliciter restauravit. Terrisque[9] per ipsum
polonorum sic mirifice pacificatis duxit uxo-
rem filiam[10] Romani principis Russie filij
Odonis nomine Dobrowegam[11] alias dictam
Maria ex qua genuit quatuor filios Bole-
slaum Astrum largum seu bellicosum
interfectorem sancti Stanislai, Wladislaum
pijum Meschkonem tercium et Odonem pri-
mum. Iste Odo et Meschko[12] sine prole deces-
serunt. Huic Kazimiro licet tota gens poloni-

Kazimirus duxit uxorem ruthe-nam vocatam Mariam

ca

ca et (11) quedam Slavonica gratabundo assur-
gens animo ipsum in suum Regem acclamas-
set, (12) sola Masovia resistere non expavit.
Nam quidam de infimo genere strenuus ta-
men ac Robustus animo fervox ac bellorum
excitacione (3) consuetus mecislaus nomine
Masouiensem provinciam occupaverat pro-
ceres provincie illius quosdam muneribus
quosdam tyranide ad sui obedienciam attra-
xit dacosque (4) gentes (5) seu pruthenos et Rute-
nos sibi in auxilium contra Karimirum in-
vocavit; quorum adjutus presidio bellum cam-
pestre Karimiro inducere presumpsit in quo
devictus et de finibus Masovie cum sibi ad-
herentibus fugatus ad pruthenos fugam
iniit ibi sperans sui salutem (6) conservare sed
pruteni nece suorum plurimi (7) sauciati sibi
culpam inferunt suam ac suorum cedem et
iniuriam ulcisci (8) satagentes sicque Mecisla-
um (9) capientes diversis (10) penis afflictum tan-
dem altissimo patibulo affigunt dicentes
altiora te (11) quesisti alta teneas. Unde poeta
Turpe viris non esse viros servos trabeari. (12)

Mecislaus Ma-
zovita ... Karimi ... regi cum pru-
thenis.

Turpe

Turpe teri luceo[1] candida colla iugo.[2] Nec pete quos natura vetat transcendere fines Nec pete quod iusto pondere non cruciares. Provincia itaque Masowie ad unitatem regni polonie reducta et totius Regni finibus in tranquilitate rite pacis[3] ordinatis Anno domini millesimo quinquagesimo octavo prefatus Kazimirus[4] in Domino feliciter obdormivit.

## De Boleslao Effero.

Ao. 12.

Boleslaus malus

Post decessum itaque Regis Kazimiri monachi seu restauratoris predicti[5] Boleslaus largus et efferus filius ejus senior primogenitus eidem in regno successit. Hic fuit liberalissimus nullam hominis reputans excellenciam[6] Dijademate vero regio insignitus cogitare cepit magni Boleslai Regis Polonie sui proavi audaciam velle induere[7] et pro recuperandis terminis polonorum quos prefatus Rex Boleslaus statuerat et successores Regis polonie usque ad sua tempora amiserant vires exponere bellicos labores preferens quo[8] et quieti sic[9] ad ter-

ras

ras Rusie potenter ingressus ad castrum
Khjow multis prelijs cum principibus[1] Ru-
sie commissis plurimis ex ipsis prostratis
usque pervenit. Cui Khjowienses[2] quamvis alio tm
tempore rebellasent tandem ultimis resiste-
re non valentes se gracie ipsius committere
decreverunt, quibus et graciam et fidelitā-
tem ab ipsis generose[4] receptis, ad alios fi-
nes Rusie se transtulit ibique per plu-
res annos castra Ruthenorum potenter
expugnans ac imperio se utriusque Ru-
sie partibus peragratis ipsam tamen
pro sua et pro sui[5] exercitus necessitate
maxime in victualibus spoliando tandem so-
pita rebellione post victoriam, quam in Re-
ge ruthenorum habuerat quem in campe-
stri prelio[6] occiderant, quendam ex suis no-
bilibus, qui Rusie preesset principibus sta-
tuit prefectum[7]. Post hoc hungariam adiit
volens metas regni polonie in Danubio Cris-
salba et Moralba[8] fluviis rehabere. Cui Sa-
lomon Rex hungarorum cum suo exerci-
tu in montanis rusie et hungarie ad su-

um

um regnum volens prohibere ingressum oc-
curit sed plurimis de suo exercitu in pri-
mo agressu (1) prostratis ad castra confugit
se in eisdem concludendo (2) et cernens sibi et
sue genti imminere periculum pacem pre-
catur centum milia auri talenta (3) offerens
Boleslao ut ab impugnacione sui desistat.
Cui rex Boleslaus respondit Polonos inquit
non aurum habere (4) sed aurum habentibus imperare de-
lectat, (5) turpius enim ait vinci precio quam
prelio. Victum itaque rex Salomon se reco-
gnoscens (6) tam bello quam parte sui Regni
inter fluvios predictos (7) cessit, felicem se repu-
tans in alia parte regni ultra Danu-
bium posse manere. Interea vero leo
rex Bohemorum cum moravis et Austra-
libus fines polonie invadens, ipsos cru-
delissime devastabat. (8) Quod Rex Boleslaus
intelligens ad ipsum festino cursu pro-
perat quem licet inopinate a tergo inva-
dere potuisset noluit dicens titulo (9) victo-
rie adscribi non debere insidias mor-
tacinis faciendas, (10) nunciat igitur leoni ut

se prom

Salamon hungarie rex ofert Boleslao centum milia auri talenta

De Leone rege bohemorum

Vost p. 128

Magna strenuitas Boleslai

se prontificet cum Boleslao in crastino(1) prelium commissurus Leo vero leonina ferocitate depositâ astuciam induit vulpinam et Regi Boleslao intimat indignum se asserens cum tam paucis tam magnifico Regi(2) velle resistere, sed obnixe deprecans ut sua obsequia recipere dignaretur(3) cum(4) suis tributarijs admittendo.(5) Noctem igitur pro presidio capiens(6) fugam(7) iniit nusquam in uno loco Regem Boleslaum prestolare presumens quem Rex Boleslaus per moravie fines insequitur, et non parcens etati vel sexui omnes aut morte(8) truidat, aut vinculis constringit. Tempore autem quo in terris Bohemorum et austrauiorum Rex Boleslaus intraret eorum terras hostiliter devastando Pruteni et alie naciones paganice de reditu Boleslai dubitantes pomoraniam hostiliter invadunt quod cum ad notitiam Boleslai pervenisset(9) Bohemorum et austrauiorum impugnacione obmissa ad propria convolat et hostes in pomora-

nia

Str. 13.

Poloni ides dicti sunt a Pole

nia reperiens invadit quos fugientes in
Sarum fluvium insequutus ibique non
pauci de suis non ab hostibus sed ar-
morum pondere pressi in profunda[11] demer-
guntur et ob[12] hoc poloni ~~ut antea~~ et plenis
armis iti nolebant.[13] De[14] cetero ut ante
antea dicitur dicti sunt Polanie a
campo scilicet pole in quo fortiter pu-
gnantes in armis bellabant et prop-
ter hoc vocati polanie i. poleni nanye ut antea.
Hostibus itaque feliciter[15] fugatis eorum[16] ho-
stium et aliarum domina decreverant im-
pugnare. Sed quia jam[17] septimus annus ab
exitu sui ad prelia iam finem dabat, in qui-
bus septem annis tam ipse quam proceres
Regni illius polonie uxores et pueros non
viderant, veluti qui bellicis tumultibus in-
sudantes extra domicilia morabantur ex-
teras naciones subjugando.[18] Interim uxo-
res ac filias eorum[19] servi seu[20] famuli ad
sua vota flectuntur[21] quasdam diuturna
expectacione confessas quasdam vero[22] ma-
gna desperatione deceptas, nonnullos[23] op-
pressione

kadl. p. 191

pressione ad suos amplexos[1] pertractantes[2]
domicilia muniunt et occupant dominorum
Comperta igitur fama tante prodicionis
ac nepharii sceleris pertractante[3] nobiles qui
cum rege in castris[4] predicto tempore fuerant
demoranti[5] zelo nimio vindicandi iniurie[6]
excitati etiam rege prohibente ad propria
sunt reversi suosque de suis domicilijs
que firmissime muniverant tandem
cum magno labore expugnatis[7] ipsis pro
ut eorum demerita[8] deposcabant[9] supplicia e
diderunt[10] uxores etiam[11] suas veluti prevarica
trices et adulteras penis diversis crudeli
ter extinxerunt.

## Nota de sevicia Boleslai

Rex[12] vero Boleslaus de recessu suorum
procerum turbatur[13] nimium, et contra eos
dem zelo iracundie concitatus, beluinam
sevitiam induens ad propria rediit et su
is proceribus bellum inflixit, dicens Viros
luxuriosos[14] deleri debere quibus plus cau
sa feminea placent[15] quam principis ob
sequela

sequela. Conqueriturque non tam apud hostes
derelictum quam hostibus studiose exposi-
tum propter quod primas polonorum[1] qui
ab eo discesserant capitis obtruncacione damnat
alios[2] quos perimere non valet insidias laten-
ter parare non cessat mulieres quoque[3] qui-
bus mariti humana ducti mansvetudine
salus indulserant prosequitur[4] ac earum in-
fantulis abiectis catulos non perhorruit ap-
plicare in tantumque cultum detestabatur
femineum quod loco uxoris pimentum pur-
pura et bisso decoratum ad omne iter quo
ibat secum duci faciebat. Aiunt quoque qui-
dam quod versus[5] insensum reprobum ute-
batur[6] eodem. Quidam[7] autem scripture qui-
bus standum est verius asserunt quod non
sed in detestacionem sceleris per mulieres
nobiles in suorum maritorum absencia per-
petrati hoc se[8] facere demonstrabat. Ve-
rum cum nimia efferitata[9] in suos dese-
vire non cessaret; et hoc ideo, quia[10] proposi-
tum sui negotii quod pro recuperandis me-
tis polonicis in animo concepérat nec redi-

propter fugam
de bello majores
decapitantur
per Boleslaum

re

re Donec eadem recuperasset mente fir-
masset, ad finem debitum propter suorum
Nobilium ad propria regressum minime per
duxisset Sanctus Stanislaus Episcopus Cra-
viensis cernens Bolesl[a]um quasi beluam se
vientem in oves desinere[1] et gladio tyranico
sanguinem innocentem effundi ira quo-
que choro[2] violari dei timore postposito ho-
minus non vereri ac honore regio oblitus
iusticiam opprimi ipsum paterna moni-
cione aggreditur, et post hoc ecclesie dene-
gat ingressum. Ille[3] vero paternam correctio-
nem despiciens et malis priora accumula-
re[4] proponens sanctum virum in capella
Sancti Michaelis de[5] rupella missam cele-
brantem manu truculenta gladio suo ex-
tinxit Ipsumque de capella extrahens di-
membravit Cujus gesta vite et miracula
in vita ipsius Beati martiris plenius con-
tinentur. Passus est autem anno[6] domini
milesimo LXXIX Post hoc autem[7] Bolesl[a]us
videns quod sui terrigine[8] tam procures, quam
populares se a sua familiaritate abstrahant[9]

St. Stanislaus arguit Bolesl[a]um

Stc. 14.

Aod

Ad Ladislaum[1] quem regno[2] hungarie in re-
gem prefecerat secessit cui[3] Ladislaus humilem
reverenciam/exposcens pedestri veneracione oc-
curit Boleslaus vero Rex tanquam super-
bus et elatus manum sibi porrigere ac os-
culum dare contemsit inquiens: opifici non
competere ut suam veneretur creaturam nec
decere virum fortem et potentem exilio pres-
sum miserabiliorem esse vel casu fortuito
deiecctionem debere videri. Ladislaus vero
rex hoc pacienter sustinens benignissime[4]
amplectitur ~~et exhibet~~ honorem[5] omnem et
humanitatis affectum exhibet[6] Apud quem
non multo tempore[7] tactus pessimo ulce-
re in amenciam cecidit sicque miserabi-
liter vitam finivit et[8] filius quoque[9] uni-
cus ejus Meschco nomine post hoc per pa-
truos ad propria[10] revocatus prius quam
uxorem duxisset et florem pubertatis atti-
gisset vita functus de hoc mundo[11] transi-
vit ad patres. Revelatumque est quibusdam
viris religiosis sanctam vitam ducenti-
bus quod quam[12] sicut Boleslaus rex[13] sanc-
tum

/exhibere

De morte Bo-
leslai qui a
mencia est
percussus

Meschko filius
Boleslai in pue-
ricia mortuus
est

Revelatio divina de reintegracione regni polonie.

tum Stanislaum in partes miritas secuis-
set et in lacum dispurvisset sic deus re-
gnum polonie deincaps scidit[1] plures prin-
cipes in eo dominari faciens[2] Nihilominus
vero prout corpus viri sancti[3] reintegratum
extitit, sic in futuro tempore cum deo pla-
cuerit in statum pristinum et ad unita-
tem unius principis reducetur.

## De primo Wladislao

Iste Wladislaus nunquam titulatur regem polonie sed ducem et here-
dem quod CC an-
nis post occisio-
nem beati Stanislai caruit rege polonie regnum

Wladislaus itaque dictus pius fratri suo Bo
leslao effero in dominio regni succesit[4] cu-
ius fratres minores Mesco et Odo dum[5] si-
ne prole decesserunt[6] et ipse similiter pro-
le[7] careret et de ipsa nimium anxietus[8]
existeret. Tandem de consilio Lamperti Cra-
coviensis Episcopi successoris beati Stanislai[9]
imaginem auream artificiose ad instar pue-
ri fieri fecit, quam devocione ductus et voto
astrictus ad Monasterium sancti Egidii
quod in provincia provincie consistit ad
honorem ejusdem sancti sollemnes nuncios
cum[10] ornamentis ecclesiasticis Abbati et fratri-
bus

Epistola ad Mo-
nachos sancti Egi-
dii pro puero.

bus in dicto monasterio degentibus destinat (1) ac (2) epistola infra scripta patribus reverendissimis (3) Beati Egidii abbati ac (4) universitati cenobii Wladislaus dei gracia dux polonorum et coniunx ipsius devocionem omnimodam (5) cum reverencia filiali. Etsi (6) ulla possit (7) esse humana felicitas, perfecta tamen esse non potest, nemo enim tam felix est quin (8) cum parte sue felicitatis (9) rixetur et nos quidem de nostri generositate sanguinis de corporis et animi elegancia (10) de culmine regie dignitatis de fama et omnimoda gloria et copia rerum gloriari non oportet nec expedit quidem sed illud (11) humiliter lacrimari convenit quod inter florentissimos rerum successus datus est nobis stimulus qui nos colaphizat in fecunda sterilitate sobolis que non solum paternum tollit (12) solacium sed et grave quoddam ingerit opprobrium orbitatis proin (13) coram vobis patres sanctissimi nostra prosternitur devocio ut vestrorum meritorum sterilitatis infortunium pius

oracio

oracionum tollat interventus. Non enim est impossibile et apud deum ullum verbum Intellectam itaque ducis et uxoris[1] sue devocione sacer ille conventus, triduanum oracionibus continuat ieiunium cum psalmodie[2] instancior vigilancia atque precum. Sed prius quam ad propria legati[3] redierunt ducis se[4] fecunditas predicatur. Nascitur que tercius Boleslaus in cujus partu mater sua nobilis dolore rapta nimis ~~Dicitur~~ Diem clausit extremum sicque Wladislas gaudium dolore miscatur et meror gaudio temperatur. Et quia principem tam illustrissimum cui nil de humana existimatur felicitate defuisse absque uxore non decuit esse. Adeo[5] soror imperatoris ~~Ezzi~~ Henrici tercii relicta, salamonis regis vngarorum sibi matrimonialiter copulatur. De qua tres filios procreavit. Et quamvis iam corpore esset grandevus noluit tamen ignavia detinere, sed hostibus rebellantibus crebrius militarem[6] industriam exercebat. Cumque vero plerique consulerent[7] ut sue etati parceret[8] respondebat licet detrimenta senciam in

corpore

Boleslaus tercius nascitur cujus mater moritur.

Sororem imperatoris accepit in uxorem.

Nr. 15. na tej stronicy ugóry do textu minale, zaca znajduje się nota.

Iste Wladislaus in honore beati Egidii constriut et fundavit Ecclesiam parochialem in Clodawa consecra~~ta~~tam ~~grecia~~ in honore beati Egidii in ____ aliam ecclesiam in lancicia parochialem in Wobija et alias plures in honore beati Egidii Confessoris ad cujus preces habuit filium.

corpore animi tamen convenit (1) antiquitate
probari virtutes augeri non minui, omnium
que rerum exercitamina virtutis esse non e-
tatis verum quia maritime provincie pre-
fectos quos eisdem dux (2) piissimus Wladisla-
us prefecerat contumeliis appositis injuriose
eiecerant ex qua re ipse animosior effectus,
robustorum ducorum manu invasum recollec-
tam (3) maritimas provincias potens invadit
fortissima municipia eorum diruumpit (4)
pariter et comburit colla indomita domat
quosdam ex ipsis capitibus truncat (5) quos
dam captivos ad propria remittit sicque ma-
ritimis provinciis subactis et prefectis pro-
prius constitutis ad propria revertitur cum
honore in nullo sue sencium gravedinem (6)
senectutis.

## De Sbigneo filio suo ex concubina de domo prawduarum.

Habuit itaque Wladislaus Rex piisimus
filium nomine Sbigneum ex concubina (7) pro
creatum (8) que fuit de genere prawditarum
quem

quem propter insidias novercales sub cura (1)
Sleziani, (2) cui nomen erat Magnusch (3) in fini-
bus bohemorum fecit delicatissime educare
qui ob hoc dictus est Stigneus qui latine
interpretatur evasit iram (4) noverealem
quia mortua regina noverca eiusdem ip-
sam (5) de latibulis in quibus fovebatur, ad
patris amplexum fuit revocatus Nam quam
diu noverca ejus vincebat (6) eius iram metu-
ens patris provinciam adire non presumsit
Hunc postmodum pater piissimus plus do-
lo quam consilio conventus (7) Bruckslai prin-
cipis (8) Bohemorum, de quo Wladislaus Rex
decrepitus plurimum confidebat ut haeretur
regni lechitarum gubernaculam (9) et patris
vices gereret improvide fecit (10) (11) hinc quidam
Schezech (11) seu Sethegius (12) nomine princeps
polonorum milicie (13) qui rempublicam con-
fuse et iniuste dispensabat (14) non quod rec-
tum vel virtus exposcabat sed quid (15) pecunia
dona et affectus carnalis iubebat non quod
quis meruit, sed quantum (16) potuit inspexit,
cum prefecto Selesiane (17) provincie nomine

De Setegio malo

magno

magno de quo premissum est contra pijum (1)
Wladislaum conspirant (2) ac Sbigneum prefatum
wratislavie (3) ac Sleziane provincie principem
constituere presumunt Wladislaus vero rex indi-
tus (4) licet hoc grave in animo gereret non ta-
men ad vindictam principis esse voluit, sed
Sthegius (5) princeps milicie ac (6) prefectus Slezia-
ne provincie predicti Wladislai regis et regi-
ne indignationem in se fuore (7) considerantes
et periculum ex facto quod presumserant sibi
evenire presumentes (8) Wladislaum Regem hun-
garie et Przeczslaum principem Bohemie (9)
donis ac promissionibus ad partem Sbignei
flectunt et ne Regi Wladislao contra Sbigneum
et ipsos (10) prestent auxilium inducunt. Instan-
cijs itaque Wladislai hungarie regis (11) et Prez-
slai principis Bohemorum coactus est Wladi-
slaus Rex lechitarum cum Zbigneo filio
suo prefato fedus pacis inire quem pater
pijus pristine (12) restitutum gracie, ut expe-
riretur langworem (13) simulat filium quem (14)
Sbigneum prefatum ad se venire iubet qui
non submissa facie sed hilari animo cum tym-

panis

Sbigneus occupat Wratislaviam.

Bibl. Jag.

panis fistulis et symphoniorum choris Au-
lam Regis popatice[1] ingreditur non compsa-
cientem sed de patris langwore magis gau-
dentem se ostendens iuxta dictum poeticum
filius ante patrem primos[2] suspirat in an-
nos. Quamvis igitur agnovisset paterno amore
ignoscit illumque excusans dixit in re-
bus iocundissimis ex industria ad patris so-
lacium advenisse, cum flammis nec meror
merore temperatur, sed eger ex hilaritate
medici hilarescit, verum tamen ut humorem
filii superbientis purdonaret[3] illius fiducialis-
sima presidia caute dissolvere cogitavit et
primates Slezianorum[4] quosdam viribus quos-
dam municibus[5] arte donove[6] ab ipso retraxit
propter quod Sbigneus in patrem foraiis exar-
descens[7] Vratislaviam secessit et in[8] Cruswiciam
robustorum manus collectam[9] festine properat
ibique Cruswicie rex acies instruxit ac pomera-
norum non modicis adjutus[10] presidio patri bel-
lum campestre indicere[11] presumsit in cujus a-
gressu[12] sucumbit et captus in patris custo-
dia carceri mancipatur fuit autem[13] in congres-

su tanta

Ar. 16.

Sbigneus contra patrem movet bellum et capitur

su tanta multitudo hostium prostrata ut
urbis Crusvicensis campestria & lacuum pro-
funditas cadaverum et cruore repleta fetoribus
hororem habitatoribus[17] et esum piscium pre-
hiberent totaliter.[18] pijetate prestarcior Et quan-
tumcumque[19] Sbigneus pater[14] atrocior extite-
rat tanto pater illi[15] fuit pijetate prestan-
cior ita quod non solum illum a carcere
absolvi iuberet; sed eciam illi partiulam
Regni in Castellania Siradiensi[16] ab herede
legitimo secernit. Iste Wladislaus pijissi-
mus princeps ad honorem sancti Venceslai
martyris olim ducis Bohemie in castro Cra-
cauiensi cathedralem ecclesiam primus fun-
dat[12] in qua viginti iiij.or[13] canonicos consti-
tuit quibus prebendas magnificencia rega-
li dotavit[9] Nam primitus[10] non soli Canoni-
ci sed clerus Episcopum Diocesis Cracovien-
sis eligebat. Hic anno Domini millesimo
Cij.do decessit cui Boleslaus Dictus Krzywo
usthij filius suus legitimus in dominio[11]
successit.

Wladislaus fun-
dat Cracovien.
Ecclesiam &
xxiiij.or = preben-
das.

Clerus .....
.... Episcopos
eligebat et ...
...fuit

De Bole

# De Boleslao krzywousthj.

Boleslaus igitur[1] sicut meritis sancti Egidii Abbatis successor patris et heres legitimus a deo impetratus fuit[2] ita morum gratissima venustate et virtutum felicibus studiis ceteros principes antecellit quod cernens Szczrech. princeps milicie de quo premissum est pro. dicionem quas Sbigneo illegitimo Wladislai filio improvide apponens[3] commiserat in quo[4] rememorans formidare cepit ne Bo. leslaus patris injurias[5] in eo vindicaret Sibi gneum itaque ut fratri sedicionem moneat et adversus eum adversa contra eum[6] con. citet[7] machinamenta flectere non obmittit Boleslaus vero quamvis adolescentulus ta. men prudencia et circumspeccione sufficien. ter dotatus illorum machinamenta inter. cepit et Szczechonem veluti malorum com. mentatorem perpetuo exilio proscribit. Iste Boleslaus ob insignem patris dilectionem nomen patris sui Wladislaus in lamina aurea fecit exaulpi quam in collo appen. sam

Boleslai reve. rencia ad pa. trem post mor. tem quem quin. que luxit an. nis

sum ante pectus assidue deferebat, sicque
omnia fando et agendo faciebat acsi pater
presens adesset, vicia (1) cavens et virtutibus
se ornans nunquam turpia aut inhone-
sta proferendo turpe existimans si pre-
sente patre turpe aliquid diare seu agi
videretur. Fertur eciam in veste lugubri
quinquennio (2) patrem luxisse et licet Sbigne-
um fratrem suum illegitimum sibi insi-
diari noviset, nihilominus tamen quid
quid reverencie patri debebat in Sbigne-
um fratrem suum predictum caro affec-
tu convertit.

## De construccione fortalicii ante Santok.

Pomorani vero fines polonie aggredientes
fortalicium quoddam prope Santhok ex-
truxerunt quod Sbigneus qui in Ducatu po-
snaniensi plura municipia ex donacione
patris habens expugnare (3) contendit, sed po-
morani ipsum confuse ad propria redire
compellunt quod audiens Bolezlaus Rex
festine

Ste. 17.

festine accelerat et non solum fortalicium
predictum ad solum (1) prosternit sed etiam
Mezyerzecze (2) recuperat et plura alia ca-
stra Pomoranorum disrumpit (3) et manu
forti evincit, Demum Sbigneo muliebriter
occio vacante iterum pomorani fines polo-
nie invadunt predam capiunt captam-
que abducere conantur quos Boleslaus
animose insequitur debellat et prosternit
et predones in (4) predam convertit quod Sbi-
gneo erga Boleslaum maiorem (5) invidie fomi-
tem generavit Nam cum Boleslaus ipsum
ut finis (6) interesset nuptiis per solemnes nun-
cios rogare fecisset. Ipse locum et tempus
ubi et quando festivitas nupciarum celebra-
ri deberet inquirens Bohemos incitat sua-
det et animat, ut Boleslao festis nupcia-
libus insistente (7) fines Slezianas invadat (8)
Bohemi itaque Sbignei suasionibus in-
ducti Boleslao nuptiis (9) occupato convivio
Slezianam provinciam hostiliter invadunt
prosternunt, quos reperiunt predam insimul
xxx colligunt moram protrahunt securati

a Sbigneo

a Sbigneo

quod Boleslaus convivas suos letificat suis
minime ferre presidia curaret sed cum ru,
mor de hostium insultu aurebus Bolesłai
sonitum fecisset convivantibus valefaciens (1) ho,
stes insequitur debellat et prosternit predam,
que captam non solum recuperat sed au,
get et post modicum (2) tempus tres electorum
turmas ut Moraviam invadant igne (3) appo,
sito devastent, ac more hostili desolare cu,
rent (4) ubi capta (5) tam hominum quam animan,
cium preda multiplicia (6) incendioque et gla,
dio moraviensibus finibus turbatis ad pro,
pria redeunt festinanter, (7) quos (8) Swantkopelk
dux moravie insequitur animose invadit
fit itaque utrinque (9) ~~utrinque~~ conflictus non
vine utrorumque lesione discursus in quo
princeps milicie regis Bolesłai Zeliślaus (10)
nomine manu mutilatur. Sed Bolesłaus vir,
tutis (11) audaciam illi auream donat. Iste Bole,
slaus duxit (12) uxorem de cujus nupciarum volem,
nitate premissum est filiam Regis Halicie (13)
unicam de qua genuit Wladislaum vecun,
dum et unam filiam. Demum cerneno Sbi,

Boleslaus ha,
buit in uxorem
filiam regis
hallicie.

gneus

gnus quod tantus amor belli gerandi ines-
set Boleslao ut graviorem putaret ocii torpa-
rem[1] quam morbi languorem simulato amore
concepto inspecto[2] tamen nocendi desiderio
amicitiam simulat constantiam fidei polli-
tur fratrem Boleslaum crebris nunciis so-
licitat supplicat et affectat ut Jusjurandi
obseratione se invicem obstringant; ut neu-
ter sine altero de pace vel hostilitate cum
quocunque pertractet et se mutuis pre-
sidiis prompto animo[3] in omnibus adjuva-
re pacificantur[4]. Quibus peractis Boleslaus
fratri jam credulus exponit quomodo mari-
timas provincias quarum quidam perfec-
ti obedientia fidelitatis oblita[5] tributa Bo-
leslao dare consueta reddere contumaci-
ter recusarunt[6] ad sui obedientiam eorum
improbitatem proponeret[7] revocare. Sibi-
que itaque hoc annuente tempus educen-
di exercitus eligunt et locum conveniendi
statuunt. Sed mox a colloquio recedentes
Sbigneus maritanis presidia[8] nunciat et
amicissimos Boleslai promptissimos que-

que obse-

que obsequiales ab ipso falsa suasione abstra-
hit eosque ut Boleslao arma moveant induce-
re non expavit cuius suasu maritimorum
exercitus valida manu fines Polonie insili-
unt predia conoresmant predas capiunt quos
Boleslaus veloci cursu (1) insequitus cum (2) octin-
gentis viris pugnatorum animose tria ipso-
rum milia aggreditur, sicque (3) hostibus hostis
infestior (4) aueos hostium penetrare nons
desinens donec dextearius (5) intestinis profu-
sis occubuit nec cessat pedester a cede (6) ho-
stium, nec declinat a loco certaminis sed
virtute indefessa instat pugne forciis ##
Nam et quidam miles strenuus (7) princeps
milicie Karbimirius (8) dextro oculo orbatus
instat non segnius (9) tanto atrocior quanto
orbencior sui quoque (10) cedunt hostes et
sternunt quorum quidam non victi sed
vincendo fatigati inter stratorum hostium
catervas dormitant et quiescunt quod enim
amore patrie (11) suscipitur amor est non
furor, virtus est non temeritas dilectio e-
nim fortis ut mors esse dicitur que quan-
to est

Str. 18. przy 4. słowa, ale to samo jest w poprzednich kolumnach na str. 19.

to est meticulosior tanto audacior. Nihil
namque animosius cives ad arma provocat
quam civilis timor discriminis iuxta sen-
tenciam Salomonis qui Atheniensibus veri-
bens ait, Non minus vos timidos esse ve-
lim, quam audaces, quia timor circumspec-
cionem suggerit circumspeccio vero pa-
rit confidenciam, et audaciam gignit
quia homo se ipso fit animosior non
est alienum a virtute quo veluti proprio
presertim ubi eciam de suo agitur pro vi-
ribus insudare. Rumore tandem prelii per
ampla municipia polonie diffuso, sit ex omni
parte ad principem fidelium conversus, iam
turmis hostium in diversa dispersis ex quibus
quidam regem Boleslaum presumunt argue-
re cur tanta particula seminis consulte sibi
se attentasset Ipso respondente talem esse
debere principem qui suos exacuat non obtun-
dat. Cumque Pomoranos insequi proponeret,
ecce Bohemorum acies in finibus polono-
rum nunciantur quos Sbigneus ex concepta
nequicia in fratris excidium solicitus inci-
tavit

hic non allega.

de timore et cir-
cumspectione

Arguitur Bolesla-
us per suos.

predicat Sbigneus

tavit verum[1] Boleslaus Rex animosissimus
utrum[2] hostem[3] fugitum[4] an nuviter advenien-
tem[5] resistere debeat a suis proceribus per-
contatur,[6] illi autem hoc inquiunt. ~~quod~~ Id[7] tu-
tius illud honestius, ad utrumque[8] tamen
operam dare vir industriosus festinat. In
duas itaque partes exercitum divisit cujus
partem cum Scarbimiro Comite et[9] palatino
seu principe milicie hostes fugitivos jubet
insequi ut de pomeranis victoriam refe-
rant et ipse Bohemorum acies reprimat.
sicque[10] iniuriam propulsat et patriam.
De exustione Castri in pace conservat
Cozlye.

Interim autem Castrum Corlie[11] in Du-
catu opoliensi Moravie finibus vicinum per
desidiam presidis proprio incendio fuit exu-
stum Quod Rex Boleslaus[12] per Moravos oc-
cupatum munire[13] festivus ad reedificandum
accellerat fratrique Sbigneo quod non sui
egeret auxilio sed ut fiduciam et agonio-
nem alias[14] utrinque habitam experiri pos-
sit supplicat ut ejusum in reedificando ca-

stro

stro juvare festinet sibique talia per volen-
nes(1) nuncios intimare studeret.(2) Nimis deli-
catus est qui honorem appetit,(3) nam et si o-
nusta(4) principandi solercia honesta tamen
videtur esse et utilis. Et nos quidem ejus-
dem orti(5) ~~prog~~ariter cæpimus delicias sed
modo dispar ortum excolligimus.(6) Cum tamen(7)
ratio exigat ut quem(8) utilitas et precesse de-
lectat, laboris difficultas non terreat. Decet
enim eum principari debere qui progenitu-
re precellet dignitate quod si laboris sar-
cinam potuis(9) declinare eligis meorum sal-
tem ac meis confave(10) laboribus et luorum
subsidia michi non deneges imparituri(11)
penes te itaque sit jubendi potestas pe-
nes me maneat obsequendi promptitudo.
Turpe est enim luctari cum onere cum(12)
semel susceperis. Sbigneus vero non solum
fratri subsidia dare(13) contemnit sed legatos ca-
pi faciens in vinclam(14) retrudit ac Bohe-
morum Moravie et Almanie duces et prin-
cipes in fratris excidium suscitat ipsumque
a regno propulsat maritimos quoque presi-

des non

Ll. 20.

Traditor Sbigneus ca-
pit nuncios Regis Bo
hemos Moravitas Al-
manos contra Re-
gnum incitat et Po-
meranos ab obedien-
cia abstrahit.

des non tam[1] ab obediencia fratris sui Boleslai do-
losis svasionibus retrahit sed ut in fra-
trem insurgant flectere presumit. Horret
his auditis Boleslaus et hesitat quibus se
hostibus primitus opponat. Tamen prout
erat animi prudens et in bellicis actibus ex-
citatissimus,[2] divine grátie se ómmittens qui-
busdam hostibus pacatis, quibusdam de-
victis Sbigneum fratrem suum insequitur.
Castra et municipia ejusdem alia igne
devastans alia retinens sicque omnibus
municipiis Sbignei interceptus[3] ejusum per-
sequi non cessat donec[4] veniens Marsoviam
ubi Sbigneus gracia vite conservande con-
fugerat[5] ipso Sbigneo humilime ad pedes
Boleslai provoluto Rex[6] optimatum tan-
dem interventum benigne[7] suscipiens ut
miles saltem fratris non regni coheres e-
stimetur pietate regia qua erat preditus
concessit sibi quasdam possessiones in Castel-
lania Siradiensi largiendo hoc pacto quod
nec nova erigere nec vetera alias demolita
fortalicia reparare presumat.

Qualiter

Utiquam para-
tur proditori Sbi-
gneo et datur
ejus .....

# Qualiter Sbigneus perpetuo exilio damnatur.

Boleslao igitur in maritima provincia constituto Sbigneus a consveta prodicione in fratrem ex invidia concepta non cessans (1) cujusdam maritime provincie prefecto (2) in exercitum Boleslai tempore nocturno svasa Sbignei fortuna volente armis mutatis (3) Sbigneus profatus hostes accidit ipsorsque confortatos precedens castra fratris cum hostibus aggreditur et hostiliter invadit Gregorium (4) militem se simulat quibus noctu exploratis cum (5) hostibus impetum facit Erat interea Boleslaus extra castra suorum diligenter explorans excubias. Atergo igitur hostes invadit quibus dispersis hinc inde Sbigneus dolii artifex casu delecta galea deprehenditur, coram primis proceribus Lechitarum (6) sistitur de crimine lese majestatis accusatur qualiter castra fratris cum hostibus (7) pro quibus mortem subire debuerat invadere presumsit (8) Sbigneus

..... Rom

respondit. Non diffiteor quod hostes impetum
ferentes presi[1] eorum impetum vobis cu-
piens nunciare. Cumque rei et facti per-
versitatem totus stupet exercitus et [2]Sbi-
gneus verba vix finiviset omnis vero exer-
citus in Sbigneum arma tollunt dicentes
Non tam[3] ensibus et hastis seu alio ferri in-
strumento confodi sed etiam dentibus disce-
pi debere dignum fore acclamantes quorum
tumultu vix sedato princeps milicie Regi[4] Bole-
slao proximus in medio[5] protulit. Indignum
esse et juri contrarium quod pena[6] precep-
tat formam iuris. et nos in quempiam fer-
re sentenciam non possumus nec debemus
nisi aut in iudicio confessus[7] aut per fidem
dignorum testium[8] convincatur. Gresser-
tim iuxta dictum poetium Sit pigor ad pe-
nam princeps ad prelia velox Mane igitur
Maystratui placuit ut notorius patrie emulus.
ac insidiator manifestus exilio perpetuo pro-
scribatur Sicque Sbigneus sicuti[9] meruerat
perpetuo proscribitur exilio unde sic pereant
qui se prodesse fatentur at[10] obsunt. Discat

in auctorem

Alt. 21.

non condemnatur alias nisi convictus

poeta

traditor damnatur exilio.

in auctorem pena redire suum. Cujus calamita-
ti et plus uxori et liberorum defectibus post tem-
pus non longum[11] compaciens, sibi quosdam he-
reditates uti fruendas concessit. Peste[12] igitur se
ditionis penitus[13] excussa hoste patrie profu-
gato Serenissimi Bolesłai fedus[14] rutilantiores[15]
virtutum radios expandit[16] pro amplissimis
pomoranorum municijüs his invasillam re-
dactis illis[17] ultro se subdentibus sibi[18] Alben-
ses qui Bulgardenses[19] in vulgo appellantur
resistere contendunt quos urbi[20] famosissime
que est[21] Pomeranie Bolesłaus sagacissimus
inclusor[22] cingit, et obsessis duo scuta ostentans
unum rubeum alterum album quod, inquit,
istorum eligitis. At illi album quia in se
pacis blanditur candorem. Illud[23] terribilem
cruoris minatur aspectum, quis est ille vane.
Si ergo albam[24] vultis esse, alba vestra, subdi-
cionem[25] candidetur. Sin autem novum eli-
gitis illi ~~cruor~~ cruor nomen inscribat
ut non alba urbs sed cruenta nuncupetur.
pertinacior[26] illi audent respondere pertinacia
contumacia[27] ymo et alba vocetur et cruen-
ta[28] ut

Albenses et Bulgar denses contra dicunt. Regi Bolesłao.

Confer Kadłubkonis Chronicon Ipag. 206 — — 211.

ut albam predicet nostre successus victorie,
cruenta vero tuorum preconetur occasio.(1)
Ad hoc(2) Boleslaus, heu proceres audent isti
vermiculi(3) eciam probris contendere. Rideo(4)
quod talpo(5) lincem quod lima(6) tigridem quod
aquilam in conflictum provocat scarabellus.(7)
Sed armis viri non verbis opere opus est non
querela. Proinde manus(8) omnis(9) evolat vallum
aggeris impetu transilit(10) precipiti. Inauditam
audite(11) viri audaciam: non hostium multitudo
non tantus armorum fragor non ulla vis
telorum terret illum. Non vaxorum moles ob
terit primus valvarum(12) hostium pertransit,
primus urbem ingreditur, tot milium cohor
tes, hos cedit, illos passim fugere cogit, omnes
denique velut cujusdam terrore majestatis
perculsi armis abjectis proni in terram
procidunt, ignosci(13) postulant, illorum non
suam necem deprecantur. Hanc(14) vese cru
cibus magis quam veniam(15) dignissimos esse
Cumque(16) nec etati nec sexui fore indulgendum
precipuorum jubent(17) sententia indulgentis
sima tamen principis clemencia omnibus

devincuntur inimicis.

parcit

omnibus ignoscit. Justiorem enim se[1] censuit
pyam humanitatis indulgentiam quam se
vissimam[2] iustitie ulcionem que res non mo
dicum illi apud fame exterorum peperisse
edocuit.[3] Sua et enim sponte tam solibrecen
siium[4] quam Caminensium Wolynensium[5]
Cossonnensium[6] et aliarum mundissima
rum urbium presides non cernicose[7] presum
serant sed obnixis concurrunt cervicibus &
illius se[8] obsequele[9] humillime prosternunt.

Nemo misericors tamen nisi iustus ne Proverbium.
mo justus nisi misericors. Nam iustitia sine
misericordia crudelitas est et misericordia sine
iustitia fatuitas. Mitibus est mitis capris leo
tigribus asper. Sed per mira hujus leonis a
nimositas,[10] qui leones ipsos non modo solum
in capreas sed in meticulosos vertit lepuscu
los. nec veaus ut Alexander qui ambrorum et
Siccambrorum lxxx milia pedibum et lx
milia equibum confecit. Qui urbis murum
primus conscendit et vacuam[11] solus insilit[12]
Hostibus ambit[13] solus contra tot milia
proeliatur. Dictum incredibile ut solus.

tot

tot legionum turmas ceciderit.[1] Hic ubi se
multitudine obrui videt et truncо proppe
murum[2] se applicat stanti cuius suppodio[3]
annexus tandiu turmas irruentes sustinet[4]
donec periculo cognito eius ad ipsum[5] desiliunt
Tandem deiectis[6] muris omnis[7] exercitus subve,
nit tunc sagitta sub mentiam[8] traiectus
cum sanguinis[9] fluxu deficeret genu flexa
tam diu prcliatus est donec vulnoris auctо,
rem occidit et quanto vincendis asperior tan,
to victis fuit clementior.

## Quomodo Henricus Jmperator impugnabat.

Dux Bohemorum incitat Jmperato, rem contra hunga, ros q rogat Boleslaum in auxilium.

His itaque peractis Henricus quartus Jm,
perator Romanorum[10] per crebras sugge,
stiones Boleslai[11] ducis Bohemorum induc,
tus ad devastandum Regnum Pannonio,
rum multa milicie comitiva stipatus stu,
diose processit. Quod vero[12] pannoniorum
Rex certis rumoribus ad se delatis[13] intelli,
gens et[14] Jmperialis potentie disparem existi,
mans Regis Boleslai implorat[15] auxilium

scribens

scribens eidem (1) in hec verba Illustrissimo
polonorum (2) ac maritimorum monarche Cole-
manus (3) Hungarorum Rex. Quidquid amicissimo-
rum vestimo poterit reverentie et honoris Ra-
tio suadet honestas postulat, ut communi
communiter occuratur incendio. v. (4) Nam tua
res agitur paries dum proximus ardet. Et ne-
glecta aliqua incendia solent fumere vires
Nec enim aliud (5) Almanorum locuste ad nos
usque irrespere quam ut nostris, quod ab-
sit depastis vineis Vestris insiliant faci-
lius (6) olivetis Boleslaus itaque comperto, quod
Imperator iam fines Panoniorum depopu-
landos (7) ~~protervus~~ fuisset aggressus Bohemiam cum suo valido exercitu ingrediens urbes ca-
pit subvertit et ad solum prosternit muni-
cipia (8) diripit ac depopulatur et tandem vias
occupat per quas Imperator cum (9) exercitu
fuerat reversus, insidias tendit, cum rede-
untibus confligit (10) et viriliter triumphat.
Sic que nece gravi in gente Imperatoris
et delectione urbium Bohemie non mo-
dice facta quorum dolo et suggestione cogno-

verat

Boleslaus Bohe-
miam ingreditur.

Boleslaus Impe-
ratori insidias
tendit et dolla-
tus

verat Imperatorem[1] paronijs seu hungaris[2] bella novisse ad propria revertitur cum triumpho.

## De Gnevomiro presside Maritime provincie.

Porro Gnevomirus, cuius vitam alias Boleslai[3] pietas in excisione[4] Balgardensi seu Albensium reservaverat de sacro quod[5] fonte[6] levaverat, donis largifluis[7] regalibus extulerat partis quoque maritime regionis presidem prefecerat, mendaciter confingens Boleslaum in Bohemie[8] provincia per Imperatorem Henricum esse devictum captum et in vinculis[9] constrictum in remotas quoque Almanorum partes perpetue captivitati mancipatum pomeranis premissa suggerens plurimos[10] de Boleslai obediencia retrahans ad sua vota induxit, prefectos regios, quos ab obediencia regis Boleslai minis et promissionibus avertere non potuit, per potenciam hostilitor[11] a prefecturis removit et eiecit, qui cum

retrahuntur Pomerani ab obediencia

fl. 23.

Boleslao

Boleslao Regi rem hujusmodi nequissime pre-
sumptam patefecisset, et licet rex zelo iusticie
accensus in vindictam consurgere festinus vo-
luisset, ad se tamen rediens animi sui motum
studuit temperare. Jubet nihilominus ut sui
proceres arma preparent sicque morose pro-
grediens pomoraniam ingreditur cujus
adventum qui et primi et natu majores pre-
scientes sibi festine occurunt proni adorant
colla submittunt veniam deprecantes (1) Gnevomi-
ri nequiciam qua se fefellisse astruit (2) dete-
gentes. Quibus Rex pijssimus veniam largius
omnia indulget. Castra tamen quequ(3) munici-
pia destruit et ad solum redigit solo Gne-
vomiro qui sibi male conscius de venia de-
speraverat in rebellionem permanente, hunc
Rex Boleslaus cum suis agminibus fortissi-
mis in castro Wolinensi (4) ad quod confugerat
obsedit et impugnat. Cui cum proceres veniam
obtinere ut se gracie regie subderet (5)
renuit asserens prodicionum majoris nequi-
cie esse suam, quam venie indultum. Sic
que Castro Wolin (6) discriminose tandem (7) et

difficulter

De Gnevomiro traditore.

difficulter per vim obtento, ceteris gladio ne-
catis Gnevomirus juste capitalem sententiam
excepit.

## Qualiter Pomorani Martinum Archiepiscopum Gnesnensem invadunt captivare satha gent.

Hujus Boleslai tempore erat sancte Eccle-
sie Gnesnensis Archiepiscopus nomine
Martinus cujus industria et consilio Res-
publica in regno polonie salubriter regeba-
tur. Sed quia Pomeranos a ritu paganico quod
idolatriam sapiebat (1) retrahere nitebatur. ad pre-
stacionem quoque decimarum et primiciarum iam
prius monitibus. (2) Jam censura eclesiastica co-
hortabat ipsi fomentum discipline renuentes
dolosa nequicie machinamenta componunt
ipsum sacrum Antistitem occidere aut cap-
tivare disponentes. Boleslao itaque extra re-
gnum suum cum suis exercitibus (4) diucius
demorante, Pomorani tandem de loco man-
sionis sacri pontificis per nuncium infor-
mati de Castro Nathel exeuntes festine pra-
perarant

perant et quodam mane Spicimirz adve-
nientes archiepiscopum in oracionibus cum
suo clero in oratorio Spicimiriensi insi-
stentem[11] inopinate vallant comprehendere
gestientes. Clamor ergo attolitur impetus
hostium in ipsis foribus enunciatur[12]. Quo
ergo[13] fugiendum dum stridens[14] mucro in
hostijs choruscari videtur verum tamen
prout erat contemplacione suspensus, sic
cum iuvamine suorum per quandam sca-
lam sursum conscendens inter laquearia
resedit absconsus[15] v. 16. Sic senio vires pedi-
bus timor adijcit[17] alias[18] pomorani autem
sacris non parcentes archidiaconum circa
aram prostratum conspicantur et archie-
piscopum forè[19] putantes ipsum leti com-
prehendunt thesaurum et omnem supel-
lectilem curie pontificalis[20] ac ipsum pre-
dium Spicimirz[21] devastantes ad sua re-
deunt festinater. Tubent itaque archidia-
cono quem presulem estimant ut decimis[22]
et primicijs renunciet ipsos quoque ritus
consvetos celebrare permittat. ac pecunie

innumerabilem

Ch. 24.

innumerabilem quantitatem exsolvat Ipse
vero dum sic vita eius taxaretur[1] nihil horum
annuit sed fiduciam habens in domino et de
sui antistitis confisus suffragiis deo se totum
comisit. Presul autem post hostium recessum
per biduum orationibus lacrimis et[2] vigiliis
insistens in ipso oratorio continuo[3] permansit
rem sacrilegam luctuose deplangens. Sed deus[4]
sui persuasus[5] iniuriam inultam esse non
sinens, quadam peste repentina invasores sa-
crilegos, coniuges et liberos ipsorum subita
percussit.[6] Sic ut vese velut vesani invicem,
nunc fero nunc saxis appeterent, et suos quos
que carissimos[7] tanquam ignotos[8] et hostes in[9]
suis domiciliis expulsarent. Dumque alios
attingere non possent se ipsos dentibus et
unguibus discerpebant[10] qua[11] peste nonnulli
ex ipsis vitam miserabilem[12] terminarunt
tanquam[13] diu sic vexati fuerant donec causa supp-
licii et vesanie[13] ipsorum intellectam[14] omnia
rapta pontifici ibidem remittunt fidemque
catholicam recognoscunt idolatriam pe-
nitus abnegant Archidiaconum cum reve-

pena invasorum

rapta Archiepiscopo restituuntur et ido-
latriam abnegantur
ponerant.

rentia

rentia abire permittunt, primicias et decimas perpetuo se prestaturos fide data permittentes[17]

## De expugnatione castri Nakel.

Post hoc rege Boleslao ad propria redeunte Regnicole sibi occurentes nunciant qualiter Pomorani rem nephariam presumentes contra venerabilem Antistitem attemptassent. Quod Rex preclarissimus intelligens licet grave suscepisset tum[18] motum animi sui prudenter temperans ulcionem ad tempus suspendit. Sed modico temporis intervallo morose progrediens ad urbem Crusvicinsem[19] cum suis agminibus fortissimis ulterius versus Pomoraniam procedere cupiens pervenit. Quod Pomorani prescientes urbem Nakelensem[20] quam ex commissione Regis Wladislai et ad nutum ipsius tenebant tam gente armata quam expensis sufficientibus copiose onustarent hac intencione ut non tam[21] regi rebellionem demonstrarent sed ipso interim[22] pomo-

Boleslaus aggreditur Crusvicium.

vis pomoranie demorante ipsi terras Cu-
javie [1] et polonie liberius possint crebris
invasionibus perturbantes devastare Re-
ge itaque Boleslao de urbe Crusuicien ad
propositum suum peragendum proficisci
volente apparuit in pinaculo oratorii sanc-
ti viti, [2] quod in urbe Crusviciensi consistit
quidam inestimabilis forme adolescens, cujus
splendor mirabilis non solum ipsam [3] ur-
bem, sed eciam ipsius [4] campestria miro
splendore perlustrabat. Hic [5] cunctis cernen-
tibus et nimio terrore [6] concussis de pinacu-
lo oratorii saliens, exercitum versus Nakel
recto tramite ducens precessit donec ad ur-
bem Nakel veniens pilum aureum quod
in manu tenebat quasi vibrans [7] in urbem
iacens [8] dispursit. [9] Hac fiducia ergo anima-
tus rex urbem Nakliensem obsidione inclu-
dit machinis impetit et aliorum generum
instrumentis veluti inimicam et sibi te-
mere rebellantem furenter impugnat. Quod
obsessi cernentes dum virtute resistere ne-
quunt, dolo vincere proponunt, Treugas

itaque

Angelus ducit exercitum regis versus Nakel.

Vit. 25.

itaque humili prece petunt et impetrant, quo
usque primos pomoranorum proceres consu-
lant et requirant. Interea Pomorani insidias
parant ut in tantos[1] Boleslaides occupent et
prosternant. Sed cum Boleslaide circa Eccle-
siam beati laurencii et in nocte eiusdem se-
cure quiescerent, nichil doli de pomoranis
suspicantes subito ad morem[2] locustarum
innumera peditum agmina[3] omnia urbis
Naklensis operientes Regi Boleslao adve-
nisse nunciantur providerant enim pomo-
rani, ne strepitu seu hynitu equorum insi-
die proderentur, unde equis suis sub tucio
ne relictis pedestres preliari elegerunt. Quod
Boleslaus illico advertens ait ad suos video
inquit o proceres meis missas levinculis;[4]
et hoc dicto ipse primus hostes aggreditur,
quem princeps milicie nomine Szarbimi-
rus[6] leone animosior, animose sequitur[6] ho-
stes prosternunt et enervant.[7] Sicque Bole-
slaus cum suis viriliter pugnat et anime
se triumphat. Tantaque[8] multitudo Pome-
ranorum occisa fuerat, quod numerum
occisorum

Pomorani pugnant cum Bohemis Re-
gem.

Szarbimirus solus

prosternuntur pomorani.

occisorum nemo scire poterat huius enim stragis usque ad presens aggeres ad instar montium exhumatis[1] ossibus accervati[2] fidem indubiam astruere videntur. Multas eciam milia ex ipsis in captivitatem Boleslai sunt deducta qui vitam precio[3] redimere sunt letati. Et ex nunc[4] Nakel vrbes,[5] quas pomorani ex largitate Boleslai regebant Decretum fuerat nunquam per ipsos regi et Ienri[6] debere.

ab eo tempore Castrum Nakel nunquam Pomeranis conceditur.

Typ. Opuszony

His itaque peractis lechitis[7] vulnerum libor priusquam detinuerat, antequam cruoris aspergentes[8] siccarentur Henricus Imperator non immemor susapte iniurie, sibi in metis hungarorum a Bolesla[9] illate cum innumerosa armatorum multitudine poloniam vastandam aggreditur Castrum magnum Lubin[10] impugnat, quod ad capiendum facile existimans[11] ulterius ad Bithomense[12] municipium festinat illud quo multis conatibus capere tempt at,[13] sed quia tam itineris quam situ tutum penes et[14] inaccessibilem, eo similiter relicto ad Glogoviensem urbem sua castra applicat, ibique cives

Imperator poloniam aggreditur et Lubin obsedit

Imperator usque Glogoviam applicat.

que cives improvisis obsidionibus cingit et ni-
si infra dies constitutos liberentur obsides
a civibus extorquet obsidionis igitur Boleslao
Regi angustias et obsides datos non tam sub-
endi animo quam differendi remedio,(1) quibus
renunciat.(2) Boleslaus Tutius inquit est pauco-
rum saluti non parcere(3) quam pusilanimi-
tatis ignaviâ(4) plurimos in discrimina addu-
cere unde salubrius obsidibus quam liberta-
te carendum. Hujus mandati Glogovienses in-
formati fiducialius(5) vires colligunt, urbem mu-
niunt, ruinas(6) reformant, sed et Cesaris castra
illic(7) cives. Inde Boleslaide continuis mo-
lestant incursibus, quorum rebellionem
cernens Imperator filios ipsorum datos in
obsides iam machinis alligari, iam tormen-
torum diversorum(8) generibus affligi(9) commi-
natur, et percipit ut saltem paterna parentes(10)
pietate moti filiorum quoque excidio Bole-
staw(11) Bolestaw clamare(12) attolentes(13) miserti
Imperiali subderentur(14) obsequio. Sed nec ho-
stium illos terret impetus nec laboris fran-
git asperitas nec filiorum pietas avertit. Tu-
tius inquit

Imperator cruciavit obsides Glogowije

tius inquit aiunt patres prole carere[1] quam patria cives orbari quod[2] honestius liberati quam laboris[3] consuli debere. Interim Slesiani Marovite, et alie lechitarum provincie ad Boleslai sui regis inclyti[4] confluunt presidia, exercitumque Imperatoris ab omni tempore[5] crebris vicibus invadunt et infestant. nunquam pausam morę[6] indulgendo sed continuis aggressibus hostium castra seu staciones perturbantes. Intelligens autem Bohemorum dux Slesianos a suis finibus egressos in subsidium Boleslai advenisse Imperatori suggerit, ut partem sui exercitus ad capiendam urbem Wratislaviensem transmittat. Quod Boleslaus rex concipiens ipsos insequitur et antequam wratislaviam attingunt[7] ipsos occupat, debellat et prosternit, ibique victor existens iterum[8] ad castrum Imperatoris festinus accedit, quem Slesiani[9] orant ne prelium differat, egredientes tantum hostem suis incubare provinciis, et continuis depredationibus subjacere unde aiunt sanctius est semel cadere quam semper pendere. Boleslaus itaque rex Imperatori

ft. 26.

Slesiani Marovite et alii ad Boleslaum convertunt.

..... Hic de consilio Bohemorum regis imperavit mittere gentes ad capiendum Wratislaviam debellantur per Boleslaum

propter hic Imperator insurrexerat .... regem qui tributum imperatori voluit dare sicut alia regna ..... et propter hoc quod descendebant regem ungaris ..... quem Imperatorem et Bohemie regem devicit ut supra.

Succumbunt Bohemi.

Imperatori nunciat, tributum exigis cruentum[1] in crastino[2] prestolare tributum, nam quid a quo exigere debeas nobis cras redonare.[3] condiscas ut ergo altera die primum[4] dies illucescat, castrorum Boleslai acies ordinatissime prodeunt, et quantum exercitum Imperatoris auget innumerositas, tantum polonos reddit audacior animositas ut ergo erant prime Bohemorum acies, sic in primo aggressu succumbunt. Deinde Almanorum gigantee legiones hee a Boleslao, hee a Sleslianis et Marovitis corruunt aly cursu dubis inter pugnantium acies victi[5] quid agant, vel quibus ferant auxilium catervatim[6] huc illuc que reputantur Nonnulli toxicatis sagittis depereunt ceteri in pedestre cogantur descendere certamen, quorum equi pro toxico vulneris[7] ceciderunt. Sic que exiles et confractas reliquias coluere pro triumpho[8] Almanorum flens et eiulans Almania[9], que vitam

Imperator fugit

Cesaris pro munere et fugam coluere pro triumpho. Tanta autem[10] ad locum certaminis canum confluxerat[11] innumerositas, quod

Canes confluunt

cadaverum

cadaverum eius in quandam feritatem pro-
rumpens[1] nulli hominum per multos dies tu-
tus transitus pateret. Ideoque locus prelii
ad presens carninum[2] campus nuncupantur.

## De expulsione ducis Bohemorum.

Porro Boleslaus[3] ducem Bohemie indilato[4]
impetu persequens a regno polonie[5] externi-
nat, quem quodam tempore a suis expul-
sum benignissime susceperat et humani-
tatis solacia studuerat impendere pijs
compassione adductus.[6] Ipsum quoque
principem Olomucensibus[7] et deinde Du-
cem constituerat pragitis Cujus tamen be-
neficii dux Bohemie prefatus immemor
et ingratus Imperatoriam[8] hostilitatem in
Boleslaum excitare presumpsit Quem tan-
dem quidam ex suis provt meruerat gla-
dio crudeliter extinxit,[9] loco cujus Boleslaus
Rex quendam virum nobilem Budzmaguin[10]
nomine Bohemis in ducem prefecit, Quem
frater invidie zelo concitatus eciam similiter
non post multum temporis[11] interfecit. Iterum

quoque

Rex Boleslaus instituat Regem Bohemorum.

Iterum Rex Bole-
slaus instituit
alium regem
Bohemie.

Iterum alium regem Bohemie instituit Bolesla-
us propter hoc conquestum
tur. coram Imperatore
de
qui se de regnis
Imperio subjectis in-
tromitteret et Imperatori
Bella committere
accusatur.
Fr. 27.

quoque Bolesla[us] Bohemiam ingressus,
nepharium fratricidam expulit et fratrem
ejus juniorem principatu insignavit[1] propter
quod primi Aule Imperialis nimium indigna-
ti et zelo inimicicie concitati dicebant Bole-
slaum quadam nepharia presumpcione iura
Imperialia vendicare, in eo quod non solum
sacro Imperio bella inducere presumsisset
sed eciam regna romano subiecta Imperio
proprio imperio[2] quibus mallet excellenter
sublimando donaret. Hijs autem[3] quidam
nobilis adolescens de regno Dacie advenions
petrus nomine per Bolesla[um][4] regem consi-
deratione Magnifici principis Regis Danorum[5]
pro eo supplicantes[6] in familiarem fuit recep-
tus. Hic Adolescens tam in bellicis armis quam
morum virtutibus strenuo et miro pollebat in-
genio sicque se auctis morum venustate red-
debat placabilem et conversacione preclarum
quod tam a rege quam ab universis proceribus
nimio prosequebatur favoris affectu[7]. Inter hec
Rege Danorum[8] per fratrem ~~per fratrem~~ one-
pharie interempto Nobilis pater Petri antedic-
ti adolescentis

De Pijolrkone Daco
qui multas in polonia
edificavit ecclesias.

Hic no. de
petro Daco qui LXXVII
Ecclesias edificavit.

Rex Danorum per
fratrem interfici-
tur

Tytuł opuszczony
in Cathalogo Dux

ti adolescentis thesaurum multum Regis Dana-
rum iam defuncti quem in sua habebat cu-
stodia caute reservans filio nunciat quod ad
se festinus redeat et de thesauro regio dispo-
nat. Cum iam[1] se senio confractum conspice-
ret, et vite brevitas finem inducere properaret
Adolescens itaque visitato patre oportuni-
tatem asportandi thesaurum non reperiens
Boleslao regi et suis proceribus suggerit ut
exercitum moveat,[2] et ad regnum Danorum suo
et suis patris industrioso[3] iuvamine obtinendo[4]
accelerare non tardent. Sicque Boleslaus pro-
ut erat in subiugandis regnis animositate
confertus[5] Anno Domini Millesimo CXXIIII ma-
re transiens regnum Danorum obtinuit et po-
tiis[6] in eo proprijs profectibus[7] ad propria remea-
vit cum nimia honoris gloria et triumpho. In
cujus comitatu petrus thesaurum regium pa-
tre suo sibi donante[8] poloniam secum aspor-
tat[9] cum quo multas possessiones pro se et
suis[10] liberis comparavit et nonnullas hereditа-
tes ex largitione regis Boleslai et suorum filio-
rum successive sibi donatas[11] fuerat in diversis

provincijs

His subiugitur Re-
gnum Dacie et tri-
butum polonis dat.

Petrus thesaurum
exportat.

provinciis regni polonie consecutus. Iste pe„
trus post hoc (1) dictus Pijoslhrko (2) magnus, cuius„
dam principis Ruthenorum filiam uxoris Bo„
leslai consanguineam Rege Boleslao ordinan„
te duxit in uxorem. Nam Rex Boleslaus nobi„
lioris principis ruthenorum filiam, primo ha„
bebat in uxorem, de qua Wladislaum secundum
et unicam filiam procreavit, post cujus decas„
sum Henrici quarti Imperatoris Romanorum
sororem sibi in coniugium sociavit de
qua quatuor filios videlicet Boleslaum Cris„
pum, Mijeschkonem (3) Senem, Henricum pri„
mum et Casimirum juvenem (4) suscepit. Iste
Boleslaus filiam suam de Ruthena (5) genitam
Colmano regis hungaris (6) filio matrimonialiter
copulavit cui (7) nomine dotis Castellaniam de
Spis (8) coadunaverat, (9) possidendam assignavit.
Quem Colomanum una cum rege hungarie (10)
halicienser (11) in regem prefecerunt ipsum co„
ronari facientes. Cuius coronacionem Rex Bo„
leslaus prout erat credulus per regem Ungarie
dolose conventus (12) Castellaniam de Spis et Lo„
co eiusdem Castellaniam Premisliensem nomine
dotalicii

Pijoslrko ducit fi„
liam regis ruthe„
ni.

Boleslaus primo
habebat filiam re„
gis rutenicis sed po„
stea frater Henrici
Imperatoris quarti
de qua quatuor filios
procreat.

Boleslaus filiam
de rutena regi un„
garis dat cum Ca„
stellania Spis.

Hic prefecit regem hun„
garie in regem Halicien„
sem cui et Spis donave„
rat, et iterum Premi„
slien. Dot. ungaris.

dotalicii filie sue recepit, Hec autem dolositas fuit origo dissensionum inter polonos et Ungaros, prout in sequentibus patebit, et sic Castellania de Spis a polonis alienata, per ungaros usque ad presens fraudulenter detenta occupatur.

Dissensio inter Polonos et Ungaros.

Spis fraudulenter detinetur per Ungaros.

## De captivitate cujusdam principis russie

Boleslao itaque circa alias regiones diversis negotiis occupato princeps quidam russie Lavdarus,(1) fortune Boleslai invidens Rutenorum primus, convocat universos, solicitat singulos ingenuitatis sue(2) meminisse, hortatur docens(3) quante infamie sit titulus quante derisionis in populis carcerum(4) genus servitutis asserens nimis(5) miserum esse nasci, quam fieri suum(6), cum nasci sit in clemencia(7) natu re fieri(8) non(9) naufragium ignavie, cui facilter quis involvitur, sed non sine difficultate emergit, unde honestius esse mortis compendium, quam confragiose(10) vite dispendio subiacere. Omnis itaque princeps(11) a Boleslai obedientia recede re disposuit

sts 28.

Lavdarus russie princeps insurgit contra Boleslaum.

Princeps russie et alii animantur contra Boleslaum.

re disposuit[1], omnes contra illum conspirant
Quod Boleslaus Rex intelligens senatum convo-
cat, quomodo huic malo occurendum sit viribus
ingenii industria sciscitatur, Quidam vero alti
sanguinis vir princeps milicie et Regi[2] dignita-
te proximus tam magnanimitate strenuus,
quam industria[3] comes Petrus Wlastides[4] de
Petrus de Xansz Xansz[5] inter cetera consultorum responsa ait,
quod stante[6] stipite frustra in ramusculis re-
secandis quis occupatur sed ad radicem
securis eciam primitus[7] ponenda Melius est
itaque successus quam virtutibus experimen-
ta deesse proinde quorundam sibi fidelium
comitatu assumpto Rusciam ingreditur exu-
Simulat petrus lem se simulat Regis Boleslai, servicia se
se exulem. ferre non posse asserens[8] a Ladvaro principe
ladimirie[9] et suscipi et foveri proposcit gra-
tulatur princeps Ruscie de tanti viri ad-
ventu, gratulatur[10] et sui de tanti Com-
militonis consorcio, et quamvis crebro cau-
sas exilii a suis perquirentibus agitare-
tur Nulli tamen Petrus[11] rem de suis de-
tegit dicens non esse utile si consilium an-
te tempus

te tempus prodeat in publicum. Versus: Non bene, non tute teneris avis evolat alis. O-portuno itaque tempore mandat suis Pe-trus, ut equos promptificent, arma capiant, ipsumque sequantur et extemplo domum Laodomiri[1] ingrediens a mensa epulantem abstrahit,[2] humo prosternit, prostratum conjecit et vinculis vinctum asportat et Boleslao Regi pro insigni munere pre-sentat sic sue salutis dispendio honorem patrie meretur et regnum[3] tranquilitati con-ciliat. Denique hujus Laodori filius patrio[4] vul-nere sauciatus[5] peramplissime compaciens calamitatem eiusdem indesinenter revolvit[6] in animo, qualiter patris mortem possit vindica-re, et considerans quod aperta ulcione in-hoste multum dispari irremediari non pos-sit Dolori dolum comiscet, et omnes patris sui thesauros quos in fisco paterno repe-rit in patris ulcionem aspendere decre-vit, preponderare estimans divicias honesta-tem, et sic in patris vindicta prodigalita-tem, et in se ipso parcitatem ostendens.

Laodorus rute-nus interficitur.

Alius Laodorius de-cipit regem Bole-slaum.

quondam

quondam siquidem de pannonia, tam san-
guine quam dignitate insignem muneribus
alicit, auro corrumpit ut quali dolo possit
Panonius Laodori de- Boleslaum decipiat atque fallat. Iste igitur
cipit regem Bobesla- pannonius auri lucrum insigni nobilitate cu-
um. pide preferens ad gremium Boleslai confu-
git, exulem se dolose Regis panoniorum
fore mentitur, causas sui exulatus callide
componit,(1) asserens hanc esse precipuam
quod reipublice lechitarum seu polonorum
Mak. naslaw I. 252 amantissimus coadiutor(2) extitit et quod suę
gentis machinamenta vel extenuare(3) studue-
rit aut studiose docuerit declinari,(4) quam-
obrem astruit calumniam suorum prevalu-
isse emulorum et in se capitis sententiam
fuisse promulgatam.(5) male igitur se male
An. 29. declinare in meritum quam innoxum(6) caput
mentitur pano- submittere indebite noxe, spondens panoniam
nius. subicere pristine condicioni.(7)

## De prodicione urbis Vislicensis.

in L. dust

Erat enim temporibus illis urbs famosissima
in regno lechitarum murorum altitu-
do(8) circumsepta

do circumsepta nomine Visliciæ[1] cujus olim
princeps tempore paganismi fuerat Vislaus[2]
decorus qui et ipse de stirpe Regis pompilii[3]
duxerat originem. Hunc quidam Comes eciam
stirpis eiusdem ut fertur, fortis viribus nomi
ne Valterus[4] robustus, qui in polonico voca
batur Vdaly[5] Walterz.[6] Huius[7] Castrum Thij
necz[8] proppse Cracoviam ubi nunc Abbacia
sancti Benedicti per Casimirum Monachum
regem polonorum seus lechitarum fundata
consistit in quodam seditioso conflictu cap
tivaverat, captumque in vincla coniecit, ac
in profundo turris Gnecensis[9] mire custo
die deputaverat tenendum hic quandam
nobilem nomine Helgundam sponsam cu
jusdam (Regis) francorum filiam habuit
in uxorem, quo ut aiunt dum versus Polo
niam non sine magnis corporis sui periculis[11]
Walterus et cujusdam Almanie regis filius
in curia regis francorum patris Helgun
de predicte foveretur[12] gracia morum capie
scendorum.[13] Et Valterus prout erat animo per
spicax, ac industriosus. considerans filiam
regis Algundam

Vislaus de stirpe Pompilii

Etiam de Stirpe Pompilii Valterus

Thynecz fundatur per Karimirum Mo
nachum.

Incipit de Hel
gunda (Regina.)

almanie regis filius.

Helgunda diligebat almanorum regem.

regis Algundam[1] in regis Almanie filium a
moris affectum convertisse, quadam no-
mia castri ascendens vigilem castri[2] conve-
nit ne ipsum quovismodo detegere[3] presumat

Valterus cantat

Sic dulci melodia pertrepuit quod ad huius
dulcem vocis sonitum Regis filia a somnio
excitata de lecto saliens cum ceteris[4] puellabus
somni quietis oblita cantu[5] dulcissimo in-
tenta manebat, donec cantor vocibus sono-
rose operam dabat. Mane autem facto Hel-
gunda[6] iubet vigilem accersiri, perquirens dili-
genter quis nam fuisset ille, qui tam dulci-
ter nocte preterita resonasset, qui se omnimo-
de ignorare asseverans[7] Walterum prodere non
presumsit. Sed cum duabus noctibus sequen-
tibus Valterus Adolesans similia[8] caute per-
egisset Hegunda dissimulare amplius non
valens, vigilem, ut cantorem prodat minis
et terroribus compellit. Qui cum prodere nol-
let[9] ipsum capitali summa[10] plecti iubet. Vigil

Vigil prodit Wal-terum

itaque cum Walterum cantasse nominasset,
ipsam[11] in ejus amorem fervide ardescens[12] ad
eius vota se totaliter acclinavit filium al-

manie omnimode

manie[1] omnimode[2] respuendo. Cernens itaque resputtur Alma-
Almanie Regis filius, se pudorose ab Helgun- nus.
da abiectum, et[3] valterum in amoris alveolum
esse subrogatum, nimio zelo contra valterum
accensus ad patrem[4] rediens omnia Nauda Occupatur Nau-
Reni filius[5] occupat, ac ne aliquis cum virgi- la Reni.
ne nisi mercam auri pro navigio exolvat, cu-
stodiri solicite committit. Tracto igitur tem-
poris[6] Valterus cum Helgunda oportunita- Valterus cum Helgun-
tem fugiendi captant, captatamque inve- da aufugiunt et mer-
niunt, et adveniente die optato aufugiunt. cam auri solvunt.
Sed postquam ripparum Reni fluminis opta-
te[7] perveniunt Naute mercam auri pro navi-
gio exposcunt. Receptamque quousque fili-
us regis[8] adveniat, transmeare contradicunt.
Ille autem sentiens ex mora periculum, mox
Bucephalum[9] conscendit, et Helgundam retro[10]
conscendere iubet, fluvium insiliens, sagitta
velocius pertransit. Et dum aliquantisper
a fluvio Reni viam peregisset, audit clamo-
rem post terga Almani ipsum insequentis[11]
et voce precognita dicentis. O perfide cum fi-
lia regis dam aufugisti et pedagio non so-

luto Renum

Str. 30.

luto Renum transmeasti, siste gradu siste
ut ineam singulare certamen, et qui vic-
tor extiterit, victor existens equum et ar-
ma ac Helgundam retinebit. Cuius clamori-
bus Walterus intrepide respondens ait. Fal-
sum est quod loqueris. Nam mercem auri
nautis tribui et filiam regis non vi rap-
tam sed altronec me sequi volentem mi-
hi sociavi. Et hijs dictis alter alterum lan-
ceis animose impellit quibus confractis, en-
sium ictibus pugnant, et viriliter vires
exaptant. Et quia Almano Helgundam ex
opposito positam reputabat aspectus. Id-
circo cuius aspectibus hilariter confortatus
Valterum retrorsum cogit quousque retrorsum
Helgundam conspexit. Quam conspiciens
tam pudore incredibili persistit, quod cuius
amore nimis succensus vires resumsit Al-
manum fortiter impecit, et ipsum proti-
nus occidit. Cuius equo et armis receptis
itinere capto ad propria remeat, leti hono-
ris triumpho dupliciter trabeatus. Qui ad
castrum Gincuinsem veniens prosperis

Walterus cum Al-
mano confligunt

Occiditur Almanus
per Walterum prop-
ter Helgundam.

umeris

itinuris successibus feliciter peractis, ali-
quanto tempore indicandi[1] gratia quieti in-
dulsit, ubi ex querelis suorum intelligens
Wislaum decorum, principem vilicien-
sem, et[2] sui absencia suis quasdam iniu-
rias irrogasse. Quas graves ad animam[3] re-
vocans causa ulciscendi contra Wislaum
insurgit et tandem cum eo confligit et[4] vicit
victumque[5] ut premissum est, in profundo
turris castri Tiriciensis custodie carcerali
deputat mancipatum.

## Quo Belgunda respuit Valterum.

Post aliquam vero temporis revolucionem
ad exercendos actus bellicos more militan-
tium peragendos remotas peragrat regio-
nes. Et dum[7] duorum annorum eius absentie
circulus iam revolvisset Helgunda de mariti
absentia nimium anxiata[8] cuidam puelle si-
bi secretarie vultu submisso referre sit com-
pulsa, asserens nec viduam nec maritatam[9] es-
se, reputans[10] illas que viris strenuis et bellorum
certamina indagantibus matrimonialiter com-
miscentur

Helgunda conqueri-
tur de absencia
viri coram secreta-
ria.

Secretaria narrat de Vislao.

miscentur. Secretaria vero domine sue luctuosam
inopiam pro qualitate temporis perpessam pu-
dore proditionali protinus abiecto cupiens
revelare Vislaum principem Visticie forme
elegantissime et corpore venustum in aspec-
tu decorum in turri nunciat mancipatum
fundetque misera ut ipsum de turri noctis
sub silencio extrahi iubeat, et votivis amplexi-
bus debriata ad ima turris iterum caute
remittat. Savet illa suasionibus secretarie
et periculosis eventibus angustiata vitam et
famam honoris exponere non metuens Visla-
um de imo carceris extrahi precipit, et
cuius viso decoris aspectu nimium admirans
letabunda efficitur. Nec ipsum amodo ad ima
turris mittere, sed cum eo pocius cui iam so-
dalicio fedore sociata et indissolubili amoris
vinculo compaginata, ad urbem Wisliciensem
fugam inire eligit proprii viri thoro prori-
us derelicto. Sic Vislaus ad propria remeat
duplicem se sperans habere triumphum.
qui tamen in eventu dubio utrique necis ap-
portabat interitum. Nam post revolucionem

Vislaus de carcere reducitur et adamatur per Helgundam.

Helgunda cum Vislao ad Visliciam properat.

brevi temporis

brevi temporis Valterus ad propria rediens
Castrensibus (1) sciscitatur Helgunda (2) saltem ad
valuas Castri sibi non occurit in suis iucun-
do adventu a quibus cum didicisset qualiter
Vislaus de ipso turris custodum fretus au-
xilio exilium (3) Helgundam secum asportasset
Ipse nimio zelo furoris repletus versus Visliciam
festine properat casibus fortuitis se et sua expo-
nere non pavescens urbemque Visliciensem inspe-
rate ingreditur Vislao protunc extra urbem ve-
nationi insistente.

## Quomodo Helgunda decipit Valterum.

Quem Helgunda in urbe conspiciens ei festine
occurit et prona cadens in terram de Vislao quod
ipsam violenter rapuerat lamentabiliter querula-
tur (4) suadens Valtero, ut ad secretiora habitaculi
eius ascendat, sponsum (5) eiusdem nullui subito
tenendum putare (6). Credit ille decipienti et (7) decepti
vis suasionibus circumspectus (8) habitaculum
firmum ingreditur in quo Vislao per decepti-
cem (9) captus (10) presentatur (11). Gaudet itaque Vislaus

et Helgunda

Ao 31.

Valterus Vislao per Helgundam presen-
tatur.

et Helgunda iocosis plausibus operam dan-
tes de successu prospero feliciter triplato[1]
gaudii extrema minime perpendentes quos fie-
ri luctus mortis occupari consuevit. Hunc er-
go non carcerali custodia teneri voluit, sed
plus quam carceris squaloris coangustiari[3]
decrevit. Fecit namque illum ad parietem ce-
naculi vinctum Bogis ferreis,[4] extensis mani-
bus collo et pedibus fortiter erectum alligari.
In quo cenaculo stratum sibi parari[5] iussit
ubi estivo tempore cum Helgunda infra me-
ridiem delectationes venereas exercentes quies-
cebant.

Valterus vinctus conspicit Helgundam totalem ad Vislao

## Quomodo Valterus a captivitate sive vinculis liberatur

Habebat autem[6] Vislaus quandam sororem
germanam, quam ob despicabilitatem[7] ipsius
nemo cupiebat in uxorem. Cuius custodie
Vislaus pre ceteris custodibus Valteri plus
confidebat. Hec Valteri afflictionibus nimium
compaciens, ipsum pudore puellari prorsus
remoto, a Valtero perunctatur, si ipsam
habere vellit in uxorem,[8] si[9] sue calamitati
subveniret.

ipsum a vinculis redimendo (1) spondet ille et iu-
ramento confirmat, quod eam maritali affec-
tione quo adiunxerit (2) pertractat, et contra Vis-
laum fratrem eiusdem gladio suo (3) ut eadem
optaverat nunquam dimicabit, (4) portaturque
eam ut ensem suum (5) a fratris cubiculo sub-
trahat, et ipsum apportet, ut cum ipso vin-
cula dirumpat, qua mox ense apportato da-
vem cuiuslibet Boge seu ferrée ligature in
parte extrema ut Valterus iusserat de ense
precidit, ensemque (6) inter dorsum Valteri et pa-
rietem (7) reposuit, ut temporis oportunitate cap-
tata securius possit abscidere, (8) qui usque in
crastinum (9) hora meridiei expectabat (10) Et (11) Vislao (12)
et (13) Helgunda iocosis amplexibus in loco lecto
cenaculi dum (14) iterentur Valterus contra (15)
morem eos alloquitur dicens

Valterus per vero-
rem Vislai libera-
tur.

Quomodo Valterus Helgundam
cum suo Amasio occidit

Qualiter ne vobis videretur esse (16) si ego so-
lutus a vinculis ensem meum stridentem
in manibus gestans ante lectulum vestrum
conspicarer vindictam de comissis inferre man-
dando. (17) Ad

dando. Ad cujus dictum Helgunde cor con-
tabuit,(1) et Bremeburda Vislao dixit Vere(2) do-
mine ensem suum in cubili(3) nostro non
reperi, et luis affectibus(4) intenta oblita sum
revelare. ad quam Vislaus eciam si decem
ensibus fulciretur propter Bogas ferreas ru-
pere(5) absque fabrorum industria non(n) vale-
ret. Ipsis vero sic inter se confabulantibus
Valterus liber a vinculis salvus ense vi-
brato ante lectulum stare conspicitur, et
mox datis improperijs(6) manum cum ense in
altum erigens, ipsum(7) ensem in ambos cade-
re permittit qui cadens utrumque(8) per me-
dium scidit. Sic uterque eorum detestabilem
vitam miserabiliori fine conclusit. Hujus ita-
que Helgunde sepulcrum in castro vislicen-
si omnibus cernere cupientibus in petra ex-
cussum,(9) usque ad presens demonstratur.

v. 32.
Vislaus cum Helgun-
da per Walterum oc-
ciduntur

## Hic reddit ad propositum.

Panonius decipit Boleslaum et terigenas ad Visli-
ciam.

Huic(10) ergo urbi munitissime Boleslaus Rex(11) illum panonium putativum exulem quem non ut(12) profugum sed ut patrie(13) alumnum benigne susceperat, et caritativo modo per-

tractans

4.)

tractans, prefectivo officio gratiosissime[1] insi-
gnivit. Principis ergo Boleslai Panonius ille
nactus[2] absentia qui ad interiora regni de-
scendens, Regalia negotia dispositurus ma-
ram faciebat,[3] Laodoriadam[4] principem Rus-
sie[5] festine accelerare iubet absentiam diu-
turnam nuncians. Boleslai hostes itaque
~~itaque~~ Vislicie appropinquant, et apropin-
quasse nunciantur. Imperat denique
proditor ille, ut omnes belligeri et cujus-
vis status homines sexus utriusque ad ur-
bem[6] confluant, ac se et sua in ea conser-
vent, ne ut rei crimine[7] lese majestatis no-
tentur, et bona Basilica[8] et mobilia regio
fisco ascribantur. Omnibus vero populis
tam salutis conservande quam urbis gra-
tia lunde[9] in urbe conclusis, proditor per-
fidus hostibus valuas aperit populum
exanimam[10] Barbarice nationi feriendum
exponens Anno dominj M°CXXXV. sex-
to idus februarii Vislicia destruitur. In
cuius populi effusione cruoris Laodarida in-
humaniter debriatus sic impie sevit, qui ejus[11]
crudeli

Laodorus filius Laodori aggredi-tur Visliciam.

1137 Vislicia per Rutenum devasta-tur miro modo.

Xanus sanguis sudit

crudeli sevicia plus humano sanguine ir-
ritata[1] quam saciata rabie existens ad pro-
pria revertitur sine omni lesione. Illum
autem Panonium perfide prodicionis fi-
lium utroque[2] lumine privat lingua pre-
cisa et enervat[3] ne de radice colubri & de
perfido perfidum quid pestilentius propa-
getur. Quo audito Boleslaus prout[4] erat
iniuriarum ultor atrocissimus, mox Rufsie
fines attingens Rufsiam ingreditur, Laoda-
ridam perquirere iubens.[5] Sed ille sibi ma-
le conscius repente ut capra silvestris
lustra nemorum penetrat et inter[6] saltus
et lucos ferarum mores delitescit.[7] Boleslai
de vero bonibus truculentiores in populum
Rutenicum[8] graviter deseviunt, non Bor-
gis, non urbibus, non municipiis parcunt.[9]
Nec illi sexus aut etas,[10] aut sanguinis genero-
si sublimitas patrocinium[11] conferre putat[12]
quin omnes[13] qui reperiri poterat,[14] satur
mucro[15] inhumaniter absorbuit.[16] Sic Bole-
slaus in Laodorida[17] ulcione centuplata
ad propria revertitur cum honore[18].

Proditor panonius per Rutenum privatur oculis et lingua

Boleslaus Rufsiam agreditur et ulciscitur.

De Expul

## De Expulsione C. Regis Halicensis.

Post hujusmodi seuam[1] Bolesłai vlcionem Rutenis vt premissum est asperrime in-flictam.[2] Alie Russie[3] et aliarum provincia-rum circum adiacentium principum comu-nicato consilio ac[4] eorum freto[5] presidio[6] cum aliter ipsis possibilitas adesse minime vide-retur, potentie Bolesłai resistere posse. C.[7] Haliciensem Regem principis Bolesłai generum de Regno eiciunt, qui ad Regnum Bolesłai socerj sui confugiens apud ip-sum cum uxore aliquandiu fuerat com-moratus.[8]

Rutenj Regem Ha-liciensem eiciunt.

## De dolo Rutenorum contra Bole-slaum.

Rutenorum ergo princeps[9] invasione[10] Bo-leslaj, quem vt fulguris[11] impetum abhorre-bat terribiliter formidantes, dolum credulo intermiscent vt quem armis vincere non possint sola saltem credulitate vincant. Omnium ergo principum sibi adherentium, et Barbarice gentis multitudine armorum[12] studiose

studiose pernutus recollecta, primatum pri-
mos ex parte totius Regni Halicien proceru
ac universitatis ad Boleslai presenciam in le-
gationem[1] dirigunt offerentes, se ipsos cum na-
tis ipsorum et omne Regnum devotis obsequiis
ad Boleslai scabellum provolui, qui regem[2]
fraterno ipsorum colligit[3] amplexu. Panonii
vero[4] Halicinsis Regni contigui, et[5] Rutenorum
astutia non ignari, querelas calidissima a-
stucia comentatas[6] deplangunt subsidiari
deprecantes, ut regem propulsatum regno
restituat[7], suasque illi copias armatorum
subsidio pari remittunt[8], utranque tamen
majestatem et[9] sic Boleslai et exulis flagen-
tissimis[10] suspiriis exoptant. Talibus ergo sua-
sionibus[11] deceptivis princeps Boleslaus nepha-
rie deceptus halicien sem provinciam cum
parvo exercitu ingreditur. Cui quedam panonio-
rum caterve et demum Rutenorum cuneis
innumera numerositate conferti alterna-
tim succrescunt, Regem exulem humili vo-
ce suscipiunt & Boleslaum consalutant om-
nes tamen successive in postremas acies re-
cabuntur

Decipitur Boleslaus per rutenos.

Suscipitur Boleslaus ficte

Cadl. p. 286 278

relabuntur. Boleslaus itaque rem tacitus consi-
derat quam principii milicie Wsebori[1] aperire
festinat. Suspicaris[2] inquit Wsebori quod ego sus-
picor, qui respondit, quod suspicaris, quicait,
Cernis ne omnis hos pene in caudam relabi,
quorum[3] hic agitur. quid ergo non est mora li-
bera nobis, turpe viris non esse viros[4] diffi-
ciles aditus quisque subit subitus.[5] Dum hec
invicem altercarentur.[6] Ecce innumeras Ruthe-
norum et Barbarice[7] gentis turmas eminus
venire suspicantur.[8] Sic itaque concurrunt acies
et pila micantia[9] pilis. Geminus Boleslai exer-
citus[10] urget, hostis unus a tergo, alius a vincipi-
te fortiter impugnans. Clamat igitur Bole-
slaus, Eya viri Eya pungnare[11] non convenit
non segniter a prelio diverti, versus: ut bene
pungnetur, bene pungnans efficitur[12] hostis. Qui-
dam autem vir Boleslaides magnus genere,
sed degener animo et primus fugam de prelio
iniit, cujus ignominiosa fuga non tam victo-
riam victorioso Boleslao adimit, quod[13] titu-
lum victorie quasi quadam nube abduxit,
aut ut verius dicam solem sole illustravit.

Nam usque

Suspitatur Boleslaus de tradimento

Barbarice turme contra Boleslaum.

Polonus aufugit de Prelio

Nam usque ad hunc diem, et si crebre[1] Boleslai virtus tam inestimabilis audita fuit, non tamen panoniis credita, et Ruthenorum gentibus[2] notat[3] manifesta existit. Cujus equus tam labore quam vulnere dum fugatus[4] succumbit, Boleslaus pedester cum hostibus confligit, dimicat et prosternit. Quem quidam originarius[5] de proprio equo prolapsum[6] illum conscendere,[7] et tandem Boleslaide non victi, sed vincendo[8] fatigati, quidam autem ex ipsis a prelio diverterunt, quesdam autem prelij labore fessos hostes capiunt, et ad propria cum[9] Boleslai tamen to[10] abdicunt. Tot enim et tanti ex gente lechitarum fuere capti, quod gens lechitica licet omnem thesaurum in auro et argento, et diverssis clenodiis, eciam qui tempore[11] Boleslai magni ex tributis diversarum nationum, in Regno polonico habitus et reconditus habebatur, in captivorum redemcionem[12] positus fuit,[13] non tamen redemcionem[14] singulorum suppetebat, quin plures non mediocri sanguinis viri, in miserabilem servitutem gentj paganice venditi vitam infamem et miserabilem terminarunt. Et ergo frustra

Boleslaus pedester pugnat

Boleslao datur equus ad pugnandum.

Alias decipitur Boleslaus dum vincitur per rutenos et lechite captivantur tot quod thesaurus antiquus ecclesiis a tempore primi Boleslai in auro et argento de tributis diversarum nationum reconditus, non sufficiebat pro redemcione polonorum taliter quod iterum multi ad alium paganismum vendebantur nobiles.

ergo frustra[1] Pannonie pars ignominiosa glo-
riatur triumpho, nec victa[2] nomen victricis
usurpet, quam potius judicat suc fraudis
iugulum meminisse. Boleslaus itaque de
suorum captivitate, quamvis satis anxius, ad
propria tamen incolumis rediens, illum fu- St. 34.
gę militem, tribus donariis premiandum fore
attolit. Collo videlicet penso et leporum[3] pelli-
cio, in quibus colli[4] ferreum pensum vero
versatum, lepus metulo cum[5] designabat. Qui-
bus donariis vir animo ignobilis sic pudo-
rose receptis, et quid designasset intellectis[6]
seipsum ad loramentum campane pro-
prii oratorii suspendit, miserum seipsum[7]
exalando. Cuius exitus eciam in colo pati-
bulum, in penso laqueum et in lepore
fugam sepius[8] poterat designare. Origina-
rium autem illum insigne libertatis gracia,
servituti emancipat, emancipatum locuple-
tat, locupletatum nobilitat. Iuxta illud[10] pro-
pheticum. Et de stercore erigens pauperem,
ut sedeat cum principibus, et solium glorie
teneat. Huic[11] autem strenuissimo Boleslao

nihil vir.

Bibl. Jag.

nihil virtutis aut industrie defuit si tamen habenas crudelitatis parcius laxavisset. Iste vero[1] Boleslaus post modum abbaciam in loco Castri Calvi montis et etiam in Szecre-
Boleslaus abbatiam calvi montis fundavit et monasterium in Szecrechow
chow quendam[2] nobilem nomine Szecrecho-
nem[3] aliquibus bonis cenobio Szecrechoviensi
adunctis, ordinis sancti Benedicti, in hono-
rem sancte Trinitatis, et sancte[4] virginis
devote fundavit. Hic cum conspiceret vite[5]
terminum plus labore preliorum confractus[6]
quam senio confectus approppinquasse, et fa-
tale munus[7] iam a se exigi sentiret, quatuor
filiis Regnum polonie divisit testamentales
Testamentum Bo-
leslai
codicillos conscribi iubendo Wladislao vero
Wladislaus
primogenito Cracoviensem[8], Siradiensem, Lanci-
cinsem Slesiam[9] et Pomoraniam[10] et princi-
pandi auctoritatem legat. Boleslao Crispo
Culmensis.
Mazowiam, Dobriniam Cuiaviam et Culmen-
sem Castellaniam et Michaloniën.[11] Mesechoni
vero Gneznam, Pomaniam et Kalis[12] cumea-
rum appendijs. Henrico primo Sandomiriam
et Lublin et Podolie[13] provincias similiter[14] at-
que ducatus deputat atque legat prout ab-
olim provincie

olim provincie predicte sub (1) terminis fuerant
circunducte. (2) Suggeritur ille (3) de quinto filio
adhuc infantulo nomine Casimiro, cur illi
nullam (4) nominaverat porcionem. Quibus ille,
Jam inquit dudum nominavi et legavi stu-
pentibus illis, que nam esset quinta (5) dixit, non
cernitis quatuor tetrarchiis quadrigam, tetrar-
chie esse fabricam. Sic isti parvulo quarte rote
in quadriga legatur successio. Cessat (6) ergo o pro-
ceres inofficiosi querela testamenti. Equum
etenim partes pupillares tutoribus debere
committi non pupillis salutari. Ergo sumpto
anticloto felicem functus est diem princeps
felicissimus Boleslaus Anno Domini MCXXXVIII.
etatis sue LVI° unde de hoc extat versus. (7)

Moritur Boleslaus optimus licet in fine deceptus.

## Seguitur de Wladislao secundo pessimo.

Succedit igitur (8) patri Wladislaus tam pri-
mogeniture privilegio, quam per patrem Re-
gni successione insignitus. Erat itaque in
se princeps humanissimus, sed uxoris atro-
citate ab humanitatis ingenio desistere sit (9)

assuetus

assetus. Qui eo imperare[1] servius studuit
quo artius uxoris amplexibus indulsit. Non
enim de uxoribus[2] facile triumphatur, que
si semel triumphasse permittitur.[3] Nec victri-
cis[4] animositas eciam vicisse sit contempta[5]
nisi quoque invidissimorum colla suis
suppeditare curet imperiis. Fuit etenim se-
cundum quosdam consanguinea Imperatoris
Henrici Regis pragitarum propinqua, vestem
et calciamenta et mores polonorum Nobilium
detestando deridebat, virum suum semipri-
cipem nominat, quem quarta[6] Regni partica-
lam[7] derisione[8] contentum[9] affirmabat, viri igi-
tur animum more[10] femineo inclinat[11] ut fra-
terna pietate exutus hostilem animum indu-
at et fratres suos[12] pubertatis etate gaudentes[13]
Nr. 35. privat[14] et eorum urbibus occupatis penitus ex-
hereditare[15] contendat invasionibus[16] occasionem
palliata nequicia contra fratres habeat, a
subditis eorum incolis tributa requirit. Fu-
erunt itaque ad uxorem Wladislai concur-
runt, prona supplicatione prostrati, mu-
nimine ejusdem plus lacrimis quam lin-

qua beneficio

que beneficio exorabiliter, ut fratris sevi-
ciam placare dignetur[10] implorant, sed faci-
liùs leonis mansuesceret rabies, quam hujus Pessima Regina.
femine truculencia; soluis enim[12] est iuxta dic-
tum cuiusdam[13] sapientis, Atrox femina omni
feroci[14] bestia truculencior, et mansuetudo femi-
nea omni serenitate serenior[15]. Vetus[16] femina
raro bona, sed que bona digna corona! sic
fratres iuvenes hostem suscipiunt a quo patro-
cinium[17] sperare debebant. Verum[18] vir ille De Pyotrkone
Pyotrko[19] magnus qui Vladislai amicam[20] ha- Magno predicto.
buit[21] uxorem Wladislao suadet, ipsum que
hortatur ut a persecutione fratrum desi-
stens ipsos potius fraterno amore, presertim
tenore etati eorundem compaticns prosequa-
tur. Qui ob hoc Pyotrkoni Comiti quam
vis nimius[22] molestus fuit, metuens ne
fratribus suis apponens sibi bellum insti-
gare presumat tenore[23], caute dissimulans
vindictam inferre obmittit. Sed dum[24] Pyotr-
ko Comes prefatus nupcias filie sue quam Pyotrco Comes
Jaxe[25] tradiderat[26] celebraret[27] Wladislaus mis- tradit filiam
sis clientibus[27a] ipsum capi et lingua pre- nuptui Jaxe
et tandem per
regem Wladisla-
um.
cisa exoa-

um excitatus et lingua precidit sed divinitus restaurat ut supra.

cisa exoculari fecit. Cui[6] divinitus tam lo-
quela, quam visus fuerant restaurati. Assumserat enim in crudelitatis sue tegumen,[7] quedam fulticinia[4] ut aiunt per ipsum met conficta,[7] qualiter quodam tempore dum venationi insistens in nemore so-
lus cum petro[6] memorato errabundi per-
noctarent, eidem Petro iocose dixisset, quod uxor sua cum quodam sacerdote Curie[7] eius-
dem mollius quiescerent,[10] et quod Petrus Wladislao de uxore sua similia peroras-
set ipsam cuidam militi apponendo asse-
rens propter hoc non lingua solum et oculis sed etiam vita ipsum privari de-
buisse.

## De Pyosbrkone Magno.

Isti enim[9] Pyosbrkoni penitenciarius pape[10] cum Romam iisset et de Thesauro Regis Danorum mortui asportato confessus fuisset pro penitentia iniunxit ut regiem monaste-
ria erigeret et convenienter dotaret.[11] Cui[12] re-

diens in

diens in suburbio Vratislaviensi in hono-
rem Beate Virginis Marie Abbaciam Ca-
nonicorum regularium in Arena, et aliam
in honorem sancti Vincentii extra urbem
eandem fundavit et abunde donavit.(1) Item
abbaciam in Cyrwienstko,(2) monasterium sanc-
timonialium in Strelna, preposituram
ad sanctum Laurentium prope Kalis, Ab-
baciam in Sulcow,(3) preposituram in
Mschow(4) similiter erexit,(5) et alias LXX.
ecclesias ex lapide dolato, et coctis latere-
bus fertur construxisse, quarum quasdam
imperfectas reliquit morte preventus quas
filius suus(6) Constantinus iussu patris post mor-
tem eiusdem(7) dicitur perfecisse. Hunc enim in
comitem de Skrzyn(8) creaverat largitas Magni-
fica Boleslai. Sed nunc iterum ad Vladislai
discriminosam seviciam redeamus. Pyastconis
gesta, que per se scripta habentur obmittentes
Wladislaus itaque non motus fratris(9) lacrimis,
nec polonie procerum precibus instantinis,(10) e-
xercitum fortem(11) tam de Russia quam de
alijs terrarum vicinis(12) partibus congregat, et

primo

Pyastko VIJ. mona-
steria erigit in are-
na et sancti Vin-
cencii in Wratisl. in
Cyrwyenstko, in Strel-
na, in Calisch ad
sanctum Laurentium
in Sulew in Mscow

Hic etiam LXX. alias
ecclesias construit

Filius Pyastkonis
Constantinus Comes
de Skrzyn

Wladislaus Ma-
lus.

primo Henricum de Sandomiria,[1] deinde Boleslaum de Masovia,[2] ac de alüs terris fugam inire compellit, et[3] eorum dominis[4] pene omnibus improbe occupatis ipsos omnimode exhereditare proponit. Cum quo

Wseborius

Wseborius princeps militie vite[5] pupillorum sepius non improspere conflexit.[6] Cuius freti confidentia principes parvuli la-

str. 36.

crimas obmittunt, et armorum studiis animosius insistunt. Proinde Wladislaus de suis minime confidens exterarum[7] turmas attrahit nationum quas in fraternum iubet crassari[8] excidium qui tandem de nulla virtutis potentia amplius presumentes,

Pozyn

ad Pozyn[9] urbem que sola iam eorum[10] restabat presidio cum fratre Meschkone conflixerunt.[11] Circa quam[12] Wladislaus omne robur sui exercitus applicuit,[13] et obsidionis ingenium animose gessit, tanto securior[14] quanto milicie copiosior existens. Et dum aliquanto tempore Wladislaus in obsidione[15] castri Posnaniensis morari facit terris polonie per barbaricam gentem sui exerci-

tus

tus necem crudelissime inferendo. Jacobus primus Archiepiscopus Gnesnensis ad stacio-
nes exercituum accedens papilionem seu Tentorium Wladislai in suo curru par-
vulo residens intravit. Ipsumque sub ob-
testatione[1] divine[2] vindicte[3] obiurgando mo-
nuit, ut a fratrum[4] persecutione cessaret,[5]
et super effusione christiani sanguinis, stu-
pracione virginum ac violatione matro-
narum que incessanter[6] Barbarica gens
sui exercitus sua[7] gente, de qua et ipse
oriundus extiterat[8] nepharie exercebat, cle-
menter compaciens ad propria studeat[9]
pacatis[10] fratribus declinare. Cui[11] dum more
pharaonis corde indurato sacri presuli
monicionibus parere contemsit, ijsum ar-
chipresul[12] veluti contemtorem, et christiane
fidei inimicum, ibidem mox Anathematis
vinculo innodavit. Quo facto currum de
papilione exire facius, stabuam papilio-
nis seu tentorii casu inopinato vector
curruis[13] cum curru confregit, que cadens
cum parte tentorij Wladislaum fere oppres-

De Jacobo Archiepi-
scopo Gnesnensi qui
Regem Wladislaum
excomunicabat.

sit

sit presaquum futuri mali Wladislao de-
monstrans, nec ob hoc Archiepiscopo fuerat
indignatus sed casum huiusmodi fortui-
tum sustinuit pacienter, propter quod du-
bium non est prolem suam partem Re-
gni Polonie post ipsius decessum posse
disse, quam eciam usque in presencia-
rum tempore[1] cernitur possidere. Denique
Sandomirite Mazovite, Cuyavite et pro-
pinqui dominos suos pupillos ferventissi-
mo affectu invecti, frequenter Wladislai
exercitui parant insidias, incautos tru-
cidant capiunt et in vinculis conjciunt.
Et tandem cum pupillis industriose de-
liberantes, castra seu stationes Wladislai
caute invadere deliberant, ita signo de tur-
ri castri extrinsecus dato latentibus in sta-
ciones Wladislai uno momento hij de ca-
stro et hij de latibulis irruere no pauesant.
Interea quidam pupillaris[2] miles Wladi-
slai[3] occupat atque capit. Et quid nam in
castris agatur fateri iubet. Agnoscunt illi
nil de pupillari resistentia suspicati, sed

inter

inter epulas lasciva securitate.(1) Tempore igi-
tur meridiei, dum Wladislaus et sui exer-
citus epulari cepissent, castrensem(2) de turri
posnaniensi retro Ecclesiam Sancti Nicolai si-
tuate clipeum rubeum ter in altum erigunt
et submittunt, quem princeps Rutenus Wla-
dislai propinquus erigi et submitti consider-
rans a Wladislao percontari precipit,(3) quid
nam erectus clipeus designabat ad quem(4) Wla-
dislaus, fratres mei gracie mee se submit-
tere ostendunt. Cui ille fratres ut gratie pri-
stine restituat exhortatur. Sed Wladislaus tu-
more superbie inflatus respondit non esse
locum reconciliandi, cum eorum exterminium
iam discriminosum(5) fuisset. Inter quas con-
fabulaciones pupilli, de Castro Posnaniensi
cum paucis quidem, sed armorum exercita-
cissimis in hostes morose procedunt, aliique
de latibulis prodeunt, castra Wladislai re-
pente invadunt, contra epulantes iciuni in-
siliunt, catervas hostium arduissime pene-
trant et fortissime ensibus mactant, truci-
dant et occidunt, sic ut(6) Rivi Cribina et
Glowna,

Poloni inter se pugnant.

Clipeus rubeus de Castro Posnaniensi ter in altum erigi-
tur et rubeus .....
.....

fo. 37

Rutenus exortat Wladislaum ut fratres ad gratiam recipiet

Devastatur exerci-
tus Wladislai per fratres suos.

Glowna iuxta quam[1] certamen belli gerebatur ex cruore occisorum inundati Varthan fluvium Ripis altius replevisse perhibentur unde[2] ~~unde~~ Wladislaus qui de multitudine sui exercitus[3] paternam monicionem Archiepiscopi obstinata mente, ac anathematis contemserat murorum[4] confusus circa Poznaniam Anno domini MCXXII. Cracoviam redit mestus et totaliter corde desolatus, quem Boleslaus Crispus Meszko et Henricus non ut pupilli sed ut principum Serenissimi suorum fidelium manu fortium copiose recollecta, aliquanto tempore post bellorum certamina quieti[5] multo animose insequuntur. Quorum adventum Wladislaus non audens praestolari versus ungariam fugam init[6] et demum ad Curiam Conradi Imperatoris cuius sororem habebat in uxorem se transtulit subsidiari porcens, uxor autem illa ferocissima gygas[7] eiusdem por Boleslaum et Mjeszkonem de urbe Bracoviensi versus Almaniam cum duobus filiis Boleslao et Mjeszkone virum segui compellitur et sic eandem perniciem quam levitis[8] evenire op-

fugatur Wladislaus per fratres usque ad Hungariam.

Imperator cujus sororem habuit

regina degitur versus Almaniam cum duobus filiis.

evenire optaverat: fortuna variante meritorum ordine in ipsam retorsit. versus: Discat in auctorem pena redire suum

## De Boleslao quarto cognomine crispo.

Boleslaus igitur cognomine Crispus tan, quam secunde uxoris Boleslai primogenitus et Wladislao secundo natus eidem in regno succedit[1] qui omnes cupiditatum causas pru, denter abjciens tamen suę dignitatis mores exercet non ea solum fratribus deferens quę ordo successionis et iuris non poposcit, sed impertinentes[2] quoque provincias caro affectu collargiens[3] eiusdem[4] videlicet Mesrkoni et Hen, rico. Nam Casimirum utpote adolescentulum quasi filium educare[5] committit, non ut illi gratiam[6] participii prorsus abneget, sed ne te, nellum vitis palmitem vento levitatis exponat, quia quod flamina[7] oleo[8] hoc[9] adolescenti liber, tas videlicet exhibere. Wladislaus itaque suimet immemor minutissime tamen resistens[10] urbi Ratiboriensi Imperatorię culmen[11] concitat ma, iestatis

Boleslaus ludus, sed in fine habuit infortunium erga proprias terras.

De Casimiro

icstalis uxoris et filiorum allegans sangui-
nis proxime racionem Bohemorum quoque
et Russie principes solicitat propinquitatis
annexo[1] Jure assignans ut sue calamitati
Imperator supplicat pro Wladislao ad Boleslaum. dignantur[2] subvenire intendant. Imperator
itaque tantis allegationibus persuasus soro-
ris quam[3] et nepotum motus lacrimis Bole-
slaum crebris interpellat legatorum moni-
str. 38. tionibus, et fratrem[4] saltem patrimonii
parte, non regno sublimatum restituat.
Sed Boleslaus quanto pertinatius monitio-
nibus[5] eius parere[6] detractat, tanto artius[7]
animositatem Imperatoris in se provocat.
Omne itaque robur Imperii in Boleslaum
conspirat, fit igitur manus omnium con-
Manus omnium contra Boleslaum. tra Boleslaum et manus Boleslai contra
omnes, bina quoque illi electio proponi-
tur ut videlicet Regno cedat, aut belli
conflictum non declinet, sed vir industris[8]
Nota Boleslaus exercitus omnes Imperatoris et Bohemorum fame devicit. ubique[9] dissimulans amputat hostibus
utraque[10] pabulantia subsidia, illud robur
invictissimum[11] legionum peste fame[12] con-
tabuit Boleslaus sine bello cum hoste con-

fligit,

fligit, et sine prelio industriose triumphat
Denique Wladislaus crudelis tercio anno exi-
lij sui, mortua uxore sua, et in Aldemborg
sepulta vocatus per fratres suos ad Colloquium
in Ploczko[1] ubi in eodem colloquio graviter in-
firmata[2] moritur, et in Ecclesia cathedrali
ante altare maius, primus ducum Polonia
ibidem sepellitur, quo defuncto Conradus
Imperator Boleslao non armis sed pretio
instar[3] ut orphanis wladislai misereri digne-
tur ipsos equali[4] porciuncula terrarum ~~fra-~~
~~trix~~ consolando Boleslaus itaque qui per
Imperatorem vinci non poterat materno[5]
non dedignatur obedire Imperio, et gratuito
amplexu fraternos filios ab exilio revocat
inhumanitati solacia impendens ipsis Sle-
siam[6] provinciam donat, Opoliensem duca-
tum adiungens quorum primogenitus Bo-
leslaus altus vocabatur, secundus Mieszko
loripes Tertius Conradus primus.[7] Et hij tres
tactu[8] temporis inter se terras diviserunt in hunc
modum videlicet Boleslaus altus ratione pri-
mogeniture urbem wratislaviensem pro se re-
tinuit

Wladislaus in Polozk mortuus sepelitur

uxor wladislai in Aldemborg ubi ego fui sepelitur optimum Castrum et Ecclesia maxima Cathedralis in Castro quod nunc Misnen detinent.

ab inde credo ego Slesia discessit a polonis

Wratislavia.

Opolia

tinuit cum suis appendijs universis Myeszko
ni loripedi (1) tantummodo Opoliensem urbem cum su
is adiacencijs assignando, et ob (2) hoc videlicet prop
ter inequalem divisionem (3) inter Myeszkonem et
Boleslaum plurimis annis (4) lites viguerunt.
Conradum vero Juvenem Conradus Impera
tor avus eiusdem ut quidam referunt Abbati
Woldensi (5) commiserat nutriendum. Hijs itaque
peractis Boleslaus Crispus ad depopulandas
terrarum i. prussorum provincias animum
suum bellicosa convertit, quos non solum
hominibus, sed eciam animabus cristianorum
constat esse infestos, quorum quibusdam post
bellorum multorum discrimina tandem ani
mose (6) subactis hoc edictum promulgavit, ut
qui christiane religionis caractere insigniri
elegisset absoluta gauderet libertate. Nullumque (7)
in rebus paterctur dispendium, qui autem
gentilitatis ritum deserere contempsisset re
bus confiscatis, ultimo capitis plecterctur sup
plicio, sed eorum assumpta religio, tanto
fuit brevior, quanto coactior videbatur Mox
etenim Boleslao ad propria reduncte in

H. subiugavit sibi prutenos et edictum opportunum contra ipsos pro fide christiana promulgavit.

apostasie

apostasie[1] gurgitem resiliunt culturam ydo-
latrie resumentes. Nuncios itaque ad Boleslaum
destinant obnixe supplicantes ut tributorum
dationibus et obsequiorum prestationibus
contentus ipsos a ritu tradicionis paterne
recedere non arcet,[2] sed hunc colere permit-
tat sufficere siquidem arbitratus sibi est
Boleslaus sic quod principis est, deprendatur[3]
principi[4] quod Dei est Deo denegetur. Non
enim ulla[5] exigetur[6] ulcio Apostatici contagii
dummodo salva sit Regalium reverentia[7] pen-
sionum. Ob hanc causam deo permittente
non solum deinceps denegant sed contigua
regni occupant, occupata dirijuunt, Directa
ad instar luporum obducunt. Sicque factum[8]
ut Boleslaum quem zelus dei et[9] aug-
mentum cristiane religionis, non novit,[10]
durior saltem tribulationis ictus stragem
excitavit.[11] Tandem Boleslaus congregata
exercitalissimorum[12] innumera multitudine
polonorum provincias Gottorum[13] feroci
animo[14] aggreditur hostes non tam[15] propul-
sans sed omnino[16] delere intendens, quorum
provincie

H pruteni in apostasiam recidivaverunt

str. 39.

Non abinde pruteni recasserunt a polonia

Pruteni non solum non obediunt sed partem regni occupant

Boleslaus intendit Prutenos delere

provincie nulla prorsus arte munite[1] sed
nature situ inaccessibiles existant.[2] Est autem[3]
in ipso transmeatus de vestibulo densetis[4]
diluviorum undique conversus palude,[5] in
quo limosi bituminis abissus sub quadam,
~~sub quadam~~ graminum virentia delite-
scit[6] per hec autem loca quidam gete[7] seu
prussij Boleslai familiarissimi,[8] pruteno-
rum donariis[9] corrupti, turbas electissime
gentis lechitice[10] ducere affirmant, securissi-
me transitum planum et securum profiten-
tes in quo[11] turbarum prime ruunt acies,
per angustum[12] semite limitem incedentes,[13]
nam ex insidiis hostes ebuliunt, spicula iac-
tant et quasi cuiusdam torcularis impres-
sos absque prelio conculcant lechitis[14] apro-
rum more in cuspides irruentibus Nonnul-
los armorum pondere pressos abissi pro-
fundum absorbuit, quorum casum misera-
bilem diuturno tempore diverso modo[15] po-
lonia lugubriter deplangit, et extunc Bole-
slaum bellici deserviere[16] triumphi, ac[17] non mul-
to tempore post hoc, etate matura decessit

Anno

Hic per prodicio-
nem debellatur exer-
citus polonorum
per prutenos

plangit polonia
ulos lugubriter de-
serunt Boleslaum
triumphi et mori-
tur.

Anno domini millesimo C. XL lestkoni[1] fi- De lestkone
lio suo ducatum Mazovie et[2] Cuiavie dere- condicionat
linquens. Taliter quod[3] si ipsum sine prole
decedere contingat, extunc[4] frater eiusdem Casimirus
Boleslai nullam adhuc habens terrarum
portionalam[5] eidem in ducatibus Cuiavie
et Mazovie succedat.

## De Cunrado Imperatore.

Anno itaque domini M°C XL VII° Conra- Cunradus Impe-
dus Imperator poloniam intravit et cum rator Jerosoli-
multis principibus Jerosoliman pergit pro mam pergit, per
recuperatione dominici sepulcri pugnatu- Polonos honora-
rus,[6] quem Boleslaus[7] Crispus honorifice tur.
suscepit et magnifice pertractat.[8]

## De Myeszkone filio Boleslai Krzywousthy.

Post decessum itaque Boleslai Crispi
Myeszko[9] frater eius tercius, qui secuterat
Boleslao natu proximus, sic et in regni succes-
sione propinquus, in regno successit eidem
auscultabant illi omnes adherentes provin-
cie affluc-

cie afflubant obsequioso affatu[1] undique
principum remotissimorum sublimitas ar-
ridebat, omnis dignitatum gloria applau-
debat eidem in prosperis successionibus[2]
omnis fortune elegantia non illi bellorum
Str. 40. defuere triumphi, et super omnia vota
creatorum[3] transcendens numerose prolis
in utroque sexu felix comitabatur suc-
cessio, mascula proles omnibus intuenti-
bus, veneranda, feminea vero cunctis gene-
rosa[4]. Nichil enim prorsus[5] visum est illi
humane felicitatis defuisse, quamvis ne-
mo tam felix sit, quin cum aliqua feli-
citatis parte vixetur. Iste Myeszko ob
Myeszko Senex malus. gravitatem[6] morum senex est appellatus.
fundavit abba-
ciam laudensem Hic anno Domini M°CXLV° abbaciam
laudensem[7] adhuc in Juvenili etate existens[8]
et de[9] suis bonis sufficienter dotavit. In
Hic fundavit Eccle-
siam in Kalis seu
preposituram cum
prebendis
Calis vero eciam[10] in honorem sancti Pau-
li de lapidibus dolatis[11] fundavit et con-
struxit, In qua preposituram[12] et aliquot
Ecclesiam Gnezneñ.
texit cum plumbo
prebendas instituit et dotavit, Ecclesie quo-
que[13] Gnesnensis partem extremam de plum-
bo tegere

bo tegere fecit habuit namque duos[1] filios, quorum duos[2] videlicet Odonem et Stepha„ num ex filia regis hungarorum[3], reliqu„ uos[4] tres ex consanguinea fredrici Impera„ toris Regis Romanorum susceperat, ho„ rum itaque et filiarum[5] affinitatibus, quamplurimis[6] diversarum nationum[7], provinciarum principes sibi attraxit in amicos. Princeps enim Bohemorum Bole„ slaus Dux Saxonie gener eius prin„ ceps ruscie socer filii[8] huius[9], princeps[10] Ru„ gie socer alterius. Nam Stephanus Bo„ leslaus et Myeseko inconiugati decesse„ runt. Sed quid super hec. Sepe enim summa[11] prosperitas summum parit in„ fortunium, presertim cum omnis glo„ ria sublimitas quo[12] sublimior est, eo proclivior ad lapsum existit. Nam Myes„ ko tot privilegiorum prorogatura[13] subvec„ tus[14] „proch dolor" cuiusdam securitatis in„ solentia devictus in quendam torporem re„ pente dilabitur non advertens, quod mul„ la[15] sit insinuatio[16] tranquilitas, que in sui

securitate

Myesconis sunt duo filii Odo et Stephanus ex filia regis Ungarie et alii tres ex Impe„ratoris consangui„nea.

Allegatio de in„ fortunio.

securitate nonunquam proximum pronun-
ciat naufragium tempestatis. Illam etenim
asperitatem Roboam filii[1] Salomonis assu-
mens optimatibus Regni[2] dicere presumsit,
qualiter minimus digitus eius grossior[3] es-
set[4] dorso[5] patris sui, addens, quod si pa-
ter meus virga vos cedebat, ego cedere fa-
ciam vos[6] scorpionibus, ob quam causam
scissum est[7] regnum Israel, et ablatum est
ab eo usque in sempiternum propter
quod Gethka[8] Epus Cracoviensis ipsum ore-
bris exhortationibus monere studuit, ut
animi securitatem[9] erga regnicolas depo-
nens, terram suam velut matrem filius
non ut primogenitus novercam favori-
bus gratuitis amplexetur privignalem e-
nim hostilitatem[10] induitur qui cala-
mitati materne minime misereatur. Hor-
tatur insuper, ut officiales rapidos com-
pescat, qui suam iussionem[11] nodis dis-
cipline penitus dissolutis in populum
regni ferventer deseviunt, nec alms[12] sitire
videntur, quam ut lacerato grege gregis

cruore

Gethka Cracov. Epus.

oruore debrientur,(1) sed ex hoc prinaeps majo-
ris odij causas in presulem confert asse-
rens eum talia non zelo pietatis, sed in-
vidie oblatrasse nec enim dolore seu
prurigine caret cuiuslibet levissimus ap-
postematis tactus, unde tam de presule
quam de quibusdam proceribus terre Cra-
covien(2) natu maioribus ulcisci concipit(3)
Episcopo ~~xxxxx~~ quidem proscripcionis oc-
culte meditatur exilium Alijs vero mu-
tilationis(4) dispendium sed conceptus(5) prin-
cipis antistili non latuit, qui industrio- sto: 41
se illius machinamenta declinat et alios
devitare docet, proceres igitur provincie Crac:
cum Gelhka eorum Antistite secreta secum
deliberatione pertractant Turpe igitur(6) est
ingenuitatem ancillari et importabilem(7)
tot calamitatibus premi. Inter quos vir
quidam insignis sui consilii responsa
proferens, non vos latere arbitror' que
et quanta Casimiri ducis Sandomirien-
sis est(8) fama,(9) cujus odoramenta(10) licet
omnibus sint notissima, cunctis tamen
incognita

Gelhka Episco-
pus cum Proce-
ribus tractant
quomodo recede-
re ut a Mysco-
none et Casimi-
ro adherent &
et ita factum
fuit.

incognita habentur. Sub hujus (1) itaque umbra anime (2) quietis (3) non (4) captate (5), convenit ut (6) eius salubri oleo nostri tumor doloris leviter fomentatus detumescat. (7) Huius namque persuasionibus, tam presul quam proceres uno animo inclinati

Casimirum postulant g Myesz. konem

Casimirum caute adeunt orant et supplicant ut se Regni dignitati non ambigit, (8) nec regnare (9) appetit, supplicationi eorum tamen benigne annuens misereri non contemnit, ad quos illa (10) antiqua inquit et antiquata penes vos est huius tentacionis indagacio, nec tam subito a vestra poterat evelli memoria qualiter primi principum

verba prudentia Casimiri.

Iaxa videlicet et Swantoslaus et cuncti pene proceres me licet renitentem (11) ad idem regni (12) portrahebant Et (13) prepulsato strenuissimo principe fratre meo duce Bolislao securus (14) imperassem, sed fraterne pietatis amplexum (15) omni (16) imperio preferre malui, Et quia tunc pure innocencie studio (17) lavi pedes

meos

meos, quomodo nunc in fraterno sanguine inquinabo[11] illos. O quam detestabiles ad principatum illi gradus per quos in se homicidium, in fratre fratricidium, in fratricidio patricidii presumta temeritas consistit. Quo namque modo quo pacto, in cuius exterminium insurgam, (12) qui me plus quam paterna fovit pietate, quem[13] ceteris plus quam filiali devotione semper colui, et venerari non desii, (14) per iniquum, (15) et exemplo perniciosissimum, prorsus est iniquis quandoque prosperare[16] commerciis. Sed illi sane inquiunt, Princeps serenissime parcendum erit pietati, quia tunc nulla necessitas honestatis causa[17] interfecerat, sed tantum solo factionis impetu contra illum perstrepente. Hic autem alia ratio pactum reformat ubi omnes extrema urget necessitas, quibus nisi tua festine[18] succurat clemencia suffocari necesse est, cum ulla[19] sit transmigrandi facultas. Vir[20] itaque tam crebris

Episcopi

Non legi polonos sed Cracovitas hii abnegare proprios dominos.

Casimirus versus Cracoviam proficiscitur

Episcopi Gelhce, ac procerum importunis[1] instanciis quam amicissimorum impulsus consiliis Cracoviam cum paucis adiit ne violenta occupatio plus videatur illius, quam ultronea procerum electio et[2] occurunt illi medicibiles[3] exercitus innumerosi catervatim undique turbe confluunt, gratulantur et exultant omnes salvatorem advenisse proclamant. Omnis illum Cracovitarum complectitur[4] conditio, omnis etas et dignitas veneratur[5], omnes illi[6] se[7] Jurisiurandi religionem[8] constringunt, omnique tempore morituros pro illo constantissime

st. 42. spondent. Sed a[9] Myeszkone cuius[10] carissimi dilabuntur, et Casimiro pro[11] animo ferventer adherent, inter quos Odo dux posnaniensis cuius primogenitus, hostis atrocissimus eidem efficitur proppe radicem stipitis eradicare contendens,[12] et hoc ideo ut nouerce[13] filios, quibus pater post se regni successionem sponderat, arceret[14] a regno. Igitur princeps Myeszko, plus suorum persecucione et perfidia

perfidia quam fraternis[1] elidit̃ur armis,
qui anno domini M°CLXXIX[2] pene ab om̃
nibus desertus patrie simul excedit[3] fuga̅
tus, et regno cum uxore et tribus filiis
Ratiboriensi contentus opidulo, circum̅
dant illum[4] infortuniorum agmina; nam
gener eius Boleslaus Bohemorum prin̅
ceps a regno similiter manet profuga̅
tus alter gener, et alter Saxonie et Ba̅
varie duces ab hostibus undique impetun̅
tur, et sic a quibus subsidiari sperabant[5]
necessitatibus propriis adeo urgentur quod
sibi nullo[6] poterant suffragari. Omnes[7] ma̅
ritimorum presides et prefecti non[8] obsequele
renunciant eiusdem, sed hostilitatis arma
in eum capescunt. Omnes[9] Casimiri Imperio
subesse gaudent. Cui dum omnes urbes, om̅
nium provinciarum et municipia gratuite[10]
patefierent, sine bello solus Myeseko Wla̅
dislai exulis primogenitus Boleslao fra̅
tre germano expulso visus est[11] Slesiana
provincia rebellare quem Casimirus non
armis et minis sed pietatum studiis ad

eua

Myeseko in Ra̅
tibor̃ solum
manet cum
uxore et tribus
filiis

Omnes subesse
Casimiri imperio
gaudent.

sua vota discrete adtrahens[1] Boleslao Wra-
tislaviam cum suis appendiis[2] prefatum
Myeszkonem restituens propter strenui-
tatem eiusdem largicione quorundam o-
pidorum insignivit fratrem quoque ipso-
rum Conradum qui in Oldenberg Saxo-
nie per[3] matrem usque ad idem[4] tempus
fovebatur. Glogoviensem Marchionem creat.
Nam his tribus fratribus ~~fratribus~~ Wladi-
slai exulis filiis post mortem eiusdem
Boleslaus Crispus ut premissum est de
fratrum suorum Myeszkonis videlicet, Hen-
rici et Casimiri assensu votivo provin-
ciam assignaverat Slesianam Jure he-
reditario possidendam. Inter quos ut
puta inter[5] Myeszkonem et Boleslaum
propter divisionem provincie predicte
dissensio extitit exorta In qua Myeszko
fratrem suum Boleslaum fugam[6] de Wra-
tislavien urbe inire cogit. Sed Casimi-
rus princeps Serenissimus ad unitatem
concordie ut premissum est ipsos revo-
cavit[7] Myeszkoni fratris sui exulis pri-
mogenito

Hic etiam de Slesia invenies

mogenito Opoliam[1], Wlaslao[2] Wratislavien
Conrado Glogovien Ducalum[3] assignando
Myesethoni autem duci Opoliam[4] et
ducatui ipsius prefato dum sibi fi-
lium de sacro fonte levasset, quem no-
mine suo Casimirum appellat[5] Bitho-
riensem et Osweczymiriensem[6] cum co-
rum pertinenciis et appendiis univer-
sis[7] hilariter adiunxit. Lestkonis[8] ve-
ro Iuveni filio[9] Boleslai Crispi fra-
tris sui cuidam Nobili Siro[10] nomine
viro omnium virtutum donis predito,
tutellam commisit Mazoviensem et Cu-
iaviensem provincias committens guber
nandas Samboriungue[11] nepotem Siro-
nis[12] prefate pomoraniam superiorem cu-
jus urbs[13] Gdansk nominatur prefectu
re[14] officio instituit. Quendam vero Bogu-
slaum de Stirpe Griffonum Pomeranie
inferiori ducem instituit.[15] Gneznensem
autem provinciam que[16] omnium Lechi-
tarum Metropolis et provinciarum origo
nonnullis[17] Russie provinciis scilicet Pru-
mislien

Notandum Oswanorym

Sambor

Itt. 43.

De Gdansk

De Pomerania

Gnezna est Me-
tropolis Lechita-
rum.

de terra Drohicensi.

mislicensem[1], Wladimiriensem, Brescensem[2] Drohiciensem[3], cum castris municipiis et oppidis ac eorum appendiis suo imperio annectit. Sic itaque Casimirus sit[4] Monarchus[5] totius Lechie, sic quatuor fratres[6] Wladislai exulis, Boleslai Crispi Miseykonis senis, et Henrici primi principatus in solum Casimirum prospero successu confluxerant[7] prout pater ipsius Boleslaus[8] Crzywo. usty longe ante predixerant[9] in lecto egritudinis constitutus. Iste etiam[10] Casimirus servitutis loramentum dirum pere cepit, exactoria ut ioca[11] dissipat, tributa dissolvit, vectigalia relaxat, omne onus non alleviat sed penitus exonerat. Angarias et preangarias expirare[12] prodamans.

No iste Casimirus bonus omnia regni nostri angarias et preangarias relaxat in totum

## De quibusdam Consuetudinibus Regni Polonie pessimis.

Fuit[13] autem in regno polonie quoddam ius auctoritate[14] consuetudinis an-

tique

tique approbatum, ut quisquis potentum
quocumque (1) pompatice vergens, pauperum
annonam horeis et granariis violenter con-
fractis diripiret equorum pabulis de-
pascendam. Erat (2) et aliud simile temeri-
talis industria antiquatum, ut quocies-
cunque principum nuncij legationes re-
ferant (3) heredum (4) ac in predijs eorum de-
gentur (5) equuos in itinere capto (6) capie-
bant. In quibus parvi temporis momen-
to infinita stadiorum milia (7) cursu ci-
tissimo transcurrebant, que res scilicet
prodiga multitudine multis erat pe-
riculose damnosa; sic ut quorundam
equis incurabiliter enervatis, (8) quibusdam
penitus extinctis nonnullis cum probati (9)
fuissent irrevocabiliter abductis. (10) Erat
et aliud pessime consuetudinis pia-
dum ut bona decedentium pontificum
fisco principum accedebant. Ne igitur
de cetero talia fierent, iubet Casimirus
equitatis princeps Archiepiscopo Gnesn.
ut suorum suffraganeorum convocata

Sinodo

Sinodo sub anathematis mucrone curet ex-
hiberi.(1)

## Hic iura polonica exercantur.

Cam. Hic per Szislaum archiep. celebratur Synodus provincialis presente rege Statuta inservit.

Szislaus(2) itaque sancte Gnesnensis Eccle-
sie Archiepiscopus Convocata Sinodo com-
provincialium(3) Episcoporum sue Dyocesi(4)
induti pontificalibus Casimiro Duce(5)
presente(6) primo unanimi voce(7) et consen-
su mutuo(8) pronunciant ut omnis(9) qui
pauperi annonas vi aut ingenio quocun-
que violento seu invasivo rapuerit, acce-
pit,(10) aut(11) accipi seu(12) rapi iusserit ana-
thema sit, item qui cuiuslibet legationis
actione quadrupedum(13) pauperis, seu here-
dis ipsius recepit,(14) angariantur(15) sive ra-
pi seu(16) angariari iusserit sive primaps
sit Anathema sit,(17) excepto casu quan-
do hostes alicuius provincie imminere
nunciantur. Nulla enim videtur esse in-
iuria si tunc cum iactura alicuius sa-
luti patrie consulantur.(18) Item, qui
defuncti presulis bona, invaserit sive ra-
puerit

puerit seu invadi sive rapi iusserat (1) si ve princeps sit sive quelibet persona il lustris, aut quivis officialium ministe sine omnium personarum excepti one, quisquis quid talium presumserit (2) anathema sit. Simile puto iudicium de militibus ius patronatus (3) obtinentibus qui mortuo sacerdote, per ipsos (4) derelic ta diripere presumunt. Item qui tali ter spoliatum susceperit Episcopatum absque sublatorum integra restitucione, aut certa (5) restitucionis habita sponsio ne quocunque (6) huius sacrilegii delicto consentaneus fuit (7) anathematis senten cia similiter innodetur. (8) Approbant uni versi et cuncti, gratissimas asserunt tam sacrarum (9) institucionum sanctiones, que postmodum per papam Alexandrum tercium fuerant perenniter roborata.

Qualiter

## Qualiter Myeszko Casimiro supplicat ut eum ad patriam revocare dignetur.

Dux igitur Myeszko exilii tedio affec-
tus Casimiro humili qua prece poterat
supplicabat,(1) ut ipsum non princip-
tui(2) sed tamen(3) ad patriam restituere di-
gnetur,(4) inquiens melius(5) miserum esse
domestico teneri,(6) quam exilii calami-
tate constringi.(7) Tutius quoque et ma-
gis honestate(8) consentaneum ipsum suo-
rum obsequijs fulcire(9) nepotum, quam
proditorum stipari insidijs, preponit
insuper illius occulis senectutis tre-
mule tremule defectus, luctuosum mi-
rus sue emulatum funebria nepotum
lamenta, crebros eorundem singultus
quibus honestius esset occisis gladio, quam
angustijs interimi fame meminisse illum
rogat quanta teneritudinis dulcedine, apud
ipsum ejus fota(10) sit adolescentia, quo stu-
dio quo pie clemencie amplexu educata
iuven-

Enumerat Myesz-
ko benevolenciam
suam erga Casi-
mirum

iuventus. Quibus auditis Casimirus et
lacrimas continere non valens ait ad pro-
ceres, fateor inquit, ac semper fateri velim
me (1) et aures (2) meas immortalibus ac a mente
non cessuris, (3) nec in oblivionem deductivis (4)
obnoxium beneficiis fuisse, et (5) debere, nec
iniusta est eius postulatio, que non nisi
patrimonii restitucionem debitam cerni-
tur continere. Suboritur exinde murmur
inter proceres et seditionis non parve-tu-
multus. Aiunt enim ei quod verebamur
accidit, Raro enim corvus corvum exocu-
lat, Raro frater fratrem stirpitus ex-
terminat. Nostrum hic evidentissime dis-
crimen agitatur Myselkonis enim retti-
lucis nostrum est exterminium, qui non
differt (6) cum tempus acceperit (7) abscissime
in nobis ulcionem, qui (8) ergo obiri (9) eodem
certe sarculo (10) amputare convenit eius-
dem sarcultus (11) propaginem. Frustra e-
nim extirpatur cardus radice interius ma-
nente. Casimirus autem (12) intelligens tam
discriminosum seditionis eventum ad se

devolvi

Suboritur murmur inter proceres.

Stv. 45.

devolvi convocatis proceribus asserit; hec a ve
dicta[1] non animo fratrem restituendi; sed studio
eorum animos experiendi acceptissimamque
sibi esse ipsorum constantiam erga se ferven
ter teneri. At vero Myeszko cernens bene
ficium sue[2] restitutionis in fratre non esse
ad Fredericum Imperatorem convertitur
subsidia petiturus. Sed cum et ibi[3] nil pror
sus proficeret. ad quendam Boguslaum o
lim per Maritimam provinciam questorem,
quem iam Casimirus in ducem[4] Pomoranie
inferioris creaverat, se convertit. Cuius fi
lio[5] filiam suam Matrimonio copulat,[6]
Ope[7] maritime gentis non obsequelam qui
dem sed favorem inimicicia[8] assequitur.
Myeszko igitur taciturne Anno domini
M°CXXXI° fretus auxilio Gnerne[9] nocte[10]
adijt et diluculo subintrat et occupat,
omnes que patrimoniales municiones re
pente[11] recuperat Casimiro fratre sus oc
cultiorem illi facultatem recuperan
di prebente. Quia vero minorum[12] ac
cessu spes sepe[13] concipitur maiorum

proponit

Myeszko filiam suam filio Bo. gusl. Maritimi sed pomoranie lendit duci.

Gnerna occupatur per Myeszkonem

proponit ille in fratre recuperare prin-
cipatum, diuque iam inter se verbis (1)
iam armis alterantur. (2) Sed Myeszko lon-
ge inferior viribus plus ingenio et arte
contendit ac dolo.

## Quomodo Casimirus vicit rutenos.

Contingit (3) namque quod urbs Bresten- De Brest Russie.
sis Russie ab obedientia Casimiri rece- p. 62
dens consueta tributa eidem dare dene-
gat, et ad resistendum Casimiro arma
preparat contra quam (4) et eius princi-
pem Casimirus manu forcium recollecta
anno domini M°CCXXXII° processit, ip-
samque viriliter subito impugnat, et
acquirit. Urbeque predicta sic repente
acquisita, et prefecto proprio in ca pe-
sito versus alliciam (5) Castra imbuens (6)
iter arripuit, filium sororis sue a-
lias cum patre electum ad regnum ali-
ciense (7) restituere proponens (8) Cui Slusc- Casimirus debel-
baldus (9) dux Rossie (10) cum principibus lat plures gen-
tes

ladomi

ladomirienſibus[1] et Allicienſibus prima-
tibus, ac electorum Fibianorum[2] et Jo-
hortorum[3] innumerabilibus turmis occu-
rens, bellum campeſtre non indicere[4]
quidem, ſed inchoare[5] preſumens, quo-
rum primas acies Caſimirus impetuo-
ſe ad inſtar fulminis ſtrenuiſſime
transverberat enſibus diſſecat hoſtes
quaſi agri ſenum proſternit huno. Res
igitur non minus fidei quam ſtupore
plena, quod illum eſt[6] (ſic) ſuos in tot
robuſtorum militibus[7] non impetus ho-
ſtium obruit. Non tot mucronum acies
transverberat, non denſa telorum ſpicu-
la configunt quin hoſtes robuſtiſſime
obruunt et transvolant[8] enſe fulmineo
et tandem non vincendo fatigati ferven-
tes[9] in ſe hoſtium luctus excipiunt, quos
admodum ſcrupuli[10] obtenunt, et obtun-
dunt, ſic quod[11] omne robur hoſtium peni-
tus[12] colliqueſcit. verſus: Vincit conflictu
lapis olla quę[13] cadit ictu ſuo[14] petra ſtat
Hr. 46. invicta feriens[15] fert ollaz icta. Que cum

rupe

dom rupe gerit (1) prelia testa perit.
Hostes namque viso victricis aquile De aquila
signo tanto minus confligunt, (2) quanto
victiosius (3) principem Casimirum
conspiciunt. triumphasse, sicut (4) tot
militibus ex ipsis hostibus prostra-
tis vix quidam principes eorum eva-
serunt agitate (5) pedum residuos autem (6)
satur gladius absorbuit, aut fugiens
unda torrens involvit aut vinculis
victor mancipavit. Igitur Casimi-
rus gloriosus victor de Rulhenis
exiens (7) sororis sue primogenitum
alias ut premissum est de Regno
ejectum principem Alicie (8) resti-
tuit, qui post recessum Casimiri Princeps Halicen
avunculi sui, (9) a suis sibi propria- veniens moritur
to fuit extinctus. Cui (10) regno Allician.
si Ladimirus frater eius per ma-
trem Casimiri sororem successit.
Fertur namque et (11) in quibusdam
Cronicis scriptum reperitur soro-
rem Casimiri predictam filiam Bo-

leslai

leslai Crzywouslky primi filium Re-
gis panoniorum (2) virum (3) habuisse;
de quo hunc principem restitutum
genuerat antequam vir eius de Re-
gno fuisset electus. Mortuo autem
filio Regis Panonie viro eius (4) Bole-
slaus Crispus ipsam cuidam prin-
cipi Russie dederat in uxorem,
de qua plures filios procreaverat
in aliciensi principatu exns (5). Et cum
primogenitus eiusdem, nepos pano-
niorum Regis Regnum Alicuense a
fratribus et a vitrico (6) restitui velu
ti primogenitus, et ad ipsum ex suc-
cessione paterna suspectantem (7) ma-
ter eius ad iussum viri ut credi-
tur negabat ipsum filium suum se-
se asserens suppositum (gratia) viro suo
primo complacendo; (8) et ob hoc suc-
cessio sibi in regno aliciensi nega-
batur. Casimirus avunculus eius
sororis, dictus (9) incredulus nepotem
regno restitui curavit (10) propter quod

bellum

bellum predictum dicitur fuisse com-
missum.

## Qualiter Casimirus Wladimiro fugato Romanum princi-
pem Halicii instituit.

Kasimirus itaque potenter Russiam
ingressus (1) Ladimirum de regno halicien-
si fugam inire coegit. Quo fugato Ro-
manum sororis suæ filium de secun-
do viro genitum alliciensibus princi-
pem instituit et pacata Russia ad
propria feliciter remeavit, Ladimi- De Ladimiro
rus vero a Rege Panoniorum restitu-
tionis implorat auxilium. Rex au-
tem Panoniorum minime compaciens,
sed potius regnum allicuense ambi-
gens Romanum eicit, regnumque
allicuense occupat, et proprium fi-
lium instituit Regno in eodem. E-
xulem vero ne filio suo noceat, vinc
tum ergastulo includit, qui tandem
carceris

Iterum Roma-
nus eicitur per
Ungarorum
Regem.

Ladimirus evadit captivitate et Regnum Polonie invadit

Nr. 47.

carceris squalore angustiatus nimium (1) carceris custodibus munera promittens captivitatem evadit. (2) Hic postmodum in partibus Russie existens tum (3) patrimonialibus bonis contentus, quadam temeritatis audacia sumpta (4) limites Regni Polonie cum quibusdam latrunculis invadens, re (5) raptas illustrium fraternas, (6) et nece sacrilega in christianorum populo in die Assumptionis Marie beate virginis (7) crudeliter comissa intrans ultimas Barbarorum transtulit regiones, quamobrem prefatus sceleris auctor per Casimirum de omnibus patrimonia bonis fuit in exilium relegatus.

## Qualiter Ladimirus gratie Casimiri se submittens veniam impetrat.

Quamvis autem eius seniorem (8) indignationem formidare debuit Cuius

Maic

maiestatem ausu temerario ofendere pre-
sumsit. Quia tamen ad pissimi Casimi-
ri munimen confugit, desperate venie suc-
cessus illi minime (1) defuere (2). Non solum e-
nim temeritatis presumpte veniam im-
petrat sed eciam apud sacrum (3) principi
pis oraculum graciam assequitur amplio-
rem, namque serenitate (4) Nicolaus ille sa-
mosissimus sacri principis (5) palacii destina-
tus filium Regis hungarie precunctis (6) o-
rientalium regionum in polonia (7) videbatur. (8)
Cum omnibus Panoniorum pompis ac
paratibus (9) trucidat potenter trucidat et
expellit. Exulemque Ladimirum in Re-
gnum halicense restituit. Sic manus
huius eadem vulnus opemque conlulit (10)
unde orientalium (11) regna tantus tumor (12)
concussit ut omnes ad Casimiri nutum (13)
plus quam tremule folium tremisce-
rent. Huius autem Kazimiri tempore
per Egidium Episcopum Kuthinensem
ossa sancti Floriani Cracoviam appor-
tantur, et per Selhkam (14) Episcopum (15) susci-
piuntur

Tempore huius Casimiri ossa sancti Floriani per Egidium Episcop. mutantur. Cracovie deferuntur, cui getka Episcop. cum Clero occurit, qui anno sequenti moritur cui Fulco succedit.

piuntur, reverenter et devote. Cui Gedka Episcopus Anno sequenti diem clausit extremum. Cui Fulco per canonicam electionem in Episcopatu Cracoviensi[1] successit. Leshko eciam[2] Dux Mazovie et Cuiavie[3] filius quondam Boleslai Crispi iterum[4] Anno sequenti videlicet[5] migravit ad creatum. In cuius dominio Casimirus Cracov. dux eidem succesit.

## Qualiter Cracovite Casimiro derelicto Myeszkonem senem iterum suscipiunt in dominum.

Isti Cracovite inconstantes sepius alteri domino iterum et ibidem adheserunt.

Ladimiro[6] igitur regno halicie ut premissum est feliciter restituto, proceres Cracovie adversus Casimirum magno furore indignantur pro eo scilicet quod tantum nephas et flagicium quod idem Wladimirus ipsis inferre presumserat[7] in ipso non fuisset[8] ultum, sed potius miro[9] nimio munere premiatus; quem decebat magis patibulo affigi quam regno[10] sublimari, asserens[11] quod Regis panonio-

rum

Kadlubek II. 73.

rum soluto fœdere securitatem regni le-
chitarum prorsus expirare.(1) Unde quos
viribus nequeunt, dolo parare disponant
Casimiro denique in Russie partibus(2) dii
turno tempore negocia disponente sur-
gunt(3) necis artifices Casimirum toxico in-
teremptum pro duce quoque Myeszkone
transmittunt eumque ut festine Cra-
coviam properare non desinat hor-
tantur. Quo subito veniente Civitas
Cracovien. cum(4) Castris et Municijs
eidem aperte traduntur(5) solo venerabi-
li(6) Fulcone Episcopo(7) pro viribus resi-
stente sed minime proficiente.(8) At ubi
proditorum(9) nephas ad aures Casimiri ru-
mor detulisset, Casimirus intrepidus
cum Romano Wladimirie(10) et Wsebold(11)
Slesie(12) principibus cuis Nepotibus Cra-
coviam aggreditur, Cuius adventum
Myeszko frater(13) ipsius prestolari non
audiens,(14) sed Boleslaum filium suum
cum gente copiosa in Castris relinquens(15)
ad propria festine redit, Casimirus vero

Cracovie tempo-
re Casimiri mitt
per Myeszkonem.
stv. 48.

Episcopus Fulco
resistet Myeszko-
nis.

Iterum Myeszko
relicto filio Bole-
slao de Cracovia
aufugit.

Cracoviam

Cracoviam obsidionibus circumdat, ac bre-
vi dierum[1] intervallo recuperat Omnesqu
municiones et municipia reddunt[2] Bole-
slao nepote suo cum gente sua in capti
vitatem sponte se prebente. Sed Casimi-
rus regno suo reformato[3] nepotem suum
cum omnibus captivis additis muneribus
a captivitate absolvens ad Myeszkonem
fratrem suum gratiose[4] remittit. Que res
Myeszkonis animum tanto amore devi-
cit, ut omnium iniuriarum totaliter ob-
litus amplexibus gratulabatur frater-
nis. Huius autem facti et concordie fuit
auctor ille insignis industrie vir petrus
archiepiscopus Gnesnensis, quem vidit
Vincentius Kadlubkonis[5] Epus Cracovien.
qui scripsit hec, et scimus quia verum
est testimonium eius Regis quod[6] pacta
niorum federa[7] Nicolaus princeps pa-
latij prefatus,[8] cum fulcone[9] Epo Cracov.
ad statum pristinum reintegrare cupiens
Reges hungarie et polonie ad certum
locum comportare studuit et iuxta vanc

De Petro Archiep.
Gnesnen et Vin-
centio Episcopo
Cracovien

(1) Vol. p. 84.

torium

torum instituta videlicet sanctissimi pa-
tronorum (1) Adalberti et beati Stephani o-
lim hungarie Regis spondet uterque
communiter colli Regni utriusque (2) debere
amicicias concorditer alterutrius hostili-
ter (3) insectari. Communes quod (4) prospera
tum successus indiferenter assidue fu-
turis temporibus obtinere.

## Qualiter Casimirus pollexia nos dicioni sue subegit.

Kasimirus itaque prefatus ex omni
parte tutela amicorum stipsatus (5) prusso-
rum terminos aggreditur quorum con-
tiguis per prelia invasiones creberri-
mas (6) nimium afflictus et vix tandem
non sine gravi bellorum certamine sub
actis pollexianorum terras subintrat, quo-
rum cervicosam feritatem non diu quis-
quam bello vel insultu hostili attrive-
rat. Sunt autem Pollexiani genus Gelha-
rum seu Prussorum gens atrocissima
omnium ferarum immanitate truculen-
tior

Casimirus Prute-
nos aggreditur
primus hujus
de ipsis trium-
phum.

tior, inhabitatrixque vastissimæ solitudi-
nis, ad quem[1] propter concretissimas[2] ne-
morum densitates & bituminata loca-
rum palustria via patebat[3] inaccessibi-
lis. Horum habitacula Casimirus fla-
marum facibus absorbuit.[4] Aspidum
str. 49. et[5] ensium[6] ictibus persecindit,[7] donec pro-
flagrata[8] pene tota provincia pollo-
xianorum primi proceres ad Casimiri
pedes obtentis dextris pronis servitûs
prosternuntur tam suam quam re-
liquarum patriæ salutem deprecan-
tes ad cuius calamitatem sorenissimi
pietas principis, mox[9] compassionem
animi inclinat, idoneaque[10] & suffici-
enti obsequele et prestatione tributo-
rum cautione a pollexianis[11] susceptâ
cum nimio triumpho feliciter[12] ad pro-
pria remeat,[13] ubi non sui victus cor-
pore, sed suorum persuasus lassitu-
dine aliquantisper ocio indulget.

Casimirus de me-
tis prutenis ocio
vacat.

De morte

# De morte Casimiri.

Fuit autem victoriosissimus[1] devote consuetudinis solemnia sanctorum devotissime venerari unde cum beati Floriani diem in divinis officiis in orationibus et gratiarum actionibus totum Domino[2] peregisset solemnes hostias offerendo[3], et in crastino principibus ac primis proceribus Regni ac Episcopis epularum convivia properare[4] iussisset. Qui inter epulas multa letitia exhilarati plurima invicem conferunt et prima de hostium prosperis ubique triumphis. Secundo post tanta laborum[5] discrimina principibus incumbentia[6]. Tercia[7] tam propria quam patrie secura tranquilitas. Quarto rerum et corporum festiuior amoritas[8]. Aderat[9] etiam omnibus delicijs Suavior Serenissimi principis Casimiri alacritas, que omnium exultandi animos resultandi corda[10] hilariter perfunde-

bat

Casimirius cum principibus et Episcopis et Baronibus celebrat convivia.

bat, et cum omnium[1] vox exultationis
altius resonaret tante glorie serenitas
et leticie iubilus, repentina subito tempe-
state obruitur, et non extrema luctus oc-
cupat prochdolor, sed media gaudii sicque
conversa[2] in luctum cithara lechitarum, dum
enim quasdam de salute anime[3] sue que-
stiones pontificibus Casimirus proponeret.
modulo hausto poculo[4] morbo incertum est
extinctus, an veneno. Sicque illud unicum
sidus patrie Casimirus occubuit. Tante
igitur tristiciarum tenebre oppreserunt
populos, ut omnes merore ingens omni-
modo occuparet, ad quos tanti infortunii
calamitas poterat pervenire. Mortuo i-
taque felicissimo Casimiro Anno Domi-
ni M°CLXXXIIII°[5] ortum est quoddam
Cahos,[6] et personarum confusio, de tam
inopinato eventu quibusdam supra se
stupentibus, alijs extra se raptis plu-
rimis vero velut quodam fulminis ic-
tu prostratis, vidisses[7] enim plurimas
magnatum imagines velut prorsus exa-
nimes.

Casimirus occu-
buit nescitur mor-
bo vel veneno, et
omnes condolent
d^e morte.

niñas. Nonnullos uberibus (1) lacrimarum imbribus perfusos, vultus matronarum illustrium ac virginum quibusdam fulcis (2) unguium crebra cruoris proscin-di flumina quosdam vero allisos ad ita-tuas, proprijs pene (3) ictibus excerebratos, omnium illo moriente, una et eadem commoriendi voluntas (4) non desunt (5) ta-men (6) in eodem hore puncto quidam falsa (7) dicentes (8) suspiria, qualiter pri-mates ad sua vota inducerent aut va-cantem occupent principalum. Sed in suis tandem cogitacionibus evanes-cunt.

## De albo Lesthkone filio Cäsimiri sequitur.

Exequijs itaque (9) funebralibus solemni-ter peractis Venerabilis ille Cracovien. Episcopus primo cum primatibus de regni successione (10) tractatu habito omnes ad Colloquium convocat et vix tandem strepitu sopito ait illis pius. O pro-

ceres

p. 100

s Lr. 50.

loquitur Episco-pus.

ores dolor est sed impia doloris atroci-
tas, pie quidem principes doleus (1) defunc-
tus, defuncti alius substitui non negliga-
tur; ob quam causam quoss examen a-
pum sepe defluit ac prorsus deperit, nisi
quia in locum principis mortui alium, ~~eius~~
substituere negligit, vel ignorat un-
de quedam reptilia que sterilioren (2) ha-
bent principem eo vix defuncto nox alte-
rum (3) in eius locum assumunt (4) qui primus
in (5) morte principis lacrimas emittit. Et
quamvis Casimirus mortuus videatur in
suis tamen facile mori non poterit (6) in qui-
bus adhuc vivere videtur, et futuris tem-
poribus vivet in gloria, nec vitis dicitur
succisa, quam vini palmites (7) vivere pro-
testantur. Due namque vites et duo su-
persunt luminaria duo filii Casimiri
Leslko et Conradus licet in pupillari
etate constituti. Dignum ergo (8) est, maio-
rem etate, paterna dignitate (9) insigni-
ri. Ad quod (10) quidam vir insignis res-
pondens ait: Sane inquit pater veneran-

Consilium Episco-
pi de futuro do-
mino.

de omni

de omnibus est amplexanda vestri valu-
britas consilii maxime in hijs que dilacio-
nem non capiunt periculosam[1], est enim
hora[2] ubi in se trahit pericula, ideo in
eligendo principe[3] nulla debet committi ne-
gligentia: sed tamen de persona princi-
pis, omnium experienda cunctatio, et
diligens vigilantia[4] est[5] adhibenda. Non e-
nim decens est ut cano veluti[6] impuber-
tas dominetur imo valde puerile est,
ut prudentibus[7] viris, puerilis imperet im-
prudencia. Cum verbum[8] sit sapientis: Ve ter-
re cujus Rex[9] puer est presertim cum prin-
cipem discretum, strenuum, cautum et indu-
strem esse in omnibus ad omnia conveniat
Hoc autem dicebatur[10] ut Myeselko senex prin-
ceps majoris polonie vel nepos cuius Myese-
ko dux opolie de quibus[11] premissum est
substituatur[12] princeps. Ad hec vir zelo iusti-
cie plenus, Fulco antistes respondit hec
a te[13] utpote habere non videntur, que tunc
demum vera[14] esse, vera poterant,[15] cum de
eligendo principe, non de iure[16] successio-

nis

nis disceptatur. Prorsus enim aliud Juris habet electio aliud iuis successorium. In illo est liberrima deliberationis libertas,(1) ac in isto urgentissima iuris necessitas: ab illo omnes citra legitimam etatem relegantur; ab illo nec infantuli, nec posthumi(2) excludundur, quis(3) eciam omni solemnitate iuris vallata rum, punt testamenta.(4) Sed illud quod de regimine reipublice tetigisti parvulis istis non offi, cit.(5) Nam si respublica iuris testimonio in, star justi(6) habetur pupilli, constat idem esse iuris in utroque quia ubique(7) eadem ratio, eadem est iuris censura(8). Aut(9) ergo pupillis omnem omnino(10) omno tutellam aufe, res,(11) aut(12) eciam reipublice tutores non ne, gabis. Nec enim per se principes rempu, blicam administrant,(13) sed administratas(14) potestates. Ideo quod(15) per impium et iniquum(16) est dissimulare, ne dum impe, dire ratio dicat(17) quod poscit necessitas(18) quod

St. 51. iubet honestas. quod suadet pietas quod iu, ris utique(19) imperat et cogit necessitas, non est igitur hoc quod consensum et favorem

procerum

procerum quod vota (1) Civium, (2) et affectum po-
puli hac parte (3) possit removeri proinde una-
nimis omnium vox ĉeloterus, (4) et hilaris
alacritas attolluntur, (5) vivat, vivat, princeps
Rexque in eternum, omnesque tanta sere-
nitas letitie, quadam solemnitate perfudit,
quod quasi preteriti meroris nullam in-
veniunt (6) angustiam, tanta illis ducado tan-
tus amor et tanta omnibus amoris af-
fectio erga pupillos ut non favor nec odium
non tribulatio, non gladius non questus,
nec ulla penitus occasio, (7) aut necessitas, ip-
sos ab ipsorum latere ac (8) obsequio posset
aliquanter disiungi (9) post hoc (10) autem ille pri-
mus Comes Nicolaus princeps milicie, omnibus
summe regratians (11) omnes de constantia et
forma (12) fidelitatis ammonet et informat eos-
que ne cuiquam (13) in contrarium suam pos-
sint mutare voluntatem, Jurisiurandi (14) reli-
gione constringit. Noverat enim vir pru-
dens, volatile semper esse mentis humane
vehiculum (15) ac in lubrico glaciali positos a-
nimi affectus.

Amor terrigenarum erga pupillos Casi-
miri natos

Nicolaus princeps.

Qualiter

## Qualiter Myeszko senex sublimationem nepotis dolens deplangit.

His auditis Myeszko senex majoris Polonie principis consternatus[1] et indignationis dolore repletus lectulo prosternitur inquiens non suum apud illos dolore[2] contemptum, non tam iura[3] primogenitore confusa, quam superexcellentem tante dignitatis majestatem vcurili[4] ludibrio prostratam, que etiam sine ridiculo dissimulare non potest. Infantum enim[5] est, cum infantibus ludere, par impar[6] equitare, in arundine longa doloris quoque[7] dispar est ratio, quia cum in fratre meo Casimiro huius regni corona ceciderit cam non sublevare[8], sed in scena et in quodam lacu miserie suppremi[9] studuerunt. Infantem quoque principem orcant, ut eo pretextu ipsis[10] principibus suis principentur[11], ut stirpe Regia prorsus eradicata, liberiori tandem potiantur imperio, et pro uno capite tot ex ipsis succrescant

p. 106

orescant reges quot capita. Vestri[1] nem̃
pe o proceres misereor vestri, vestra me
ãmonet[2] calamitas, vestrum omnium hic a
gitur discrimen, vos eis obsequiare[3] oportet
quos vobis obsequi decuerat eisdem[4] verbis
eadem[5] verborum acrimonia Bolesla[u]m
longum Slesie et fratrem eius Myeszko
nem Lorispedem Opoliensem duces filios
olim Wladislai exulis fratris sui solici
tat,[6] et ad suum votum indiviat. Aliorum
quoque procerum tam huius Regni quam
exterorum[7] undique conquirit subsidia de
quorum[8] presidio presumens Cracouiensis
provincie magnatibus scribit, precepit,
et mandat, ut a Listbone resipiscant, Myeszko senex vult,
ipsum[9] principatui excedere iubeant, nec bit Cracouiensibus
arundineo[10] baculo irritentur,[11] sed sese[12] prin
cipem recognoscant, et graciam gratuito
mereantur obsequio, ne furorem[13] pre
lij experiri cogantur.

De prelio

# De prelio inter Myeskonem senem et Cracovitas comisso.

Sk. 52.

Anno itaque domini M°CXC quinto Cracovie[1] primates unius voluntatis effecti Myeszkoni remandant[2] gratuitum duci[3] non posse, quod minaci[4] stregitu extorquetur[5] promptus ergo esto si desistere nolis promptos nos ad restituendum invenies,[6] pondus inest verbis et vocem fata sequuntur. proinde Myesko senex manu forcium recollectam Cracoviensem provinciam appropinquat. Cui Cracovienses cum Romano duce Wladimiriensi non cum parva suorum et rutenorum armatorum innumerositate occurunt. Meminerat namque dux Romanus beneficia per Casimirum avunculum suum sibi impensa, apud quem pene in[7] cunabulis extitit educatus, eodemque quo[8] fungebatur principatu Wladimirum[9] a Kasimiro fuerat institutus, sciebat etiam Lestkone et Cunrado excussis[10] suo capite securim imminere. Hinc a

Romanus dux Wladimirien.

Myeskone

p. 109

Myeszkone[1] sene si vicisset, illinc[2] a principe
de Kijow cujus filiam dato libello repudij a se
removerat. Erat autem in Cracoviensi provin-
cia locus a nomine fluvii Moszgawa[3] dictus
ab Andreioviensi cenobio non longe distans. andrzeow
In huius[4] loci pinetis sive rubetis utergue
exercitus conveniens[5] acies instruxit[6] ubi[7] non
filiatio paternitati reverentiam exhibuit
non filiacioni paternitas ignoscebat non
fraternitatem fraternitas, non affini-
talem affinitas. Nec ulla sancta[8] spiri-
tualis cognatio agnoscebatur[9] sed omnes
invicem sine omni delectu[10] promiscua
cede ses interimunt. Tunc Myeszkonis fi-
lius Bolesław[11] cuspide transfossus ex-
pirat. Sicque inditorum gloria proster-
nitur et Myeszkonem senem quidam mi-
les Gregorius letaliter vulnerat, quem
cum occidere nititur, ille, dejecta galea
se esse principem exclamat, quo miles
cognito veniam precatur, cum ab alio-
rum impetu conservans, prelium de-
clinare facit. Sed et dux Romanus

gravibus

gravibus in se susceptis vulneribus,(1) non si-
ne magna(2) suorum a prelio divertere co-
gitur. Nam in principio congressus pars
suorum maxima Rutenorum terga fuge
dederat, quod Cracovitis victorie ademit
triumphum, quorum plurimi non prelio
intenti sed rutenos fugientes quidam avi-
ditate prede, quidam indignationis ani-
mositate fuerant insecuti,(3) postquam au-
tem fuisset dilapsus populus a prelis,
affuit enim(4) in Mysskonis senis subsidium
Mysslko loripes dux Opoliensis predictus(5)
cum nepote suo Jaroslao, Boleslai du-
cis Slesie filio, qui in loco pugne ne-
mine penitus(6) reperto, cum iam ultra
que pars ab inde(7) diverterat gratulan-
tur et exultant, quasi victoriose campum
certaminis obtinuissent, signa victorie
extollentes, quos comes Sovovius(8) adesse
intelligens licet in manu pauca ~~xxx~~ for-
tium virorum aggreditur, et ad instar ful-
minis impetum facit(9) viriliter confligit
atque pugnat, sed dispari hostium nume-
rositate

Adveniunt duces Slesie ad Myes-
konem contra Cracovitas.

Sovovius succu-
buit.

vb. 53.

rositate ~~hostium~~ agitatus, tandem succum-
bit, capitur, captus abducitur et diu tentus
vix demum amicorum interventu a captivi-
tate liberatur porro Fulco[1] presul supe dictus inter spem et timorem anxius o-
rationi propensius intendit, belli exercitum
in loco remoto[2] prestolatur. Qui cum quen-
dam de prelio vidisset venientem ait,
prospere ne vobiscum agitur. Qui respon-
dit, nostros nunquam deserat[3] hostes[4] ho-
diurna[5] nostra prosperitas, cecidit[6] enim
Romanus et primorum primi prostrati,
quidam capti, nonnulli de fuga[7] dilapsi,
totusque populus nostri exercitus emar-
cuit. Et illud certius certo habe, venem
Myeshonem cum triumpho spoliis onu-
stum[8] Cracoviam proficisci vix hic finie-
rat & ecce alius ~~item~~que alius aliud
superest proferens mendacii commentum
Unde presul,[9] aut ergo cuilibet eorum
credamus, aut nulli cum dicta eorum
dissona videntur superest agitur[10] ut ali-
quis nostrorum rem diligentius explo-
ret. Cui

Presul Fulco

Sciscitat presul Fulco de prosperis successibus Cracovi-
tarum, sed alii sic alii sic dicebant

ret Cui quidam presto ego sum ait il-
Presul ait li presul tam(1) vera tone impiger dili-
gens cautus esto, angelus domini lecum
Igitur ille clericali habitu mutato pede-
stri cursu ad locum prelii veniens rem
diligentius explorat, nunc ab eis qui se
minivos reperit, Nunc ab hijs qui preda
cium(2) erant occupati. Cui cum omnia ex-
ploratissime dicisset quantocius(3) revor-
titur, et cuncta per ordinem pontifici pan-
dit scnem Mycsconem sub duplici one-
re gementem ad propria remeasse, sub
onere meroris pro(4) morte filii, et sub
onere doloris pro vulneribus in se sus-
ceptis Romanum quoque vulneratum
non tamen letaliter nunciat. Quem pon-
tifex nocte proxima insequitur insecutum
que obnixe revocare studet ne Mycsko se-
nex ira incandescens et viribus resump-
tis per se vel(6) Wladislaum filium suum
Cracoviam occupet. Cui Romanus, Geni-
na me pater carissime ut vides com-
pendit(7) debilitas, una in me ipso corpo-

ris ob

ris ob vulnera, altera ob milicie in meis
carentiam, que partim prelis corruit, par-
tim fuga disparuit Ad quem presul, quid
ergo consulis. Cui ille, tuam non latet pru-
dentiam nam prudentia serpentis est in
custodia capitis,(1) Caput igitur custodiri iu-
be, donec nostrorum vulnerum livor(2) de-
turnescat. Romano itaque ad propria re-
meante, primi procerum Cracovie ut pri-
mum crastina dies illuxit, cum paucorum
quidem sed excitatissimorum manu hostes
querunt vndique. Quibus non inventis,
an venem Myesthonem sequi(3) debeant, ac(4)
Myesthonem loripedam a presule vsisci-
tantur, sed presulis consilio neutrum fa-
cere iubentur. Jubet ergo pontifex et con-
sulit ut ad sedem regni properent custa-
diamque diligenter(5) adhibeant ne quasi va-
cantem quisquam occupet Nam privatum
genus facilius deprehenditur in gurgite tur-
bido Cracoviam itaque festine adeunt et
solennius quam ab inicio solennitates in-
stituti principii(6) instaurant. Itaque mater puc-
rorum

Ar. 54.

rorum, tam in consiliorum industria, quam
providentia[1] rerum mulier supra muliebrem
sexum prudentissima legitimam in se tu-
tellam pupillorum suscipit[2] donec major
filius adolescat, ad cuius nutum pro nu-
tis[3] singulorum distribuuntur dignitates
Castelanie quoque et potestates. Tanta
erga illam et pueros omnibus fuit reve-
rentia ut proceres quasi obliti sui status
dignitates, muliori mallent obsequi quam
pueros deserere presul vero Fulco et Nico-
laus Comes Palatinus curam reipublice
suscipiunt. Cuius administrationem ido-
neis ac fidelissimis primatibus[4] distribu-
unt. Siluitque[5] aliquandiu terra et pa-
cis aliquantisper facta est tranquilitas.

## Qualiter Lestko albus Roma-
## num in allicia instituit.

Porro dux Lestko etate proficiebat et
industria utpote adolescens studiis sese
ad iuvenile robur exercens, iamque in
hys exercitatior ad armorum usum[6] aspi-
rabat

Bibl. Je

rabat, qui nec dum thiro nec dum miles
gloriose tamen in se milicie premon-
strabat insignia. Ex quibus illud vel tem (1)
ad culmen (2) cumulum glorie sufficit, quod super
omnes Russie principes licet adhuc adole-
scentulus quasi quidam sole micuit.
Eo namque (3) tempore Wladimirus frater Ro-
mani germanus et Lestkonis amicalis (4) dux
~~dux~~ Halicie, nullo herede legitimo relicto.
debitum nature persolvit unde Russie
princeps (5) quidam munere, quidam arte,
nonnulli modo (6) utroque (7) vacantem (8) stu-
dent rapere principatum. Inter quos
dux Romanus quanto proximior, tanto
ambitior, solertior. Cum ve alijs princi-
pibus disparem cernitur (10) duci Lesko-
ni obnixe supplicat ut eum perpetuo
famulatu sibi obliget, et ipsum non prin-
cipem (11) sed procuratorem suum sibi con-
stituat. alioquin indubitatum hostem
sibi imminere non ambigat. Si aliquis
principum Russie illius principatus
sedem cepit. (12) Sed frivola visa est qui-

busdam

busdam eius petitio, tum quia non est tutum (1) patrie principem creare de fa-
mulo et extraneum, (2) tum quia res ma-
gna res utilis, longe utilis (3) per (4) se pos-
sidetur, quam alteri committatur. Ad hoc
quidam inquiunt, qua ratione extra-
neus dici potest cum quo princeps no-
ster Lestko, secundo (5) consanguinitatis
gradu fore reperitur. Quo pacto obse-
cro (6) de Romano ambigi (7) potest qui no-
stre reipublice coadiutor fidelissimus
et quasi quidam pedagogus extiterit. cu-
ius ex amantissima fidei constancia, et
diligens (8) obsequiorum studia in foribus
claresant, qui ob nostram necessitatem
suscepta adhuc in se cruda gestat vul-
nera horrendum certe nephas esset aut
in consanguineo pietate destitui, vel pro-
ximo mutui debiti non reddi. Sicque
parantur cohortes, et usque (10) Alliciam
castra movenda deliberant. Interim
vero sanctius principem Lestkonem
domi iocis (11) indulgere quam intempesti-

fo. 55.

vis laborare

vis laborare / itineris sudoribus. Sed ado-
lescens pene illacrimans proch pudor
inquit. O proceres me feminam estima-
tis non principem parum (1) enim distat
a femina, qui semper cetus colit semi-
neos, et fama (2) quondam sepe sine rege
prostratos, quo tamen in cunis, tam-
dem in prelio (3) posito (4) de hostibus tri-
umphasse. Non ergo ut princeps sed
ut signum principis vestra castra non
deseram (5), alioquin vel solo comite sa-
ciatus vestra sequar vestigia. Gratu-
lantur omnes tanti animi habere prin-
cipem adolescentie flore rutilantem.
Mirantur singuli in tam tenella spi-
ca tante maturitatis granum (6), stupent (7)
invicem (8) nondum testa vestitum (9) soli-
ditate maturum (10) nuclei (11) preferre sa-
porem. Rufsie igitur milites (12) Lestco
cum suis (13) aggreditur. Cui primi haliae
primates pronis illi cervicibus occurunt.
Omne obsequium, omnem clientellam
suam, suorum (14) subiectionem, ac fidelita-
tis

Lestko iuvenis loquitur et varii.

Admirantur singuli

tatis perpetuis labor cum datione[1] tri-
butorum pollicentur, ipsum Regem
ac sue salutis presidium eligunt et op-
tant. Eligere inquit[2] dignetur vestre se-
renitatis dignatio dum[3] vestri persona
nobis imperare[4] velitis vel in substitu-
ta. Nihil enim aliud querimus, nisi ut
vestri nominis[5] gloria super nos invoce-
tur. Hec illi[6] licet in dolo qui vecurum[7]
cautius occuparent. Nam dolum subes-
se, mox rei eventus declaravit. Prima
siquidem ipsorum opida et fortalicia[8]
Lestkoni contumaciter resistunt et rebel-
lant quibusdam[9] contritis et subac-
tis Haliciam properant,[10] vallare et
impugnare proponens. Sed adinstar
arene, hostium[11] numerositas[12] congloba-
ta reperitur. Quibus dux Lestco per suos
demandat, et imperat ut mox a finibus
Halicie recedant, aut campestre bellum
prestolarentur.[13] Qui pro reversione[14] prelium
vociferabant in instanti. Sed cum
polonorum effulserunt ferree acies

omnis

omnis illius multitudinis animositas penitus conthabuit, nec ulla prelij apud eos resistentia, sed fuga in instanti. Belli tamen dilacionem pretextu pacis obtinende postulant, et impetrant. Quibus deliberatione suspensis pronius quam prius ad scabellum[1] ducis Lestonis prosternuntur.[2] Nec iam ficte,[3] sed summo affectu principem sibi creari poscunt.[4] Quia suorum principum vires in quorum confinitate[5] fiducia[6] fixerant emarcuisse conspiciunt. Romam[7] igitur ducem, quem quasi fulgur hormuerant susapere coguntur, eius ingeniosam tiranidem et abrocitatis astructissime[8] ambicionem impetuose in suis exercore consuetam. Iam bene experti noverant. Angustie igitur illis undique nemini nem[9] rebellandi ulla[10] spes, preces ergo precibus accumulant, argenti auri talenta innumera, gemmas preciosas, vasa et vestes generis exquisitissimi, omne se-

riarum[11]

riarum genus rerum prestantissima-
rum[1], duci Lestkoni offerunt, et singulis
annis ad thesaurum principis[2] illatu-
ras pollicentur. Cuiuslibet etiam condi-
cionis obsequium tributorumque datio-
nem[3] repromittunt ne Romani iugo sub-
esse compellantur, sed eius declinent im-
perium. Sed his non obstantibus omni-
um Lechitarum in Romanum principem
resedit onia.[4] Omnibus itaque Rutenorum
primis ac precipuis omno[5] renitentibus
Romanus princeps Halicie instituï-
tur per Ducem Lestkonem. Quod bene-
ficium Romanus postmodum polonis
male rependere studuit ut infra patebit.
Nam formam fidelitatis erga omnes pa-
ri[6] coluit perfidia[7] ut in suos maxime
crudelis ac truculentus.

Romanus princeps rutenorum male rependit Lechitis de ipsius promocione.

Wrocław Wine II. 127.

## De truculentia ducis Romani.

Duce igitur Lestkone ad propria reme-
ante Romanus[8] tirannide inductus Sa-
trapas Halicenses florentissimos in-
cautos

cautos occupat, et trucidat, quosdam vivos (1)
terre (2) infodit, quosdam membratim (3) discer-
pit, alios excorrigiat, (4) mutos quasi signum
ad sagitam figit, nonnullos exanterat et
interimit omne genus supplicij in suis
experiens gravsantior civibus hostis ef-
ficitur quam hostibus. Nam quos (5) palam
apprehendere nequivit ut puta ad alias
provincias metu dispersis (6) dictis blan-
dimentis et dolosis ingeniis revocatis
amplectitur, honorat et sublimat, et mox
tandem precipitat, et inexcogitatis iubet
interire tormentis, ad hoc ut finitimis (7)
terrorem incuciat et potentioribus de me-
dio sublatis securius imperet. Unde ille
erat quasi volenne proverbium. Melle a-
pum securius uti non posse, nisi exami-
ne penitus oppresso aliorum non (8) infelici-
tate prosperatus, (9) brevi tempore (10) crevit in
immensum. Ita ut omnibus (11) ferre Russie
principibus ac provincijs potentissime
imperaret.

Iterum et tercio et forte quarto Graec. vite Myeslonem senem in princi. pem assumunt.

Qualiter

# Qualiter Myesco senex tercio Cracoviam adipiscitur cum dolo.

His itaque peractis Myesko senex ambi
ens (1) principatum Cracoviensem qualiter
ipsum assequi possit industrio (2) et dolo
benefício, (3) rem aggredi meditatus se viri-
bus (4) et robore potencie nepotum impares
esse recognoscens. Ideoque maiorum (5) na-
tu animos quadam benignitate pertemptat
conciliat et ad suum votum inclinat. Sed
quia omnes (6) amor adolescentum adeo de-
mulserat ut omnium animi ex animo ma-
tris ipsorum pendere videntur (7). matrem
igitur ipsorum tam scriptis quam nuncis
nonnunquam munerum importunitate so-
licitat, aiens quod non principandi
gloria sed pro regni tranquilitate et
filiorum eius tranquilliori statu esset soli-
citus, nec aliud se optare ad presens, quam
ut omni (8) discordiarum fomite prorsus ex-
tincto, nullum imposterum quamvis (9) occa-

sione

Stv. 57.

sione oriatur intentum. (1) Astruens illud
aliter fieri non posse quam hoc pac-
to. Cedat mihi filius tuus Lestkus prin-
cipatui quod ego (2) adoptem eique consequen-
ter milicie cingulo a me insignito prin-
cipatum restituam ut Cracovien dignitas
ymo totius polonie principatus, in tua
stirpe perpetua successione solidetur. Quia (3)
perpetuum esse nequit, nihilque perpetui
habere, quod vulgi (4) strepitu conclamatur,
nisi princeps constituat, et eius auctori-
tate roboretur. Excute igitur de capite fi-
lii coronam luteam immo ridiculam il-
lud gestamen capitis arte singulorum
impositum. Aureum enim decet non fi-
lios principes (5) diadema gestare, quod tuo
filio ad presens et in posterum eius
liberis nostre decrevit Dulcedinis libera-
litas imponi. Et quam credula est mu-
lierum facilitas et facilis (6) ad credendum
leniri (7) sui mater Lesthonis inebriata
premissionibus (8) suadet filio et consentit
ut ad tempus cedat principatui. Futuis (9)

Myesikonis con-
silium

quoque

quoque existimans patris loco patru-
um venerari, quam hostem perpetue su-
stinere. Sanccius que patrimonium (7) regna-
re munere et auctoritate in regno robo-
rari (8) quam et (9) vulgi semper pendere ar-
bitrio. Conveniunt itaque loco et tempo-
re statutis, et mater (10) Lestkonis cum
filio Jusiurandum proponitur in me-
dio. Iurat senex, iurant utriusque par-
tes (11) proceres inviolatissime tenendum
formam prescripte paccionis quam qui
violare temptaret (12) vel consulere aut quo-
vis modo consentire violationi presum-
serit, per metropolitanam et omnis pro-
vincie pontifices anathemate innode-
tur. Itaque (13) Myeszko senex principatus
dignitatem asequitur dolose. Et (14) anno
domini M°CXCVI° Cracoviam subin-
trat. (15) Qui tandem Cracovia potitus, nec
iusiurandi nec pacti visus est meminis-
se. Sed quando tamen (16) nepotis mansue-
tudine et monicione devictus meminit
aut ubi potest dissimulant, et ubi dis-
simulare

De Anathemate

Heram Myeszko intrat Cracoviam

simulare nequit procrastinando pru-
stratur Lesthonis affectum. Rogat igi-
tur et solicitat a patruo milicie insi-
gnijs insigniri et pacti ratam habere
sponsionem. Sequę Cracovię heredem vi-
ceversa instituit. Sed[1] hec Mysetko res-
pondit, quod pactis privatis Iuspubli-
cum covelli non debere[2]. Convellitur au-
tem si reipublice conditio deterior fie-
ret, quod fieri quis non dubitet, si re-
gni regimen adolescentis impericie com-
mittatur. Decentius enim adolescentia
obsequi debeat quam imperare pre-
mittatur;[3] qui ergo tenet teneat donec
medio fiat.[4] Sed quia Mysetko opibus
et facultatibus aliorum insidiari cepe-
rat ut eos sibi quoquunque quesito colore
applicaret, Impaciencia procerum
Cracovie de Cracovia expellitur, et dux
Lesthko iterum revocatur. Sic ergo tam
pacti quam iurisiurandi penam qua-
dam confusus depressione promeruit.

Iterum Cracovi-
te Mysconem
repellunt et ite-
rum Lesthonem
reassumunt.

---

Qualiter

# Qualiter Myesko Cracoviam quarto recuperavit.

str. 58.

Myesko etenim sue expertissime artis non immemor russus (1) Cracoviam eadem arte qua prius additis astuciis recuperare nititur Et ad matrem adolescentium Lestko nis et Cunradi eiusdem ingenii passibus recurrit, suspicianemque perfidie (2) extenuare et amovere studet, (3) et a se pacta et ius iurandum summa religione custoditum affirmat, sed ab emulis impeditum fuisse et preventum. Nec sua fuisse responsa, que sua fore dicebantur, sed eorundem emulorum invidia, et dolosa astucia conficta. Nunc ergo nurus (4) dilecta vestra (5) duntaxat non deest favor (6) fides enim apud me non deerit promissa. Nam non solum Cracoviam vestris filiis hereditandam protestor et conscibam, (7) sed etiam Cuiavienscm (8) restituere provinciam promitto. Occupaverat enim idem Myesko senex (10), quamvis ad se minime dependisset. (11) Unum inquit (12) tamen

pro pto

peroptо, ut hostis omnium communis om-
nibus exilio relegetur, ne de principibus
animo (1) ludibria faciat, quando vult prin-
cipes (2) creans, et quando (3) vult et precipitans.
Hoc autem de Comite (4) significabat patati-
no Cracoviensi, quem noverat matri pue-
rorum tunc temporis valde exosum
quamvis alias utpote virum discretum
et strenuum non modicum preceteris (5)
dilexerat, cujus eciam consilio in qui-
busvis negotiis ipsam (6) et eius pueri pro-
vide regebantur, (7) donec invidorum dolo
fabricante causas odii contra illum con-
gesserat, et ideo (8) more femineo ad vota
senis Myesconis omnium procerum Crако-
vie assensum (9) inclinat, ut vir innocens exi-
lii perpetuitate condemnetur. (10) Rursus i-
gitur hac racione (11) patiscuntur at Myesko
senex Cracoviam (12) in (13) instanti restituat, et
in Cracovia ad finem vite ut princeps
regnet. Duce Lesthone ex illius ~~successio-~~
ne constitucione successuro. Sciens autem
Comes Nicolaus exilii sibi (14) imminere peri-

culum

De Palatino Cracoviensi.

Hic infra Cracovite iterum reassumunt Myesconem senem, sed mutandum de tanta virorum inconstancia.

adium graciam sepe ac sepius Ducis Lest.
Ronis et matris ipsius multis modis (1) im-
plorat, qua (2) humilime quesita nec inven-
ta non sine gravi dolore (3) cum plurima a-
micorum societate ad venem Myeskonem
transmigrat, de quorum adventu senex (4)
Myesko alacrior effectus (5) Cracovie principa-
tum aggreditur (6). Cuius nactus possessionem
tam pacto fidei, quam sacramenti religio-
ne penitus oblitus, nec Lestkonem Craco-
viensi principatui heredem instituere id
sponderat, nec Cuiaviam (7) restituere cu-
ravit imo wisliciam et alia bria (8) castra
Lestkonis et Cunradi asserens illam (9) esse
Cracoviensis provincie violenter occupa-
vit. Que tandem magnis maiorem (10) San-
domirie et Marovie consiliis ac studiis
cum Cuiaviensi (11) provincia restituta et re-
cuperata fuere. Sic Myesko senex Cracovia
potuis (12) regnavit potenter, sed in brevi fac-
tus est in pace loci eius obiit autem in
Kalis Anno domini M°CC II.° (13) et sepultus
in Ecclesia sancti Pauli per ipsum funda-
ta in

ta in sepulcro filii sui Myeskonis.

## Qualiter Myesko albus respuit Cracoviensem principatum.

Lestko videns inconstanciam Cracoviens. respuit ipsos nec voluit ire Cracoviam. pag. 136.

Cracoviensium autem primi optimates et natu maiores cum Fulcone Episcopo ad Lestkonem album ducem Sandomiriensem nuntios mittunt, fidelissima ei obsequia, et principatum Cracoviensem offerentes. Sed quedam inerat[1] fermenti massa, que totam[2] studuit corrumpere pastam.[3] Erat quidam vir prosapia generosus, moribus insignis,[4] consiliis providus, armorum usitatione strenuus. Omniumque virtutum venustate preopicuus nomine Sowarcius,[5] qui tunc apud ducem Lestkonem Palatini dignitate fungebatur, cujus arbitrio omnium dignitatum ipsius Lestkonis cardo vertebatur. Inter hunc igitur et Comitem Nicolaum Palatinum Cracoviensem quoddam infortunium inexecrabiles excerat discordias susurrorum forsitan ingenio fabricatas. Non

Sowarcius

Nicolaus Palatin. Cracovien.

aliter

aliter ergo Nicolaus Comes in Ducem Lesth-
conem suum vellit accomodare assensum
nisi Comitem Sovorcium a se reiciat et
omnino expellat. Ait enim, nec fidelitatis
nec obsequii locum esse inter discordias, nec
rempublicam tranquilitatis pace inter vi-
xantes posse gaudere. Hesitat enim Dux
Lesthko, Hesitant et sui, ac in hoc dubio
quid eligant ignorant, Cracoviam careant,
an virum utilem sine demeritis expel-
lant. Sed primum damnosum, secundum
criminosum. Quibus inter dubia percunc-
tanter revolventibus. Indignum est in-
Loquitur Sovoricius. quit Comes Sovoricius in re tam perspi-
cuam vestram Discrecionem pendere. Nam
quis ambigit multorum commoda modicillo
mercari dispendio. Quis nesciat cuiuslibet
persona potius carendum esse, quam uni-
versitate. Quis ignoret minus malum
maiori preferendum presertim cum pu-
blica utilitas preferenda sit private.
Quando ergo is vitam exponet pro amico
qui exilium horret pro domino, nec exilium

dixerim

cum quis, licet exul, nec amicos deserit, nec periculorum se eventibus exponit felix ille exulatus, quem prosequitur gracia, non odium insectatur[1]? Ad hec dux Lestko, hoc itaque[2] te comprobo proposuisse, ac si mi animi desit[3] quocumque pacto votum[4] ambicionis complere, sed absit a principe omne negociacionum[5] genus Inhonesta procul absint[6] honestorum et precipue principum commercia. Quid enim illi offerunt qui innocentissimi precium querunt Cujus luctuosi eventus sit plena Dignitatum penalitas[7], et liberi capitis nulla sit estimatio. Alium ergo quam ducem Lestkonem sibi querant Cracovite, qui conditionibus ipsorum conveniens sit et moribus. Cracovienses[8] intellecto ad Wladislaum ducem Gnesnensem filium Myeschconis venis, ac si adhuc in[9] eligendo principe tractatum habuissent legatos transmittunt asserentes, patri fidelitatem promissam filio se debere. Ideoque in ipso electionis locum non esse; quem ad primam[10] succes-

sionem

Etiam Wladislaus Iunn. noluit accipere Cracov.

Ar. 60

sionem vocat Iurisiuratiu[m] (1) postulat et requirit. Quibus primo regracians. Wladislaus generosus (2) sibi ait, tante fidelitatis obsequia tam (3) gubernacula Regni: sola enim fides est que claudit, et aperit, propagat et artat, firmat et conservat Imperia, hec (4) sola non solum regit, sed et ipsos reges tam (5) regere quam regi docet. Etqui dem rem aggrediuntur (6) satis ardua arduis egentem amicorum consilijs. Si ergo placet fratri nostro Lestkoni duci Sandomiriensi vestrum pandatur (7) propositum, quatenus non sine effectu vestra circa nos laboret intentio. Ipse enim salus et impedimentum potest esse et profectus. (9) Nam frater eius dux Cunradus eius per omnia sequitur arbitrium. Sed et Wladislaides Mysconem et Bolesiaum eius nutum sequi non ambigo quorum et si magnum non sit habere favorem, operosum (10) tamen non habere invidiam proinde legatos ad Lestconem transmittit, per quos (11) ordine rem exponit et dirigit Epistolam infra scriptam:

Plus quam

25.)

193.

Plus quam amice sue fratri dilecto (1)
Lestkoni Dux Wladislaus vite utriusque
salutem. Status racionis non patitur
stalum (2) sane mentis (3) a se dissidere vel
in seipso corrixam (4) dissidentiam (5) vix ad-
mittit ydemptitas amorum (6), porro et
perpetuitatem dilectionis concatenavit
que res parem in nobis gignere discit (7)
voluntatem, & consonum in omnibus red-
dere debeat consensum. Et quum Cracovian-
sem vos respuisse certo certius cognovi-
mus principatum, omnium in nos vota
procerum super eo noveritis cucurrisse (8)
quorum propositum tanto confidentius
aggredimur quanto minus de vestra
dulcedine dubitamus non ut illo perpetuus
potiamur sed ut promptior ad illum nobis (9)
ex vestro (10) arbitrio pareatur facultas hoc igitur
in facto non est solum nostra promotio
sed vestri profectus honoris. Dux igitur Lestch-
co mente huius intellecte epistole quid-
quid in se vel in suis visus est habere pro-
motionis et studii fraterni desideriis acco-

modat

modat, condescendens contra pontificum et primatum consilia, ac prudentum. Gemebant enim successionem filiorum ducis Casimiri in illa dignitate, in hoc facto deinceps expirare.[2] Cernentes ipsum Lestconem contra suum commodum et profectum laborare,[3] unde frater ejus dux Conradus, vix tandem et quasi coactus eorum voluntati superficietenus[4] visus est consentire. Itaque sub totius polonie conspectu satrapsarum a coligato[5] milite usque ad supremum consensum omnium accedente dux Wladislaus Myeskonis senis filius constituitur Cracovie princeps qui tam accessiblem tam favorabilem, tam benignum dulcem et suavem omnibus se prebuit ne aliorum crederetur defectus[6] contemnere immo ne de propriis virtutibus arrogantior videretur, se se offerebat cunctis affabilem | eciam donaliargifluo effundendo, quo non obstante subito principatui Cracovien. reddere sit coactus ut infra patebit. finis Chron. Castellanis

Qualiter

## Qualiter Dux Lestco perpetuus efficitur Cracovie posses„sor.

Sed hic iterum Wladi„slaus p Cracovien de„stituitur et iterum Lestko credo iam ter„cio assumitur.

Mortuo itaque[1] Nicolao Castellano[2] Comi„te Cracoviensi qui iuxta votum duce amo„vebat, et alios surrogavit,[3] pociores terre Cracovien<sup></sup>sis cum Fulcone Episcopo ipso„rum duci Wladislao fidelitatis obsequia denegant et expresse ipsum pro duce habe„re recusant, et mox pro Lestkone[4] versus Sandomiriam transmittunt ipsum depre„cantes ut principatum Cracovien<sup></sup>sem[5] suscipere non recuset qui veniens Craco„viam per Universitatem Nobilium in„ Cracoviensem principem fuit honorifice susceptus Wladislao de terra Cracovien<sup></sup>si[6] reiecto et penitus profugato.

tr. 61

## De divisione terrarum inter„ Lestconem et Conradum.

Lestco namque primogenitus, Cracovie Sandomirie, Siradie, Lancicie et Ponora[7]

nie dux

nie dux et dominus efficitur Cunradus vero iunior totam Mazoviam[1] et Cuiaviam ~~et Cuiaviam~~ plenissime consequitur, et prosidet ac semen suum divino munere prosidebit in eternum, post hoc Lestco albus accepit uxorem nobilem de Russia, nomine Erzimislavam[2], de qua genuit Ducem Boleslaum pudicum & felicem Salomeam[3].

## Qualiter Lesthco et Cunradus Romanum principem vicerunt.

Romanus denegat polonis tributa et poloniam intrat.

In illo[4] quoque tempore Romanus potentissimus princeps polonorum seperdictus duci Lestconi tributa denegat audacterque[5] suo imperio oppugnit[6] ac congregato numerositatis[7] exercitu manu polenti metas polonie aggreditur insperate. Quod dum auribus Lestconis perstrepuit illico paucorum congregatione armatorum facta in Zauichosth occurit[8], in eumque irruit, occupat et prosternit. Quod Ruteni cernentes qui

tes qui primo pompatice venerant vul-
nerati, et occisi quam plurimi cum Duce
suo Romano mortui ceciderunt, reliqui
fuge presidium inivere[1] in qua fuga
multi in Wisla fluvio, vitam miserabili-
ter terminaverant.[2] Sic Romanus qui ob-
litus beneficiis per Casimirum et Lestco-
nem[3] eius sibi quam pluries impen-
sis fratres suos impugnare presumsit
a gladio corruens in loco certaminis ex-
piravit.[4] Et hoc Anno Dñi M°CC quinto

per Lestconis exer-
citum interficitur
Romanus.

## Qualiter Lestco per pomeranos in dominum suscipitur.

Post hoc[5] Lestco dux[6] albus pomera-
niam intrat. Ibique ab omnibus mariti-
morum proceribus, tanquam eorum le-
gittimus princeps et dominus honorifice
est susceptus, et magnifice pertractatus
negotiis quoque rite et provide ordinatis,
statuit loco sui Capitaneum Swantkopel-
conem nomine virum potentem et stre-
nuum, sed domino suo minime fidelem

De proditore Swan-
thopelcone

ad vedem

ad sedem Regni sui[1] revertitur feliciter prosperatus.

## Qui principes in quibus provinciis principantur.

Ut autem quilibet lector historiarum polonie actus et gesta, ac processum[2] principum polonorum que sequentur[3] plenius possit capere, et lucidius notare. Restat videre qui principes quibus Petrarchis[4] hijs temporibus prefuerunt. Lestcone ita que et Cunrado filiis Casimiri in Cracovia et Marovia ut permittitur[5] regentibus Henricus cum Barba in Slesia Wladislaus Casimiri in Opolia[6] Wladislaus magnus dictus tanszonogy[7] Miskonis senis filius in Gnezna Wladislaus Plwacz[8] filius Odonis filii Myeskonis senis in posnania similiter principatur et regnant. Slesie[9] et Opolie principibus aliqua tamen de ipsis inserere[10] non obmittam. De ceteris[11] tamen[12] scribere intendo. Siluitque aliquot annis Regnum polonie, utens tranquili

Lestco et Cunradus.

Henricus cum Barba. An. 62.

tranquilitate pacis.(1)

## Quomodo Wladislaus, preoptate filius Odonis de terra fugit.

Wladislaus igitur filius Odonis sub cura Wladislai magni dicti Cansonogi(2) ducis Gnesnensis patrui sui existens. Cum ducatum suum poznaniensem et Kalisien- sem habere voluisset et Castrum Calisch ignorare(3) patruo subintrasset Wladislaus patruus suus congregato exercitu ipsum de Castro Kalisch(4) fugientem usque in(5) hungariam profugavit. Et hoc anno domini M°CCXVII°. Qui post aliquot annos re- diens Vsczije(6) Castrum Swanthopelkone Capitaneo(7) Pomoranie sibi auxilium pre- bente anno domini M°CCXXIII°(8) subintra- vit(9) ipso die Dijonisii(10) et sociorum eius.

Wladislaus Cansono- gi Dux Gnesnen. fu- gat nepotem suum Wladislaum filium Odonis poznanien. et Calisien ducem de Kalisch usque in hungariam.

Wladislaus Odonis proditoris Swanthe- pelconis auxilio subintrat Vsczye.

## De prelio ante Castrum Vsczye.

Anno itaque(11) M°CCXXVII Wladislaus ma- gnus totali sue gentis potentia magnitudi- ne(12) recollecta Vsczye Castrum valavit. In au-

ius stacio

Wladislaus magnus debellatur circa Vsczye per Wladislaum Odonem.

ius stacione[1] Wladislaus Odonis ipso Dii divisionis Apostolorum de castro repente exiliens exercitum patrui[2] debellavit palatinum[3] quosque ipsius cum multis nobilibus et gente innumera prostratos[4] occidit.[5] Sic Wladislaus magnus castrum impugnare desistens ab ipso confusus abscessit. Quem Wladislaus Odonis post modici temporis intervallum animose insequitur et Posnaniam Calis et alia castra Dominii sui, recuperat patruo suo invito.

hic Wladislaus Odonis recuperat Posnaniam Calysch et alia sua dominia.

## De morte ducis Lestconis Boracie.

De Swanthopelcone proditore.

Tempore quoque eodem et anno Swanthopelcus pomoranie superioris capitaneus de quo superius premissum est Rememorans qualiter Casimirus Lestconis pater, quendam virum strenuum de cognatione grifforum Cracum[6] Boguslaum[7] nomine capitaneum[8] Casubitarum in ducem partis[9] Pomoranie et Casubitarum creasset sibi tamen et suis successoribus obsequialem[10] reservans

anhelabat

anhelabat, et ipse importunis instancijs Lestconi supplicando ut ipsum similiter in ducem pomoranie superioris creare dignaretur. Quodque (1) Lestco facere differebat Swantopelcus sibi fidelitatis obsequia, et tributa debitis temporibus reddere negligebat. Quod Lestco perpendens inito consilio cum Henrico Barbato Duce Slesie Odonis expugnare (2) prefatum Swantopelcum Capitaneum et ceterarum terrarum (3) Capitaneos evocari decrevit (4) iubens ut in Gansawam propre Znem (5) predium (6) Monasterij Gremesch. nensis certa die conveniret (7) super bono cum ipso reipublice tractaturi. Volens etiam Castrum Nakelnense sub duce Wladislao ubi Swantopelcus veniens domino suo Duci Lestconi bellum movere presumsit. A quo bello dum dux Lestco divertisset ad villam Marcyntow (8) fugiens Swantopelcus proditor ipsum fugientem Nepharie occidit, et magna strages in populo committitur utroque Henricus vero Dux predictus ibidem in balneo (9) graviter vulneratur. Sicque Dux Lest-

co de loco

De Ganschawa.

Str. 63.

Hic proditor Swantkopelcus Capitaneus Pomeranie domino suo Lestconi bellum movet et occidit dominum suum Lestconem in Marcyntowo.

Lestco in Cracovia sepelitur et Bolesla. us pudicus filius eius succesit.

co de loco necis in Cracovia dicitur (1) ibi (2) in maiori Ecclesia honorifice Anno domini M° CCXXVII° sepelitur. Cui Bolezlaus pudicus filius eius (3) unicus in regno (4) succesit, dux vero Henricus versus Slesiam similiter reduc„ tus est cum nimio dolore, de cuius virtuti„ bus infra patebit. Et extunc Swantopelcus

Traditor Swanthopel„ cus usurpat sibi Po„ loniam.

proditor nequissimus sibi in pomerania du„ catum usurpavit. Fertur namque quod mors huius pijssimi Lestconis (5) sit facta de conni„ uencia, et Consilio Wladislai Odonis polonie ducis. Nam ut quidam aiunt Wladislaus Oda„ nis per patruum suum ut premissum est de terra fugatus. Et tempore sui exilii Swan„ topelci D. prefati (6) duxerat filiam (7) in uxorem, et ad finem Swanthopelci (8) auxilijs fortifica„ tus, terras suas a patruo recuperare pos„ tuisset quibus recuperatis, eciam Swantopel„ ci (9) consilijs et auxilijs assistebat.

## Quomodo Cunradus Dux Mazovie Boleslai pudici efficitur tutor.

Denique post mortem Lestconis princi„ pis preclari

pus preclari Cunradus frater eius Mazovie
dux nepotem suum Boleslaum pudicum
nondum pubertatis annos habentem cum
suis ducatibus Cracoviensi et Sandomirienisi
terris[1] in sui curam suscepit. Sed postquam
Boleslaus annos pubertatis attingens[2] cum
sua genitrice Dominia sua[3] a patruo suo
Cunrado tutelam suam respiciens[4] rehabere[5]
voluisset Cunradus ipsum[6] cum matre cap-
tivavit[7] et in Castro Szczechow arte custo-
die vinctum deputavit. Qui tandem post ali-
quot tempus solicitudine Abbatis Szczecho-
viensis evadens[8] Zawichost[9] et Sandomirie
Castra[10] ultro se sibi velut domino suo na-
turali tradentibus, obtinuit reverenter Qui-
bus habitis Henricum cum Barba ducem
Slesie Boleslai alti filium fratrem suum
patruelem in subsidium contra patrem[11]
suum evocavit. Qui Henricus fratri suo
Boleslao in subsidium festine veniens,
cum Cunrado patruo suo multa prelia
non sine desolatione terrarum Cracoviensis
et Sandomirie comiserunt prius quam ip-
sum de

Cunradus dux Mazovie captivavit Boleslaum pudi. cum cum matre

De Henrico cum Barba

sum de terris Cracoviensi et Sandomiria
eicere potuissent, quo tandem eiecto Henri-
cus cum Barba dux Slesie[1] Cracoviensem
Ducatum, et partem terre Sandomirie e-
ciam consenciente Boleslao pro se usur-
pavit. Iste namque Henricus Monasterium
Opatoviense cuius Monasterii Abbas et[2]
rutenorum Episcopus pro catholicis ibi de-
gentibus de novo[3] fuerat creatus ad Ecclesiam
Lubicensem[4] transtulit omnia bona Episco-
patus Russie olim ad monasterium Opa-
toviense pertinencia incorporando Ecclesie
Lubicense predicto[5] licet de facto. Huius e-
ciam Henrici tempore, mos[6] ille nephandus
inolevit, quod Ecclesie incastellabantur
Nam Monasterium Andrzeoviense Ecclesia
in prandocyn Ecclesia Sancti Andree sub
Castro Cracoviensi Scarbimiriensi[7] similiter[8]
et cetere Ecclesie tam per Henricum quam
per Cunradum predictos incastellabantur[9]
et vicissim expugnate prophanabantur[10]

St. 64.

Opathow in terra Sandomiriensi assi-
gitur pro Episco-
patu Lubucensi

Qualiter

# Qualiter Cunradus paganias gentes contra nepotes edu-cebat.

Cunradus igitur dominia nepotis ambi-gens et ejectionem sibi fore pudorosam estimans Jaczwczansitas[1] Sculbeos,[2] prulhe-nos, Lythwanos,[3] Szanmutas[4] precio conven-tos, ad devastandum terras Sandomirien-ses Nepotis sui frequenter educebat, qui fur-tim aliquas[5] terras invadentes, ejsas[6] ra-pinis desolabant Belciam quoque, Epis-copi Oppidum et villas plurimas eidem oppido adiacentes devastarent. Cui Craco-vite et Sandomirite fortissime resi-stebant ipsius gentem paganicam et christianam[7] pluries debellantes prout in annalibus histore[8] continetur. Huius[9] Cunradi tempore gens paganica ad evocatio-nem ejusdem, ut premittitur, Regnum Polo-nie primitus cepit devastare. Congregaverat enim Cunradus predictus magnum thesau-rum ad suggestionem uxoris sue,[10] quem pa-ganis sibi

De prulhenis et Lithwanis ubi de-vastabant terram Sandomiriensem

Belcia

Cunradus primo co-perat congregate prutenos contra polonos.

ganis sibi auxiliantibus largissime effunde-
bat,(1) sed impunitus non remansit prout
suo loco describetur.

## Sequitur de captivitate Wladi-slai Odonis.

Wladislaus Odonis per Wladislaum magnum debellatur et Odonis profugat Wladisl magū.

Anno vero domini M°CCXXVIII° Wladisla-
us magnus cum Wladislao Odonis nepote suo
congressu(2) campestri, bello invicem bellaverunt.(3)
In quo congressu Wladislaus magnus victor
existens nepotem suum ducem Wladislai(4) Odo-
nis incaptivavit, qui captivitatem evadens
patruum suum Wladislaum magnum seu
lasconogy anno sequenti de terris(5) polonie
penitus(6) fugavit.

## Quomodo dux Wladislaus magnus Gneznam impugnat.

Gnezna vallatur.

Demum anno domini M°CCXXXI° dux
Wladislaus(7) magnus veniens de Racziborz(8)
Castrum Gneznen vallavit, et aliquanto tem-
pore in expugnacione(9) mora facta expugna-
re non valens tristis abscessit et eodem an-
no ~~in exibi~~

no in exilio existens diem clausit extre-
mum. Sic Wladislaus Odonis in totius do-
minia (1) polonie principatur

## Quare dux Wladislaus Odonis expellitur de terris.

1232.



Sequenti igitur anno videlicet MºCC
XXXIIº dux Wladislaus Odonis totius maioris
polonie princeps effectus volens de sublima-
tione sua Dei (2) vices rependere, qui iam du
os filios de uxore legitima procreaverat
videlicet Premislaum (3) primum et Boleslaum
juum, et tactus devocione quam ad Eccle-
siam posnaniensem pietatis motu gerebat
in qua pater suus Odo et magnus Bole-
slaus et alii (4) primogenitores tumulati requi-
escunt libertates ipsi ecclesie ducales (5) concessit,
absolvens omnes hereditates Ecclesie predicte,
quas pro tunc Episcopus et Capitulum Po-
snaniense possidebant ac in posterum
iusto modo acquirere possent, et inco-
las earundem ab omnibus angariis et
prevoos &c

Hic inferius omnia bona Episcopatus et Capituli posnanien per Wladislaum Odonis absolvuntur ab omnibus angariis preangariis a Stroza a poradlne

prangariis

preangariis, a Stroza[1], a poradlone[2], prewod
podwoda[3], a Sep[4], a stani[5] ab expedicione,
et ab omni iurisdicione Palatinorum Ca-
stellanorum et omnium iudicum et subiu-
dicium. Ita quod coram nullo eorundem ho-
mines Ecclesiis[6] citati patere[7] seu respondere
tenerentur. Sed tamen[8] suis dominiis[9] Epis-
copo prelatis et Canonicis debeant[10] respon-
dere, propter[11] tres causas quas[12] homines
Ecclesie dominis eorum presentibus per
Judicem ducalem seu Regalem iudicari
debebunt, nec tunc[13] penas pecuniales, si ad
ipsas condemnarentur Judex ducalis tol-
lere debeat[14], sed Ecclesiasticus cuius homo
fuerit ipsas tollet prima autem harum
causa est, si homo Ecclesie inimicos ducis
ad terram suam devastandam eduxerit[15]
Si homines obnoxios ducales furtive ob-
duxerit[16], et si in mortem ducis machina-
tus fuerit, et ex hoc quia[17] multa capi-
tis[18] et sanguinis effusio sequeretur ob
hoc non vir Ecclesiasticus, sed Judex duca-
lis seu regalis sententiare debebit, Conces-
sit etiam

sit etiam prefatus dux in eodem privilegio Paulo Episcopo posnaniensi et suis successoribus Monetam cudere Oppido[1] Crobja dans eidem villam que dicitur Sulkowa crobja[2], et quod possit[3] venari in quolibet loco Episcopatus sui propter quarum libertatum donaciones primates polonorum sequenti Anno volebant ducem Wladislaum occidere, inducentes et assumentes in dominum[4] Henricum Barba[5] et Cracovien. ducem. Contra cuius adventum Wladislaus Odonis cremavit Castrum Bnin[6] et Castrum Gnez ne reedificat.[7] Alia autem causa ejectionis eiusdem[8] fuit hec quia Henricus cum Barba rememorans vulnera alias in Ganscha va suscepta sibi[9] per machinationem Wladislai predicti illata terras Posnanienses[10] Calisienses[11] Pisdrenses[12] et Sredenses[13] et Castrum Bjechow[14] de conniventia, et ad evocationem Poloniam subintravit Castraque Bnijn et Srzem[15] reedificavit ac expensis et hominibus munivit decenter, locavit que in Srzem filium sororis sue Kandlendis[16] marchionis Pomoranie

Dux Wladislaus Odonis concessit privilegia plura Episcopo Posnanien. ei.

De Bjechowo

Pomoranie[1] quam post mortem Dispoldi[2] Marchionis Moravie, Rex Bohemie Monocu-
lus de terris Moravie cum quatuor filiis eie-
cerat qui apud fratrem degebat protunc Sed
Sts. 66 polonii post aliquot tempus Castrum Sre-
mense[3] clam intrantes, ipsum occiderunt.
Alter[4] postmodum Boleslaus a Paganis occi-
ditur. Tercius Premisliaus[5] moriens in Prze-
bnijcz tumulatur. Quartus Dispoldus[6] Ca-
nonicus Magdeburgensis ibidem decidens
sepelitur. Et sic idem Henricus cum filio suo
Henrico effectus Sle- Henrico Duces Slesie Polonie & Cracovie ter-
vie Cracov. & Polon. rarum Duces[7] sunt effecti.
Duces.

## Qualiter hospitalarij Sancte Marie ordinis Theutonici de domo teuto-nica Culmensem terram intraverunt.

Cunradus namque Marovie dux supra-
dictus, qui multas infestationes a prutenis
et a pollexianis in terra Culmensi sustine-
bat ad Consilium Guntheri Episcopi Bar-
batis nigra cruce signatis hospitalariis
sancte

sancte Marie ierosolimitane de domo
teutonica concessit terram Culmensem vi-
ginti annis, ut resisterent Prutenis et
pollexianis cum eis(1) preliando eius iura-
mine mediante. Infra quos annos cum
pruteni et alie gentes paganice terre Ma-
zovie ducis Cunradi predicti nimium fuis-
sent infeste predictus Cunradus Henricus(2)
cum Barba nepotem suum ducem Slesie
prefatum in sui adiutorium evocavit. Cuius
fretus auxilio et cruce signatorum predicto-
rum in Pruthenis, et aliis(3) gentibus pagani-
cis magnam stragem commisit, ipsos forti-
ter debellando post cuius victorie triumphum(4)
Henricus Dux vepe dictus Cunradum pa-
truum(5) suum pecijt, ut cruce signatis, pre-
dictam terram Culmensem perpetuo ascribere
dignaretur. Ad cuius preces idem Cunradus ter-
ram predictam infra Ossam, Wislam et
Drwancram fluvios, prefatis hospitalarijs(6)
gratiose donando perpetue ascripsit.

Cunradus vocat Hen-
ricum cum Barba
nepotem contra Pru-
tenos quos deviat.

Hic Cunradus dotat
terram Culmensem
in perpetuum Cruce
signatis.

De morte

# De morte Henrici ducis cum Barba viro sancte Hedvigis.

Anno itaque[1] M°CCXXXVIII° Henricus cum Barba dux Slesie, polonie et cracovie diem clausit extremum Henricum filium suum unicum quem de sancta Hedvigi procreaverat, reliquens heredem et consequenti[2] anno, videlicet M°CCXXXIX° Wladislaus[3] Odonis dux Polonie exul existens et in modica parte polonie principatum videlicet Uscrze Nakel Srzem[4] cum eorum appendiis obtinens, migravit ad christum et in Ecclesia Posnaniensi tumulatus quiescit. Eodem quoque anno Episcopus Magburiensis[5] Lubusz Castrum obsedit asserens illud per Henricum Imperatorem tempore Boleslai expugnatum fuisse et Ecclesie sue Magdeburgensi[6] donatum. Sed magna multitudine sui exercitus hominum perdita[7], et per Polonos devicta, mestus discessit.[8]

Wladislaus Odonis moritur et in Posnan sepelitur.

Episcopus Magburiensis de Lubusz.

De vasta

## De vastatione terre hungarie per tartharos facta.

Eodem quoque anno videlicet M°CCXXX VIII° Tartari[1] hungariam devastaverunt et spoliis receptis cremaverunt[2] et secundo anno ad propria redierunt.

## Sequitur qualiter Boleslaus pudicus dux Cracovie Kyngam duxit in uxorem filiam regis hungarie.

/: Dopisek ley samey ręki co i nowy na marginesach Kynga ducissa Polon̄ Crac̄ filia Boleslai Regis hungarie postquam nata fuit prorupit in vocem dicens: Ave regina celorum, quo dicto loqui desiit usque ad tempus secundum scdm̄ naturam. :/

Anno igitur quo supra Boleslaus pudicus filius olim Lestconis ducis Cracovie Felicem Kyngam[3] filiam Boleslai[4] Regis hungarie sibi copulavit in uxorem que ut aiunt statim ut nata fuerat contra morem infantium prorupit in vocem[5] dicens Ave regina celorum quo dicto loqui[6] desiit usque ad

A. 67.

que ad tempus secundum naturam[1] prefini-
tum hec cum viro suo celebem[2] vitam du-
centes continenter in finem[3] usque[4] dierum
vixerunt et feliciter animas deo reddide-
runt.

## Quomodo Lowycz castrum cum suo districtu ad Ecclesiam Gnes-nensem pervenit.

1238. Demum anno supra dicto Cunradus
Maioris dux vesania diabolica[5] inductus[6]
Maijstrum Johannem[7] Scolasticum plocen-
sem comprehendere iussit et plagis appo-
sitis nimium affectum[8] ut furem suspen-
dere precepit, Quem iterum iam mortu-
um a patibulo sublatum et ad Ecclesiam
sancti Benedicti in rippa visle contra
faciem Ecclesie plocensis deferri et sus-
pendi iussit. Et hoc ideo quia cum Casi-
mirus filius Cunradi predicti filiam Hen-
rici ducis Slesie nepotem ducis Henri-
ci cum Barba, et[9] sancte Hedwigis quar-
to[10] gradu consanguinitatis a se distan-
tem duxisset

Maijster Joan. Scola-
sticus Plocen sus-
penditur per Cun-
radum.

tem duxisset in uxorem Et prefatus
Scolasticus Casimiri Majster et pedago-
gus existeret. Idemque Casimirus dux,
circa uxorem in domo soceri sui pre-
ter patris voluntatem, plus debito tempo-
re moram faciebat. Imposuit culpam
dux Cunradus Maystro Johanni quod ip-
sius consensu et consilio dux Casimirus
in contemptum patris hoc facere presu-
mebat, et ab hoc in eius necem prorupit (2)
loco cuius malefic(1)us dux Cunradus sepe
dictus Castrum Lowijcz (1) cum suo distric-
tu, Archiepiscopo et Ecclesie Gnesnensi in sa-
tisfactionem perpetuo donavit.

(obcisty wárez)
Lowicz Ecclesie Gnesnen.
datur.

## De Concilio per Gregorium no-
## num Rome celebrato. –

Denique anno domini M°CXL papa
Gregorius IX Jussit omnes Archiepiscopos
Romam convenire Episcopi vero et Capitu-
la eorum qui nollent seu non possent, ex
aliqua causa racionabili per nuncios com-
parerent. Ad hoc ut de consilio eorundem

Papa convocat Ro-
me concilium contra
Imperatorem Fre-
dricum sed omne
via precluđ.

Fredricum

Fredricum Imperatorem quem iam non (1)
anno proxime preterito excomunicaverat, (2)
pro eo quod quosdam Episcopos de se-
dibus suis ejecerat, et quosdam Cardina-
les captivaverat, ab imperio removeret,
quia per annum et amplius in excomu-
nicatione perdurans, reconciliari contem-
sit. Sed ipsius Imperatoris astucia et
dolo precluse fuerant vie Romam
venire tendentibus, sicque minime ve-
nire vocati valuerunt.

## De primis tartharis qui polo-
niam et hungariam venerant.

Anno vero (3) M°CCXLI° Bachy (4) Rex tar-
tarorum exercitibus (5) gentis sue imminere (6)
transiens per Russiam volens intrare hun-
gariam. Sed priusquam fines hungarorum
attigisset, partem sui exercitus contra Polo-
niam destinavit, qui die cinerum Civitatem
et terram Sandomiriensem vastaverunt nulli
sexui vel etati parcentes, postmodum (7) per
Vyśliciam Cracovie (8) pervenerunt vastantes

Sandomiriensis ter-
ra per Tartaros de-
vastatur

quibus

quibus prope Opol Boleslaus (1) Opoliensis
Str. 68. et Wladislaus Sandomiriensis Duces (2) occurerunt et preliari ceperunt, sed terga vertentes fugierunt, multitudine (3) et (4) Dei voluntate resistere non valentes, (5) Et sic dicta (6) pars exercitus Tartarorum deinceps Siradiam Lanciciam et Cuiaviam vastantes usque (7) Slesiam pervenerunt. Quibus Henricus filius Henrici cum Barba Slesie Cracovie et Polonie dux cum multis milibus armatorum in campo castri de Legnycz potenter occurrit, et animose spem in Dei auxilio et fiduciam obtinens cum ipsis congreditur. Sed permittente deo qui suos aliquando propter scelera flagellari permittit Nobilissimus dux prefatus Henricus multis milibus hominum deperditus ipse occidit (8) interfectus Cum quo quidam dux Boleslaus dictus Schepolka (9) fuit similiter interfectus Bathij vero Rex Tartarorum cum intrasset hungariam occurerunt ei (10) Bela et Colmanus (11) fratres Reges hungarorum, qui tandem maiori parte exercitus sui

in prelio

Boleslaus Opolien. et Wladislaus Sandomirien. Duces per tartaros debellantur.

Henricus Polonie Cracov. Slesie dux filius sancte Hed, vigis et dux Boleslaus Schepolka interficiuntur per Tartaros.

in prelio amissa, terga verterunt. Et sic Bathy Ungariam vastans, et homines a maiori ad minimum crudeliter interfi-ciens, nec parcens ulli sexui vel etati, etiam Danubium fluvium pertransfli-it. (6) In quo regno per annum et amplius fuit commoratus crudelem stragem in populo et desolationem Urbium nefa-phariam committendo.

## Qualiter Boleslaus filius Hen-rici occisi per tartaros de polo-nia fuit ejectus.

Iste Boleslaus filius Henrici cepit polonos prosequi teoluno etiam ips-is proferendo

Solus (7) namque primogenitus Henri-ci quem tartari occiderunt mansuetu-dine patris exutus et vicia beluina indutus, qui patri suo Henrico (8) Wladislao Cunrado videlicet et Mysikonem ducatibus succeserat cepit vivere in Polonos et inso-lenciam nimiam exercens teutunicos po-lonis preferendo et ipsis predia large tribuendo propter quod poloni sibi fide-litatis omagia facere recusarunt ab ipsi-us domino

us domino (1) sponte recedentes Adheserunt
que suis dominis naturalibus premislei
et Boleslao filiis quondam (2) ducis Wladislai
Odonis Quo facto mox terrigene polonie
castrum Przemanth sub Boleslao duce
Slesie a quo receſserant ceperunt. Et
dominis suis Premislo et Boleslao afsi-
gnaverunt.

Qualiter proditor ~~duxx~~ Swan-
thopelcus dux pomeranie pru-
thenos contra christianos insur-
gere facit.

Swanthopelcus itaque proditor, qui
seipsum puderose et nepharie in ducem (3)
creaverat prutenos baptizatos subdicio-
ne Barbarorum (4) constitutos ab eorum fi-
delitate, suo pravo consilio subtrahens,
sibique coadunatos in eosdem insurgere
fecit, qui inopinate irruentes in teotu-
nicos nulli etati vel sexui parcentes (5) teo-
tunicos perimerunt. In cuius facti ulcio-
nem (6) barbati cruce signati, cum ducibus
polonie

Hic iam invenio Prutenos sub di-
cione crucifero-
rum!

polonie adunati. Castra predicti Swanthopelci Wisegrod, et Zartawicam[1] expugnaverunt. Castrum quoque Nakiel quod idem Swanthopelcus sub Premislao et Boleslao iuvenibus paulo[2] ante occupaverat. De cuius potestate capientes duci Premislio et suo fratri reddiderunt. Et hoc anno domini M°CCXLIII[3] quo tempore Premisl dux Polonie predictus edificavit Castrum Ozibanszim.[4]

Castrum Nakiel sub Swanthopelco regali, paratum traditore recuperatur

An. 69

## Qualiter Cunradus dux Mazovie bona Ecclesie Cracoviensis spoliavit.

Eodem quoque anno Cunradus dux Mazovie Diocesim Cracoviensem intrans,[5] Ecclesie villas spoliavit, et curias Episcopi exussit et multis damnis Ecclesie[6] illatis ad propria rediit illesus, et ab hoc Prandota Episcopus Cracovien qui anno proxime precedenti in Episcopum fuerat electus et consecratus, ipsum Ducem excommunicat.[7] Cuius sentenciam dominus Fulco Archiepiscopus Gnesnensis

Prandota Episcopus Cracoviensis excommunicat Cunradum ducem Mazovie.

Gnesnensis confirmavit et eodem tempore Swan-
topelcus Pomoranie[1] Dux filium suum
Myeslaonem[2] Barbatis cruce signatis ex-
perte[3] obsidem dedit. Et quia cum Prutenis
statim post hoc, pacti et fidei promissi[4] ob-
litus sedicionem in terra prussie movere
presumsit, filius eius predictus in Thestu-
niam est deductus. Anno quo[5] supra dicto
Cunradus Marovie Dux sepe dictus cum su-
is Maroviensibus[6] iterum terram Sandomi-
riensem potenter intravit. Cumque[7] Bolesla-
us Nepos eiusdem sepe dictus in Suchdol
congressus prelium commisit et multos ma-
iorum[8] prosternens Cunradum patru-
um suum[9] fugavit.

## De exustione Civitatis Culmen-sis.

Anno igitur sequenti videlicet M°CCXLIIII°
Swantopelk Dux et proditor memoratus
Zartamam[10] et[11] Culmensem Civitatem dolo
quorundam pecunia corruptorum succes-[12]
sit, et post modici[13] temporis intervallum

Swantopelk proditor cum prutenis Hungariam intrat.

coadunata

cadrinata sibi multitudine prutenorum Cujaviam intravit et multos cristianos ne-
pharie premit et alios captivos abduxit. Ter-
ram quoque Cujavie incendio[1] hostiliter deva-
stavit et duos fratres de ordine minorum
suis[2] exercitus interemit.

## Quomodo dux Premisl Castrum Călysch recuperavit.

Post modici namque temporis intervallum
anni predicti Premisl polonie Dux duxit
Hedvigam filiam quondam[3] Henrici[4] ducis
Slesie quem tartari occiderunt, in uxorem,
quarto et quinto gradu consanguinitatis
a se distantem post nupciarum autem so-
lemnitatem milites poloni Castrum Calysch
ceperunt, et duci suo Premislio presentarunt
Tenuerat enim Bolezlaus Dux Slesie Castrum
Calisiense usque ad tempus predictum Pre-
mislo et Bolezlao reddere recusans.

Premysl dux Polonie duxit uxorem Hedvigam filiam Henrici occisi per Tartaros.

## De recuperatione Castri Santhok.

Eodem vero tempore et anno Pomorani,
qui longo

qui longo tempore in antiquo Castro San-
thok Duci Slesie Henrico et filio eius Bo-
leslao servierant, ipsum Castrum Duci Premi-
slao sponte tradiderunt

## Quomodo milites polonii insurrexe-
runt contra Posnanien. Ecclesiam.

Anno itaque et tempore prefatis omnes 1244.
procures polonie contra Ecclesiam Posnanien.
unanimiter conspiracionem fecerunt libe-
talem suam,(1) quam ei Dux Wladislaus fi-
lius Odonis de qua premissum est conces-
serat et privilegio suo confirmaverat in-
fringere volentes. Quorum vesanie domi-
nus Bogufalus(2) cum suo Capitulo cesserunt
ad tempus. Sed anno sequenti videlicet M°
CCXLV° Premislaus et Boleslaus fratres du-
ces prefati ad instantiam dicti domini Bo-
gufali Episcopi et sui Capituli privilegium
patris ipsorum libertates prefatas, reexem-
tiones(3) continens provide confirmarunt, et in
foris, ut sub pena serventur(4) proclamari fe-
cerunt, Et post hoc in crastino Beati Adalber-

Bogufalus Epus Posnaniensis

Premislaus et Boleslaus iterum confirmavit privilegia Posnanien Ecclesie.

tr. 70.

ti Premislaus

Premislius cingit Boleslaum gladio militari missam Fulcone Archiepo Gnesn. celebrante.

ti Premislius dux fratrem suum Boleslaum gladio cinxit militari et hoc in Ecclesia Gnesn. domino Fulconi Archiepiscopo missam celebrante

## Qualiter quedam castra polonie Boleslao duci Slesie dacesserunt.

Hic dividitur Slesia a polonia

Anno quoque M°CXXVI°[1] Boleslaus dux Slesie supra dictus veniens Poloniam castrum Coponicam[2] super fluvium Odram edificavit, cui occurentes Premistius et Boleslaus fratres, cum suis exercitibus ante congressum belli, facta composicione amicabili tria castra Santhok, Myedzyrzecz[3], et Dranstim[4] sibi gratuite pro bono pacis contulerunt

## De prelio in Zarzusow commisso.

Cunradus namque dux Marovie pretitulatus moleste gerensque[5] per nepotem alias in Suchodol fuisset debellatus, et non sinens tanti pudoris opprobrium multum transire

tum[1] transire, elegit, magis maculatam sentencia[2] Deum offendere, quam obmittere vindictam, et congregata Lithuanorum multitudine terram nepotis sui invasit depredando. Cui Boleslaus in Zarzyszow occurens prelium invicem grande commiserunt. Sed Boleslao proch dolor fugato Lithuani et Mazovite Sandomiritas et Cracovitas alios[3] occiderunt, multos ex eisdem[4] captivantes. De Lithuanis

Occidunt Cracovite cum Sandomiritis per Lithuanos.

## De divisione terre inter Premislium et Boleslaum duces facta.

Demum anno domini M°CCXLVII° Premislius et Boleslaus fratres memorati[5] terram Polonie diviserunt in hunc modum Quia Duci Boleslao cessit Castrum Calisiense cum suis appendijs et tota terra que protenditur a fluvio Prosna usque in[6] Premanth[7] cum suis adiacenciis universis, versus vero septemtrionem usque ad Wartham

et usque

fluvium et usque in Mosziam[9], et ad pa-
ludem qui Sepno nominatur et inde Lan-
ka, demum Obra fluvio terminatur[10], resi-
duum vero terre Gnesnensis et Poznanien-
sis cum suis appendüs cessit in domi-
nium Duci Premisloni[11]. Jurat uterque quod
hujusmodi divisionem[12] nunquam alter eo-
rum violabit. Episcopus quoque[13] Bogufalus
Posnaniensis instantibus ducibus predic-
tis tulit excommunicacionis sentenciam in
illum qui contra iuramentum aliquid
de terra fratris presumeret vendicare sed
nec iuramentum, nec excommunicacio obfuit
quin divisio huiusmodi fuit violata ut
infra patebit.

## De impugnacione Castri San-
## tok.

Prefatis igitur annis[14] et tempore Barnym
dux Sclavorum seu Cassuborum obsedit Ca-
strum Santhok ad cuius resistenciam
Premysl dux polonie festinus accessit.
Cui Boleslaus Slesie dux cuius erat Castrum
in subsidium

in subsidium properavit, quos cernens Barnim advenisse, ab obsidione castri nocte abscessit. Dux vero Boleslaus considerata Premislonis strenuitate et solicitudine defendendi terras. Ted[1] mox[2] Castrum Santhok gratuita voluntate restituit.

Boleslaus Silesie Ducis nat Santoka Duci polonie Premisloni

stb. 71.

## De recuperatione Castri Landensis.

Post paucorum namque dierum reconciliacionem[1] anni predicti Boleslaus dux Calisiensis frater Premislonis recuperavit Castrum Landense, quod Casimirus dux Cuyavie et Lancicis[1] filius[2] Conradi ducis Marovie sub[16] Monachis Landensibus firmaverat, et firmatum detinuit occupando post quod factum Conradus dux Marovie pater Semoviti et Casimiri predicti, de hoc seculo migravit Semovito filio suo ducatum Marovie relinquens frater autem ipsius Casimirus patre sepulto, Lancician Skarbimirz[2] et Rospream eximproviso occupavit. Dum frater eius se

movilus

movitus cum patre[1] ipsorum in paternis exequijs moraretur[2].

## De Sinodo in Wratislavia per legatum pape celebrata.

Anno itaque M°CCXL° octavo Jacobus Archidiaconus Leodnensis domini pape Capellanus, et in Polonia Prussia et Pomorania eiusdem nuncius, celebravit Sinodum in Wratislavia. Cui interfuerunt

*Episcopi Regni Polonie*

Fulco Archiepiscopus Gnesnensis, Thomas Wratislaviensis, Boguphalus Posnaniensis, Prandota Cracoviensis, Michael[3] Wladisl. Petrus Plocensis, Naukerus[4] Lubucensis

*de Culmensi Episcopo*

et G. Culmensis primus ordinis Cistercien. sis, qui de abbate eiusdem loci de novo in Episcopum fuit creatus. In qua Sinodo idem Jacobus de consilio et consensu Epis. coporum predictorum[5] indulsit polonis u. ti carnibus libere a septuagesima usque

*Indulgencia pro polonis.*

ad quinquagesimam[6]. Consueverant enim poloni dicto tempore more primitive Eccle. sie ab esu carnium abstinere. Et quia plu. rimi fve.

rimi frequenter violabant et ob hoc vel
ob id[1] excommunicabantur et eveniebant
ex hoc pericula animarum. Et ideo indul-
gentia hujusmodi ipsis fuerat concessa.

## De subsidio per Clerum Provin-
## cie polonicalis papa facto.

Denique anno prefato, Iulco archie- 1248
piscopus cum Episcopis et Clero sue Pro-
vincie quintam partem reddituum Ec-
clesiasticorum pro tribus annis simul
et semel recollegerunt, et per fratrem Gor-
fridum[2] primarium domini Pape pro
subsidio Ecclesie Romane transmiserunt.
Nam prefato tempore papa Innocentius
quartus in Concilio Ludmiensi[3] Lugdunensi Fredri-
cum Imperatorem ab Imperio deposuit
et contra ipsum brachium seculare in-
vocabat.[4]

## Qualiter villa Cozlow Eccle-
## sie Poznanien. accessit.

Anno quoque supra dicto Bogufalus
Episcopus

Episcopus Posnaniensis villam Coslowo[1] a Semovito Duce Mazovie pro XC mar-
cis argenti recepit, quas idem Dux pro
debitis paternis solvere tenebatur et
eodem anno et tempore Premysl Dux
polonie Thomam Castellanum Posna-
niensem, et Thomislaum ac Sandivo-
gium[2] filium eius pincernam de co-
gnacione Nalancz captivavit et vinclis
ferreis constrictos in Gnesnensi castro
carcerali custodie deputavit volebant
enim prefati milites cum suis consor-
tibus in terram polonie Boleslaum
ducem Slesie inducere Premislio et Fra-
tre suo[3] profugatis. Sed eorum consilia
quamvis occulta et malicie conceptus
presentie Ducum fuerant propallata.

Nobles de Na-
lencz captivan-
tur.

st. 72.

## De divisione terrarum polonie iterum facta.

Denique[4] anno domini M°CCXLIX Dux
Premisl polonie reedificavit castrum et
civitatem Posnaniensem circa Ecclesiam
maiorem

maiorem et fratri suo duci Boleslao de-
dit Inezznam Bnyn Gridz seu Gedy[1] Bye-
chow[2] Ostrow Nakel Uscrye[3] Czarncow[4] et
Sim[5], Boleslaus vero Premisloni duci re-
donavit partem suam Castri et terre
Calysch[6] ipsum contingentem.

de Byechow Ca-
stro.

## De alienacione Castri Lubusz.

Tempore quoque et anno quo supra[7]
Boleslaus dux Slesie predictus volens
de fratre suo Henrico duce Wratislavien-
si qui ipsum paulo ante propter suas
insolencias captivaverat et victum[8] in
turri Legnicz[9] arte custodie deputaverat
sumere vindictam Castrum Lubusz nobi-
lem et firmum fratris sui Mjeszkonis
qui ibidem in Ecclesia sancti Petri
sub Castro tumulatus quiescit. Archie-
piscopo Marburgensi[10] ut sibi contra
Henricum ducem prefatum ferret au-
xilium minus consulte[11] donavit. Cuius
fretus auxilio nitebatur fratrem suum
Henricum inducere[12], de terris penitus
profugare

Lubusz aliena-
tur a regno

Boleslaus malus prefert teutunos polonis

profugare. Iste enim Boleslaus cepit primo Teutunicos poloniam inducere, et ipsis predia et Castra tribuebat, ut contra fratres suos germanos, quos sine incessacione[1] impugnabat sibi auxilia preberent Zythaviam[2] quoque et Gerlizcam[3], et alias plures[4] urbes et Castras a ducatu Slesie alienavit confuse. Quis[5] ne vidit teotunicos viros strenuos et animosos esse.

Zythaw a Gerlicza a regno alienantur.

## Qualiter dux Premisl rehabuit Castrum Rudense.

Post modicum[6] igitur temporis revolucionem predicti anni Wladislaus[7] de Opol filius quondam Casimiri ducis Opoliensis qui Castrum Rudense cum suo districtu sub Wladislao Odonis et suis filiis tempore exilii eorundem occupaverat nitebatur dictum Castrum Casimiro duci Cuyavie filio Cunradi olim ducis Marovie pro CCCC[8] mercis argenti[9] obligare duxerat enim Myeszko Wladislai

ducis Opo

ducis Opoliensis sororem Casimiri ducis predicti. Qui[1] assignaverat racione do-
nacionis propter nupcias summam ar-
genti predictam, quam postmodum in
testamento decedens per fratrem suum
Wladislaum commiserat, uxori sue e-
xolvendum[2]. Sed dum nuncij Kasimiri
ad recipiendum Castrum[3] Rudense tar-
darent, Premyśl dux Polonie fugatis
nunciis ducum predictorum Castrum
Rudense predictum[4] accedens ipsum
per Castrenses sibi presentatum occupa-
vit. Eodem tempore prima[5] nocte post
diem Beati Johannis Baptiste. Ego
Bogufalus Episcopus Poznaniensis
audivi, licet peccatior per visum, quen-
dam religiosum mihi dicere. Infra
XXV. annos tota Polonia consumabitur
Et dum a loquente interpretacione[6] dili-
genter inquirerem utrum in bono vel[7]
in malo deberet consumari, non mihi
respondit, dixit tamen, quod et papa de-
beret consumari.[8]

Nota de visio-
ne Bogufali Epi-
scopi Poznanien-
sis.

Qualiter

Str. 73.

## Qualiter dux Premysl edifi, cavit Castrum Bythom.

Transacto autem[1] eiusdem anni[2] modico tempore Cunradus dux Slesie filius Henrici ducis occisi a tartaris, metu fratris sui Bo, leslai sepedicti Qui ipsum non solum captivare sed eciam occidere nitebatur, par, tem terre sibi dare denegando. Secessit in Po, loniam ad Premislaum[3] generum suum, qui ipsum benigne suscepit et honorifice per, tractavit. Et tandem Premisl ductus[4] ante dictus[5] collecto exercitu suo et sui fratris Bo, leslai ducis[6] Gnesnensis edificavit Castrum Bythom, prope Slogoviam, prope[7] Odram, et tradidit illud duci Cunrado predicto. Me, dio autem tempore quo castrum predic, tum murabatur[8] dux Przemisl Boleslaum ducem Slesie sepe dictum captivavit[9] et in vinculis[10] conjecit et rediens Poznaniam sororem suam Salomeam Cunrado duci pre, fato dedit in uxorem quorum nupciis interesse[11] Fulco Archiepiscopus Gnesnensis,

Et Boguſa

et Boguſalus Epiſcopus Poſnanienſis. In hac eciam ſolemnitate nupciarum Tho. mas Caſtellanus Poſnanienſis et filii eius a captivitate per manus fidcuſſorum li. berati fuerunt,[1] ſicque bona fide et abs. que fraude et dolo duci Premiſlonis et ſuo fratri ſervicio perpetuo ſe obligarunt.

Nobiles de Nalancz liberantur a capti. vitate.

## De obitu matris Premiſlonis.

Demum[2] anno domini M°CC°XXXIIII°[3] Kalen. dis Januarii Hedvigis mater Premiſlonis et Boleſlai ducum diem clauſit extremum.

Hedwigis.

## De captivitate Boleslai ducis G.

Eodem vero anno XIIII. Kalendas Junij dux Premiſl fratrem ſuum Boleſlaum captivavit et omnes municiones illius vi. delicet Gneznam Nakel Vsoez Czarncow[4] Sim[5] Gedcz[6] Bjechow &c occupavit tra. dentibus se eidem ſpontanea voluntate.[7]

De Capitiui

## De captivitate Henrici ducis Wratislaviensis.

Tempore quoque eodem Cunradus dux Slesie de Bythom predictus[1] fratrem suum germanum Henricum ducem Wratislaviensem captivavit[2] pro eo quod sibi promiserat et iuramento firmaverat a duce[3] Bolesl[a]o fratre ipsorum sepe dicto,[4] partem ducatus Slesie repetere quod non fecit. Ipse autem dux Henricus, datis pro se Cunrado fratri suo[5] obsidibus, liberatus est, promittens Cunrado a Bolesl[a]o partem terre repetere, aut de sua sibi certam[6] assignare.

## Qualiter Crosnenses terrigene duci Cunrado adheserunt.

Anno igitur M°CCL° Bolesl[a]us dux Slesie prefatus Hynthonem filium Muzonis[7] Castellanum Crosnensem quem preceteris singulari favore prosequi videbatur captivum tenuit et Theotunicis custodientibus[8]

dientibus presentavit volens ab ipso pecu-
nias exigere cum qua[1] theotunicos in auxi-
lium conveniret. Quod cernentes poloni, et de
ipso penitus desperantes,[2] fratri ipsius du-
ci Cunrado adheserunt Crosnam urbem et
alias municiones eidem presentantes.

## Qualiter Wladislaus dux de Opol Eufemiam duxit in uxorem.

Eodem namque tempore Premisl dux Polonie sororem suam[3] Eufemiam[4] Wladi-
slao Duci de Opol copulavit in uxorem quinto et quarto gradu consanguineitatis sibi coniunctam.[5] stv. 74.

## De occupacione castri Dzban-schin.

Tempore quoque[6] predicto quodam[7] la-
trunculi Lubusz[8] exeuntes venerunt ad campestria castri Dzbanschin ut[9] predam caperent, quibus pecora capere volentibus quidam pastor ait, ut quid pro modica preda maiora spernitis. Ecce enim ca-

Hic de facto Albani tenent Lubusz et de ipso poloniam ingrediuntur prout infra.

strum

strum Dobanschin tam[1] a tribus viris custo-
ditus[2], expectantibus ceteros, qui debent ad
custodiam castri venire, quod audientes
latrunculi, et quasi[3] ad custodiam castri
euntes eo[4] dolo castrum intraverunt ip-
sumque occupaverunt. Sed cum mane ad
ducem Premislonem rumor facti huius-
modi pervenisset, festius ad castri ob-
sidionem[5] proponit, edictum emittens
ut omnes Nobiles et populares, ipsum
festine insequerentur, et veniens latrun-
culos in castro existentes[6] animose ob-
sedit latrunculi vero se in mortis peri-
culo[7] cernentes[8], principis clementiam in-
vocarunt, qui ipsos benigne suscipiens,
et vitam tribuens castro rehabito ipsos
abire liberos ad propria permisit.[9]

Qualiter dux Przemijsl ducem
Conradum gladio cinxit mili-
tali![sic]

Anno namque[10] domini M°CC°LII°[11] in[12]
die Sancti Stephani Protho martiris[13] glo-
riosi

gloriosi Nobilis Premisl dux Polonie illustris Conradus ducem Glogovie generum suum Bogu„ falo Episcopo Posnaniensi missam celebrante in sua[1] Ecclesia Posnaniensi insignivit balteo et gladio militali. Eodem quoque anno[2] Barnym[3] dux pomoranie[4] Castrum Drdem sub quodam[5] dolo fraudulenter occupavit. Sed priusquam mensis occupationis predicte expirasset Pre„ misl dux Polonie per potenciam ipsum recuperavit viceversa.

## De obitu Bogufali Episcopi Posna„ niensis. –

Anno itaque[6] domini M°CCXLIII° V°[7] idus[8] februarii Bogufalus Episcopus Posnanien„ sis in predio Ecclesie sue[9] diem[10] clausit ex„ tremum. Delectabatur autem nocte dieque le„ gendo in libris sacre scripture, quorum co„ piam non modicam habebat. Et plus quam aliud[11] thesaurum ferventissime diligebat. Quos omnes post obitum suum Ecclesie Po„ snaniensi reliquit. Iste felix[12] Episcopus se„ cundo anno Episcopatus sui Chorum Ecclesie Posnanien

De Soleer prope Danubno

Iluves libri relinquun„ tur Ecclesie Posnanien per Bogufalum Epis„ copum Posnaniensem.

Posnaniensis propter quasdam scissuras
fundamentaliter seu funditus destrui fecit
et denuo[1] construxit, vixit autem in episcopa-
tu suo decem annis et XXVI. septimanis,
post cuius decessum capitulum Posnanien-
se ad electionem futuri pontificis convenien-
tes, processerunt per formam compromissi,
et[2] elegerunt Petrum Decanum Posnanien-
sem virum pium et devotum. Sed quia
Hugo[3] Apostolice sedis legatus Archiepiscopo
Gnesnensi inhibuerat ne electos confirma-
ret idcirco ad predictum[4] legatum capitu-
lum[5] Posnaniense mittens[6] destinavit,[7] qui
nuncij a legato predicto licencia confirman-
di electum suum per Archiepiscopum
Gnesnensem fienda[8] benigne obtenta, cum
ad Fulconem Archiepiscopum redijssent,
et ipse confirmandi Electum[9] certum termi-
num eisdem in Slauno assignasset. In quo
termino Johannes Archidiaconus Posnanien-
sis, et Theophilus Archidiaconus Gnesnen-
sis Canonici[10] Posnaniensis electioni[11] presa-
ti Decani se opposuerunt dicentes se esse

contemptos

stv. 75.

contemptos quia ad Electionem non sunt (1)
vocati. Et ob hoc peciérunt ipsam electionem
magis infirmari, quam confirmari. Sicque
dilacione confirmacionis pendente Oppiso
abas de Meseano pro tunc apostolice Sedis
legatus utrosque ad se versus Wratislaviam
venire coegit, quos ad concordiam salubri-
ter revocans, et inducens tandem concor-
davit. Sicque prefati Archidiaconi in elec-
tionem decani prefati consenserunt cu-
ius Electionem prefatus Abbas auctori-
tate apostolica confirmavit, decernens
per archiepiscopum Gnesnensem mu-
nus consecrationis (2) sibi impendi

Archiepiscopus Gnesnensis impen-
dit munus conse-
cracionis suffra-
ganeis suis.

## De Canonisatione Sancti Stanislai Martiris gloriosi

Anno denique prefato gloriosissimus
martir sanctus Stanislaus fuit (3) per Do-
minum Innocencium (4) m[ar]ty (5) Canonisa-
tus in Ecclesia sancti Francisci (6) papam
predictum (7) missam celebrante ubi inter
cetera miracula miraculum fuit (8) infra
scriptum

13 v

Miraculum.

scriptum. Quod cum nobilis quidam de-
functus ad memoratam Ecclesiam ubi pa-
pa missam celebrabat delatus fuisset,
propinquis ipsius flentibus et magnum
lamentum facientibus papa prostratus an-
te altare beati Francisci flens oravit in
hec verba: O beate Francisce si sunt
hec omnia vera de sancto Stanislao po-
lonorum prothomartyre prout audivi-
mus suscipe[1] hodie novum[2] hospitem no-
vo signo, quo signo[3] statim qui mortuus
fuerat resurexit. Benedictus Deus.[4]

## Sequitur de divisione polonie iterum facta.

Premysl cum Bo-
leslao fratre fa-
ciunt divisionem
bonorum seu ter-
rarum.

Anno quoque eodem in festo Pasche[5]
dux Premysl fratrem suum Boleslaum
a captivitate absolvit, et post hoc conve-
nientes in Castro Gedcz domino Fulcone
Archiepiscopo Gnesnensi et ceteris[6] nobili-
bus Polonie pertinentibus[7] Gneznam
Metropolim, Kalisch Rudam Pyzdry[8]
de Byechow Srodam Bnin Bijechow[9] Gedcz, pobie-
dziska[10]

dzyelka et Cleczko[1] eidem fratri suo Bo-
leslao pro sua porcione assignavit.

## De edificatione Civitatis Posna-niensis.

Eodem[2] vero tempore Premysl dux pre-
fatus Cives de Vroda prope Ecclesiam
maiorem ad predium Ecclesie ultra War-
tham, ad instantiam cuiusdam civis
de Gubyn[3] transtulit[4] ubi iam primitus
per predictum[5] ducem Civitas erat loca-
ta, quam mox[6] fossatis circumfodi, et
blancis muniri procuravit Vrzotkam[7]
predictam loco predij in quo civitatem
ut premissum est situat, Ecclesie Posna-
niensi perpetuo assignando.[8][9]

Serzothka dona-tur Ecclesie Po-snaniensi per Premislaum du-cem perpetue.

## De tempore pluviali.

Eodem itaque[10] anno a festo Pasche[11]
usque ad festum sancti Jacobi tempore
messis nocte dieque pluvit[12] incessanter,
et tanta fuit inundatio aquarum facta,[13]
per agros et vias, quod[14] homines naviga-

bant

bant. Et cum vegetes metebantur, quere-
bantur monticuli ad fruges reponendas.
Inveniebantur eciam pisces per agros
insulas[1] in gulgustris prendebantur[2] Et
stb. 76. extunc terra Vysnensis, tum ex infestacio-
ne paganorum, tum ex multitudine ym-
brium fuit desolata. Et post hoc in festo
omnium Sanctorum, post missam maio-
rem[3] Petro Electo Posnaniensi,[4] cum suo ca-
pitulo consedente audita sunt sexcies
tonitrua mugire.[5]

## De consecratione Electi Po-
## snaniensis.

Consecratur pri-
mus Episcopus
Lithuanorum.

Anno vero predicto Petrus Electus Po-
snaniensis et frater Vitus de Ordine
predicatorum, Lythuanorum primus
Episcopus per venerandum Fulconem
Archiepiscopum Gnesnensem in Episco-
pos fuerant consecrati.

## De interdicto in terram Pre-
## mislonis prolato

Anno

Anno igitur M°CC°LIIII° Opiso abbas de Mozano[1] sedis apostolice legatus in ducem Premislonem excommunicationis summam[2] promulgavit, et terram ipsius Ecclesiastico supposuit interdicto. Et hoc ideo[3] quia ipso legato in terra Slesie existente Premisl dux Plesniciam[4] oppidum cum suo districtu Henrici ducis Wratislaviensis miserat spoliari, propter quingentas mercas argenti, quas Henricus dux Slesie prefatus Premisloni duci pro captivitate cuius dam theotunici solvere tenebatur. Durauitque huiusmodi interdictum a sexta feria post Reminiscere[5] usque ad diem terciam post dominicam Iudica. Et tunc fuit dux absolutus, et interdictum relaxatum[6].

## De obitu Petri Episcopi Plocensis.

Eodem vero anno[7] Petrus Episcopus Plocensis viam carnis est ingressus. Et

Andreas

Andreas Prepositus Ecclesie eiusdem co-
gnomine Colek[1] fuit electus in Episco-
pum et anno predicto consecratus.

## De elevatione ossium Sancti Stanislai.

Anno igitur predicto VIII. Idus Maij Ca-
nonisatio Sancti Stanislai Martiris[2] fuit
in Ecclesia Cracoviensi solenniter publica-
ta et ossa ipsius[3] Benedicta, que a die pas-
sionis sue usque ad elevationem ipsius
in terra iacuerit[4] CLXXXIIII annis mi-
nus medio[5] fuerant honorifice sublimata,[6]
et pars eorum per Ecclesias iocunde Di-
stributa, alia vero in predicta Ecclesia
cum capite glorioso[7] recondita conserva-
tur huius autem publicationi Canoniza-
tionis et sacrorum ossium elevationi in-
terfuerunt venerabiles patres Episo Ab-
bas de Mesano legatus domini Pape
Innocentii quarti,[8] Fulco Archiepisco-
pus Gnesnensis, Prandotha Cracovien̄sis[9]
Thomas Wratislavien.[10] Wolmutus[11] Wladi-
slaviensis

Enumerantur Epis-
copi regni de Ful-
coni archiepiscopo
de Prandota Cra-
covien.

Slaviensis, Andreas Plocensis, Witus primus Lithuaniensis Ordinis predicatorum, Johardus[1] primus Ruscie Ordinis Cisterciensis quondam abbas de Opatow Episcopi et[2] preclari principes Casimirus Cuiavie et Lancicie dux, Premisl dux Polonie Semovitus dux Marovie, Boleslaus pudicus[3] dux Cracoviensis et Sandomiriensis, Petrus autem Episcopus Posnaniensis huic solemnitati non interfuit, quia paralisi morbo VIII Kalendis Maij laborabat et no[4] Idus Maij diem clausit extremum. In cuius locum[5] successit Bogufalus de Czyrznyelyn[6] cuius electionem Fulco Archiepiscopus Gnesnensis in Cuzelow[7] confirmat[8]

Enumerat duces regni Polonie

Et 77 Archiepiscopus Gnesnensis confirmat omnes sue provincie coepiscopos.

## De vastatione terre Oppavie.

Eodem quoque anno illustres principes[9] Boleslaus Cracoviensis et Wladislaus Opoliensis Duces cum suis exercitibus

ciam

De rutenis Duces nostri regni recuperant Opaviam per Bohemos occupatam

eciam rutenis, terram Opavie quam Premislius[1] qui cognominabatur octakarus[2] rex Bohemie occupaverat, incendis et gladio vastaverunt.

## De vastatione terre Slesie.

Anno eodem Premislius et Boleslaus polonie et Cunradus Glogovie duces, cum suis exercitibus, vastaverunt terram circa Frebriciam[3] Vidavam et ultra odram, Lesnicram[4] Henrici ducis Wratislavièn sis[5] Ecclesiarum villas in nullo molestantes.

Hic iam Poloni cum Slesitis pugnant.

## De Captivitate Semovithij Ducis Mazovie.

Eodem vero anno Casimirus condam Cunradi filius Cuyavie Syradie[6] Landzie dux, Semovithum ducem Mazovie fratrem suum germanum, et uxorem eius captivavit et captivos detinuit.

De Consecratione

## De Consecratione Boguſali Epiſcopi Posnanienſis.

Anno namque[1] dominii M°CC°LV° in dominica Reminiscere in Ecclesia Landen, si Boguſalus Cuzznelyn,[2] fuit per venerabilem patrem dominum Fulconem Archiepiscopum Gnesnensem in Epiſcopum consecratus. Cui[3] consecrationi astiterunt venerabiles patres, Thomas Wratislaviensis Volmurus[4] Wladislaviensis, Andreas Plocensis,[5] et Culmensis ordinis predicatorum Episcopi[6]

Ego invenio quod inter duos Boguſa, los posnanienses Epiſcopos videlicet istum etiam inerat Petrus Epiſcopus Posnanienſis.

Culmensis Epiſcopus.

## De absolucione captivitatis ducis Semoviti per fratrem Casimirio.

Eodem itaque anno Casimirus Cuiavie dux pretitulatus fratrem suum Semovitum ducem Mazovie, a captivitate liberum[7] dimittens cum ipso fraternaliter concordat.[8]

De prodicione

## De prodicione Castri Nakel.

/ traditoris

Eodem igitur anno dux Mszczug[1] filius Swantopulci ducis pomoranie[2] proditoris ne-
quissimi in nocte beati Michaelis Archange-
li per traditionem cuiusdam Bolestary[3]
Castrum Nakel sub duce Premislio, oc-
cupat,[4] premislius vero collecto exercitu suo
et fratris sui Bolestai una cum Casimiro du-
ce Cuyavie Castrum predictum undique val-
laverunt Quibus judicius Bolestaus dux
Cracovie mille et Semovitus Cunradi Ma-
zovie dux octingentos viros armatos in
subsidium sibi destinaverunt. Premisl ve-
ro et Casimirus cernentes firmitatem Cas-
tri, et quod non posvit faciliter[5] expugna-
ri edificavit[6] aliud Castrum ex opposito
Castri antiqui versus occasum solis et
positis in eo viris fortissimis, et audacibus qui
illud custodirent,[7] ac ingressum et egressum[8] de
antiquo castro facientibus, propose prohibuerunt
ad propria redierunt. Castrenses vero Ca-
stri utriusque sepissime inter se congressi,
conflictum

Hic ex opposito Ca-
stri Nakel contra
Mszczim per ducas
Polonie aliud Ca-
strum novum Na-
kel fabricatur.

conflictum habebant, et in quodam congres-
su Pacoslaus Szredzyczky[1] et Hermanus
milites robustissimi, de parte ducis premi-
slonis, fuerant occisi, multi eciam de pono-
ranis protunc, et alias sunt prostrati.

## De expugnacione Castri Raczansz pomoranie et exustione eiusdem.

Anno itaque Domini M°CCXVI° dux Pre- fol. 78.
mislcum fratris[2] sui Boleslai et suis exerci-
tibus, et cum duce Casimiro Cuyavie conve-
nerunt circa Nakel, et inito consilio iverunt
ad expugnacionem Castri Raczansz ad quod
multi homines de Castellania eadem con-
fluxerant vite et rerum gracia conservandi
ad quod venientes duces predicti, igne ap-
posito ex omni parte, ipsum impugna-
re ceperunt quibus Castrenses flamma
in altum crescente resistere non valentes,
et mortis incendium vitare volentes, ad sta-
ciones homin[um]? hostium[3] qui poterant exire
intraverunt, et se ultronee captivitati sub-
dederunt, vite beneficium affectantes[4] multi

tamen

tamen exire non valuerunt, et hij cum castro et rebus in eodem existentibus per ignem occupati crudeliter sunt exusti.

## De impugnatione novi castri circa Nakel.

Eodem quoque anno in quadragesima Swanthopelcus dux Pomoranie predictus cum fratre et filiis suis, collecto exercitu expensas deduxit in Nakel, quibus deductis et in castrum[1] illatis ~~quibus deductis, et in castrum illatis~~ castel, lum nowum ducis Premislonis expugnare temptavit mandavitque hominibus sui exercitus ligna sicca de pino affere et in fossatum iactari, volens ipsum castrum[2] ignis incendio expugnare. Sed cum homines sui ligna portassent et in fossarum[3] iactassent et pre alijs plurimis redissent. Illi de castello exuntes, Ligna de fossato recollegerunt ipsa[4] ligna succedentes quibus per ignem consumptis pomorani ampluis ligna deferre desistentes, ipsum castellum clipeis protecti

protecti cum tratibus[1] et aliis instrumentis impugnare ceperunt fundibulary[2] vero lapides, et eciam de parvis machinis ictus[3] iacientibus,[4] iacientes, sicque ab hora sexta et circa,[5] usque ad horam completorij pomorani viri[6] tanquam fortissimi, et propter exustionem Castri Radzansz[7] et hominum in eodem peremptorum minimum[8] provocati predictum Castellum impugnarunt. Quibus Castrenses, quos dei clementia tanquam iustos, et pro patria sua iuste pugnantes miraculo sei contra proditoris nequissimi infestationes protegebat viriliter resistebant viginti[9] pomeranis[10] occisis, et LX vulneratis ipsos a castelli impugnacione desistere et recedere coegerunt. Sic dux Swantopelcus proditor prefatus cum iactura suorum ad propria redijt confusus.

Hic poloni defendunt fortiter castrum Nowum Nakel erga Swantopelk quem coegerunt recedere.

## De dolosis insidijs Swantopelci prefati

Anno quoque eodem in dominica vocacionum

gacionum Swantopelcus Pomoranie dux
factis insidiis in latibulis propter[1] castel-
lum novum Nakel caute ordinatis eis-
sit suos de antiquo Nakel, ut egredien-
tes de castro[2], eos qui in Castello novo mo-
rabantur ad certamen provocarent. Quod
cum egressi fecissent et[3] de novo Castello
viri fortissimi cum eis pugnare cepissent
ipsi retro cedentes quasi ad castrum suum
fugere volentes adversarios se insequentes
a Castello novo remotiis obducebant[4].
Swantopelcus vero dux[5], considerans ipsos
castellum de facili intrare non posse mox de
latibulis saliens ducis Premislonis homines
sue gentis multitudine undique circumseptos
prosternit[6], occidit vulnerat, et captivat. Nec ta-
men protunc victoria licet dolose, obtenta, pre-
dictum Castellum poterat expugnare.

st. 79.

proditor occidit plures gentes ducis polonie sed novum Castrum Nakel non liciter tn do-lo

## De Concordia inter premislonem et Swantopelconem duces facta.

Eodem quoque anno in vigilia Beati Jaco-
bi Apostoli Premisl dux illustris[7] cum suis ba-
ronibus

ronibus venit ad villam suam Krzÿnam (1) cum Swantopulcone super recuperacionem (2) Castri Nakel tractaturus (3) adhesorat (4) eciam quidam frater popo crucifer de domo teotu- nica, qui duci Premisloni quarto gradu con- sanguineitatis per matrem suam attinebat. Hic nota quod mater ducis Premislonis, ut fertur si fuit soror Swantopelci prefati et uxor ducis (5) Wladislai Odonis extunc vegui- tur, quod Swantopelcus fratri Poponi pre- fato, tercio gradu consanguineitatis fuis- set coniunctus. Unde necesse (6) videtur quod sicut premissum est, sit (7) aut quod Wladislaus Odonis dux Polonie et Swantopelcus duas sorores germanas in uxores habuisset. Quia Mscizug (8) dux Pomoranie filius Swantopelci prefati Premislonem et Bole- slaum filios Wladislai fratres suos ami- tales appellat Et Premislo secundo du- cis polonie filio Premisli ducalum Pomo- ranie resignavit, poterat eciam esse quod Swantopelcus prefatus sororem Wladislai duxisset in uxorem ut (9) ex hoc fratres ami tales habe-

De Krzynya.

tales habentur.(1) Quid autem certi sit, non
invenio Poppo autem de quo genere fuit
apud nos non habetur. Interposuit tamen(2)
partes suas, ut ipsos tanquam sibi convic-
tos(3) ad concordiam revocaret. Custodiat
namque Swantopelcus prefatus quod Ca-
strum Nakel fraudulenter(4) obtentum co-
modo retinere non posset, ex eo quia de
Castello novo sibi frequenter molestie et
infestationes fiebant peciit quod(5) pro ex-
pensis factis Premislio(6) duce certam pe-
cunie quantitatem, pro(7) restitucione Ca-
stri eiusdem. Sic uterque eorum compro-
miserunt in fratrem Poponem predictum,
promittentes bona fide se firmiter
servaturos, quidquid per ipsum tam su-
per restitucionem Castri, quam super
observantia pacis fuisset difinitum pro-
nunciavit quod(8) frater prefatus Poppo
quod firmam pacem, et tranquillam
inter se servare deberent Castrum
Nakel Swantopelcone duci Premislio
restituente, cuius(9) dux Premisl memo-

ratus

Swantopolk tra-
ditor resignat Ca-
strum Nakel
Premisloni

ratus quingentas mercas argenti vicever-
sa in certis terminis solvere deberet.(1)
Et demum inter Castrum vetus et no-
vum convenientes inermes ~~xxxx~~ oscu-
la sibi invicem prebuerunt Mane(2)
autem in die Sancti Jacobi Dux
Premisl Castrum antiquum Nakel
duce Swantopelcone ipsum inducen-
te cum suis intravit Quem(3) Dux
Swantopelcus benigne suscipiens si-
bi Castrum Nakel resignavit.(4) Dux
vero Premisl sibi pro quingentis
mercis argenti predictos novem obsi-
des donec pecuniam solveret tenendos
assignavit, et sic pace firmata ad pro-
pria redierunt

Fr. 80.

## De captivitate Thome Episcopi Wratislaviensis.

Demum anno prefato infra octa-
vas sancti Michaelis(5) cum dominus
Archiepiscopus Wratislaviensis nomi-
ne Thomas tempore illius totius Cleri
polonie

polonie speculum in Gorka predio abbatis sancte Marie in arena Ecclesiam de nouo constructam dedicare volens de nocte[1] quiesceret Boleslaus nouus Dux Slesie filius Henrici quondam quem Tartari occiderunt. Inditus uesanie diabolice, et suasu teoxtunicorum quorum regebatur consilio, Episcopum in lecto quiescentem uelut fur et latro, et non ut princeps facto hostio captiuari,[2] ac rebus omnibus spoliari,[3] ipsumque denudari[4] uestibus precepit,[5] causas frivolas contra eundem pretendens, quarum tamen hec maior fuerat ut ab ipso pecuniam extorqueret Teotunicis erogandam Sencientes[6] autem teotunici ipsum equitandi[7] usum non habere, ut puta qui iam gravedine corporis tenebatur. Cum[8] tamen equum trotantem[9] (ac) (sic) equitare coegerunt in sola camusia[10] et femoralibus ceteris vestimentis penitus denudatum Cui insultus[11] quidam latruncullus ungulatam[12] satis vilem propter auri[13] Dei temperanciam[14]

Jam teotuni ceperunt regere Polonos

Denudatur Episcopus

Teutunici regunt duces polonie.

temperanciam et ocreas vetustas ipsum in
dui fecit. Captique[1] cum eo fuerant Bogufalus
prepositus et Henricus[2] canonicus Wratislavien-
sis et una cum eo ducti ad castrum Vlan[3]
ducis Boleslai predicti et dati custodie car-
cerali prefatus autem dux[4] prepositum et
canonicum in vinculo conjecit, ut ab ipsis
eo ciciùs pecunias extorqueret, prout et
fecit. Episcopum de Castro ad castrum lu-
dibriose deferre precipiens. Tandem in Tur-
rim Ledmycz[5] tenendum proiecit. Episco-
pus autem cernens quod sine pecunia
evadere non posset ipsum de duobus
milibus mercarum argenti placavit,
ipsis[6] solvere promittendo, pannis Schar-
laticis, quos sibi Heccardus[7] pro alienacio-
ne seu alleviacione suis martiry assigna-
verant[8] duntaxat exceptis. Dominus vero
Archiepiscopus Gnesnensis auditis huius-
modi factis nepharys, et consternatus ani-
mo, communicatoque consilio et consensu
fratrum suorum Episcoporum sue pro-
vincie, in ducem prefatum excommunica-

tionis

nota de Episco-
po.

sentenciam promulgavit mandans suffra-
ganeis suis ut in omnibus solemnitati-
bus[1] dominicisque diebus et festivis tam
in cathedralibus quam[2] in parochialibus
Ecclesiis[3] candelis accensis et[4] campanis[5]
pulsatis excommunicatum publice de-
nunciare iuberent. Statuit[6] dictus archie-
piscopus ut clerus[7] ante concionem[8] ca-
dendo[9] super genua diceret[10] psalmum
Deus laudem meam ne tacueris,[11] cum
pater noster, et versiculo: Exurgat De-
us, et oratione[12] que sequitur.

Ad 81.

Exaudi queso[13] domine Ecclesiam tuam
non solum paganorum[14] percussionibus at-
tritam sed eciam christianorum prauita-
te afflictam, et concede propicius ut qui di-
vine subdi recusant potestati dextera tue
maiestatis, cito dejciantur inimici, per d(Dominum)
et cum psalmus legebatur campanam[15] propter modum in unam partem pulsabatur
Boleslaus vero dux prefatus in sua pertina-
cia existens[16] seu persistens Episcopum et su-
os[17] dimittere noluit donec sibi pecunia[18] ofset
persoluta

persoluta, quam plus quam̃ salutem̃ et ho-
noris sui statum affectabat. Episcopus autem
tedio in captivitate affectus, et de[1] suorum[2] af-
flictioni minium compaciens partem pecunie
prefato Duci exsolvit[3] et pro residuitate posi-
tis obsidibus in die Pasche domini a capti-
vitate extitit liberatus Boleslaus itaque ne
quiciam suam palliare volens Henricum
Wratislaviensem et Cunradum Goloczonien-
sem[4] Duces, fratres suos uterinos, et quos-
dam eorum procures de scelere captivita-
tis Episcopi accusabat cuius assercioni tan-
quam viri perfidi, qualis ipse fuerat non
fuit fides adhibenda.

## De captivitate Boleslai ducis predicti.

Anno itaque domini M°CCXIII°[5] Boleslaus
ievius de Legnycz supe dictus volens fratrem
suum Cunradum ducem Glogovie dolo circum-
ventum captivare ipsum pecit ut ad ca-
strum Legnicz gracia convivandi veniret,
Dux vero Cunradus modum traditionis

per quendam

per quendam sibi (1) relatum veraciter intelligens, et certitudinaliter illud experiri cupiens, accepta secum sufficienti armatorum virorum comitiva, arma secrete deferentium, et cum castro Legnicensi (2) approximasset, reliquit quosdam ex suis in latibulis. Iubens ut iussa sua caute ibidem expectarent. Ipse vero cum ceteris licet paucis Castrum Legnicense (3) intravit. Quem Boleslaus benigne ut apparebat suscepit, sed intus iacebat fraus et dolus Cunradus dux considerans teotunicos turris menia ascendisse Castri et alios in latibulis absconsos latitare Statim in fratrem Boleslaum prorumpens ipsum capti-
vavit, et cum ipso citissime prius quam teotunici de latibulis egressi, ipsum inuaderent, de castro exiliens ad suos propera-
vit Boleslaumque in Glogoviam deducens arte custodie deputavit. (4)

Cunradus Glogovie captivat Boleslaum malum

## De obitu Premisli ducis polonie

Eodem quoque anno pridie nonas Junij nobilissimus vir dominus Premisl dei gra-
tia dux po

tia Dux Polonie, filius quondam Wladislai
Junior[1] qui fuerat filius Odonis, de hoc se-
culo migravit ad christum. Cuius vitam
sub brevitate transcurrens ne[2] ex hoc legenti
et/ex grauaretur fasti Anno descripsi, ut legentes
sive audientes, actus et mores eius in parte
aliqua possent immitari. Fuerat autem idem[3]
Dux Iuvenis[4] etate vix habens XXXVI. annos,
sed maturus moribus vita et conversatio,
ne magnam Dei gratiam in multis ha-
bebat et mirablem. Homo fuit inter re-
ligiosos et secularres pudicissimus nunquam
aliquis de ore eius audivit turpe verbum
vel verecundosum. Iratus[5] minime sciuit
et si aliquando per aliquem ducebatur ad
iracundiam nunquam aliquis in ipso
notare si irascretur poterat, propter hi-
laritalem vultus eius, quem cuilibet o-
stendebat semper paratus fuit magno
et parvo pauperi et diviti cuerens suam
inclinare et affectuose sibi loquentem[6] au-
divit, et honeste dum potuit necessitates
hominum expedivit. Inter principes Po-
lonie

Hic lege per omnia virtutes iuvenis Premislonis filii Wladislai iunioris Wladislai Odonis

str. 82.

lonie mei[1] temporis mitissimus fuit, discipli-
natus et humilis, ~~xxxxx~~ pacificus et mansue-
tus, pijus et fervens in caritate non ficta
erga[2] Deum et homines. Cum nullo discordiam
habere[3] voluit nisi forte[4] ferram cuis invade-
ret, tunc se defendebat prout poterat. Fer-
ram suam tempore vite sue ex omnibus
partibus pace vallaverat, coadunando sibi
principes vicinos in amicos, non per gla-
dium sed per sapienciam quam ei Jesus
Christus dederat, et quam semper libenter
sequebatur. Nullius principis terminos oc-
cupare voluit, sed potius cum omnibus ho-
minibus pacem cupivit. Devotissimus fuit,
nunquam carere voluit cum potuit divi-
no officio, in cantu pulcro delectabatur, ho-
ras de domina gloriosa cum potuit ex-
plevit, et ~~f~~ in maximo honore veneratus est
et mirable fuit de eo, cum deponebat se[5]
ad lectum nocturna hora, et aliquantulum
somno recreabatur. Et[6] cum nocte tota credeba-
tur ab aliis dormire ipse surgebat aliqua-
do media nocte, aliquando ante, et[7] sedens

sub conspectu

[ ipsam

sub conopeio[1] suo cum candela, tenens psal-
terium legebat, aliquos psalmos et oraciones,[2]
quos sciebat, vel habere poterat, et hoc sepe,
et libenter faciebat, superbiam despexit e-
brietatem prorsus vitavit[4] nunquam eum
ebrium aliquis vidit, temperatum[5] come-
dit, medonum multis annis non bibit,
sed cerevisiam vel vinum. Illud ita fuit
temperatum, quod vix saporem vini habuit
Balneo bene[6] quatuor annos ante mortem
non fuit usus, qualibet quadragesima ut
dicebatur, cilicio utebatur, sub vestibus alijs,
et hoc secrete quod cilicium, ego Basco Cu-
stos Posnaniensis post mortem ipsius
vidi ferre quendam sacerdotem, et erat
satis ipissum. Deum multum dilexit
et sanctam Ecclesiam honorificat et[7] hono-
ravit, et defendit totum clerum, et[8] om-
nes alios[9] religiosos in magna reveren-
tia habuit, et eos in sua curia honori-
fice sepius pertractavit, et si in aliquo
magno festo circa Ecclesiam Gnesnen̄sem
vel Posnaniensem fuit Canonicos illa-
rum Ecclesia

De ducis Cili-
cio

rum Ecclesiarum, et vicarios in prandio ha-
bebat. Et omnibus advenientibus Clericis vel (1)
Laycis mensa eius patuit. Feria quinta ma-
gna (2) ubicunque fuit, pauperes occulte ad
Duci in nocte percepit (3) pedes eorum lavit,
extergens lintea et osculans (4) eosdem et re-
creans carpa (5) eorum de potu, dans eis e-
ciam aliquos pannos ad tuniculas. Nun-
quam de aliquo quantumcunque aliquis
male vixerit, (6) male vcivit loqui. Et quid
dicam homo inter principes et alios in-
Str. 83. polonia non fuit ei similis inventus, qui
recordans eternorum bonorum, consolacio-
nem in celo. In testamento suo reliquit deo
et Ecclesie beati Adalberti in Inezna villam
Cirznelin. (7) Et aliam Eccle (8) beati petri in Po-
znania (9) Buk (10) cum hominibus, quos dedica-
vit in officium sanctuariorum Eidem Ec-
clesie adiungens ipsam Buk cum civitate
cum moneta, cum teloneo cum tabernis,
et (11) cum hominum omnibus utilitatibus,
et omni iure (12), et dominio in custodiam e-
iusdem Ecclesie, (13) rogans et statuens, ut
pro anima

Premysl donat villam Cyrznelyn Ecclesie Gnesnensi et Buk cum hominibus in officium sanctua-riorum pro Po-znaniensi Ecclesia.

pro anima sua ad eius sepulcrum nocte
et die in perpetuum habeatur lumen, et de
eisdem utilitatibus missa, pro ipso et pro
ceteris, quolibet die, si fieri potest, vel ad
minus qualibet feria, vel alio die, qui co-
mode in septimana observari poterit divi-
na[1] celebrarentur. In exequijs eius tantus
fletus fuit, qui[2] nunquam in alicuius prin-
cipis polonie est auditus, flevit eum cle-
rus, quia socialis eis fuit. Fleverunt eum[3]
milites, quia benignus eis fuit, fleverunt
religiosi, quia opera misericordie opsa minime[4] contra eos
habuit, nulla etas nullus sexus qui
in exequiis eius[5] fuerant vel eum mortu-
um audierant a fletu continere poterant.
Collocet deus animam eius in regno celo-
rum[6] amen.[7]

defletur Premisl in obsequijs.

## De nativitate secundi Premi-slonis.

Anno namque eodem natus est fi-
lius[8] premislonis ducis boni[9] in Polonia
in Posnania infra matutinas die domi-
nico in

nico in festo sancti Calixti martiris. Et cum cantarentur matutine per canonicos Posnanien-ses et vicarios venit nuncius circa finem na-ne lectionis, et significavit de nativitate pueri. Et statim ceperunt alta voce cantare Te Deum laudamus, tam pro matutinis quam pro gaudio nati pueri ad laudem dei quod dignatus[1] tanto munere polonos conso-lari. Boguſalus vero Epus Posnaniensis qui vocabatur de Cirznelyn[2] puerum[3] de fonte sacro levavit Batisante eum[4] Cas-kone Custode Posnaniensi. Impositum, que fuit[5] ei nomen patris Premisl ob[6] memoriam boni patris.[7]

## De Sinodo celebrata in Lan-cicia contra ducem qui Epis-copum Wratislaviensem capti-verat.

Enumerantur Epis-copi regni polonie.

Anno que[8] et die Beati Calixti predic-tus dominus Fulco Archiepiscopus Gnes-nensis,[9] Prandota Cracoviensis, Thomas Wratislaviensis, Boguſalus Posnaniensis

Volimirus

Volimirus Wladislawiensis, Andreas Slo-
censis et Wilhelmus Lubucensis Episco-
pi ac multi abbates prelati et cano-
nici Ecclesiarum in Lancicia Sino-
dum celebrarunt. In qua Sinodo Ar-
chiepiscopus predictus cum suis Suf-
fraganeis contra Bolesclaum Ducem
Slesie per Alexandrum papam, da-
tam crucem[1] predicarunt. Et eiusdem
auctoritate domini Pape predicare ius-
serunt, pro eo quod idem dux, per an-
num et ultra Sententiam excommunica-
tionis propter captivitatem Episcopi
Wratislaviensis in se[2] prolatam[3] susti-
nuit animo induratus, claves[4] Eccleria-
stice disciplinę contemnens. Multę
enim[5] constitucciones in eadem Sinodo
fuerant ordinate, que in Ecclesiis cathe-
dralibus reservantur recondite

Str. 84.

## Qualiter Boleslaus dux Calisien-
sis uxorem accepit.

Demum anno domini M°CLVIII° Bole-
slaus dux

Slaus dux polonie frater Premislonis iam defuncti Helenam Bele(1) Regis Hungarie filiam de sorore sancte Hedwigis procreatam, quam anno uno ante obitum fratris sui Premislonis, apud Boleslaum Ducem Cracovie sibi copulavit in uxorem, in terram suam de Cracoviensi terra adduxit cum solemnitate Regali, de qua post modum tres filias genuerat.(2) Quarum unam Wladislao filio Casimiri Ducis Cuyavien. si cum qua(3) Poloniam aut MCC. mercas argenti, et aliam Henrico filio Ducis Boleslai pessimi Slesie Lagnicen. sis supra dicto(4), cum qua similiter MCC. mercas argenti aut terram Weluniensem seu Rudensem Castellaniam nomine(5) dotalicij assignavit(6), copulavit provide in uxores, Terciam ad monasterium Sancte Clare per ipsum fundatum Gnesne et sufficienter dotatum tradidit divino servicio(7) mancipando.

Hic fundatur monasterium Gnesne Sancte Clare per Boleslaum Ducem Polonie.

De Discordia

# De discordia inter Boleslaum et Casimirum ducem Cuiavien.

Anno vero eodem Boleslaus dux Polonie cepit a Casimiro Castrum Landense cum suo districtu, quod idem Casimirus tempore sue iuventutis et fratris sui occupaverat repetere, et cum eodem pro ipso guerrari[1] et cum terra utriusque et guerrarum[2] vicissitudine fortiter vastaretur, Boleslaus collecto totali suo exercitu polonie totius, Gerram Cuiavie potenter intravit et Wladislaum iuvenem[3] accedens, et stationes circa ipsam faciens ipsam viriliter impugnavit Cui Wratislaus[4] Bogufali dux pomoranie cum vex comitis armatorum in adiutorium xxxxxxxx advenit Quorum potentie Casimirus obviare non valens mediam partem Castellanie Landensis restituit Castrum Landense quod edificaverat conburendo

Comburitur Castrum Landense

De obitu

## De obitu Fulconis Archiepis. = copi Gnesnensis.

Eodem vero anno Fulco Archiepiscopus Gnesnensis qui Petka nomen proprium habebat in Lancicia diem suum[1] clau. sit extremum vir in moribus composi. tus, ~~literatus~~[2] libratus et honeste vite.[3]

## De Electione Janussij Archiepis. copi Gnesnensis.

Quomodo eligebantur Pontifices.

Eodem quoque anno electus fuit Janus. sius[4] prepositus Gnesnensis de commu. ni voluntate eligentium in Archiepis. copum Ecclesie predicte post cujus. electionem misit nuncios ad curiam Romanam videlicet[5] Henricum Deca. num Posnaniensem Egidium Archi. diaconum Lancicensem et Pribislaum Canonicos Gnesnenses ad petendum mu. nus[6] confirmacionis sibi impendi et pal. lium destinari. Qui venientes curiam Romanam inveniunt[7] constitutionem

St. 85

Alexandri

Alexandri Pape: qua cauebatur quod quilibet electus in Archiepiscopum principaliter[2] domini deberet se exhibere.[3] Quod cum domino suo nuncij predicti[4] nunciassent. Statim iter arripiens feria sexta post Christum ante[5] invocavit Curiam Romanam intravit Anno domini M°CC°LIX et se presentiì domini Pape exhibuit. Quo dominus Papa viso et per Cardinales examinato ipsius electionem confirmavit Et proximo die dominico Invocavit ipsum in Archiepiscopum consecrari precepit.[6] Henricus vero decanus Posnaniensis et Pribislaus Canonici[7] supra dicti ad propria redientes[8] in partibus Lambardie obierunt.

Constitutio pape Alexandri quod electus in Archiepiscopum tenetur personaliter adire papam.

## Quomodo Swantopelcus pomoranie staciones Warslai devicit.

Eodem namque[9] anno Warcislaus[10] dux Cassuborum, cum exercitu polonorum, quem dux Boleslaus[11] polonie in subsidium destinaverat et[12] cum Episcopo Caminensi

contra

contra Swantopulcum Ducem Pomoranie[1] processit et veniens circa Slupsky[2] qui alio nomine Scolp[3] nominatur, dimisso[4] Episcopo et exercitu eius, et quibusdam suis militibus non paucis in stationibus,[5] ut res suas, et polonorum, ac clientelam ibidem dimissam custodirent[6] progressus, solus cum exercitu magno terram Swantopelci[7] animose vastavit. Sed Swantopelcus potentiæ suæ resistere non valens, in stationes irruit, et Episcopum cum suo exercitu devictum fugavit[8] plurimos militum et servitores armorum[9] occidit et quosdam captivavit,[10] et acceptis multis spoliis et captivis recessit illesus.

Swantopelcus tra, ditor vicit polonos.

## Quomodo Casimirus terram Cassiensem devastavit.

Item anno eodem videlicet M°CC°LV° Casimirus Cuyavie Lancicie et Siradie dux congregato suo exercitu usque ad duo milia

milia virorum pugnantium, ipso die
Ciriaci martiris, terram Calisch intra-
vit occulte, quam hostiliter invadens
absque misericordia mia[1] spoliabat.[2] Sed cum rumor
huiusmodi ad Boleslaum ducem Polo-
nie pervenisset, qui iam eundo Poznā
niam fuerat constitutus, festine ad Ca-
strum[3] rediit. Sed nec in via nec in Ca-
stro miliciam poterat colligere tam re-
pente propter[4] XXX milites qui adve-
nerant,[5] quibus curiensibus[6] suis adiunc-
tis et deo se totaliter committentes[7] in
quo semper confidebat, exercitum Casi-
miri incautus, ipsum inter Clamam[8] et
Opatow villam Archiepiscopi in quadam
Borra que dicitur Solecz[9] animose inva-
sit. Cui Deus et sue genti tantam virtu-
tem licet paucis miraculo se contulit, quod
Casimirum ducem prefatum cum sue gen-
tis multitudine in fugam convertit, et
multis[10] vulneratis et[11] occisis et recupera-
ta preda quam ceperant[12] Equos CC ip-
sorum quibus insederant[13] acquisivit.

Palatinum

Boleslaus cum paucis miraculo se devicit.

Palatinum quoque Cuyavie letaliter vulne-
ratum captivarunt. Fertur namque quod
quando Boleslaus Casimirum et suum se-
xercitum invasit, tantus timor eorum cor-
da concussit, quod omnes arbores[2] exercitus
Boleslai esse putabant et ex hoc perterriti
fugam pro presidio elegerunt. In qua fu-
ga miraculose devicti, donum victorie deo
et iusticie Boleslai tribuebant. Nec dubium
extat, quod auxilium dei omnipotentis de-
superius sibi missum fuerat qui non
deserit sperantes in se quod tantam mul-
titudinem cum paucis victoriosissime
debelavit.

stb. 86. exercitum Casimiri ducis Cuyavie circa Opatow

## De captivitate nobilium fraudulenta per Casimirum.

Hic captivantur nobiles de Polonia per Casimirum Ducem Cuyavie.

Item[1] eodem anno Casimirus dux pre-
titulatus Herbaboldum[11] palatinum Gnes-
nensem Simonem fratrem suum Castella-
num loci eiusdem, et Nicolaum Calisien-
sem Palatinum ac multos alios nobiles

in quodam

in quodam colloquio per ipsum[1] fraudu-
lenter celebrato captivat.[2]

## De edificatione Castri Paschkocz (sic) Casimiri cum proditore

Eodem vero[3] anno Casimirus dux predictus
cum adiutorio Ducis Svantopelci[4] proditoris edi-
ficavit, Castrum[5] in Palkocz in dominio Du-
cis Boleslai polonie, et in preiudicium eius-
dem.

## De vastatione terre Lancicensis.

. Item anno eodem infra octavas sanc-
ti Michaelis Boleslaus Polonie Boleslai
us judicus Cracovinsis et Sandomirien-
sis et Semovitus Marovie ac Romanus
filius Danielis Regis Russie qui venerat[6]
in auxilium Duci[7] predicto, contra Casimirum
ducem fratrem ipsius uterinum, convenien-
tes in terra Lancicensi ipsam totaliter ys-
lys et incendio devastarunt Edificavitque[8]
Castrum

Duces polonie Cracovie ⁊ Casimirum Cuyavie insecuntur et tandem victus cum eis amicabiliter componit.

Castrum (terra) in eadem, et edificatum Semovito duci Mazovie predicto assignarunt Casimirus autem Casimirus[1] malum sibi imminere, et tot principibus resistere non posse, pecijt Trugas[2] usque ad festum[3] sancti Andree sibi dari, et colloquium in eodem festo celebrari. In quo[4] obtulit omnibus illis satisfacere, quorum metas, vel terras aut castra minus iuste detineret occupata[5].

## Qualiter tartari terram Sandomiriensem secundario vastaverunt cum prutenis et rutenis.

Anno quo super[6] ante festum sancti Andree christianorum[7] intraverunt tartari cum prutenis rutenis Comanis et alijs gentibus, terram Sandomiriensem, ipsam[8] rapinis inflamationibus, hominum occisionibus enormiter spoliantes et secientes magnam multitudinem hominum cum suis rebus ad castrum Sandomiriense confluxisse

fluxisse ipsam vallaverunt sine cessacio
ne impugnantes, Duces vero Russie Vasil
ko[1] frater Danielis Regis Russie, Leo que
et Romanus filii[2] predicti concaperunt ca
strenses[3] circumvenire dolo fraudulento,
et accepta facultate[4] cum Castrensibus
conveniunt, suadentes eis ut dexteras
securitatis[5] a tartaris peterent, et ipsis la
strum et bona que in ipso habebant[6] pre
sentarent, ut[7] vitam ipsis tartari largi
rentur, qui vitam Castro et bonis prefe
rentes, et sic ut promissum est vitam ob
tinere sperantes, predictorum ducum decep
ti consilio et ut liberi et securi de vita
et suis uxoribus, et natis abire possent,
a Tartaris et a predictis ducibus fidei
promissa recipientes Castrum aperuerunt,
et rebus in eo[8] omnibus dimissis inermes de
Castro exiverunt. Quos ierruentes Tartari in
eos tanquam[9] in oves irruerunt sanguinan
rium innocentium hominum effundentes.
Itaque[10] rivi[10] efusi sanguinis in Wyslam de
currentes ipsam inundare[11] fecerunt. Et cum

in eorum

Dolus contra Sanctorum fraudulentas per pa
ganos conceptus.

St. 87

Hic pagani non tenent fidem justo
nis sed eos minus iuste occidunt in
Sandomiria.

in eorum occisione crassati[11] et lassi fuis-
sent, reliquos vivos tanquam gregem pecu-
rum[12] ad Vislam fluvium impellentes sub-
merserunt Mulieres vero iuvencalas, et
sponsas[13] virgines, ac adolescentes masculos
secum captivos abduxerunt. Et tunc multa
milia hominum tam diuturnitate captivita-
tis quam occisione[14] gladii perierunt. Sarta-
ri vero rebus de Castro Sandomiriensi[15] educ-
tis ipsum exusserunt plurimis diebus in
Cracoviensi et Sandomiriensi terris existen-
tes, multa mala facta[16] et enormia proch
dolor commiserunt.

## De desponsatione filie Premi-
slonis.

Anno itaque domini M°CC°LX polonie
dux[17] Boleslaus predictus Constanciam
olim Premislonis ducis[18] fratris sui fi-
liam Cunrado filio Marchionis de
Brandborg[19] alias de Sgorzelicz[20] fecit co-
pulari in uxorem, et solennitatem nupcia-
rum san

Brandborg Sgarze-
licza.

rum Sanlhok[1] cum eisdem celebravit. Cui Castellaniam Santhocensem pro dote eius dem obligat,[2] sed non ipsum Castrum, per hoc autem ipsa Castellania a regno Polonie est alienata, usque in presentem diem.

Qualiter Santhoc Castrum cum ter ra ultra Myedzy rzecz alienatur a rege.

## Qualiter Mendolphus Rex Prussie a fide cristiana re cessit.

Anno vero eodem pruteni baptizati cum suo rege Mandolpho propter mul ta gravamina, que ipsis per cruciferos inferebantur, fidem christianam, quam a sumserant deferentes ad Lythuanos cum aliquibus fraternibus,[3] ordinis crucifero rum abierunt ipsis fortissime adherentes

Pruteni sunt cum ci cum Lithuanis.

## De devastatione terre Plocen sis per paganos predictos.

Item anno eodem Mendolphus Rex[4] predictus

predictus suorum Prudhenorum Lythua-
norum, et aliarum gentium infidelium,
ad triginta milia virorum pugnantium
multitudine recollectam[1], terram Mazovie
intravit ubi primo Plocensem[2] civitatem,[3]
crudeliter gladio et incendio, spoliisque et
rapinis totaliter devastavit[4] Et deinde Prus-
siam invadens urbes subvertit, et[5] ferre
totam terram Prussie destruxit magnam
stragem in populo Christiano, per suos
Prutenos Batiatos committendo.[6]

stv. 88.

## De devastatione terre paga-
## norum.

Hic victores Pagani contra Christianos.

Anno itaque domini M°CCXI° circa
septimanam[7] post diem Epiphanie mul-
tudo Christianorum Theotunicorum, et[8] Po-
lonorum, et aliarum gentium fidelium in u-
num recollecta, terras Lythuanorum, et alio-
rum paganorum intraverunt ipsos impu-
gnare et ledere[9] cupientes. Et cum Christia-
ni per terram paganorum ivissent disper-

si pagani

si pagani in unum recollecti reliquum ex-
xercitum qui ad sarcinulas christianorum re-
manserant repente invaserunt multos excep-
tis[1] gladio perimendo, ibique redilum chri-
stianorum expectarunt. Sed sua[2] potencia
confidentes. Et[3] cum christiani auditis remo-
ribus, de prostracione suos,[4] ad sarcinulas
festine remearunt ubi[5] venientes exercitum
paganorum invenerunt copiosum, cum qui-
bus animose congressi, viriliter pungna-
re ceperunt Et quivis[6] multos ex paganis
occidisset,[7] pagani tamen deo permittente
et pctis christianorum exigentibus victoria
obtenta christianos fugam inire coegerunt

## De nova secta flagellatorum.

Item eodem anno insurrexit nova[8] sec-
ta flagellatorum[9] rusticorum ita quod a-
lius alium nudatus tum[10] linteo ad umbili-
cum precinctus sequebatur seipsum qui-
libet flagello[11] ad dorsum verberando, quos
duo cum[12] duobus vexillis et candelis precc-
debant

debant, quandam cantilenam precinuntes, et hoc
bis[1] in die videlicet hora prima et hora nona
faciebant. Janussius vero Archiepiscopus Gne-
snensis cum suis Suffraganeis in sua pro-
vincia sub excommunicationis pena de cete-
ro talia fieri prohibens, principis polonie
petijt, ut sectatores huiusmodi per penas car-
ceris et distractionem[2] rerum a predicto erro-
re compescere deberent, quod et fecerunt. Nam
rustici hoc audientes Archiepiscopi et prin-
cipum edicta, a predicto errore desierunt.

Janussius Archiepis-
copus Gnesnensis ex-
communicat sectato-
res flagellatorum

## De morte Episcopi Plocen-
## sis.

Eodem quoque anno Episcopus Plo-
censis, qui cognominabatur Iolek[3] post
octavas pasche migravit ad Christum.
Cui Petrus successit.[4]

## De occupatione Siradiensis et Lancicensis castro-
## rum

Eodem quoque anno[5] Lestko et Lemo-
myśl fra

mis l'[1] fratres filii Casimiri ducis Cuyavie obiecta causa contra novercam,[2] quod ipsos toxico punire[3] voluisset et recedentes a patre occupaverant Lanciciam et Siradiam cum suis appendijs universis quibus terre rigene spreto patre eorum fortiter[4] adhe-serunt.

## Qualiter Boleslaus pius re-habuit Castellaniam Landen-sem.

Demum anno predicto Boleslaus pius Wladislai[5] polonie dux circa festum sancti Bartholomei, collegit exercitum fortem, ut[6] terras Cuyavie Casimiri ducis invaderet incendio et spolijs[7] devastandas seu destruendas propter hoc quod predicta-tem Castellanie Landensis predictus Casimirus contra promissa Boleslao reddere non curavit.[8] Sed Casimirus cernens se dis-parem potentie Boleslai mediante[9] Voli-miro Wladislaviensi Episcopo predictatam

Castellanie

fo. 89.

Castellanie Landensis residuam[1] Bolesl[a]o resignavit, cum Castello quod construxerat in eadem.

## De occisione Semoviti ducis Masovie et Captivitate Cunradi per Lytwanos, prutenos et Rutenos facta.

Anno Domini M°CCLXII° xxii.[2] mensis Junij Ruteni cum Lytwanis[3] venientes ante in terram Cujrnensem[4] Maro-
vie, ipsam totaliter igne et gladio devastarunt ubi inopinate quandam villam Jaszden[5] nomine intrantes, inveniunt[6] Semovitum, cum filio[7] Cunrado Maronis duces, quos capientes inhoneste tractaverunt. Swarno[8] autem filius sororis Danielis Regis Russie Semovitum ducem[9] captum, sic per salum[10] manu propria decollavit et Cunradus[11] filium eius secum abduxit captivum. Eodem anno[12] in quodam predio Dlugoszedle cum Pru-

tenis

tenis congressi pugnaverunt nonis (9) Augusti
sed Pruteni victores effecti ad propria hi-
lares rediérunt.

## De edificatione Castri Plocen-sis per Boleslaum ducem polonie!

Transacto igitur anni predicti modi-
co tempore circa festum sancti Michaelis
Boleslaus dux Polonie pretitulatus ad pe-
ticionem relicte Semoviti ducis Masovie
premortui. Congregato exercitu init in ter-
ram Marsvie, et reedificavit Castrum Plo-
cense quod fuerat per paganos exustum,
et reedificatum ac bene munitum presen-
tavit. Relicte predicte domine, et filiis eius-
dem Boledao et Cunrado, et nisi reedificasset
Castrum predictum, residuum terre Maza-
vie (2) per paganos (3) fuisset delesum.

De vastatione

## De vastatione terre Lovicen. sis per Prutenos

Anno vero M°CCLXIII° Idus Januarij Castellaniam Lovicensem[a], et alias mul. tas villas in circuitu eiusdem Pruteni et alie gentes paganice gladio incendio[b] et alijs armis enormiter vastaverunt.

## De fundatione parrochie in Civitate Posnaniensi.

Eodem quoque anno[c] fundata est Ec. clesia parrochialis in Civitate Posna. niensi nomine Capituli posnanicnsis. Sic quod dominicis diebus nec proces. sionem neque scolas[d] circa ipsam ha. bere debebant. Sed omnes viri Ecclesia. stici tam civitatis quam suburbani ad maioris[e] Ecclesie processionem et pu. eri[f] scolas circa eandem constitutas fre. quentare[g] deberent.

# De fundatione hospitalis in Poznania per Boguſa„ lum Epiſcopum.

Nr. 90.

Anno quoque (1) M°CC°LIIII° (2) fundatum est hospitale infirmorum in honorem ſanc„ ti Spiritus (3) foris civitatem Posnaniensem per Boguſalum Epiſcopum (4) Eccleſie prc„ dicte. Cuius hospitalis propositus ex (5) in„ stitucione Epiſcopi (6) habet Stallum in Cho„ ro et vocem in Capitulo Eccleſie Posna„ niensis antedicte.

Prepositus hospita„ lis debet habere stal„ lum in choro et vo„ cem in Capitulo Po„ snaniensi.

# De obitu Boguſali Epiſcopi Po„ ſnaniensis.

Eodem (7) vero anno nocte inter feriam ter„ ciam et quatuor F tpm (8) quartam (9) post diem Beate Lucie Boguſalus Epiſcopus Po„ snaniensis in Cirzinna (10) villa Eccleſie sue migravit ad Christum, Cuius vir„ tutes et mores describere nolui, quia si quos habe

F temporum

quos habebat ipsis nequaquam uti volebat.

## De obitu Elizabeth matris Premislonis.

Anno igitur domini M°CCLXV° Nobilis domina[1] uxor quondam Premislonis ducis polonie et Henrici occisi per tartaros Ducis Slesie filia, feria vexta proxima post octavas Epifanie[2] in villa sua (31) Modensz[3] migravit ad christum, et eodem anno Thomas[4] Episcopus Wratislaviensis debitum humane nature persolvens feliciter[5] obdormivit.

## De electione Petrzykonis in Episcopum Posnaniensem.

Anno itaque domini M°CCLXV°[6] Capitulum Posnaniense convenit in conversione Sancti[7] Pauli in Capitulo suo, et invocata spiritus sancti gracia, inceperunt tractare de electione pastoris. Tandem

habito

habito tractatu elegerunt Pyetrzycum (1)
prepositum filium militis Drogoslai (2) de
Scorcew, (3) in Episcopum et Pastorem, et
post electionem factam sicuti est mos, (4)
processit dictus (5) electus cum quibusdam
fratribus de Capitulo ad dominum Ja-
nussium Archiepiscopum Gnesnensem
metropolitanum pro sua confirmatione.
Et cum venisset in Znem (6) Zneinum
ubi alter
Episcopus erat, intellexit a quibusdam
quod (7) deberet (8) cassari propterea, quia sim-
plicis literature erat, et iura ignorabat,
licet revera quod in divino officio regere
Ecclesiam dei (9) poterat. Et hoc totum facie-
bat dominus (10) archiepiscopus pro volun-
tate domini ducis Boleslai, qui tunc
terram regebat, et pro uxore dicti ducis
Domina Helena filia Regis Hungarie
ut (11) Falentam (12) decanum Gnesnensem in-
truderet in Episcopatum Posnaniensem
De cuius condicione (13) et natalibus totas
Polonia ignorat, quia ipsorum compater
fuerat sicut postea patebit. Videns Domi-
nus Johannes

De Decano Gnes-
nensi.

nus Jo.[1] filius Vestconis[2] militis iurisperi-
tus, et Majster nominatus a domino[3]
Archiepiscopo appellavit[4] electionem vo-
lens Ecclesie sue a papa confirmari.[5]
Sed cum idem Pjetrizycus[6] deberet sue
appellationi[7] stare, quam fecerat dux[8]
Jo. decanus habito consilio pravorum
hominum et maxime sui proximi acce-
str. 91. sit ad dictum Falencam[9] ut facilius
eum dominus Archiepiscopus[10] intruderet.
Videns capitulum a suo iure recedere,
et ex hoc[11] eciam gravari, habito consilio
cepit tractare de alia electione ut
obtrueret viam intrudendi sepe dictum
Falencam. Elegerunt dominum Johannem
Archidiaconum, literatum hominem, bone
vite et sancte conversationis, et cum ips-
um presentarent, eidem Archiepiscopo
in Gnezna, noluit eum confirmare[12],
pretendens causam contra Capitulum,
quod haberet[13] alium electum, et hoc to-
tum in fraudem faciebat, ut Falencam
intruderet. Considerans dominus Johan-
nes Decanus

nes decanus, quod Archiepiscopus maligna-
tur Ecclesie Posnaniensis eodem die proru-
pit in Appellacionem a[1] prefato domino[2] Ar-
chiepiscopo ad dominum papam, et facta
Apellacione in Gnezna in quatuor tempo-
ribus hoc est ~~hoc est~~ Intret, premisit dic-
tum[3] Johannem Archidiaconum Electum,
cum domino Scolastico Petra, et cum Mira-
slao Canonico ad Curiam romanam, et
cum ibi processissent Cunradus[4] dux[5] Ar-
chiepiscopus intrusit[6] sepe nominatum
Galencam in Episcopatum Posnanien sem,
et cum vellet eum consecrari in Epis-
copum in Pyzdri Capitulum misit
quendam vicarium nomine Benedictum,
qui cognominabatur Collecta[7] ad appellan-
dum, ne ipsum in Episcopum consecraret. Intrusio ad Epis-
copatum Posna-
niensem.
Dictus[8] dominus Archiepiscopus pro nihilo
reputans Appellacionem factam ad papam
fecit trahi, et male tractari dictum vica-
rium et sacerdotem et sic contempta ap-
pellacione et irregularitate ligata ipsum
consecravit in Episcopum, quem credo ma-
le esse.

le esse consecratum.(1) Is(2) Johannes deca-
nus nolens sustinere iniuriam Ecclesie sue(3)
secutus fuit prefatum Johannem Archidia-
conum Electum. Ad curiam(4) venientes,(5) domino
papa clemente quarto coram(6) proposuerunt
de negocio ecclesie,(7) videns(8) dominus papa
quod fuerat iniuria Posnaniensis Ecclesie
per intrusionem dicti(9) Fakence quod se-
erat Archiepiscopus contra iura et con-
tra constitucionem domini pape Alexan-
dri quarti, nec habebat Ius providendi
alicui Ecclesie(10) nisi in solo casu negligen-
tie dedit ei(11) literas ad dominum Episco-
pum Thomam Wratislaviensem citatorias(12)
contra(13) Galencam intrusum. Et cum redi-
sent a curia(14) cum literis predictis Joha-
nes Decanus, Dominus(15) Scolasticus, Petrus,
Miroslaus,(16) Canonici ipsum citaverunt ad
curiam. Sed quia dominus Miroslaus
qui debebat citacionem factam per(17) Episco-
pum Wratislaviensem deferre domino Pape
per quosdam Polonos milites fuit occisus,
et sic negocium Ecclesie negligebatur. Sed

dominus Jo

dominus Johannes Decanus, Petrus Scola-
sticus et alij fratres Canonici habito Con-
silio miserunt me[1] ad Glodslaum[2] Custo-
dem eiusdem Ecclesie Basconem[3] cognomi-
ne cum literis domini[4] Episcopi Wrati-
slaviensis ad Curiam, et cum venissem[5] ad
Curiam[6], venit eciam post me et dictus Ga-
lenca, et cum essemus constituti[7] in pre-
sentia domini Pape, prefatus Galenca ex-
hibuit literas sue promissionis[8]. Sed
dominus papa visis et perlectis suis[9] Str. 92.
literis invenit ipsum male tenere Epis-
copatum Posnaniensem. Ipse[10] sicut iustus
ad instanciam Johannis Archidiaconi et
electi et ad instanciam meam secundum
Iura, ab Episcopatu Posnanicnsi amovit
prefatum Galencam videns eciam domi-
nus Johannes Electus et Archidiaconus,
quod differebatur negocium confirmatio-
nis[11] et ex hoc generabatur, non[12] modicum
Ecclesie periculum Ius quodcumque habebat
in sua electione domino pape renuncia-
vit dominus vero papa cum Ius confe-
rendi habebat

post altercatos plurimorum Posnaniensem Episcopatum papa providet Capellano suo qui erat pro canonizacione sancte Hedvigis.

rendi habebat Majstro Nicolao Capellano suo qui tunc erat pro canonizacione beate Hedvigis poloniam[1] missus. Episcopatum Posnaniensem contulit, et ipsum Viterbii[2] in Episcopum[3] consecravit.

## De occupatione castri Santhok fraudulenter.

Post modici temporis eiusdem anni intervallum quidam[4] Saxones latruncali dam castrum Santhok subintrantes ipsum occupaverunt[5] Marchioni Brandburgensi presentarunt. Sed Boleslaus Dux Polonie cum collecto exercitu predictum Castrum expugnare voluisset. Marchiones convenientes cum ipso ordinarunt amicabiliter seu amicabili ordinacione quod Boleslaus Dr̃den et ipsi[6] Santok Eremare[7] deberent quod et fecerunt.

De obitu

## De obitu Danielis Regis rus-sie et traditoris Swantopelci.

Anno vero domini M°CCLXVI° Daniel rex Russie Leonis, et Romani pater de-bitum[b] nature persolvens. Et eodem an-no Swantopelcus proditor dux Pomora-nie qui nomen sibi ducale prodicionali-ter[c] usurpaverat etiam[d], transivit a[e] seculo.

## Sequitur de devastatione ter-re Plocensis.

Prutem[f] cum aliis gentibus paga-nicis terram Plocensem intrantes, resi-duitatem terre eiusdem totaliter de-vastarunt[g]. Anno eodem.

## De devastacione terre russie.

Eodem namque[h] anno Boleslai[i] du-cis Cracovie

cis Cracovie pudici, exercitus terram Rus-
sie subintrantes ducatum Swarnonis
enormiter devastaverit[1], cum quo exerci-
tu Swarno dux prefatus ipso die Ger-
vasi et Prothasi sanctorum congres-
sum faciens viliter[2] pugnavit. Sed po-
loni victores effecti multis milibus, et Ru-
thenis occisis et Rutenorum preda suf-
ficienter ditata[3], ad propria redierunt
cum honore. Siluit que terra aliquo
tempore in abundancia pacis optate.

Brandota Episco-
pus Cracoviensis
moritur.

Anno vero eodem Brandota Episcopus
Cracoviensis de hoc seculo migravit
ad Christum cui Paulus de Prumo-
cow[4] successit.

vb. 93.

## De reedificacione castri Santok.

Post decursum itaque dictum anni
predicti Boleslaus pyus. dux Polonie, col-
lecto exercitu reedificavit minus[6] Castrum
Santok, Erant enim ibi duo[7] minus in
quo dux

quo dux residere consueverat, et maius in
quo milites sepelium[1] habentes cum po-
pularibus et mechanicis morabantur. Sed
cum dux Bolezlaus edificato castro ad pro-
pria rediisset Marchiones predictum ca-
strum vallauerunt Simensque dux Bole-
slaus de lesione hominum suorum in
castro extantium[2] iuxta ordinacionem
cum Marchionibus factam predictum
castrum comburi mandavit

Comburitur Castrum Sandomiriense.

## De consecracione Pauli Epi. copi Cracouiensis

Anno igitur domini M°CCLXVIII°[3]
venerabilis (pater) Paulus[4] de Przemocow[5] Epis.
copus Cracouiensis per Archiepiscopum
Gnesnensem et alios Episcopos in Epis.
copum[6] consecratur.

## De occisione Petri Pomorani Ca. nonici Pomaniens.

Item anno domini M°CCLXVIII° Cum Petrus

per Sulislaum Do. brogosty in villa Cirnelino.

Petrus Pomoranus canonicus Posnanien-
sis Ecclesie[1] a Dobrogostio de Nagrodnycz[2]
coram Nicolao Episcopo Posnaniensi de-
cimam predialem reputerct, et terminus
ad audiendam[3] sentenciam diffinitivam
fuisset assignatus Sulislaus Dobrogosty
filius prefatum canonicum in cimite-
rio Ecclesie de Cirznelino[4] in processio-
nem[5] transeuntem nepharie occidit, et
ob hoc prefatus Dobrogostius, et sua
progenies ad prestacionem decime, ma-
re rusticano fuerant perpetuo condem-
nati.

## De edificacione Castri in Su-
## lencz.

Brandeborg alias Sgorzelicza.

hic iterum in Po-
lonia teoturi con-
tra Polonos edifi-
cant Castrum.

Anno vero domini M°CC°LXIX° Ot-
to filius Otthonis Marchionis Bran-
deburgensis sive de Sgorzelicz, post
obitum patris sui Ottonis edificavit ca-
strum Sulencz inter Lubusz et Miedy-
rucz tolerante Bobelao Polonie.[1]

# De obitu felicissime Salomee virginis.

Demum anno domini M°CCLXVIIII° in vigilia Beati (1) (mijsa próżne) Salomea virgo generosa sacrimonialium (2) ordinis sancte Clare soror Boleslai pudici ducis Cracovie prefati in Scola (3) Monasterij, qui locus dicebatur lapis sancte Marie celebre nomen virginitatis retinens feliciter migravit ad christum ob cuius virginis amorem mater ipsius devota, cum filio suo Bolesłao duce predicto Cenobium sancte Clare in Zawichosth (4) fundavit (5) quod post modum in skała (6) ad loaum (7) propter insultantiam (8) lytwanorum transtulerunt. Ac dein (9) versus Craco. viam ad Sanctum Andream fuerat translatum, de qua narratur hoc miraculum. Quod dum quinque diebus in choro sororum ibidem in skała inhumata

Monasterium sancte Clare vide illi.

mata iacuisset, nullum tamen fetorem (1) inhonestum (2) corpus eius pudicissimum (3) so-
roribus ingerebat (4) imo quodam suavissi-
mo odore de ipsius corpore sacro pro de-
unte reflci videbantur (5) Postquam autem
corpus eius nobilissimum in Idibus No-
vembris Ecclesiastice fuisset (6) traditum se-
pultuere et demum Kalendas Junij (7) exhu-
matum versus Cracoviam humandum denuo
cum magna reverentia portaretur, nihil
tamen fetoris licet sarcofagum (8) fuisset aper-
tum de ipsius sacro corpore exalabat.
Audivi eciam ab illa (9) religiosissima virgi-
ne Martha sacrimoniali (10) cenobij predic-
ti, quod de ipsius corpore oleum mire sua-
vitatis et fragrancie (11) distilabat. Cuius
stillicidia (12) multi infirmi digitis capien-
tes et se exinde linientes a quacunque
detinebantur infirmitate illico sanaban-
tur.

Opuszczony cały rozdział: De pre-
dicione etc. — —

Quare

## Quare Cuiavite obedientiam Zemomysli recusarent.

Anno denique predicto primates terre Cuyavie cernentes quod Zemomysl dux eorum ipsis spretis fratrum[1] barbatorum interim consiliis eorum utebatur[2] in omnibus sequens favores, Adheserunt Boleslao Duci Polonie. Zemomisl vero se tam confuse derelictum prospiciens Boleslao Duci Polonie Nobile[3] Castrum Crusvicense[4] dono assignavit, ut ipsos[5] ad sue gremium obedientie revocaret.

## De devastatione urbis Myedzyrzecz per Brandburgenses.

Demum anno eodem circa festum sancti Michaelis Boleslaus pius Dux Polonie munivit civitatem suam Myedzyrzecz de blanais et postquam[6] fuisset circumdata fossatis,[7] Otto, Ottonis Mar-

chionis

chionis predicti filius ex improviso veniens ipsam expugnavit Et Castrum expugnare non valens ipsam[1] exussit et preda civitatis magnitudine[2] ditatus ad propria rediit letabundus.

## De expugnacione Castri Sulencz

Anno itaque prefato in vigilia Beate Lucie Boleslaus pius dux Polonie sepefatus Castellaniam Lubucensem[3] potenter subintrans[4], ipsam incendit[5] et rapinis totaliter devastavit et in Crastino ad Castrum Sulencz rediens, ipsum viriliter impugnavit, ad quod sui milites animose aggredientes igne apposito idem Castrum succenderunt in quo Castellanum nomine Sabel cum sua gente captivarunt[6], et sic equis et[7] armis ac preda nimia sufficienter ditati deo gratias agentes leti ad propria redierunt.

De edificatione

# De edificatione Castri Sanctok.

Anno denique M°CC°LXVIIII.[1] Otto Ottonis Marchio Brandeburgensis circa purificationem beate Marie virginis recedificavit castrum Santhok circa Eccles siam Sancti Andree absente Boleslao duce Polonie qui tunc temporis iverat[2] ad partes Cracovie pro quibusdam negocijs peragendis.[3] Erat namque Castrum Santok olim valde magnum, in quo multi milites et populares morabantur, et eciam in eodem Castro prepositura sancti Andree. Cuius Ecclesie prepositus in omnibus Ecclesiis infra Odram, Ivam,[4] Drawam, Varthamm et Natesz,[5] omnem Iurisdictionem in Clero et populo exercebat, de prepositura autem[6] huiusmodi Episcopus Posnaniensis qui pro tempore fuerat[7] provideba[8]t. Habebat eciam dictus[9] prepositus villam

Hic nota de reparatione Castri Santhok per Ottonem Brandeburgensem contra polonos ex ista parte Lubus, que eciam prodidus, et de prepositura maxi mam ibidem sancti andree qui habuit maximam Iurisdictionem circa fluvios Odram Yvam Drawam de qua prepositura Episcopus Posnanienses providebat et multis annis Episcopi posnanienses pro ea in Curia litigabant videlicet andreas Szyrnnovicz et Damaratus, sed Jones Lodza ne gligenter abiviset et ita Brandburgenses occicio Rege nostro Premislao possident terras nostras.

tus villam Bijowo[1] ad suam preposituram
spectantem, quam nunc Castrensem[2] de San-
thok aliqui[3] occupant. Et aliqui[4] Castrenses
de Międzyrzecz usurpare contendunt.
Nam postquam Marchiones Brandebur-
genses occiso Rege Premislio Polono-
rum Castellaniam, et Castrum San-
thocense occupavissent, preposituram
Santocensem deleverunt et Capitulo
Soldinensi[5] omnem Iurisdictionem
prepositure Santocensis addere procu-
rarunt per quod factum[6] pars[7] dyoce-
sis Posnaniensis[8] per negligentiam epis-
coporum[9] est evulsa, quam licet epi-
scopi ut puta Andreas Simo-
nicz[10] et Domaratus[11] in Curia Romana
repetere cepissent Johannes tamen Lo-
dza Epus Posnaniensis successor ea-
rundem immediatus negligenter pro-
sequi non curavit. Eodem quoque anno
circa festum Sancti Gregorii Boleslaus
dux Polonie[12] reedificavit Castrum[13]
Drzezen in monumentum Castri San-
thok[14]

Thok.

# De morte Wladislai ducis Wratislaviensis et Episcopi Salzburgensis.

Demum[1] anno eodem in crastino sancti Adalberti[2] Venerabilis pater Episcopus Salzburgensis Wratislavien.[3] Wladislaus dux Wratislavien. olim Henrici ducis Slesie occisi per Tartaros filius in suo Episcopatu de hoc seculo migravit[4] ad christum per suos Slesianos[5] nepharie ut aiunt toxico interemptus et hoc ideo quia ducatum Wratislaviensem cuius partem habebant,[6] dimidiam post mortem fratris sui Henrici tercij[7] gubernabat, quam in suo decessu Henrico quarto licet parvulo fratris sui Henrici tercij filio Jure hereditario reliquit, veluti legitimo successori Sic Henricus quartus tam in patris sui, quam patrui porcionem[8] successit.

Qualiter

## Qualiter Boleslaus dux Polonie Castellaniam Santocen. sem devastavit.

Denique anno[1] domini M°CXXXI° Boleslaus pius dux Polonie collecto non[2] parvo exercitu Santocensem Castellaniam deinde[3] subintrat. In qua Otto Marchio predictus civitates et villas iure teuto. nico locaverat, ipsam incendijs et spolia. tionibus horribiliter[4] devastavit civi. tatemque[5] Zoldin[6] bene munitam et a. lias urbes, et castra potenter subvertens usque ad solum redegit, et funditus usque ad solum redegit[7], et funditus ever. tit et magna preda ditatus ad propria feliciter remeavit

## De discordia inter Mscziv. vionem et Wratislaum Pomoranie duces.

Eodem quoque[8] anno Wratislaus dux Pomoranie

Pomoranie fratrem suum Mscyvionem,(1) captivavit, et in vincula coniecit, et tandem eo dimisso, cum sibi Gdancz(2) Castrum firmissimum et civitatem

Gdansk

str. 96.

reddidisset ipse turbatus animo de fratre ulcisci cupiens nobile Castrum Gdansk(3) predictum Cunrado Marchioni filio quondam Johannis Marchionis de Brandeborg tradidit ut sibi contra fratrem suum Wracislaum(4) auxilia preberet optata proponens Wracislaum de terra Pomoranie penitus profugare Warcislaus vero cum Pomoranis sibi adherentibus(5) affectans(6) Castrum Gdansk et alia Castra terre sue, intravit Castrum Vyszegrad Ibique cadens in egritudinem mortuus est et sepultus. In Juniori Wladislao apud fratres Juniores, videns hoc dux Mscivm(7) quod erat orbatus fratre suo domino Varcislao, speravit se iam secure regnare in terra Pomoranie voluit intrare Castrum

de Gdansk quod Castrum ibidem Brandeburgenses occupant.

Castrum

strum suum, et civitatem Gdansk
et non fuit permissus intrare per
teotunicos, qui custodiebant idem Ca-
strum, et Civitatem nomine Cunradi
Marchionis Considerans prefatus dux
Mscynon tantam iniuriam et per-
fidiam teotunicorum, qui non pro-
mittebant eum regnare, et dominа-
ri in propria hereditate convoca-
ta terra sua tota vallant diligen-
ti custodia dictum Castrum et Ci-
vitatem ne plures teotunici intra-
rent ad custodiendum et defen-
dendum predictas municiones
sed cum eos occupare non pos-
sent pomerani consilium dede-
runt suo Duci domino Mscinio,
quod se committeret domino Bo-
leslao Duci Polonie fratri suo ami-
tivo, qui tunc regebatur sapiencia,
miliciaque potenti, Qui veniens
ad ipsum impetravit auxilium et
consilium a fratre suo contra eos.

dem

dem teotunicos qui suas municiones
detinebant. Etiam magis cupiens quam
dictus dominus Boleslaus possideret terram
pomoranie, quam teotunici ipsam oc-
cuparent violenter. Maxime cum
predictus dux M. prolem non ha-
beret dux vero Boleslaus sicut mo-
destus homo, et compaciens et pius
fratri suo de tanta iniuria, quam
paciebatur a teotunicis licet offendit
eum aliquis. Tamen motus carnali
pietate victa malicia in bonitate
promisit sibi prebere auxilium.

przepisał Julian Alex. Kamiński
we Lwowie 1847.

Kollacyonował X. Ignacy Chodynicki
Ord. Carmerlitar.

312

# Podobizny

## miejsc wątpliwych lub niewyczytanych.

(w rękopiśmie czerwono podkreślone)

do str. 2.

pot q po
loui dc
japhag
pryszłu
ot oc nō
roth qd
nō ast vē
rpmile

do str. 9.

ptila zoc
hūgurtp.
pom Bla.
nid mast.

do str. 13.

Allexāder
magny dc
ſrancy-ozart
qd'est vīste
no

do str. 14.

Vanda regna
rcpāz ny vistā
dmcest

do str. 15

Allexāder
dcvnctz
qd' nō vīstē
qz hc gwana
tuz Cosmo
ſrupheē pro
Romey.

do str. 17.

a pēmiſz actus

do str. 34.

Brzyg
mją

do str. 37.

rzparrautes

do str. 39.

ptoſse

do str. 45.

polem nanje

do str. 52.

dodawa Chrtanj
a:tło grant nyhonore Bū
dzidy ny cinf ~~tru~~ Alia
roll' y nylancicia

do str. 63.

dcptcazinß

do str. 64.

h'nō alle
ga'cij dc
tumore et
ārūſpicon } margc.
nid

text. Catem

do str. 67.

vtigz parat pro:
ditori 2 Brigner
stdat cig drudf

do str. 71.

iubent ſma. indulgē

do str. 75.

~~r~~etgn?
pome
r-am
ab obe
dūy

do str. 84.

ſmpator Cāat
abſpdcs Glo:
gowye

do str. 85

h' d' cōſilio Bo?
regf ſmpaur
mutt gēnſ
ad capicēdj mrat
ſ3 d'Bllaut pz
Bolum

do str. 86.

ad regna nr at, et ppt
ac qz dcfd chant re
gem brzgauſ vtē. qd'
ſmpatorē

do str. 88.

Ztm am
regē Boe
instituit
Bolg ppr
gr ggrut²
coam ſumpt
qsse dcit
gnus tmpo
ſbctl mtuz
mittet et Jmpatori Bella
gnutid accusatu

do str. 89

ptē

do str. 90.

gilti s' gar
ſilios gēat

do str. 91.

p̄apes russie
et alq gaut²
9 Blum

do str. 92

dimbat pelg
se qulem

do str. 99.

helgūda gq²
de abſcid viri
coam ſectaria

do str. 108.

text: ſmos exple

margines Buſapie²
Blūs
ficte

do str. 109.

Buſpica²
Bolus
d'tōmuto

do str. 125.

do pbi
ſuiſſe:
pdicur

niry

clomde
credo eo
olepa ...

do str. 126

poripedi. tmo

margines h'ſbm:
gaut
ſibi p':
tenob
et odi:
ctā o:
ptm
9 vpob
y ſtk
p̄ana
punle
gaut

do str. 127.

H p̄ted
m apo-
ſtaſia
recadi:
uaiut

niry

nō abm
p̄tem re-
ceſſit
a polua

do str. 128.

denſetl

do str. 137.

Aggſtom
ratibaz ſo:
lum maz,
cum vxoe
et tbq ſlys

do str. 148.

Zohortorum

do str. 164.

onem omo

do str. 179.

vndiqz·nem rebellandi

do str. 180.

reſedit ſnad

do fol. 201.
pre brend
pred ind Mōstery

do fol. 209
sue Hamdlendus

do fol. 212
Epūs Magdeburgen

do fol. 213.
ad tpus ſcdm̃i natura

do fol. 215.
pr merum Orengi

do fol. 241.
mry Canom ſatus

do fol. 251.
ſtationes Hom̃

do fol. 263.
dn̄aretur ſyſti:
ſtum deſcripſi.

do fol. 265.
Balneo-Bñ quatu

do fol. 267.
qua opa r̃me

do fol. 272
ꝓpōſitg Lr̃atg·et

do fol. 275.
abſqz m̃a ſpo:

do fol. 291.
m Zuēw·

do fol. 294.
de

do fol. 299.
ſepelid Hūres

do fol. 309.
Dux oſtzwm ꝙ

Wstęp . . . . . Str. 1.
De Hungaris . . . . . 8
„ Craco I° rege Lechitarum . . . . . 10
„ I° Lesthkone . . . . . 15
„ II° „ . . . . . —
„ III° „ . . . . . 18
„ I° Pompilone . . . . . 21
„ II „ . . . . . —
„ electione regis nomine Pasch . 23
„ I° Semovitho . . . . . 25
„ IV. Lesthkone . . . . . 30
„ I° Meschkone . . . . . 31
„ I° Boleslao . . . . . 32
„ II° Meschkone . . . . . 36
„ Boleslao Effero . . . . . 41.
Nota de Sevicia Boleslai . . . . . 46
De I° Wladislao . . . . . 50
„ Sbigneo filio suo ex Concubina de domo Prawduarum . . . . . 53
„ Boleslao Krzywoustly . . . . . 58
„ Construccione fortaliæ ante Santok . . 59.
Qualiter Sbigneus perpetuo exilio damnatur . . 68.
Quomodo Henricus Imperator impugnabat . . . 73.
De Inesomiro preside Maritime Provincie . . . 75
Qualiter Pomorani Martinum Archiepis: Gnesn invadunt captivare valhagunt . . . . . 77
De expugnatione Castri Nakel . . . . . 80
„ expulsione Bohemorum . . . . . 81
„ captivitate eiusdem Principis Russie . . 91
„ prodicione urbis Visliensis . . . . . 94
Quo Belgunda rexquit Walterum . . . . . 99
Quomodo Helgunda decipit Walterum . . . . 101
Quomodo Walterus a captivitate vinculis liberatur . . . . . 102
Quomodo Walterus Helgundam cum suo amasio occidit . . . . . 103.
De expulsione C. Regis Haliciensis . . . . . 107
Sequitur de Wladislao II. pessimo . . . . . 113.
De Pyasthkone Magno . . . . . 116
„ Boleslao IV. cognomine crispo . . . . . 123.
„ Cunrado Imperatore . . . . . 129.
„ Myeszkone filio Boleslai Krzywoustly . . . . —
„ Quibusdam Consuetudinibus Regni Polonie pessimis . . . . . 140.
Hic iura polonica exercantur . . . . . 142
Qualiter Myeszko Casimiro supplicat ut eum ad patriam revocare dignetur . . . . 144.
Quomodo Casimirus viat Ruthenos . . . . . 147
Qualiter Casimirus Vladimiro fugato Romanum principem Halicie instituit 151
Qualiter Casimirus gratie Casimiri se submittens veniam impetrat . . . . . 152
Qualiter Cracovite Casimiro derelicto Myeszkonem senem iterum suscipiunt in Dominum . . . . . 154
Qualiter Casimirus pollexianos dicioni sue subegit . . . . . 157.
De morte Casimiri . . . . . 159.
„ albo Lesthkone filio Casimiri sequitur . . . . . 161
Qualiter Myeszko senex sublimationem nepotis dolens deplangit . . . . . 166.
De prelio inter Myeszkonem senem et Cracovitas comisso . . . . . 168.
Qualiter Lesthko Albus Romanum in Allicia instituit . . . . . 174.
De truculentia Ducis Romani . . . . 180.

Qualiter Myesco senex tercio Cracoviam adipiscitur cum dolo . . . . . 182.
Qualiter Myesko Cracoviam quarto recuperavit . . . . . 186
Qualiter Myesko albus recuperavit Cracoviensem principatum . . . . . 189
Qualiter dux Lestco perpetuus efficitur Cracovie professor . . . . . 195
De divisione terrarum inter Lestco, nem et Cunradum . . . . . —
Qualiter Lesthco et Cunradus Romanum Principem vicerunt . . . . . 196
Qualiter Lestco per Pomeranos in Domi, num susciptur . . . . . 197
Qui principes in quibus Provinciis principantur . . . . . 198
Quomodo Wladislaus precipitate filius Odonis de terra fugit . . . . . 199
De prelio ante Castrum Vsaye . . . —
„ morte ducis Lestonis Cracovie . . . . 200
Quomodo Cunradus dux Mazovie Bole, slai pudici efficitur tutor . . . . . 202
Qualiter Cunradus paganicas gentes con, tra nepotes educabat . . . . . 205.
Sequitur de captivitate Wladislai Odo, nis . . . . . 206
Quomodo dux Wladislaus magnus Gneznam impugnat . . . . . —
Quare dux Vladislaus Odonis expelli, tur de terris . . . . . 207.
Qualiter hospitalarii Sancte Marie ierosolimitane de domo teutu, nica culmensem terram intraverunt. 210.
De morte Henrici ducis cum barba viro Sancte Hedwigis . . . . . 212
„ vastatione terre hungarie per tartharos facta . . . . . 213.
Sequitur qualiter Boleslaus judicatus dux Cracovie Kyngam duxit in uxorem filiam regis hungarie . . . —
Quomodo Lyowyoz castrum cum suo di, strictu ad Ecclesiam Gnesnensem per, venit . . . . . 214.
De Concilio per Gregorium IX. Roma celebrato . . . . . 215
„ primis Tartharis qui Poloniam et hungariam venerant . . . . . 216.
Qualiter Boleslaus filius Henrici oc, cisi per tartaros de Polonia fuit ejectus . . . . . 218.
Qualiter proditor Swantopelcus dux Pomeranie Prutenos contra christia, nos insurgere facit . . . . . 219
Qualiter Cunradus dux Mazovie bona Ecclesie Cracoviensis spoliavit . . . . 220.
De exustione civitatis Culmensis . . . . 221.
Quomodo dux Premysl Castrum Calysch recuperavit . . . . . 222
Quomodo milites poloni insurrexerunt contra Posnaniensem Ecclesiam . . . . 223.
Qualiter quedam Castra polonie Bo, leslao duci Slesie accesserunt . . . . 224
De prelio in Zarzusow commisso . . . . —
„ divisione terre inter Premislium et Boleslaum duces facta . . . . . 225.
„ impugnacione Castri Santok . . . . . 226.

De recuperatione castri Landensis . . . . 227.
„ Sinodo in Wratislavia per liga„
tum papa celebrata . . . . . 228
„ subsidio per clerum Provincie polonicalis
papa facto . . . . . 229
Qualiter villa Cozlow Ecclesie Posnanien.
accepit . . . . . —
De divisione terrarum Polonie iterum
facta . . . . . 230.
„ alienacione Castri Lubusz . . . . . 231.
Qualiter dux Premisl rehabuit
Castrum Rudense . . . . . 232
Qualiter dux Premysl edificavit Ca„
strum Bythom . . . . . 234.
De obitu matris Premislonis . . . . . 235.
„ captivitate Boleslai ducis G. . . . . —
„ captivitate Henrici ducis Wra„
tislaviensis . . . . . 236
Qualiter Crosnenses terrigene duci
Cunrado adheserunt . . . . . —
Quliter Vladislaus dux de Opol Eu„
femiam duxit in uxorem . . . . . 237
De occupatione Castri Dzbanschin . . . —
Qualiter dux Premysl ducem Cunra„
dum gladio cinxit militali . . . . 238.
De obitu Bogufali Episcopi Po„
snaniensis . . . . . 239.
„ Canonisacione Sancti Stanislai
Martyris gloriosi . . . . . 241.
Sequitur de divisione polonie ite„
rum facta . . . . . 242
De edificatione Civitatis Posnanien„
sis . . . . . 243
„ tempore pluviali . . . . . —
De consecratione Electi Posnaniensis . . 244
„ interdicto in terram Premislo„
nis prolato . . . . . —
„ obitu Petri Episcopi Plocensis . . 245.
„ elevatione Ossium Sancti Stanislai . . 246.
„ vastatione terre Opavie . . . . . 247.
„ vastatione terre Slesie . . . . . 248.
„ captivitate Semovithij ducis Ma„
zovie . . . . . —
„ consecratione Bogufali Episcopi
Posnaniensis . . . . . 249.
„ absolucione captivitatis ducis Se„
movite per fratrem Casimiris . . . . —
„ prodicione Castri Nakel . . . . . 250
„ expugnacione Castri Racranz
Pomoranie & exustione eiusdem. 251.
„ impugnatione novi Castri circa Na„
kel . . . . . 252
„ dolosis insidiis Swantopelci pre„
fati . . . . . 253.
„ Concordia inter Premislonem et
Swantopelconem duces facta . . . . . 254.
„ Captivitate Thome Episcopi Wrati„
slaviensis . . . . . 257.
„ Captivitate Bolislai ducis predicti . . 261.
„ Obitu Premisli ducis Polonie . . . . 262.
„ Nativitate secundi Premislonis . . . 267.
„ Sinodo celebrata in Lancicia con„
tra ducem qui Episcopum Wrati„
slaviensem captiverat . . . . . 268.
„ Qualiter Bolislaus dux Calisiensis
uxorem accepit . . . . . 269.
„ De discordia inter Bolislaum et Casi
mirum ducem Cuiaviensem . . . . . 271.

De obitu Fulconis Archiepiscopi Gnesnensis . . . . . 272
„ electione Janussii Archiepiscopi Gnesnensis . . . . . —
Quomodo Swantopelcus Pomoranie Staciones Warslai devicit . . . . 273.
Quomodo Casimirus terram Calisiensem devastavit . . . . . 274.
De captivitate nobilium fraudulenta per Casimirum . . . . . 276.
„ edificacione Castri Paschkocz Casimiri cum proditore . . . . 277.
„ vastatione terre Lanciciensis . . . —
Qualiter tartari terram Sandomiriensem secundariis vastaverunt cum Prutenis et Rutenis . . . . . 278
De desponsatione filii Premislonis 280
Qualiter Mendolphus rex Prussie a fide cristiana recessit . . . . . 281
De devastatione terre Plocensis per paganos predictos . . . . . —
„ devastatione terre paganorum 282
„ nova secta flagellatorum . . . . 283
morte Episcopi Plocensis . . . . . 284.
„ occupatione Siradiensis et Lanciensis Castrorum . . . . . —
Qualiter Boleslaus Pius rehabuit Castellaniam Landensem . . . . . 285
De occisione Semoviti ducis Masovie et captivitate Cunradi per Lytwanos Prutenos et Rutenos facta . . 286
„ edificatione Castri Plocensis per per Boleslaum ducem Polonie . . . 287.
De vastacione terre Lovicensis per Prutenos . . . . . 288.
„ fundatione Parochie in Civitate Posnaniensi . . . . . —
„ fundatione hospitalis in Posnania per Bogufalum Episcopum. 289.
„ obitu Bogufali Episcopi Posnaniensis . . . . . —
„ obitu Elizabeth matris Premislonis. 290
„ electione Petrzyconis in Episcopum Posnaniensem . . . . . —
„ occupatione Castri Santhok fraudulenter . . . . . 296
„ obitu Danielis regis Russie et traditoris Swantopelci . . . . . 297.
Sequitur de devastatione terre Plocensis . . . . . —
De devastacione terre russie . . . . —
„ reedificatione Castri Santhok . . 298.
„ consecratione Pauli Episcopi Craoviensis . . . . . 299.
„ occisione Petri Pomorani Canonici Posnaniensis . . . . . —
„ edificatione Castri in Sulencz . . 300
„ obitu felicissime Salomee virginis . . . 301.
Quare Cuiavite obedienciam Zimomysli recusarent . . . . . 303.
De devastatione urbis Myedzyrucz per Brandburgenses . . . . . —
„ expugnacione Castri Sulencz . . . . . 304
„ edificatione Castri Santolz . . . . . 305.
„ mort Wladislai ducis Vratisl. et Epi. Salzburg . . . . 307.
Qualiter Boleslaus dux Polon. Castellan. Santoc. devast. 308
De discordia inter Mscyvinoem et Vratislaum Pomoranie ducis . . . . . —

pag1. cui dominabatur / de quibus / de premisso / terre eiusdem invencionem / videtur / processum / Regum opuszrone / regis /

2. dicitur totum / dicitur Gospodzyn / et hij / quorum primus princeps / subiugare ~~quod~~, quod opuszrone / sue subdere dicitur fuisse. / et ex sua gente /

3. et dominium / ex codicibus / semper opuszrone, habebitur / videantur que / et Slavs / Taroslaus Venceslaus / primo opuszrone /

4. legem induxit / designetur. / est opuszrone / Dalmacia / illam maternam / ab ipso nomine / perhijbetur / seu rana dicuntur /

5. a Soroban / volente diem quod / quod non videtur / obnoxia censuratur / tamen creditur / Sarabe / propter earum latitudinem / interpretantur / pars opuszrone / Sunt ~~et~~ et alii / id est qui drewnani /

6. Slesuik / easdem patrias / drawnanye / Russz opuszrone / primo opuszrone / ethimologarum /

7. seu verab / descensum in eorundem / Renus et Albius / cernuntur regiones, licet / suas fructissimas / Sclavorum / possederunt in eisdem / mansiones opuszrone / Czerachane vocantur a Komita /

8. fuisset opuszrone pluries / lechetarum / denegarent / consanguinitate / gerzmo / quodclam opuszrone / simul iuncti / incedunt opuszrone / latinos decet / ipsi Sclavi (et Sclavs)

sunt / qui Wtra / quem nunc civitas /

pag 9. et ipsorum / ac nimirum / se opuszrone / remanissi
efusione / Rex Thile / atila nominatur / et quia / confl
xerunt / Wandali / dicebatur Wtrane quod postmodum
10. et pannoniam / sub dominis / sunt opuszrone / Wtrali
sunt / peregrasset / quendam lacum / habundanciam /
Gnezna a nidifico / De Cracco etc ai do lechitarum
opuszrone / editum memorie /
11. non ignara imo nota fuerant / sed tamen / et locup
tores /
12. Crak ~~minor~~ cujus / eligerunt opuszrone / appelatur
vnaniniter elegerunt. Iste / quod antea / (Babel) opu
szrone / ibi prope ab illo / que Wanivelnicza / nomen
habet /
13. unus Crak minor / Wandã / Almanorum de cuius pul
critudine corporis fama /
14. terris lechitarum / cujus potencie / occurebat ac minim
/ feracissimis cernens advenisse, intantum amore / Wa
da mari Wanda terre Wanda aeri imperet Dijsque
mortalibus / hostiam in sacris devoveo / tam opuszron
/ perpetuas sub femine se noscat / dijs victimans / et
opuszrone /
15. sed Wandalite / Capitulum de primo Lesckone / Se
tantum / usque ad tempora / aurifabri artificio / Alexan
resistens / nomen imponentes Lesek ipsum / lesck quasi
/ superavit /

pag 16. quam Comites / perveniri debebat / una tamen semita /
ad statuam curreve se obligauerunt / in pedum salijs / quam
designauerat / adeo opuszrone /
17 invenum pedestrium / peramfractus / meta candulis appropin-
quat / Rex ab omnibus nominatur / ab exigonis lesi / ferri-
menta / cognouerunt / id est dolosum appellatur uerunt /
super ipsum sentencia / discrepitur / nomine / ab omnibus
appellatur, verum / vestibusque / vestimentum / condicionis
sue et /
18 libertatis / evenive / et semper / feliciter opuszrono, in domino
obdormiuit / Slavium / ter zamiast pro viribus / strages /
preerat in parsici (?) devicit /
19 sibi opuszrone / vero Tulin quod nunc Velon dicitur ap-
pellauit / procreasset Leschonem / Julio opuszrone / mo-
ram traxerat / imposuisset / Verum tamen cum / gente /
ad propria vedituri / exstiterunt / Bawariam / per ipsum
factam / quod opuszrono / parvolo suo Pompitione /
20. ex concubinis / ducatus et provincias assignauit / Wrocz-
slaus / [illegible] Barnim, Przybislaus / Serui-
anus / Sobeslaus zamiast Semovitus / Zemomislus / Spici-
gneus, Spicimirus, Sbigneus, Sobeslaus, Wyssmirus, Czessi-
mirus / et usque ad Westvaliam / et opuszrone / bona
opuszrone /
21 in opuszrone / Pompilium opuszrone / et aliquandiu
cum eodem commorantes / omagia preparantes / et igno-
minia /
22. exercitatissimus / patronorum obsequia / impudice pocius
suis / qui se / ut de et az do atque opuszrono / in potu
valediccionis eis / crudelissime mortificauit / Choszyszco ex
eo quia paucos pilos et oblongos in capite habebat Choszy-
sco enim / diminutivum / nec scelus /

pag 23 inultum remansit / procreati / momordebant. (sic) Qui tandem
fugiens etc cum / proceres regni ad / que pronunc / et fortior /
convenientes ceperunt de futuri / de filijs / disposuissent /
24. concordare / cognacionis eligere quem ingenuum tamen et
ex / affuit namque / Pasch / Rzepicza / quia alias / quos opus
szrone / reputerant, receperat / defecisset / dicitur habundavit
quod /
25 cui placuit tolle / elegerunt unanimiter / ob hoc fuit dictus
Pasch, quia erat / annos sue etatis puericie / tum opuszrone /
ab hoc Semovit / mortem patris conscenderat /
26. toxica / belliciosis insultibus minis / dupticem et enim suo
patri Pasch / hec / et awis / crudelissime / quia ipsis / genere
in / Pomerania a Visla, Kazimiri Casszubia / Kunga-
vie / Jaxa Sarabia / Rana, Przybislai et Odonis Drewy-
na / Szgorzelcia / Wandeborg / Et ceteri terras dalej od ceteras
i.t.d. aż do fluvios opuszrono /
27 Dolosam / posederunt. Quorum duo Wyslaus castrum / Medzybo-
rze / Mendeburg / Dolan dictum quod Daliburg / Drewine /
Olsacia / Slesuik et Wyssimirus / Bremon / et Swisonum /
Saluis ipsos / quod nunc / quia petra / unde sicuti Salui /
28 Barduika / civitas dicitur in / exercetur. Nec / vadamus
Wik / a vico nomen compositum / Sleszuik a Szlecz / Allec /
vero inibi / civitatem non Lubek sed Bucowecz / nomine
Mibkol / Sweriniensem spalem (specialem ?) quam idem /
29 Mikel / Lubow / Lubow nomine / theutunici nemo ab / appel-
latur unde / ad tempus principes illius / magnus plon (plone-
sis ?) nuncupantur / quia in / a transitudine dicitur / Rostoky /
dicitur opuszrone / Boda a crudelitate, Item castrum
Swanowo / Thosszyn / Bolek, Trzebosszow / Wlogosch, Ka-
sszow, Walunecz / Julin dicebatur. Tamen hec castra circa /
Brandburgenses Duces Scecinenses /

pag3
31.
32
33
34
35.
36
37
38
39
40

pag30. tamen ex ipsis novis/ annorum curriculo/ quod interpretatur
terras/ gubernauit/ sibi subditas opuszrone/ sic quod i. t. d.
aż do Końca rozdziału opuszrone/
31. Myesska id est confusio/ aut commocio dicitur/ devorauerunt/
filium regis/ Myesskam/ domini CCCXIIII/ regno succes=
sit polonie/ domini CCCXXX primo Dambrowkam/ Wen=
czeslai/
32 tota lechitarum gente/ ac diuina/ anno DM°XXXVII (tak
M° przemazane)/ domini CCCVIIII°/ Episcopum Polonie ordi=
nauit/ qui in polonico Chabri/ recuperauerat/ Gneznensem
post/ nunc Ploczka/
33 quam in/ de aratro siue vnce unam/ militantibus duntaxat
exceptis. Hoc/ in extremitate/ et Czissowa ac Danubio fluuios
Hungarie ac Cornicie/ edificauit/ in resistencia/ Albea ob=
tra quam/
34 edificauit/ Bremo/ Bremo enim/ enim dicitur per ange=
lum/ Sancti limina Adalberti/ dilexit/
35. Imperatori opuszrono/ Szczyrbecz/ prius percussit/ Szirbina
dicitur/ Iste Boleslaus i. t. d. aż do Końca rozdziału opu=
szrone/
36 extranee naciones/ desideria sua/ suo consueta dari/ Impera=
toris Ottonis/ Boleslaus filius eius primogenitus/ qui postquam/
37 propter seuiciam/ redactum, continue Proceres/ Polonie opu=
szrone/ inquiuendo opuszrone/ Climacensi/ repatriantes tak=
że/
38 affectu acquiescens et compaciens et genti/ racione huius/ pro
luminarijs/ ecclesie eiusdem/
39 miliciam assignantes/ grandis certaminibus/ hinc inde/ de
anno i. t. d aż do Stanislai opuszrone/ tempora patris/ ad
solium/ Terrisque polonorum per ipsum sic/ filiam opuszrone/
40 ac quedam/ adamassent, sola/ exercitacione consuetus/ attraxit
Ducesque gethos seu/ sperans salutem sibi/ suorum nece/ et suo=
rum/

· ulcisci opuszrone / sicque eundem Meczslaum capientes et di-
uersis / trabeare /
pag 41. terri luteo / ingo. Item Bernarus. Nec / pacis rite ordinatis /
prefatus Kazimirus opuszrono / reputans sancti libertate
excellenciam / velle inducere / preferens commodi et quieti.
Sicque terras /
42 Cui Kazimirus quamuis aliquo / ipsis graciosè / et sui / prelio
victum occiderat / prefectum opuszrone / Cryssava / et Moral-
ba opuszrone /
43 primo progressu / concludendi et / talenta opuszrone / sed au-
rum opuszrone / se cognoscens / predictos consistente cessit /
devastabant / dicens titulus /
44 Boleslao in campo / magnifico Regi / dignetretur cum eius /
Vocem pro presidio capiens / Boleslai deveniſset /
45 non de hostibus / in profundum / et opuszrone / Poloni in an-
tea pleuis armis non utuntur / De cetero i.t.d. ai do poleni
nanye ut antea opuszrone / fugatis eorundem / jam opuszro-
ne / insudentes extra / naciones subingantes / eorum opuszrone /
vota flectunt / vero opuszrone / nonnullas oppressione /
46 suos amplexus / sceleris perpetrati / in. castro / tempore demo-
rantes / vindicandi iniurie opuszrone / demerita exposcebant
supplicia addiderunt / autem suas / procerum turbatus / semi-
nea placet /
47 primos polonos / persequitur ac / uxoris purpura iumentum /
reprobum abutebatur / Quidam autem / hoc sic facere / ni-
mia efferitate / qui propositum /
48 oves deseuire / thori opuszrone / Ipse vero / ac malis accumula-
re peiora / in rupella / autem beatus Stanislaus / anno / autem
videns Boleslaus / sui terrigene / familiaritate abstrahebant /
49. ad Wladislaum quem in regno / sustinens ipsum beniguissime /

honorem opuszrono / et humilitatis exhibens affectum / tempore manens, tactus / filius quoque eius unicus nomine Mesko / hoc ad propria per patruos / hoc seculo / quam opuszrone / rex opuszrono /

50 deinceps scindens / dominari fecit / sancti Stanislai / in regno successit / fratres iuniores / dum opuszrone / similiter cum prole / nimium anxiatus / successoris beati Stanislai opuszrone / sancti per sollempnes / tam ornamentis /

51. destinauit cum epistola / Patribus Wenerabilibus / cum vniuersitate / Et quia si vna poſset / qui cum aliqua sue felicitatis parte / illud opuszrone / paternum pellit / Proinde coram /

52. Intellecta itaque regis et regine devocione / cum psalmodia / prius quam legati ad propria / Regine fecunditas / Jdeo soror / militalem industriam / plerique confluerent / etati parcerent / tamen convenit opuszrone / eisdem rex / in vniam recollecta /

53 eorum dirrupit / capitibus priuat / filio Naturali veszty tytułu brak / que fuit de genere prauditarum opuszrone /

54 cura prefecti Slezyani / erat magnus / nouercalem opuszrono / ipse de / eius viuebat / conventus opuszrone / Przeczslao principi / gubernacula ac patris / improuide prefecit. Huic quidam Szeczech seu Sathagius / princeps militie polonorum / inconfuse et iniuste expensabat / sed quod / quantum dare potuit / prefecto Slezyane /

55. pijum Regem Wladislaum conspirauit / Wratislaviensem ac / rex mellicus / sed Sethegius / et prefectus / se fevuere / evenire presumens / Bohemie opuszrone / et ipsos opuszrone / regis Hungarie et / pijus restitutum pristine / experiretur et langwere / quem opuszrone /

56. Regis pompatice / patrem paternos suspirat / dixit. In / perdoma, vet illius / primates Slavorum / municibus opuszrono / domari ab / patrem furore exardescens / et deinde Crusuiciam / manu collecta /

modico intus / inducere presumpsit / cuius congressu / fuitque in /
habitatoribus induceret, et / totaliter prohijberent. Et quantum-
que Sbigneus patri / fuit ei prestancior pijetate, / primus
fundauit / viginti tres Canonicos / regali donauit. Nam prius
non Canonici / in regno successit /

58. Boleslaus itaque / fuit opuszrone / improvide opponens /
in animo rememorans / iniuriam in eo / cum concitat et diuer-
sa machinamenta flectere /

59. quinquenis patrem / expugnare opuszrone /

60 ad solum opuszrone / Medzyrzecze ceperat / dirumpit et / preda-
nes in prede predam / maioris invidie / ut suis interesset / festis
nupcialibus insistente opuszrone / invadent. Bohemi itaque
swasionibus dicti Sbignei Boleslao nupciarum conviuijs occu-
pato Sleszianam /

61 minime presidia / ferre / conviuantibus vale factis / tempus opu-
szrone / igneque apposito devastant / curent mittit, ubi cap-
tam / animalium prede multitudini Incendioque / redeunt.
Quos festinans Swathopelk / itaque utrorumque / Zeleslaus /
Boleslaus ob insignem virtutis audaciam / cuius solempni-
tate nupciarum / Regis Hilacie /

62 belli gerendi / Boleslaus grauiorem / ocij torpedinem / presidijs
fidelissime prompto animo iuuare paciscatur. / prefecti obe-
dire fidelitate oblata tributa / recusant ad / proponere revocare. /
Sbigneus opuszrone maritimis presidibus nunciat /

63 cursu ~~suscitat~~ insectatus suorum cum / fitque hostilis hostibus
hostis / donec dextrarius / effusis procubuit / pedester accedere ho-
stium turmas, nec / miles strenuissimus / Scarbimirzs nomine
dextro / non instat sanguis tanto / quoque per omnia cedunt /
amore opuszrone paterne suscipitur /

64 est igitur alienum a uirtute publica quomodo veluti / difu-
sior fit ex / fidelium concursus / presumunt / cur tantam parti-
cutam se nimis consulte / cotem esse / suos exacuet / nunccian-
tur quos /

pag 65. incitauit. Verum tamen Boleslaus / utrum opuszerone hostem
fugitiuum / annouiter aduenienti / percunctatur, illi / inquiunt, et
tucius illud / et opuszerone / referat et / Cozle in / Boleslaus ne per /
muniretur / alias opuszerone /
66 persoluens nuncios intimare studet. / appetit sui euenire. Nam /
honesta sit principandi / pariter opuszerone / excoltimus. cum
tanta racio exigat ut quam utilitas ut precesse / meis consone /
tuorum presidia michi non denegas impartiri / quod semel / so-
lum subsidia fratri prebere / in vincula /
67 non tantum / quibus hostibus se / exercitatissimus diuine si
gracie comittens / Sbignei interceptis / donec opuszerono / fugerat
et ipso / prouoluto vix optimatum tandem interuentu benigno /
68 prefecto insultus in / fortuna faute volente annis mutatis / ipsos-
que confortatos / quibus nocte exploratis / proceribus presentatur Le-
chitarum et sistitur de crimine lese regie maiestatis / cum hosti-
bus opuszerone / Sbigneus respondit opuszerone /
69 precessi, eorum / ut Sbigneus / non tantum / et astis / discrepi debere /
regni / in medium / pena sentenciam precedat, et nos / confessus fuerit.
aut preside dignorum testium conuincetur / prout meruerat / fa-
tentur et obsunt, distant in /
70 longum benigne compacicens sibi quasdam / concessit post enim
igitur sedicione / penitus opuszerone / Boleslai sidus rutilans vir-
tutum radios expendit / illud ultro / soli Albenses qui Balgarden-
ses / orbis famosissime / inclusor obsidione tingit / Illud quia
terribilem cruoris iminatur affectum / ergo album vltis esse
uestra subdicione candidetur, sin / pertinacior illi auderet respon-
dere contumaciam, imo / et cruentantem ut /
71. preconetur occisio. Ad hec / vident isti vernacula eciam / Respondeo
quod talpo lincem tigridim / provocat scarbenus / proinde autem
omnes vallum aggeris impetu euellent transilijt / Inauditam
audi audaciam non / Ignosce postulant / necem deprecentur. Aiunt
se se / quam venia / precipuorum iuberet finem. Indulgentissi-
ma /

72 enim esse censuit / quam severissimam / illi opus peperisse edo-
cuit. / sponte Colibrigensium quam Caminensium Weslanen-
sium, Cosoniensium et / non cervicose ut pridem presumpse-
rant, / illius se se obsequiose humillime / ipsos modo non so-
lum / et vacuam estimans salit, insilijt hostibus /
73 cecidisset et fugaret, hic / morum stanti se applicat. Cuius
suspendio innixus tam diu / sustinuit / cognito amici ad eum
desiliunt, tandem abiectis muris omnibus / sub mammam
traiectus, cum sanguis fluxu / Imperator quartus pugnabat /
Henricus Imperator Romanorum quartus / Quod K. (Kolomanus?)
Pannoniorum / intelligens ad se Imperialis / implorauit /
74 eidem opuscrono / Illustrissimo principi Polonorum / Colomanus
Rex Hungarorum / incendio. Versus / agitur cum prosimus pa-
ries ardet / enim ad alind / vsque irrepsere / facilius opuscrone /
depopulandis potenter fuisset / dirripit ac / cum suo exercitu / re-
deuntibus confligit /
75 Imperatoris pannonijs / bella mouisse / Boleslai Regis pietas
in excidione / fonte opuscrone / ~~clemis~~ largifluis opuscrone / patris
quoque / in Bohemorum provincia / et vinculis / premissa plu-
res suggerens de / retrahens ad sui / non opuscrono / potenciam
hostilem /
76 patefecissent / vindictam festinus consurgens voluisset / Jubet
ut nichilominus sui / prepararent / et opuscrone / veniam opu-
scrone deprecantes. Et Gnewomiro nequiciam qua se asseruit
degentes, / tamen et quoque / Castro Welvnensi / Sicque Castro
Welvn / tandem opuscrone /
77 Qualiter opuscrone / Martinum opuscrone / invadunt captiuan-
dum / sapiebant / iam paternis monicionibus iam / coartabat.
Ipsi / loco mansione /
78 Archiepiscopum cum suo clero oracionibus / insistentes / nuncia-
tur / dum scindens / coruscari / abscondus opuscrono. Versus / pe-
dibus tumor addit / Archiepiscopum putantes fieri ipsum / curie
Archiepiscopalis / festinanter / ut de decimis /

pag79 vita ipsius percontaxeretur/ et lacrimis ac vigilijs/ continue/
deus omnipotens sui devoti presulis iniuriam/ percussit opu=
szerone/ quosque legittimos tanquam incognitos et hostes a
suis/ vngwibus discerpiarunt. & qua/ miserabiliter termina=
uerunt. Tanquam/ vesania ipsorum intellecta/
80 promittentes/ tamen notum/ vrbem Cruszuiciensem nobilem
quam/ non tantum/ in terra/
81 solum per ipsam/ ipsius vrbis campestria/ Hunc cunctis/ et stu=
pore nimio/ vrbem iaciens disparuit/
82 ut incautos Boleslaides/ ad numerum locustarum in vineam
editum agmina/ proceres nostris inuisas leuialis/ insequitur/
et opuszerone/ Tantaque tunc multitudo/
83 a humoris ossibus attemati/ precio beneficio redimere/ extunc
Nakel et alie vrbes/ et lueri/ Tytut opuszerony: Quomodo
Henricus Imperator Poloniam impugnabat/ Hijs/
prius quam lechitis wlnerum liuor detinuerat antequam cru=
or aspergens siccaretur/ a Boleslao (Lubusz/ estimavit) opuszerone/ ad Bitho=
miense/ capere adtemptat/ et inarcescibile/
84 deserendi/ renuncciavit/ parere quam pusillaminitatis ignomi=
nia/ muros reformant/ Castra inde cines, Huc Boleslaides/
diuersis generibus affigi/ ut saltim pereuntes paterna pietate/
excidio Boleslaw clamore/ subdentur/
85 patris prole caremus/ quia honestius libertati quam labori/ in=
clit opuszerone/ ab omni parte/ nunquam pause moram/
adtingant/ existens verum ad/
86 in crastinum/ cras redonante/ altero die ut primum/ castrorum
acies Boleslai/ acies iuncti/ fuerant in auxilium cathernati/
wlnere cecidentur./ coluere pro triumpho opuszerone/ flens eiu=
lans recolligit Almania/ eniim ad/ confluxit/
87 provumpentes/ caninus campus/ Boleslaus tertius Ducem/ indi=
tate/ regno Bohemie/ adductus opuszerone/ Imperiale hostilita=
tem/ interfecit et extinxit/ Nobilem Budzyszoyum/ invidie zelo/
temporis spacium/

pag 88 principari insigniuit / Romano imperio subiecta proprio arbi-
trio quibus / Tytus opuszrony: Capitulum De Pyortrkone de Da-
cia / autem peractis quidam / regem opuszrone / Regis Dacio-
rum / supplicantis / fauoroso affectu / Rege Danaorum /
89 iam opuszrone / patre opuszrone / exercitum mouent / inuami-
ne obiciendum / animositate consuetus / et positis in eo propriis
prefectibus reuertitur cum / secum asportauit / sibi et suis / sibi
deuotis /
90 post hec / de Ruthenia / Regis hungarorum / Castellum de Spyssz
quod adiuuaret / Halicien sibus in / dolose circumventus /
91 Rusie Lodorius / se meminisse / dicens quante / concerium genus /
minus miserum / fieri serom. Cum / in opuszrono / nature, ferre
vero naufragium / omnes itaque principes /
92 disponuntur / quam industrijs / Woscides de Kszansch / securis pri-
mitus est ponenda / se a Laodorio / et opuszrone / gratulantur /
comitionis / tamen penes rem /
93 Laodorij / abstraxit / et opuszrone / paterno vlnere saucius / revoluat /
94 quali doli / quod opuszrono / coadiutor i t. d ai do extenuare opu-
szrono / prowlgatum / quam innoxium / pristine dicioni / attitu-
dine /
95 Regis Popeli / Walcerus / Wdaly Walczerzs habens castrum / in
vincula / turris Thiniciensis / Hic Walcerus quandam / quam ut
ainnt / Walcerus abduxit. Et /
96 castri precio convenit / detinere presumat / ceteris cōtis quelabus
sompni quietis abitis / Helgundis vigilem iubet / asserens Wal-
cerum / Helgundis / capitalis sentencia / exardescens / Almanie regis /
97 ommimode opuszrone / Reni fluminis / marcam auri / temporis
spacio Walcerus / optate opuszrone / marcam auri / regis Alma-
nie adveniat / mox vncephalum / retro se / et fluuium / insegue-
tes in voce preconica dicentes /
98 ut iniam / marcam / auri nautis opuszrone / Helgunda / posita
representabat aspectus / hylariter conpactus / quam eius nimio
amore succensus viribus resumptis /

pag 99

pag 99. mediendi gracia quieto / in sui / ad animum / et vincit vinctum-
que / Quomodo Helgunda vespicit Valterum opusrrone / et
cum duorum / representans illas /
100 suadet que misera / caute remittit / efficitur letabunda / mittere
insit, sed cum ipso pocius culpam sodalicioso fedare / necis ap-
plicat intentum /
101 a Castrensibus sciscitatur cur Helgundis saltim ad / exibiens
opusrrone / Quomoda Helgunda decipit Valterum opusrrone /
lamentabiliter querebatur / spondens Wislaum eiusdem / et
opusrrone / deceptricem fallacem captus /
102 feliciter triplicato / quos frequenter luctus mortis occupare / carceris
squaloribus coangustari / sibi parcum insit / Quomodo Valterus
a captivitate sive vinculis liberatur opusrrone / Habebat enim /
ob despectabilitatem / ac sue /
103 vinculis liberando / quoad vixerit pertractet / suo opusrrone / dimi-
cabat / suum opusrrono / ensem inter / securius abscedere possit
hore meridiej expectata cum Wislaus cum Helgunda / dum
opusrrone / Walcerus coram / Quomodo Valterus Helgundam
cum suo Amasio occidit opusrrono / vobis videtur si / inferior
minando. /
104 Helgundis cor concubuit / suum hodie in cubiculo / tuis affatibus /
ferreas quas rompere / vero inter se sic / ipsius ensem / utrosque
per / in petra excisum / Hic reddit ad propositum opusrrone /
Boleslaus Rex opusrrone / quem vero ut /
105 nocturna absencia / faciebat opusrrono Laodoridem / Russie opu-
srrono / vrbem tandem confluant / rei crimen / noletur / gracia
tenenda in / populum christianum / quod eius /
106 sanguine irrigata / a vtroque lumine / et criminat, ne / prout
opusrrone / Laodoridem perquivere iubet. / et iure saltus / more
delucescit / municipijs parcentes, nec vlli sexus etati / sublimitati
patrocinia conferre putant, quin omnem qui reperitur vivere
inhumaniter absorpsit. / honore multiplici /
107 seuiciam Boleslai / inflictam Ruthenorum princeps alie Russie /

et eorum freti consilio cum / De dolo Rutenorum contra Bole-
slaum opusrcrone / invasionem Boleslai / multitudine armato-
rum /
pag108. primitus recollecta / in legacione / Regem ipsorum fraterno col-
ligitur amplexu. Pannonij quoque Haliciensi regno contigui et de
Ruthenorum / astucia commentatus / pari remittant / sic opusrcrone /
et exulis flagratissimis / igitur persuasionibus /
109 Wzeborio / suspicare / ego opusrcrone / quorum causa hic / viros. Ut ille
tam subito subitos non competit esse peritos difficiles aditus quisque
subit subitos. Dum hoc invicem alteraventur. / et barbaricas turmas
eminus venire perspicantur. / pila iminencia / exercitum vrget ho-
stis, / pugnare queuit, non sequitur a prelio / pugnans efficit / ademit
quam titulum / dicam sole illustranit /
110. si crebro / notat opusrcrone manifesta exstitit. / dum fatigatus / equo pro-
lapsus / conscendere fecit. Et / sed in vincendo / quosdam autem / propria
non Boleslai lamenta abducunt. / redempcione positus / tamen redemp-
cioni /
111. nec vite nomen / et leporis / collum femineam, pensum / lepus menti-
culosum / intelligens se ipsum / Campane oratorij proprij / miserum
spiritum / fugam spus (spiritus albo sapiens) / Origenarium autem illum
insigni senii libertatis / illud dictum /
112. vero Rex Boleslaus / per quendam / Szczrech / et beate uirginis / vite
sue terminum / fatale minus a se iam exigi / primogenito Reg-
num Cracouiense, Siradiense Lancicicense Slesziam et Pomoriam /
et Michalouien opusrcrone / Kalysz cum eorum / Sandomiriensem
et Lublinensem provincias / illud dictum /
113 fuerant circumdate. Suggeritur illi / nullam nominauerit / quenam
esset, quintam dixit. Non / cessit ergo / Sequitur opusrcrono De secun-
do Wladislao. pessimo opusrcrone / autem patri / desistere sit assuetus /
114. de uxore facile / permittitur, nec / sit contenta. Nisi / Regni Polonie
particula derisine / viri autem / inclinauit, ut / suos opusrcrone /
gaudentes porcionibus prinat / ab hereditate contendat, invasionis /
115. dignaretur / truculencia solius. Est enim / eiusdem Sapientis / omni

/.

seueritate seuerior. Versus: Femina / a quo patrimonium / Tytus o-
pusculum: De Pyotrkone de Dacia / Interim Pyotrko magnus
ille vir qui / habebat vxorem / teneri etati / nimium molestus fue-
rit / presumat. Tamen caute / sed cum Comes Pyotrko / Taxe Duci So-
rabie desponsauerat in vxorem in vrbe Wratislauiensi celebraret
solempniter, Wladislaus /
116. fuerant restituta. Assumpserat enim incredulitatis tegimen que-
dam ficticinia ut ainut per ipsuminet consueta / cum Petrkone /
quiesceret / non solum lingwa et De Pyotrkone Magno opuscu-
ne / Isti uero / domini pape / dotaret. Qui rediens /
117 et habunde dotauit / in Cirwensko / in Suleow / in Msthow / erexit
et dotauit et Quas filius eiusdem iussu / eiusdem opuscrone / fra-
trum lacrimis / precibus instantissimis / alijs ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ circumvicinis partibus /
118. de Sandomiriensi terra / de Mazouiensi / eorum dominijs / vice pu-
pillorum / inprospere conflixit / extraneorum turmas / ad Poznaniam
~~vrbem~~ / eorum opuscrone / quam vrbem Wladislaus / expicuit et / tan-
to seuicior / in obsidio /
119. sub attestacione diuine vindicte a fratris persecucione / in sua
gente / oriundus exstiterit / ad propria placatis fratribus studeat
declinare. Quod dum / sacri presulis / contempsit. Ipsum Archie-
piscopus /
120. usque ~~ad~~ presenciarum tempora / quidam pupillorum miles stren-
nuus quosdam de castris Wladislai /
121. securitate torpere. Tempore / Castrenses de / Wladislao propingus /
percunctari cepit. Quidnam / designabat. Qui ait, fratres / iam di-
scriminose / occidunt. Sic ut duo rimi /
122. iuxta que / exercitus confidens paternam / reddijt mestis / et Meszco /
quieti indulto animose / fugam inijt / Conradi / ferocissimas ygas /
quam pupillis evenire /
123. successit. Qui / sed adinpertinentes / collariens eidem Meskone videlicet
et / educari / abnegat / quod flamen oleum hoc solet adolescenti exhij-
bere libertas. Wladislaus / monitissime tamen residens vrbi / culcimen
concitat /

pag 124. annexe Jure / sororisque et / ut fratrem saltim patrimonij partem / eius monitis detractat tanto acrius / industris utrumque / ubique pa= bulancia / robur invictissimum /

125. graviter infirmatus / miseveri dignevetur ipsos aliquali / poterat. nature non / Sleszianam provinciam / primus opussvone / tractu temporis /

126 ob opussvone / inequalitatem divisionis / lites opussvone / Abbati Wladl / id est opussvone / tandem animoso / provolgauit / illumque in vebus parere dispendium, /

127 non arceat / permittat. Sufficere siquidem sibi arbitratus est / de= feratur principi, licet quod Dei est Deo non denegetur / ulla opussvone exigitur / reverentia opussvone / factum est ut / ad aug= gmentum / non mouit / stragem concitauit / exercitissimorum / Getharum feroci / non tantum / sed omnium dolore /

128. arte nimira munita / exstant. Est autem locus transmeatus de va= stibulo densatis / paludine, in / virencia deglisciť / familiarissimi sed proditores nequissimi prutenorum denarijs corrupti / proficen= tes in / quo opussvone / per angustam / videntes, nam / lechitis vltra aprorum / diversimode / desenire triumphi ut non /

129 Marovie et opussvone / quod opussvone / extunc Kazimirus super eiusdem / Boleslai opussvone / particulam eidem / Boleslaus cog= nomine Crispus / et magnifice pertractat opussvone /

130. obsequio affato / prosperis successibus / vota beatorum / cunctis graciosa / visum est opussvone / ob gratuitatem / landensem ordinis ci= sterciensium / andauit adhuc / de opussvone / vero Ecclesiam in / lapidibus delatis / qua prepositum / Ecclesie vero /

137 quinque filios / duos opussvone / regis Hungarie / vero tres / et filio= rum / nationum opussvone / vnius principis / quo quis / prero= gatiua subventus cuiusdam proch dolor securitatis / sit in sum= mo tranquilitas /

132. Roboam filius / dorso opussvone / Gethko / animi feritas / privignali hostilitate / sua infusione / nec aliud sitire /

133 cruore debriantur / terre Cracouie / ulcisci accepit / vero capitis mutilacionis /

pag 133 Sed concepti principis antistitem non / Turpe inquit est / et importabile / fama virtutum, cuius adornamenta /

134 Sub cuius / auram quietis nos captare conuenit et eius / detumescit / ut si culmen regni dignitatis non ambijt nec regna appetit. / quos ille / idem Regnum / ut propulsato / securius / amplexu eum imperio / studui lani /

135 inquinabor / illos opusrone / exterminium confugiam / Quem eciam plus / non desini per iniquum quippe et / prosperari / honestatis causam / tua festina / cum nulla / Vix itaque /

136 instancijs oppotunis / electio et communis occurrunt ei mediabiles / amplectitur condicio / omnes illum iurisiurandi religione / a opusrone / omnes eius / Kazimirus animo fiximiter adherent / intendens / ut noverca / arcebat. A regno igitur /

137 M°. C. IX (tak) / simul cedit / fugatus opusrone / sperabat / sibi in nullo / Omnesque / non solum obsequele / gratuita / est cum Slesiana /

138 pertrahens / in Aldemburg / ad matrem / ad hoc tempus / in fugam de Wratislauia vrbe fugere cogit / revocat /

139 Oppoliensem Boleslao Wratislauiensem Conrado Glogowiensem Ducatus / duci Oppolien et ducatu / appellauit Bythomiensem et Oswanciensem / universis opusrone / Leszczko vero / Syra nomine / vrbs capitalis / prefecti officio / que est omnium / cum nonnullis /

140 fit monarchus tocius Lechite / fratrum / confluxerunt / ipsius opusrone Bolesłai / predixerat / Iste etenim / disrumpere / exactoria inga / expiare proclamans et cetera / constitucionibus Regni / pessimis opusrone /

141 Erat autem et / referrent / eorundem degencium / itinere cepto / miliaria / oneratis / cum predati / abductis, hic iura polonica excomunicantur. Erat et / piaculum ut /

142 mucrone et sentencia caret prohijberi. / excomunicantur / Idzyslaus / cum provincialium / diocesi vniuersa indulti / duce opusrone / primo et / voce pronuncciant et consensu mutuo acclamant, ut / invasino modo rapuerit, acceperit, accipi et rapi / sit et excommunicetur. Item quicumque cuius cumque legacionis occasione quadrupedem /

336

ceperit angariauerit siue rapi uel / consulatur /

p. 143 aut rapi iussent / quisque talium quid adtemptare presumpserit / ius patronatum / per ipsum presentato derelicta presumunt diripere / Quique huius / delicto opusrrone consencientes fuerint / innodentur / sacrorum /

144 ad patrimonium / humili prece qua poterat supplicauit / non principatu sed tantum / dignaretur / minus miserum / teneri magno quam calamitate exilij / honestati opusrrone / fulciri / fata sit /

145 me fratris mei et auris mee / non recessuris / et esse debere / hic discrimen euidentissime agitur / quia non differet / inceperit / Quid ergo ouii (talk) / surculo / eiusdem virgultus / autem opusrrone /

146 a se data / ~~m~~ Acceptissimam esse / se firmiter / sue opusrrone / et sibi / ~~prefatum~~ quendam Boleslaum / in ducem opusrrone / Cuius filius / copulauit, eam ope / inimicicium / auxilio occulte Gneznam / repente opusrrone / vero inimicorum / spes spei /

147 inter eos iam verbis / alterantur opusrrone / devicit / contigit / litaque / Haliciam Castra mouens / Haliciense restitutus proponit / Dwszobstdus Dux 238. Belsie /

148 ladimiciensibus / et Spartorum / non inducere / presumens ipsum animose aggreditur plus de multitudine copiosa quam de strenuitate suorum presumens. Quorum / illum et suos / milibus non / obruit et transvolat / ad modum scopuli / sicque omne / olla suo / suo opusrrone / fouens fert /

149 impegerit prelia teste / confluunt / victoriosius / Sic et tot milibus / agilitatem pedum / fatur gladius / aut fugientes / existens sororis / Halliciensibus restituit / sui, veneno a suis / et opusrrone /

150 primo filium / od virum et ac ai do Pannonie opusrrone / eiusdem / existens. Et / a vitrito / spectante / suppositum viro suo gracia complacendi. Et / sororis dictis / restitutum curauit restitui, /

151 Qualiter opusrrone / Ladimiro / principem Halicie opusrrone / ingrediens /

152 promittit ut captiuitatem evadet / tantum patrimonialibus / assumpta / re opusrrone / Illustrium feminas / beate virginis marie / patrimonialibus / Qualiter opusrrone / Karimiri graciam et veniam impetrat / seviorem /

p.153. namque seueritatem / Hungarorum qui cunctis orientalium regio-
num polonie / ac potestatibus / talit vnde montalium / ad Karimiri
nunccium / per Episcopum Cracoviensem Gethckam nomine /
154 in Episcopatum Cracouiensem / Lesrko iterum / et Cracovie / iterum
opussrone / videlicet opussrone / Qualiter opussrone / iterum opus,
szrone in dominum suscipiunt / presumpserit / non fuit / procus
mucro / quam in regno / assensus quoque regis /
155. prorsus exprimere / in partibus Russye constituto diuturno / fin,
gunt necis / in Castris / traditur / Venerabili viro Fulcone Craco,
uiensi episcopo / proficiente opussrone / proditoris / Wladimiro et
Wszechboldo ~~Bolesl~~ principibus Belsye / ipsius opussrone / non au,
dens / derelinquens /
156 breui diej / eidem Boleslao / suo informato / Vincentius Ladlubonis /
Regis quoque / federa opussrone / prefatus opussrono / Fulcone /
157 patroni Adalberti / utrinsque opussrone / hostilius / communesque
prosperitatum / dicioni sue opussrone subingauit. / amicorum
tutela stirpatus / subintrauit /
158 ad quam propter coartissimas / via parebat / persedit donec fla,
grata / principis pyetas morum compassione animum inclinat ydo,
nea quoque / obsequela ac / caucione amplexionis / ad propria
feliciter remeauit /
159 victoriosissimo Karimiro / hostias effundendo. Eff preparare insisset /
tante laboris / principibus incolumitas. Tercio / festinior amenitas.
Adherent / cordi /
160 cum enim vox / Sicque conuersa est / sue opussrone / poculo mox
prosternitur, morbo / M°C.XCIIII° / chaos et / Vidissem enim /
161 uberrimis / penas / palmitas non desinit, tantum / quedam flumi,
na ducentes suspiria / sequitur opussrone / Exequijs igitur /
regni successore /
162 princeps defunctus dolet / moralium / assumunt, et precipue illum
qui / non potuit. In / succissa / palmitas / dignitate opussrone /
Ad quos /
163 capiunt, periculosa est enim mora / principem / vigilacio / est opussrone /
cano vertici / cum verum sit / cuius princeps / dicebat ut / substitueretur /
ut pote viro prudente non alleganter sunt allegata, sed presenti articulo

prorsus locum habere verba hec non videntur /vera opusrrone/
potuerunt/ de vita/
p. 164 liberamine liberacione libertas/ nec postremi/ que eciam/ vallatum
rempit testamentum/ non afficitur/ justi opusrrone habet/ ubi
eadem reccio eadem est res censura. Nec ergo/ ommino tutelam
auferas/ administrant sed per administratas/ Deoque promptum
per/ est opusrrone/ racio debeat/ vtilitas, quod/ quod poscit iuris/
165 per vota omnium et/ vox celatenus/ attollitur/ nullam memi-
nerunt/ occasionis necessitas/ ab obsequio/ aliqualiter disiungere.
Post/ hoc opusrrone/ Tusiurandum/ vehetum ac/ affectos/
166 Qualiter opusrrone/ dolens plangit/ contristatus et/ dolorem/ non
tamen iure primogeniture confuso/ Infinitum est/ quoque non dis-
par/ non sublimare/ miserie supprimere, remque publicam hosti-
libus exponere studuerunt./ ipsi/ principantur/
167 Vnde nempe/ me monet/ obsequiari/ eisque verbis et eadem/ sui
crebro sollicitat/ quam extraneorum/ quorum subsidio/ ipsumque
principatu/ irritentur, ipsumque Slezye principem/ ne fervorem/
168 senem opusrrono/ Cracovienses/ quod minatico/ extorquentur/
invenies. Versus: Pondus/ pene acuinabulis/ eodem quo/ Wladimi-
vienusi a/ excussus/
169 illic a/ Mesragana/ In cuius/ conveniens opusrrone/ constituit/
ubi opusrrone/ sancta opusrrono/ agnoscebat/ omni delicto/
Boleslaus crispus exspirat/
170 vulneribus opusrrono/ magna cede suorum/ fuevant insectati/
affuit iterum in/ predictus opusrrone/ nemine prorsus/ pars ab-
invicem/ Gowoviciius/ impetum faciens/
171 loco semoto/ deserat hostis/ nonnulli diffugere/ spolijs honestum/
presul ait. Aut/ igitur ut/
172 tria verba tene,/ cautus. Est angelus/ qui predocinijs/ quanto cicius/
de morte/ uel per/ compedit/
173 altera in meis ob carenciam milicie que/ capitis opusrrone/ timor
detumescat/ sed exercitatissimorum/ insequi debeant an Meskonem
Loripedem/ diligentem exhijbeant/ institute principes/

p. 174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186

p. 174 quam prudencia / suscepit / pro meritis / fidelissimis potestatibus / Silvit
Qualiter opusvrone / in Galicia Romanum / usus /
175 tyro / saltim culmen glorie suscepit / amitalis Dux / cerneret / prin-
cipem Galicie sed / sedem ceperit /
176 ad extraneum / vtilius ut per se possideatur / obsocio / uel in proximo
mutui debitum / et versus / dominionis indulgere quam intempestius /
177 pax enim / fama est quosdam / in cuius tandem prelio / nature incli-
ti preferre / limites Leszko [illegible] animosus agreditur / illi cernibus /
clientulam / suorumque /
178 cum donacione / inquiunt / [illegible] dignatio animum vestri / impera-
re opusvrone / nominis opusvrone / Hec ille / dolo ut quasi securum /
properat / arene hostilium innumerositas / prestolentur / pro respon-
sione /
179 contabuit / apud illos / suspensis Galicienses proni / ad stabulum / pro-
sternuntur opusvrono / iam ficto / poposcunt / fiduciam / Roma-
num igitur / horruerunt coguntur suscipere. Cuius ingeniosam /
atrocitatis astutissime / po consuetam niema Kropki ani precinxu / vn-
dique, nam rebellandi nulla / omne sericorum genus /
180 rerum presumptissimarum / principis similia illaturos / dona-
cionem repromittunt / resedit fuia (sentencia?) / omnino opusvrone /
pari opusvrone / ut opusvrone / Romanus crudeli tyranide /
181 ferro infodit / alios excoriat multos / Nam quod / dispersas / ut fugi-
tivis / imperat / Aliorum ergo infelicitate / ut in omnibus /
182. Qualiter opusvrono / dolo adipiscitur / ambitus / industria et doli
veneficio / et robore opusvrone / maior natu / omnis amor / videantur /
[illegible] ut omnium / quamvis opusvrone occasionis /
183 nocumentum / ego eum in filium adoptem / quod volui / decet princi-
pis non fictile dyadema / leviri sui. Mater / promissionibus / tucinsque /
184 patrui regnare / roborare quam in vlgi / ut mater / partis / violare
presumpserit uel / violacioni temptauerit per Metropolitanum et
omnes / Et opusvrono / subintranit / nec iusiurandi nec pacti opusvro-
ne / si qui tamen / [illegible] dissimulat /
185 Sed ad hec / convelli non / od qui [illegible] ai do flat opusvrone /
186. Qualiter opusvrono / quarto Cracoviam recuperat / versus Cracouiam /
pro fide extennare / suadet et / Nuris / desit furor / et consecrabam sed

340

eciam Cuyaniam provinciam restituere promitto / senex Cuyaniam
quamuis / despondisset / inquit opuszrone /
p. 187 a modo ludibria / & volt princeps / comite Nicolao / precedens amplius
dilexerat. / proinde regnabant / et immo / dampnetur / hac vacione opu-
szrone / senex Cuyaniam / regnat duce / sui /
188 ipsius precibus implorat / grauj labore / semel Mesko / ingreditur / nec
Cracouiam / tria opuszrone / illa esse / magnis maiorum / cum Cra-
couiensi / Cracouia potitus /
189 Qualiter opuszrone Leszko albus / illi obsequia / insignitus /
190 Cracouia / tam perspicua / ignorat / priuata / nisi exitium /
191 felix opuszrone / sectatur / hoc ita te / animi sit / fatum ambicio-
nis / omne negocium / procul abfuit / venalitas et / Cracouienses
igitur intellecto / de eligendo / ad paternam /
192 iuris racio / gracius sibi / obsequia quam / eam regere quam regi
decet. Equidem rem agredimur satis arduam / nos laborat / Ipse
namque solus est et Wladislaus / nutu / operosum est tamen / quos
sibi rem ordine exponat et /
193 dilecto Duci Leszkoni / se ipso corruscari, desidenciam / ij dempti-
tas amicorum / gignere gliscit / incurrisse / illum uel ex nostro /
194 conscendens / expyare / superficientes / supremum omnium consensu /
tam accessibilem tam fauorabilem / affectus contempnere / dona
eciam /
195 Qualiter opuszrone Leszko dux / itaque / duces / surrogabat / pro
Meskone / et opuszrone /
196 iunior terram Mazouiensem / Grzymislawkam / Salomeam o-
puszrone / Qualiter opuszrone / Illo quoque in tempore / au-
daciterque / se opponit / magne numerositatis / sibi occurrit /
197 inire, in / terminarunt / Leszkonem filium eius / Qualiter opu-
szrone / suscipitur et honorifice tractatur / dux opuszrone /
198 sui opuszrone / ac progressum / que sequuntur / principes in Se-
trarchijs / ut premittitur regnantibus / in Oppol / dictus Lesco-
nogi / Plawez / regnant. Obmissis namque Slesie / ipsis incidenter
inserere / de celeris opuszrone tantum scribere /
199 pacis peroptate / Quomodo opuszrone / preoptate filius opuszrone /
fugatur / Laskonogi / ignorante patruo / Kalisch opuszrone / Wszoze /
subintrauit opuszrone / die sancti Dyonisij / circa castrum Wszore commisso
/.

et cetera / itaque domini / et magnitutidine /
p. 200 staciones / patrui sui / prostratus occidtur / Cracouiensem Bolesla-
um / obsequ[illegible]elam /
201 eximpugnare / terrarum suarum / evocari precepit / Zneynam predi-
cti / convenirent super bono reipublice / Marcinowo / in bello /
202 Cracouiam ducitur ibique / eius opusrorone / [illegible] Lesthonis
sit ar do [illegible]nam opusrorone / exilij sororem Swanthopelci duxerat
in uxorem / finem eiusdem Swanthopelci / Swanthopelkus / Quo-
modo opusrorono /
203 et alijs terris / atting ifset / Dominia sua opusrorone / suam respuens
habere / vero ipsum / captiuitatem evadens / castrum / patruelem /
patruum suum / prinsquam /
204 predictum Cracouiensem / Abbas G. Ruthenorum / denuo / Lubu-
censem / Lubucense predicte / Ecclesiam / Ecclesiam / od similiter
ar do predictos opusrorono / expugnate profetabantur /
205 Qualiter opusrorone / paganos contra / ambiens / Jazwansey-
tas Scowitas / Szanmunitas / aliquando terras / et christiani-
cam / historijs / Huius autem / paganis sue uxoris sibi auxi-
liantibus
206 effundendum. Sed / Sequitur opusrorone / suo congressi / invicem
pugnauerunt / Wladislaum / qui captivitatem opusrorone / la-
skonogi dictum / de terra / penitus opusrorone / Quomodo opu-
srorone / dux Boleslaus / de Razyborz / eiusdem mora / [illegible]
[illegible]
207 tocius polonie dominio / deo vices / Premislium / alii sui / ducales
opusrorone /
208 przewodi podwodi / et opusrorone / eiusdem ecclesie citati comparere /
sed tantum coram suis dominis proprijs Episcopo / propter quas /
nec tamen / non debeat / horum / duxerit / od si ar do duxerit opusro-
ne / hoc quidem / capita vel effusio sanguinis /
209 in opido / dominum ipsis Henricum cum Barba Slesie et Cracouie /
reedificauit / eiusdem ducis / sibique per / terras Pomoraniensem Kali-
siensem Pisdrensem et Sredensem ac / handleidis /
210 Pomoraniensis / Dyppoldi / Srem / Alter vero / Premislaus / Dippoldus /

342
domini sunt / Jerosolimitane opusrrone /
p. 211 cum ipsis / Henricum cum / et in alijs / famosum triumphum /
hospitalarijs predictis /
212. viro sancte Hedvigis opusrrone / itaque domini / et sequenti / Magd-
burgensis Lubucensem castrum / Magdburgensi / deperdita / decessit /
213 od De ai do facta opusrrone / et cremauerunt et spolijs receptis secun-
do / Sequitur qualiter opusrrone / filiam regis hungarie opusrrono /
Dopisek: kyuga ai do naturam opusrrony / Felicem opusrrone / in-
fantum in vocem provumpit /
214 celibam / usque dum vixerunt / Qualiter Castrum Lowyz / suo opusrra-
ne / indutus Magistrum Johannem Capplum (Czapla) Scolasticum /
afflictum ut / quinto gradu / ~~Magistrumrotapadagogum~~
215 Magister et pedagogus / Magistro / ob hoc / provumpit / eius malefici /
domini opusrrone /
216 iam in anno / excommunicaret / vngariam intrauerunt / vero domini /
Bath Rex Thartatorum cum suis exercitibus Thartatorum gentis se-
ve et innumere transiens / et postmodum / Cracouiam /
217 Boleslaus dux / Sandomiriensis dux / multitudini / voluntati / sus-
que ad / congregitur / deperditis ipse cecidit / Szepowa / et Culmanus /
218 pertransijt / nepharem / Qualiter opusrrono / per tartaros opusrrone /
eicitur / Boleslaus namque / Henrico cum fratribus suis videlicet Hen-
rico et Wladislao Conrado et Meskone in ducatibus / recusauerunt /
219 dominio / Qualiter opusrrono / fecit / pudorose / ducem Pomovanorum /
seu prawo / coadunatos / parcentes multos de thevtunicis / ulcionem
opusrrone /
220 expugnauerunt / fraudulenter paulo / Czwanszin / Qualiter opusrrone /
intrauit / excommunicauit /
221 suum Mszczugonem / ex pacto / fidei promisse / Anno quoque / cum quo /
multos Mazouitas / suum de terra / Zarthauiam Culmensem / suc-
cendi / post modicum /
222 coadunata / peremit et / adduxit terramque / sine exercitu / Qualiter
dux / filiam quondam opusrrone / presentauerunt / Eodem anno et
tempore /
223 Quomodo milites opusrrone / suam opusrrone / Boguphalus Episcopus / re-
exempcionis / confirmauerunt et /

p.224. militali / Fulcone episcopo / polonie opuszrone / Castrum Copa-
nicza / et Izwanszyn / in Zarzysszow / gerens quod per /
225 involutum pertransire / maculata consciencia / Cracouitas quam
plurimos / ex eis / Przemislonem / facta opuszrone / fratres germa-
ni duces memorati / et tota terra opuszrone / przosna usque
ad Przemanth, et ipsum Przemanth Castrum cum /
226 in Szmam / qui Szepno / flouij terminantur / Przemisl / Guisco-
pus vero / anno et / Caschubovum / [redacted]
227 terras sibi mox et castrum / dierum revolucionem / Cuyauiensis
et Lancicziensis fratris Conradi / Spiczimirzs et /
228 cum matre / movarentur / celebrato / Nankerus / et Gregorius /
predictorum opuszrone / ad quadragesimam /
229 vel ob id opuszrone / pape / facto opuszrone / Gothfredum / Lu-
dimensi / invocauit / Coztowo /
230 inducere et fratre suo Przemislio / fuerunt / Deinde Anno /
231 Gredcz sev Gedcz / Szarnicow et Szim / Kaliszensis / anno predictis /
et vinctum in terra Louicz / nobile et / Machburiensi / minus
consultorum / Henricum prefatum ducem de /
232 sine cessacione / auxilium / Sythauiam / et Galiciam / plures
opuszrone / od Ouis az do konca rozdziatu opuszrone / modici
temporis / Dux de Oppol / marcis argenti opuszrone /
233 Cui assignauerat / sue exsoluere / predictum Rudense / predictum
opuszrone / in prima / interpretacionem / an in /
234 Qualiter opuszrone / vero eiusdem / Przemislonem / Dux antedictus /
super Odram / muniebatur Dux / in vinculo / interat /
235 liberantur / De obitu et tytulu opuszrone / Denique Anno / ducis
Gnezensis / Gedcz opuszrone /
236 predictus opuszrone / sepe dicto opuszrone / Cunrado fratri suo
opuszrone / certam partem / Qualiter opuszrone Crozenses /
Mirzonis /
237 custodiendum / cum quibus / desperantes opuszrone / Qualiter opus-
zrone / suam nomine / sibi iunctam / Tempore itaque / quidam
latrunculi de castro Lubusz /
238 tantum a tribus vix custoditur / et quasi opuszrone / et dolo / ob. sedi-
cionem.

animose opuszrone / mortis articulo positos cernentes / remisit / Qualiter opuszrone / in opuszrone / martiris /

p. 239 sua opuszrone / anno domini Dux Pomoranorum Banyn nomine Castrum / sub quodam / Boguphaelis / Anno igitur / V^to opuszrone / sue Solecz diem suum clausit / aliquem thezaurum /

240 et de nouo / Hugo cardinalis / ad prefatum legatum nunccios capitulum / mittens opuszrone / predictum Gnezn ensem fienda benignissime / reddissent / confirmandi Electum opuszrone / Canonicus poznaniensis in eleccionem /

241 non fuissent / decani predicti / confirmaciones sibi / Stanislai Episcopi Cracouiensis / fuit opuszrone / Innocencium papam martirij / papa predicto / fuit opuszrone /

242 sicut audiuimus. Suscita / nouum opuszrone / Quo dicto statim / Benedictus Deus opuszrone / Sequitur opuszrone / festo pascatis / Polonie presentibus /

243 */ Olczsco / translulit opuszrone / per dictum / Szrodam / est situauit / assignauit / Eodem quoque / paschatis / pluebat / facta, quod per agros et vias homines nauigabant /

244 reponendos / agros in sulcis / prandebantur / maiorem opuszaone / posnanienssi episcopo / tonitrua magna / in terra /

245. Messano / Sentenciam prowlganit / Et ex hoc / Olesznioram / laxatum / anno M^o CCLIII^o /

246 Golek / ossa ejus / iacuerunt / honorifice elenata ser sublimata / quarti opuszrone / od Fulco ar do Cracoviensis opuszrone / Wratislavien opuszrone / Volimirus episcopus Wladislauiensis /

247 Andreas episcopus / Gothardus / quondam / pudicus opuszrone / et quinto Idus / Cui successit / de Lirznelin / in Kuzelow confirmauit / Ten rozdriat poprzedrony jest rozdriatem: De obitu Petri Episcopi Plozensis / De devastacione / Illustris Princeps /

248 Oppaue quam Przemislaus / De devastacione / Trzebniczam / quondam /

249 de Crznelin / Wolimirus / Episcopi opuszrone / De absolucione Ducis Semouiti à captiuitate / libere / concordauit /

---

243 */ Rozdriat: De edificatione ciuitatis Posnaniensis poprzedrony jest rozdriatem: De tempore pluviali.

p.250 Mscryug / pomoranorum / occupauit / possit de facili / edifica-
uerunt / custodierunt / et regressum /
251 Strzedrici / et exustione eiusdem opusrrone / confluxerunt / sta-
ciones hostium / assectantes. Multi /
252 circa opusrrone / Castrum Nakel / ipsum Castellum / in fossatum /
succendentes. Quibus /
253 cum tracibus / fundibulam vero / intus iacientibus / et citra et
usque / nimium provocati / miraculose contra / resistebant, et
viginti / prefati opusrrone /
254 et in latibulis prope / et egredientes de castro Nakel / provoca-
uerunt / od et de i dalej ar do episcopi opusrrone / abduce-
bant / dux pomoranie / prostrauit, occidit /
255 suam nomine Kezyn / recuperacione / tractaturi. Aderat /
Vnde recte / sic aut Wladislaus / et ex hoc /
256 haberentur / tamen opusrrone / sibi coniunctos / Swantopelcus
sepedictus / fierent, pecijque pro / a Przemislio / per restitucio-
nem / Pronunccianitque frater / Cui dux /
257 debet / Maxime autem / Quem opusrrone / predictis / Micha-
elis Archangeli. Cum Venerabilis vir dominus Thomas Episco-
pus Wratislauiensis tempore illo /
258 deuote quiesceret / Inductus vesania / captiuare / spoliare, ip-
sumque vestibus denudare cepit / pecunias / erogandas. Scien-
tes / equitatus vsum / tractantem / camisia et / Cuius misertus
quidam latruncubus virgulatam satis / discrepanciam /
259 vetustes / Capti quoque fuerant cum eo / et Herrardus /
Vtan opusrrone / Lodvicz / ipsas / sarlaticis quas sibi Canonicus
Herrardus pro aleniacione sui / assignauerat /
260 solempnitatibus suis / in opusrrone / accensis et in terram
proiectis et campanis / Statuitque / ut Clemus opusrrone post
communionem cantando super / diceret opusrrone / tacueris
usque ad finem, cum / cum oracione / queso opusrrone / de-
icientur / contra modum / suos Canonicos dimittere /

p. 261 De opuszrone suorum Canonicorum afflicciони nimium / persol-
346 uit / Conradum Glogouiensem / Rordiat: De captiuitate Bole-
slai ducis predicti opuszrone caty /
262 De morte optimi Ducis Premislonis. /
263. Junioris / od ne ex etc ar do audientes opuszrone / Trasci / sibi
alloquentem /
264 tunc temporis / contra deum / discordiari voluit / forte aliquis / Et
opuszrone cum tota nocte / et opuszrone /
265 sub conopedio / quas / vel habere etc ar do faciebat opuszrone /
prorsus vitabatur. / temperatim / bene quatuor annis / honorifica-
uit sew / alios viros /
266 clericis et / magna reverenciam / precepit et pedes / osculatus est eos-
dem / corpora eorum / quis male vixit / Czyrnelin / Ecclesie opuszrone /
cum omnibus / in officio / et opuszrone cum omnibus hominibus
et vtilitatibus et cum omni / Ecclesie opuszrone /
267 divina opuszrone / quod nunquam / eum opuszrone / quia viscera
misericordie contra / fuerat / audierat / celorum ad quod eam per-
ducat Jesus Christus amen / Premisloni duci polonie boni in
Pornania /
268 quod deus dignatus fuit tanto / de sacro / fonte baptismatis lena-
uit cum Bascone / Przemislonis / patris eiusdem / in Lancicia
celebrato rexta tytulu opuszrona / quoque et / Gresnensis et /
269 datum autem / in eum perlatam / induratus et noomam eccleia-
stice / Multe eciam / Qualiter opuszrone /
270 Boleslai regis / filias genevanit. / qua sibi / argenti donauit. Et /
sepedicti / racione dotalicij assignans / divino officio /
271 De concordia / Ducem opuszrone / cum pro ipso eodem Gwarra-
re. Et / ex gwarrarum / et Ivni Wladislauiam / Cui Wrozistaus /
272 suum opuszrone / vite. Sub cuius regimine ecclesia polonica
in omnibus feliciter triumphabat / fuit Jannsius opuszrone /
videlicet opuszrone / munus conisecracionis sew confirmacionis /
inveneruut /
273 qua cavebatur opuszrone / domino pape debeat se presentare et ex-
hiberi / predicti Electo / sexta proxima ante / consecravit, Henricus /

Przibislaus Canonicus / Quomodo opussrone / pomoranie Dux /
Warcislai / polonie opussrone / et opussrone /
p. 274 circa slup / vocatur Scolp, diuiso / in staciones / custodire / in ter-
ram Swanthopelconis / et seruientes armatorum / Quomodo opussro-
ne Dux Karimirus / Kalis /
275 spoliauit / huiuscemodi / Kalisz reddijt / qui aduenerunt, cum qui-
bus / comittens / inter Cloniam / miraculose / multis occisis vl-
neratis et captis et / ceperat / insedeuent /
276 Coyauie graniter seu letaliter vlneratum captiuauerunt / arbo-
res, homines exercitus / per Casimirum opussrone / Herkoboldum /
277 per iussum / captiuauit / Pakoscz / casimiri cum proditore opu-
ssrone / Swanthopelconis / in Pakoscz opussrone / De deuastacio-
ne / qui venerant / Semouito duci / Edificauerunt /
278 dux Karimirus / treugas pacis / quo se omnibus illis obtulit satis-
facere / occupatis / Tytut: Thartari secundo terram Sandomirien-
sem vastarunt. / supra / periculis christianorum / Ipsamque /
279 predicti cernentes moram fieri in expugnacione castri predicti
conceperant / securitate cum / conaenerunt / et vitam / apparu-
erunt / lupi in oues / effusi opussrone /
280 et speciosas / in occisione / Sandomiriensi et ciuitatis / facta
opussrone / Boleslaus opussrone / ducis polonie / de Barnthborg /
281 in castro Santhoth / obligauit / Qualiter opussrone / ~~paganos~~ per
paganos predictos opussrone / Rex opussrone /
282 recollecta / Plocth ciuitatem et deinde alia opida et villas
locius terre Plocensis crudeliter / villas et fere / baptisatos /
terrarum paganorum a christianis / tercia septimana / et opu-
ssrone / ipsas / et delere /
283 ad sarcinolas / multos ex ipsis / in sua / Et opussrone / suorum
ad sarcinolas / et quamuis / occidissent / et peccatis / nova opu-
ssrone / flagellatorum vesanica / insurexit quedam secta /
flagellatorum opussrone / tantum lintheo / flagellando ad /
~~duxerunt~~ cum vexillis et duabus candelis /
284 et distraccione / Tytut: De morte Episcopi Plocensis opussrono /
Lancicie et Syradie /

p.285 nouercam suam / toxico perimere / occupauerunt / fortiter eis /
348 Analiter opusrrone / castrum Landensem / Wlad (Wladislawien-
sis ?) / devastandas seu opusrrone destruendis / non curabat /
imediate /
286 residuum vero / et captivitate etc do Konca tytulu opusrrono /
XXII opusrrone / cum Lithauis / devastauerunt / Jaszdensem /
inuenerunt / filio suo / Swanno / ducem prefatum sic captum
manu / et Cunradum / anno Mazouite in /
287 per Boleslaum ducem polonie opusrrone / Marouiensis terre
per paganos totaliter /
288 per Prutenos opusrrone / et incendio / Anno vero eodem / neque
Scolam / ad maiorem / et proinde circa eandem Scolas / frequenter /
289 per Boguſalum Episcopum opusrrone / Eodem quoque Anno
videlicet Millesimo CCLXIII.o / Episcopum loci eiusdem. Cuius /
episcopi eiusdem / quartam feriam post / in opusrrone Crzynna /
Rordziat: De obitu Elizabeth etc [rapisany jest przed] rordziat: De obitu Boguſali etc /
290 domina Elizabeth / Epifanie domini / sua nomine Modersz / domi-
nus Thomas / feliciter in domino / Posnaniensem opusrrone / Mil-
lesimo CCLXVI.o /
291 Dogroslai de Scorow / est moris / dominus electus / in Zneynam /
quod eleccio eius debebat / dei opusrrone / Vngarie. Vt igitur
phalentam /
292 Johannes Decanus filius Vesrconis / [illegible] confirmare / Petry-
cus electus / sue eleccioni / dominus Johannes / ad dominum
Falantam / hoc eleccionem grauari / eum consecrare / quod habet /
293 domino N. Archiepiscopo / processisent Curiam dominus N. Ar-
chiepiscopus / Collecta opusrrone / dictus vero Archiepiscopus /
294 esse tractatum Johannes / sue opusrrone / Curiam Romanam
venientes, coram domino / coram ipso proposuerunt / fuerat
facta iniuria Posnaniensi / per intrusorem predicti Falanthe /
alicuius ecclesie / dedit eis / contra dominum Falantam / de Curia Ro-
mana cum / et Miroslaus Canonicus / per dominum Thomam e-
piscopum /

p.295 ad opussrone Glodislaum / domini pape Episcopi / Curiam Romanam / constituti opussrone / sue prouisionis / perlectis literis ipsius / Ipse sicut etc ar do Posnaniensi opussrone / con-
firmacionis sue, et /
296 per Poloniam / ipsum in Witerbio in episcopum poznaniensem / occupauerunt et occupatum Marchioni / presentauerunt / ordinauerunt /
297 et traditoris Swantopelci opussrone / humane nature persoluens migrauit ad Christum de hoc mundo. Et / prodicionaliter et nepharie / transiuit viam carnis vniuerse / Sequitur opussrone / Eodem namque Anno Prutheni / devastauerunt / Anno eodem opussrone / quoque Anno Boleslai pudici ducis Cracouie exercitus /
298 devastant / viriliter / milibus ex ruthenis / ditati, ad / de Prenotow / minus opussrone / duo Castra, minus /
299 milites castrense se peculium habentes / existencium iuxta / Millesimo CCLXVI. / de Przemacow / Episcopum Cracouiensem /
300 Ecclesie opussrone / ad audiendum / in ciuitatio in Czivnelino in processione / fuerunt / tollente Boleslo polonie duce /
301 beati N. Salomea / sanctimonialium / in Scala / fundauerunt / in scolam / ad locum opussrone / insultaciones Lithwanorum / ac demum /
302 ultium tamen secretum in horrorem / ingruebat, quo / cresci videbatur / Kalendas Julij / nil tamen / sarthaphagum / sanctimoniale / et flagrancie destillabat. Cuius stillicidio / Opussrony rordriat: De prodicione castri Bythgostiensi. — Anno quoque eodem Quidam Theodricus prutenus baptisatus Bydgostiam castrum Szemomislij tradidit Boleslao pijo duci polonie, et rememorans se huiusmodi prodicionem comisisse pecijt famulum suum proprium ut ipsum decollaret. Cui recepto gladio ipsum protinus decollauit. /
303 Quare opussrone Cuyauie suo duci obediencium recusauerunt / fratrem / conspiciens / Nobile opussrone / ut ipsius industria fauori milicie Cuyauie reconciliatus ipsos ad / per Brandburgenses opussrono / Et prinsquam /

p. 304 ipsum / magnifice ditatus / Castellaniam Landensem / subintra-
350 uit ipsam incendio et / captiuauit et sic armis equis et preda /
sunt ditati /
305 Millesimo CC.LXX.o / iverat opussrone / peragendis se transtulit.
Erat / Ivam opussrone / et Notesz / autem opussrone / erat pro-
uidebat / dominus prepositus /
306 Kijow ad / Castrenses de / aliquando occupant et aliquando ca-
strenses / occupassent / Soldnensi / procurauerunt / magna pars /
Pornaniensis in prefata castellania ab ecclesia Pornaniensi
per / Symonouicz et Dominicus / dux plocensis / castrum opu-
ssrone / Santhok eiusdem /
307 De obitu / in crastino sancti Adalberti opussrone / Wratisla-
vien opussrone / seculo circa festum sancti Adalberti migrauit /
habebat / tercij opussrone / relinquit velut / porcione /
308 Qualiter opussrone / vastauit / deinde opussrone subintrauit /
horribiliter per triduum devastauit. Ciuitatem quoque Soldin /
et alias vrbes potenter subvertens et castra ad solum redegit et
funditus / Mszczywonem et Warcislaum Pomoranorum / quoque
opussrone /
309 Gdansk / Gdansk opussrone / suum Warcislaum / adherentibus
est adeptus castrum Gdansk et alia castra potencias resta
ai do Konica rozdziatu brathuje.

Bibl. Jag.